هەرێمی کوردستان - عێراق
ئەنجومەنی نیشتمانیی
کوردستان - عێراق

پرۆتۆکۆلەکان

43

سالّی/ 2007 – بەرگی چل و سێ

چاپی یەکەم/ سالّی 2008

پێڕیست

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (2) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/9/11 ل5

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (3) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2007/9/12 ل75

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (4) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2007/9/17 ل129

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (5) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/9/18 ل189

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (6) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2007/9/19 ل225

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (7) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/9/25 ل293

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (8) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2007/9/26 ل343

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (9) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/10/2 ل371

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (10) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2007/10/3 ل429

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (11) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/10/9 ل483

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (12) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2007/10/17 ل531

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (13) خولی دووەمی هەڵبژاردن – پێنج شەممە 2007/10/18 ل579

بەڕێزمحمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی) جێگری سەرۆك و, بەڕێز فرست أحمد عبدالله سکرتێری ئەنجومەن, دانیشتنی ژمارە (10)ی خولی دووەم, ساڵی (2007) ی خۆی بەست.

بەرنامەی کار:

بەپێی حوکمەکانی بڕگە (1)ی ماددە (20) لە پێڕۆی ناوخۆی ژمارە (1)ی هەموارکراوی ساڵی 1992ی ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق, دەستەی سەرۆکایەتی ئەنجومەن بڕیاردرا دانیشتنی ژمارەی (10)ی خولی گرێدانی دووەمی ساڵی سێیەمی خولی هەڵبژاردنی دووەمی پەرلەمانی کوردستان – عێراق, بەرنامەی کار بەم شێوەیە بێت:

1- خوێندنەوەی یەکەمی پرۆژەی یاسای راژەو خانەنشینی پێشمەرگە.

2- خوێندنەوەی یەکەمی پرۆژەی هەردوو یاسای (بەربەرەکانی و قەدەغە کردنی دەستدانە قۆرخکردن (احتکار) لە هەرێمی کوردستاندا) و (پاراستنی مستهلك) لە هەرێمی کوردستاندا).

3- خوێندنەوەی یەکەمی پرۆژەی یاسای هەموار کردنی یاسای وەزارەتی پەروەردەی هەرێمی کوردستان ژمارە (4)ی ساڵی .1992

4- خوێندنەوەی یەکەمی پرۆژەی یاسای هەموار کردنی یەکەمی یاسای وەزارەتی پیشەسازی هەرێمی کوردستان ژمارە (11)ی ساڵی .2006

5- خوێندنەوەی یەکەمی پرۆژەی یاسای رۆژنامەنووسان لە هەرێمی کوردستان.

6- بەردەوامبوون لەسەر خستنەڕوو و گفتوگۆ کردنی پرۆژەی یاسای دەسەلاتی دادوەری لە هەرێمی کوردستان.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەناوی خوای گەورەو میهرەبان.

بەناوی گەلی کوردستان دانیشتنی ئەمڕۆمان دەکەینەوە, بەرنامەی کار:

بەپێی حوکمەکانی بڕگە (1)ی ماددە (20) لە پێڕۆی ناوخۆی ژمارە (1)ی هەموار کراوی ساڵی 1992ی ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق, دەستەی سەرۆکایەتیی ئەنجومەن بڕیاریدا بەرنامەی کاری دانیشتنی ژمارە (10)ی خولی دووەمی هەڵبژاردن لە کات(10،30)ی پێش نیوەڕۆی رۆژی چوار شەممە رێکەوتی 2007/10/3دا بەم شێوەیە بێت:

1- خوێندنەوەی یەکەمی پرۆژەی یاسای راژەو خانەنشینی پێشمەرگە.

2- خوێندنەوەی یەکەمی پرۆژەی هەردوو یاسای (بەربەرەکانی و قەدەغە کردنی دەستدانە قۆرخکردن (احتکار) لە هەرێمی کوردستاندا) و (پاراستنی مستهلك) لە هەرێمی کوردستاندا).

3- خوێندنەوەی یەکەمی پرۆژەی یاسای هەموار کردنی یاسای وەزارەتی پەروەردەی هەرێمی کوردستان ژمارە (4)ی ساڵی .1992

هەرێمی کوردستان - عێراق
ئەنجومەنی نیشتمانیی
کوردستان - عێراق

ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان - عێراق

پرۆتۆکۆڵەکان

44

سالّی/ 2007 – بەرگی چل و چوار

چاپی یەکەم/ سالّی 2008

پێڕیست

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (14) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2007/10/22 ل5

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (15) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/10/23 ل31

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (16) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2007/10/24 ل43

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (17) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/10/30 ل85

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (18) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2007/10/31 ل119

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (19) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2007/11/5 ل147

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (20) خولی دووەمی هەڵبژاردن – پێنج شەممە 2007/11/8 ل187

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (21) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2007/11/12 ل209

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (22) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2007/11/14 ل259

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (23) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2007/11/19 ل327

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (24) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/11/20 ل365

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (25) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2007/11/21 ل429

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (26) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2007/11/26 ل485

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (27) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/11/27 ل523

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (28) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2007/12/3 ل555

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (29) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/12/4 ل559

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (30) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2007/12/5 ل615

بەڕێز ملا سعدالدین عبدالله مولود:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەکو نیزامی داخلی، ئەو نیسبەی کە دیارکرا، یەعنی تەصویتی ناوێت، ئەو نیسبەی کە بەڕێزان دیارییانکرد، چ کاك فرست و چ کاك کەریم، ئەگەر نیسبەکە لە 90٪ بێت، یان لە 60٪ بێت، ئەوە نایەوێت بخرێتە تەصویت، تەصویتی ناوێت هەر راست بکرێتە تەعدیل وقەرارەکە لەدەستی خۆمانە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

نا نا وانیە نیسبەتی تێدا نیە، ئەوە باسی ئەوە ئەکات، ئەڵێ ئەو قانونە تەعدیلەکە ئەوەندەیە، بەس دواخستنی دانیشتنەکەمان ئەبێ بخرێتە دەنگەوە، ئەو موقتەرەحەی کاك تاریق و هەندێك لەبرادەران، کە تەئیدیان کرد، کاك فرسەتیش بۆ گەڕاندنەوەی پرۆژەکە، دواخستنی ومۆناقەشەنەکردنی وگەڕاندنەوەی پرۆژەکە بۆ حکومەت، بۆ ئەوەی بکرێتە شێوەی هەموارکردن وبۆمان بێتەوە، دەیخەمە دەنگەوە کێی لەگەڵدایە بادەستی بڵند بکات تکایە؟، فەرموون کێی لەگەڵدا نیە؟، ئەوەی لەگەڵدا نیە ئەیژمێرم، 13 کەسی لەگەڵدا نیە و بەزۆرینەی لەگەڵدایە، کە دوابخرێت وبینێرین بۆ حکومەت، بۆ ئەوەی وەکو پرۆژەی هەموارکراو بێتەوە، دانیشتنەکەمان کۆتایی پێهات بۆ سبەینێ سەعات 11 بەردەوام بوونە لەسەر بەرنامەی کاری پێشوومان، خاڵی یەکەمی پرۆژەی یاسای خانەنشین کردنی پێشمەرگە، خاڵی دووەمیش کورتە، حساب کردنی خدمەی سەرۆکەکانی یەکەی ئیداری کە سەلاحیەتی قازییان هەیە، بۆ خدمەی قەزائی، ئەوە کورتە، تا بەیانی کۆتایی بەدانیشتنەکەمان دێنین؟ بەیانی سەعات 11 زۆر سوپاس.

فرست احمد عبدالله	**محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی)**	**عدنان رشاد مفتی**
سکرتێری ئەنجومەنی نیشتمانیی	**جێگری سەرۆکی ئەنجومەنی نیشتمانیی**	**سەرۆکی ئەنجومەنی نیشتمانیی**
کوردستان – عێراق	**کوردستان – عێراق**	**کوردستان - عێراق**

ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان - عێراق

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (27)

سێ شەممە رێکەوتی 27\11\2007

خولی دووەمی هەڵبژاردن

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (27)

سێ شەممە رێکەوتی 2007/11/27

کاتژمێر (11)ی سەر لە بەیانی رۆژی سێ شەممە رێکەوتی 2007/11/27 ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق بە سەرۆکایەتی بەڕێز عدنان رشاد مفتی سەرۆکی ئەنجومەن و, بە ئامادەبوونی بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی) جێگری سەرۆك و, بەڕێز فرست أحمد عبدالله سکرتێری ئەنجومەن, دانیشتنی ژمارە (27)ی خولی دووەم, ساڵی (2007)ی خۆی بەست.

بەرنامەی کار:

بەپێی حوکمەکانی بڕگە (1)ی ماددە (20) لە پێڕۆی ناوخۆی ژمارە (1)ی هەموارکراوی ساڵی 1992ی ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق, دەستەی سەرۆکایەتی ئەنجومەن بڕیاردرا دانیشتنی ژمارەی (27)ی خولی گرێدانی دووەمی ساڵی سێیەمی خولی هەڵبژاردنی دووەمی پەرلەمانی کوردستان – عێراق, بەرنامەی کار بەم شێوەیە بێت:

1- خستنەڕوو و گفتوگۆ کردنی پرۆژە یاسای راژەی خانەنشینی پێشمەرگە کە لەلایەن ئەنجومەنی وەزیرانەوە پێشکەش کراوە.

2- خستنەڕوو و گفتوگۆکردنی پرۆژە یاسای ژماردنی راژەی سەرۆکەکانی یەکەی کارگێڕی بەڕاژەی دادوەری کە لەلایەن ژمارەی یاسایی ئەندامانی پەرلەمانەوە پێشکەش کراوە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەناوی خوای گەورەو میهرەبان.

بەناوی گەلی کوردستان دانیشتنی ئەمڕۆمان دەکەینەوە, بەرنامەی کار:

بەپێی حوکمەکانی بڕگە (1)ی ماددە (20) لە پێڕۆی ناوخۆی ژمارە (1)ی هەموار کراوی ساڵی 1992ی ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق, دەستەی سەرۆکایەتیی ئەنجومەن بڕیاریدا بەرنامەی کاری دانیشتنی ژمارە (27)ی خولی دووەمی هەڵبژاردن لە کات(11)ی پێش نیوەڕۆی رۆژی سێ شەممە رێکەوتی 2007/11/27دا بەم شێوەیە بێت:

1- خستنەڕوو و گفتوگۆ کردنی پرۆژە یاسای راژەی خانەنشینی پێشمەرگە کە لەلایەن ئەنجومەنی وەزیرانەوە پێشکەش کراوە.

2- خستنەڕوو و گفتوگۆکردنی پرۆژە یاسای ژماردنی راژەی سەرۆکەکانی یەکەی کارگێڕی بەڕاژەی دادوەری کە لەلایەن ژمارەی یاسایی ئەندامانی پەرلەمانەوە پێشکەش کراوە.

سەرەتا بەخێرهاتنی برای بەڕێز (فەریق زەعیم عەلی) وەزیری پێشمەرگە, برای بەڕێز (شێخ جەعفەر) وەزیری هەرێم بۆ کاروباری پێشمەرگە, برای بەڕێز (کاك سعد) وەزیری هەرێم بۆ کاروباری پەرلەمان دەکەم, بەخێربێن سەرچاو, هەروەها بەخێرهاتنی ژمارەیەك لەخوشکان و ژنانی کوردستان دەکەم کە لێرە لەگەڵماندان, حەزیان کرد چەند ساتێك بەشداربن, لەدەورەیەك لە هەولێر بەشدارن زۆر بەخێربێن سەرچاو, داواکارییەکیان هەیە, ئەمڕۆ بەیانی پێشکەشیان بەمن کردووە, دەڵێن ئەبێ پەرلەمان

لەبەرنامەی خۆی هەوڵبداتن ئەو ڕێژەی لەپەرلەمان هەیە بۆ ئافرەتان, 25٪ ەکە لەئەنجومەنی پارێزگاکان هەیە, هەوڵ بدەن لەهەموو بوارەکان ئەو ڕێژەیە بچەسپێت, بەتایبەتی لە ناو حزبەکاندا, ئەو حزبانەی کە ئیجازە دەدەن بیکەنە شەرتێك, کە ڕێژەیان لە 25٪ کەمتر نەبێت ئەندامانی حزبەکە, منیش وەعدی ئەوەم داوە کە داواکارییەکەیان وەکو شەخص پشتگیری لێبکەم, یەکەم هەنگاو وا لەلای ئێوە عەرزی دەکەم, ئیتر لەئایندەدا شتی وا هاتە پێش چاوتان ڕەچاوی داواکاری ئەو خوشکانە بکەن کە لەگەڵمانن, هەروەها هەموو ڕێکخراوەکانی ژنان و ئافرەت و خانمان کە هەمان داوایان هەیە, زۆر بەخێربێن سەرچاو.

خاڵی یەکەم/ خستنەڕوو و گفتوگۆکردنی پڕۆژەی یاسای ڕاژەی خانەنشینی پێشمەرگە کە لەلایەن ئەنجومەنی وەزیرانەوە پێشکەش کراوە, داوا لە لیژنەی یاسایی و, لیژنەی پێشمەرگە دەکەم بێن لەشوێنی خۆیان دابنیشن.

خوێندنەوەی یەکەمی ئەو پڕۆژەیە, لە 2007/10/3 کراوە, ئاڕاستەی لیژنەکان و ئەندامانی پەرلەمان کراوە, ئێستا داوا لەلیژنەی یاسایی دەکەم کە ئەصڵی پڕۆژەکە ماددە بە ماددە بخوێنێنەوە, دواتر ڕەئی خۆیان و ڕەئی لیژنەی پێشمەرگە تەقدیم بکەن, ئینجا گفتوگۆی لەسەر بکەن, فەرموو کاك عەونی.

بەڕێز عونی سعید کمال بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خوشك و برایانی پەرلەمانتاران.

ئەگەر مەجالێکم بدەنێ تەوزیحێك پێشکەش بکەم, پێش ئەوەی پڕۆژەکان بخوێنمەوە, ئێمە لە لیژنەی یاسایی لەگەڵ لیژنەی پێشمەرگە کە کۆبوونەوە لەگەڵ جەنابی وەزیری پێشمەرگە, هەروەها لەگەڵ وەزیری هەرێم بۆ کاروباری پێشمەرگە, ڕێك کەوتین بەدارشتنی یاسایەکی نوێ, بەشێوەیەکی جیاواز کە لەپڕۆژەکەدا هاتییە, بەتایبەتی دەوڵەمەند کردنی پڕۆژەکە, واتە پڕۆژەکە کە لەلایەن حکومەت تەقدیم کرایە 37 ماددە بوو, ئێمە لەهەردوو لیژنە ئیتیفاقمان کرد کە چ لە مەصڵەحەتی پێشمەرگەیە ئیزافە بکرێتە سەر قانونەکە, لەبەر ئەوە صیاغەکە گۆڕا و, مادەکانی قانونەکە زیاد کرا, بووە 51 ماددە, بۆیە بە ڕەئی هەردوو لیژنە وا بەباش دەزانین کە پڕۆژە نوێیەکە کە ئامادە کرایە ئەو بخوێندرێتەوە لەحیاتی پڕۆژەی حکومەت, هەم ئیستیفادە لە وەقت دەکەین, بەتایبەتی جەنابی وەزیرەکان هەردووکیان ئامادە بوون و موافەقەتیان کرد لەسەر ئەو پڕۆژەیە, ڕەئی ئاخیریش بۆ ئەندامانی پەرلەمانە, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر ئیجازە هەبێ کاك عونی, من بەو صیغەیەی کە ئێوە پێشکەشتان کردووە, پێم باش نییە ئەوها پێشکەش بکرێ, صیغەکەی بگۆڕن قەیناکە, بڵێن ئێمە لەبەر ڕۆشنایی ئەو کۆبوونەوەیە لەگەڵ وەزیری پێشمەرگە و وەزیری هەرێم بۆ کاروباری پێشمەرگە تەعدیلاتمان کردووە, ناکرێ پڕۆژەیەکی تازە پێشکەش بکەن, چونکە نە دە ئەندامن, نە حکومەتن, بڵێ تەعدیلاتمان کردووە, چەند ماددەیەکمان ئیزافە کردووە, دەیخەینە بەردەمتان, بەم شێوەیە ئێمە وەکو سەرۆکایەتی ڕازی دەبین موناقەشەی بکەین, لەبەر ئەوە ئیعادەی بکەوە بەو صیغەیە, فەرموو.

بەڕێز عونی سعید کمال بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مەبەستمان لە تەوزیحەکە ئەوەیە, ئێمە صیاغەیەکی قانونەکەمان کردووە, ماددەی نوێش ئیزافە کرایە, نە قانونێکی نوێمان دانابی کە موخالەفەی ئەو قانونە بێت کە لەحکومەتەوە هاتووە, ویستمان قانونەکەی دەوڵەمەند بکەین, صیاغەی قانونی بەڕێك و پێك تر بنووسین, نەتیجەکەش فیعلەن گەیشتە ئەو وەزعەی بەهەردوو زمانی عەرەبی و کوردی کە زۆر کارێکی باشمان لەسەر کرد, ئەوەی بزانم بەشێوەیەکی زۆر باش ئامادە کرایە, بۆیە پێشنیارەکەمان ئەوەیە, ئەو صیاغە نوێیە ببێتە ئەساس بۆ موناقەشە, هەم ئاسانکاری لە موناقەشە دەکرێ, هەم موناقەشەکان بە سەریعی دەڕوا و ئیستیفادە لە وەقتەکەش دەکرێ, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

باشە, بەو صیغەی کە بەو دواییە وتت مەقبولە, ماددە بە ماددە بیخوێنەوە بۆ ئەوەی موناقەشە لەسەری بکەین, کاك شێردڵ سەرۆکی لیژنەی پێشمەرگە دوو قسەی هەیە پێش ئەوەی دەست بە موناقەشە بکەین, فەرموو.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی :

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو یاسایەش وەکو دوو یاسایەکەی پێشوو, لیژنەیەکی پسپۆڕی بەتوانا لەوەزارەتی پێشمەرگایەتی نووسیتیەوە, سوودی وەرگرتیە لە زۆر یاسای خانەنشین و خزمەت لە هی دەوڵەتەکانی تر بەتایبەتی هی سوپای عێراق, پاش ئەوەی دایڕێشتییە لە فەرماندەی گشتی بەئاگاداری قائیدی عامیش ئەوە موناقەشەیەکی زۆریان لەسەر کردیە, لەدواییدا هاتیتە ئەنجومەنی وەزیران, لەئەنجومەنی وەزیرانیش چەندین جار کۆبوونەوەیان لەسەر کردیە, دوایی هینایتیە پەرلەمان, سەرۆکایەتی پەرلەمان دایە لیژنەی یاسایی, لیژنەی یاسایی موناقەشەیەکی زۆری لەسەر کردووە, دوایی لیژنەی پێشمەرگە, پاشان بەهەردوو لامان ئێمە و لیژنەی یاسایی موناقەشەیەکی زۆرمان لەسەر کرد, پاشان هەر سێ لامان, یەعنی لیژنەی یاسایی و لیژنەی پێشمەرگە و هەردوو بەڕێز وەزیرەکان, چەندین جار هاتنە پەرلەمان, هەموو هیئەکەی خۆیان هێنا ئەوانەی کە دایانڕێشتبوو, چەندین جار موناقەشەی زۆرمان لەسەر کرد و گەیشتینە ئەوەی ئێستا کە لەبەردەستتانە, ئیتر ئومێدەوارم زوو بیڕوێنین و, هەر پرسیارێك و هەر تێبینیەکتان هەبوو هەرسێ لامان ئامادەین بۆتان روون بکەینەوە, زۆر سوپاس.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پڕۆژە یاسای راژە و خانەنشینی پێشمەرگە (پاسەوانی هەرێم)

دەروازەی یەکەم

(زاراوەکان)

ماددەی یەکەم: ئەو زاراوانەی خوارەوە ماناکانی بەرامبەریان دەگەیەنێ بۆ مەبەستی حوکمەکانی ئەم یاسایە:

1 - **هەرێم: هەرێمی کوردستان- عێراق.**

2 - سەرۆکی هەرێم: فەرماندەی گشتییە.
3 - فەرماندەی گشتی: فەرماندەی گشتی هێزەکانی پاسەوانی هەرێمە.
4 - حکومەتی هەرێم: حکومەتی هەرێمی کوردستانە.
5 - فەرماندەیی گشتی هێزەکانی پاراستنی هەرێم: بالآترین دەسەلآتی پێکهاتەکانی هێزە چەکدارەکانی کوردستانە.
6 - هێزی پێشمەرگەی کوردستان (پاسەوانی هەرێم): دەربڕی گشت پێکهاتەی هێزەکانی پێشمەرگەی کوردستان لەسەربازێکەوە تا بەرزترین پلەی سەربازی.
7 - وەزارەت: وەزارەتی پێشمەرگەی هەرێمی کوردستانە.
8 - وەزیر: وەزیری پێشمەرگەی هەرێمی کوردستانە.
9 - شۆڕش: بزووتنەوەی رزگاریخوازی کوردستانە کە لە (11 ی ئەیلوولی 1961)ەوە دەست پێدەکات.
10 پێشمەرگە (پاسەوانی هەرێم): ئەو کەسەیە کە چوویتە رێزی شۆڕشی رزگاریخوازی کوردستان بۆ بەدیهێنانی مافە دیموکراسی و نەتەوەییەکانی گەلی کوردستان, یان دەچێتە رێز زێڕەڤانی هەرێم.
11 خانەنشینکراو: ئەو پێشمەرگەیە کە مافی خانەنشینی هەیە بەپێی بەندەکانی ئەم یاسایە.
12 - مووچەی خانەنشینی: ئەو مووچەیە کە بۆ پێشمەرگە خەرج دەکرێت لەکاتی خانەنشینی بەپێی بەندەکانی ئەم یاسایە.
13 مووچە: مووچەی بنەڕەتی دوا مانگی پێشمەرگەی بەردەوام لەخزمەت بەپێی پلە و پایە.
14 مووچەی تەواو: مووچە بە دەرمالّەوە.
15 مافی خانەنشینی: ئەو مافەیە کە خانەنشینکراو یان میراتگرەکەی وەریدەگرێت.
16 خزمەتی خانەنشینی: بریتییە لە خزمەتی پێشمەرگایەتی یان هەر خزمەتێکی دیکە کە دەشێت بخرێتە سەری بۆ مەبەستەکانی خانەنشینکردن بەپێی بڕیارێکی تایبەتی فەرماندەیی گشتی هێزەکانی پاراستنی هەرێم.
17 خزمەتی پێشمەرگایەتی: ئەو ماوەیەیە کە پێشمەرگە خزمەتی فعلی تیادا کردووە لە خەباتی پێشمەرگایەتی لە ریزەکانی شۆڕش و ئەو خزمەتەی لەدوای شۆڕش لە پێکهاتەکانی هێزی پێشمەرگەی کوردستان دەیباتە سەر بەپێی حوکمەکانی ئەم یاسایە.
18 پاشەنشین (خلف): هەموو ئەوانەی کە بەپێی یاسای باری کەسی (احکام المیراث) دەبنە میراتگری خانەنشینکراو.
19 شایستە:
أ - ئەو کەسەی لەنێوان وەچەکانی مافی وەرگرتنی مووچەی خانەنشینی دەبێت لە دوای مردنی خانەنشینکراو.
ب - ئەگەر پاشەنشینی نەبوو, ئەوا مووچەکە دەدرێت بەو کەسەی کە خانەنشینکراو دەستنیشانی دەکات لەپێش مردنی لەوانەی کە بەرپرسێتی بەخێوکردنی لە ئەستۆدا بێت بەپێی بڕیاری دادگایی.
20 بێسەروشوێن: ئەو پێشمەرگەیەی بەهۆی ئەرکی پێشمەرگایەتی بێسەروشوێن بووە و چارەنووسی دیار نییە.
21 بەدیلگیراو: ئەو پێشمەرگەیە کە دەستبەرسەر دەبێت لەلایەن لایەنێکی دەرەکی یان تیرۆرستی یاخود هەر لایەنێکی تری دوژمن بەهۆی خزمەت یان لەکاتی ئەنجامدانی ئەرکدا.

22 دەستبەسەرکراو: ئەو پێشمەرگەیە کە دەستبەرسەر دەبێت لەلایەن لایەنێکی دەرەکی یان تیرۆرستی یاخود هەر لایەنێکی تری دوژمن بەهۆی خزمەت یان لەکاتی ئەنجامدانی ئەرك.

بەڕێز عبدالکریم ابوبکر مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مشروع قانون الخدمة وتقاعد البيشمرگه (حرس الاقليم)

الباب الاول

المادة الاولى: يقصد بالمصطلحات التاليه المعاني المبنية ازاءها لغرض هذا القانون.

1- **الاقليم: اقليم كوردستان- العراق.**

2- **رئيس الاقليم: هو القائد العام.**

3- **القائد العام: القائد العام لقوات حماية الاقليم.**

4- **حكومة الاقليم: حكومة اقليم كوردستان.**

5- **القيادة العامة لقوات حماية الاقليم: هيى السلطة العليا لمكونات القوات المسلحة الكوردستانية.**

6- **قوات پيشمرگه كوردستان (حرس الاقليم): عبارة عن كافة مكونات قوات پيشمەرگه كوردستان من جندى الى اعلى رتبة عسكرية.**

7- **الوزارة: وزارة البيشمرگه لاقليم كوردستان.**

8- **الوزير: وزير پيشمرگه اقليم كوردستان.**

9- **الثورة: الحركة التحررية الكوردستانية التي تبدأ من (11 ايلول 1961).**

10- **البيشمرگه (حرس الاقليم): هو من التحق بالثورة التحررية الكوردستانية لتحقيق حقوق شعب كوردستان الديموقراطية و القومية او يلتحق بقوات البيشمرگه (حرس الاقليم).**

11- **المتقاعد: هو البيشمرگه الذي له حقوق تقاعدية وفق احكام هذا القانون.**

12- **الراتب التقاعدي: الراتب الذي يصرف للبيشمرگه لدى احالته على التقاعد وفق احكام هذا القانون.**

13- **الراتب: الراتب الاساسي لاخر شهر يتقاضاه البيشمرگه المستمر في الخدممة وبموجب درجته ومنصبه.**

14- **الراتب التام: الراتب مع المخصصات.**

15- **الحقوق التقاعدية: تلك الحقوق الذي يتقاضاه المتقاعد او ورثته.**

16- **الخدمة التقاعدية: عبارة عن خدمة البيشمرگه او اي خدمة اخرى يجوز اظافتها عليه لاغراض التقاعد وبموجب قرار خاص للقيادة العامة لقوات حماية الاقليم.**

17- **خدمة البيشمرگه: هي المدة التي قضاها البيشمرگه في الخدمة الفعلية في صفوف الثورة و الخدمة التي يقضيها بعد الثورة في مكونات قوات پيشمرگه كوردستان و بموجب احكام هذا القانون.**

18- **الخلف: هو وارث البيشمرگه المتقاعد وفقاً لاحكام قانون الاحوال الشخصية.**

19- **المستحق:**

أ- الشخص الذي له حقوق استلام الراتب بعد وفاة المتقاعد.

ب- اذا لم يكن له خلف يعطى راتبه لمن يعيله المتقاعد قبل وفاته, من اولئك الذين لهم مسئوولية اعالة وبموجب قرار قضائي.

20- **المفقود: هو البيشمرگه الذي فقد بسبب ادائه لواجبه كبيشمرگه و أن مصيره مجهول.**

21- الاسير: هو الپيشمرگه الذي تم اسره من قبل جهة خارجية أو من الاعداء و ذلك بسبب اداء الخدمة او من جرائها.

22- المحتجز: هو الذي يحتجز من قبل جهة خارجية أو ارهابية و ذلك بسبب الخدمة او من جرائها.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەو پرۆژەیە کە پرۆژەیەکی زۆر گرنگە, زۆر دەمێکە حکومەتی هەرێم و وەزارەتی پێشمەرگە چەندین کۆبوونەوەیان لەگەڵ سەرۆکی هەرێم و جێگری سەرۆکی هەرێم و لێپرسراوانی پێشمەرگە کردووپانە, تا گەیشتوونەتە ئەو یاسایە, دواتر لەپەرلەمان وەکو کاك عونیش ئاماژەی پێکرد چەند کۆبوونەوەیەکی فراوان کراوە, لەنێوان لیژنەی یاسایی و لیژنەی پێشمەرگە و جەنابی وەزیری پێشمەرگە و وەزیری هەرێم بۆ کاروباری پێشمەرگە, لەبەر ئەوە شتەکە زۆر بە تەفصیلات موناقەشەکراوە کە ئەو صیغەیە پێشکەش کراوە, صیغەیەکی ڕێك و پێکە, ئەگەر بۆ دەوڵەمەند کردنی کەسێك مولاحەزەیەکی هەبێت, تەنیا دیقەت لەوە بکەن, چونکە پرۆژەکە تەفصیلاتی زۆرە, ئیلا ئەگەر بۆ دەوڵەمەندکردنی یاخود غەڵەتێکی تێدا بێت, بەوە مولاحەزە بدەن تکایە, دکتورە هالە فەرموو.

بەڕێز د0 هالە سهیل وادی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە بڕگەی (22) (المحتجز: هو الذي يحتجز من قبل جهة خارجية أو ارهابية و ذلك بسبب الخدمة او من جرائها), تەنها ئیحتیجازە نییە, ئێستا ڕەهائینیش هەیە, پێشنیار دەکەم بەم شێوەی لێبێت (هو الذي يحتجز او ياخذ كرهينة من قبل جهة خارجية أو ارهابية و ذلك بسبب الخدمة او من جرائها), زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ڕەهینەش هەر موحتەجەزە, ڕەهینەش هەر حجز کراوە, كاك دیلمان.

بەڕێز محمد احمد صالح (دیلمان ئامێدی):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من هیچ تێبینیەکەم لەسەر تەعریفەکە نییە, بەڵام پرسیارێکم هەیە, ئەوەیە (حرس الاقليم) دەبێتە زمنی مجموعەی دیفاعی وەتەنی, یەعنی دەبێتە سەر بەوەزارەتی دیفاع, لە بەغدا قانونێکی تەقاعودی موەحەد دەرچووە, ئەحکامی تەقاعودی عەسکەری ئیلغا کرایە و, تەعریفی کردووە بەم شێوە هاتووە لەمادەی 1 دەڵێ (كل شخص عهد علية وظيفة داخل في مدنی او عسكری و امن داخلي), ئەگەر پێشمەرگە حیمایەی ئەمنی داخلی بێت ئەوە سەر بە وەزارەتی دیفاعە, لەبەغدا قانونی موەحەد هەبوو, نەفەقاتی تەشغیلی وەزارەتی پێشمەرگە دابوون, چۆن ئێستا ئێمە دەتوانین تەعامول بکەین؟ ئەو قانونە لێرە تەتبیق بکەین, کە بەشێوەیەکی تر, پرسیارم هەر ئەوەیە, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

پرسیارێکی گرنگە كاك دیلمان, كاك زعیم یان كاك شێردڵ وەڵامت بدەنەوە, فەرموو.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خۆی قانونێکی خزمەت و تەقاعودی دەرچووە لە بەغدا, ئەنجومەنی وەزیران دەریکردیە, پێشتریش هەبووە لەزەمانی خۆی, ئێستا لەسەری دەڕۆین, دایتیانە پەرلەمان تایبەتە بە وەزارەتی دیفاع, ئێمە زۆرمان ئیستیفادە لەو قانونەی بەغدا کردووە, ئەگەر بێیە سەر ئاخیری, لە ئاخیرەکەی ماددەکمان نووسییە کە هەر قانونێك لە بەغدا دەرچوو بۆ مەصلەحەتی پێشمەرگە ئیستیفادەی لێبکەین, سوپاس.

بەڕێز کۆێستان محمد عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پرسیارەکەم لەسەر بڕگەی (16)ەیە, لێرە نووسراوە (خدمەی پێشمەرگایەتی بۆ تەقاعودە), من پرسیارەکەم ئەوەیە کە ئایا بۆ تەقاعودە, بۆ ڕاژەشە, چونکە پێشتر بەکار دەهات بۆ بەرزکردنەوەی موچە, بۆ بەرزکردنەوەی پلە, ئەوەی پێش راپەڕین, دیارە زۆری کراوە, ئەزانم زۆری کراوە سوودی لێ وەرگرتووە مەسەلەن بۆ بەرزکردنەوەی روتبەی عەسکەریەکەی, یان بۆ بەرزکردنەوەی موچەکەی, بەڵام بۆ لێرە تەقاعود نووسراوە, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

حەز دەکەی چەند مولاحەزەیەك پێکەوە کۆبکەنەوە, دوای ئەوەی پێویست بوو جوابیان بدەوە, فەرموو کاك عادل.

بەڕێز عادل محمد امین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەموومان دەزانین پێشمەرگە ناوێکی پیرۆزە, بەڵام بەداخەوە لە ئەو مافانەی کە بۆ پێشمەرگە دابین کرا زۆر کەسانێك هەن ئەصڵەن هەر پێشمەرگەش نەبوون, بەهۆی هەندێ شتەوە کرایە پێشمەرگە, رەنگە لەهەندێ پێشمەرگە زیاتر موستەحەقاتی وەرگرتبێ, یان زیاتریشی بۆ دابین کراوە, بۆیە بەڕاستی ناعەدالەتێکی زۆر لەو خانەنشین و خزمەتە هەیە کە پێشتر بۆ پێشمەرگە کراوە, هیوادارام ئێمە بتوانین لەم قانونە کە رێکخستنی باری پێشمەرگەیە, لەم قانونە شتێکی دادپەروەرانە هەیە بۆ پێشمەرگە بتوانین دابینی بکەین, من سەرەتا تێبینیم هەیە لەسەر ناوی پڕۆژەکە (مشروع قانون الخدمه و تقاعد الپیشمرگه (حرس الاقلیم), ئقلیم کوردستانی پێم باشە بۆ زیاد بکرێ, چونکە ناوی ئیقلیم کوردستان لەهەموو مادەکان هاتووە, تێبینی دووەمم لەسەر بڕگەی (6) ئەڵێ (عباره عن کافه مکونات), باشتر وایە بنووسرێت (تشکیلات) نەك مکونات, تێبینی ترم لەسەر بڕگەی (9), باسی شۆڕشی رزگاریخوازی گەلی کورد دەکات لە 11 ئەیلولەوە, لە 61 دەست پێدەکات و کەی کۆتایی پێدێت؟ لەبەر ئەوەی لە بڕگەی (17) ئەڵێ (التي یقضیها بعد الثورة), یەعنی خۆ ئێمە تا ئێستاش هەر لەقۆناغی شۆڕش نین, ئەوە لە 1991 ەوە حکومەتمان هەیە, باش وایە ئەو قۆناغە دیاری بکرێ کەی کۆتایی پێ دێت, بڕگەی (10) ئەڵێ (پیشمرگه هو من التحق بالثورة), باشتر وایە بنووسین (شارك), چونکە بەشداری کرد, ئەگەر بەو پێیە بێت تەنیا ئەو کەسەی بوویتە پێشمەرگە دەگرێتەوە, ئەگەر نا ئێمە خۆمان دەزانین لە شۆڕشی ئەیلول هیزی بەرگری میللی هەبوو, لەشۆڕشی تازە هێزی پشتگیری هەبوو, بەڕاستی ئەوانە بەخۆیان و بەچەك و بە ماڵەوە

پێشمەرگە بوون, ئینجا جگە لە رێکخستنی نهێنیەکانی ناو شار کە دەوری سەرەکیان هەبوو, لە پێشمەرگە دەوریان زیاتر بوو, ئەگەر بەپێی ئەو پێناسەیە بێت ئەوان بەڕاستی مافی خانەنشین نایانگرێتەوە لەم قانونە, تێبینی ترم لەسەر بڕگەی (17) خدمەی فعلی, یەعنی خدمەی فعلی کامەیە؟ یەعنی باشتر وایە تەعریفی خدمەی فعلی بکەین, چۆن خدمەی فعلی ئەژمێردرێ؟ زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

هەرچەندە کاك عادل لە مادەی یەکەم ئەوەلەن نووسرایە (أقليم: الاقليم كوردستان), بەلأم خراپ نییە لە سەرە مەوزوعەکەی لەنێوان دوو قەوس بنووسرێ (أقليم كوردستان- العراق), هیچ موشکیلەیەکی تێدایە, پرسیارەکانی تریش با وەزارەت پاشان خۆی وەلأمت بداتەوە, فەرموو کاك عبدالرحمن.

بەڕێز عبدالرحمن احمد رضا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەرەتا دەستخۆشی لەو بەڕێزانە دەکەین کە ئەم پڕۆژەیان رێکخستووە, دوو تێبینیم هەیە, تێبینی یەکەم: مادەی یەکەم بڕگەی (14) دەڵێ مووچە بە دەرماڵەوە, دیارە لە تەعدیل کردنی پڕۆژەی خانەنشینی کردنی عێراق, لە 10/4 هاتووە چەندین جار دەڵێن (نابێ مووچەی خانەنشین لە 80٪ مووچەی وەزیفە زیاد بێت, لەوێ دەڵێ مووچە لەگەڵ دەرماڵە, ئێمە دەتوانین بڵێین لە 80٪ ی مووچە و دەرماڵە خانەنشینی, تەنیا ئیستسنای شەهیدی کردووە, لەبەر ئەوە پڕۆژە یاساکە لە حکومەت دەرچووە, ئەوەش لە بەغدا دەرچوو دیارە گشتگرە و هەرێمی کوردستانیش دەگرێتەوە, ئەگینا خۆ پێشمەرگە موستەحەقی هەموو شتێکە, ئەتوانین شتی تر تەعویزی بکەینەوە, مەسەلەن ئەوەی خزمەتی یەك ساڵە با بە دوو ساڵ بۆی حیساب بێت, چونکە بەڕاستی تەمەنێکی ساڵی بە دوو ساڵ, چوار ساڵ رۆیشتووە لەجەستەیی, لە روحی, لەهەموو شتێکەوە, یان بڕی مووچەی خانەنشینەکە ئەوەندە رێك بخەین کە شیاوی پێشمەرگە بێت, ئەوە تێبینی یەکەم بوو.

تێبینی دووەم/ لە بڕگەی (16) دەڵێ خزمەتی خانەنشینی بریتییە لە خزمەتی پێشمەرگایەتی, یان هەر خزمەتێکی تر دەشێت بخرێتە سەری بۆ مەبەستەکانی خانەنشین بێت بەپێی بڕیارێکی تایبەتی فەرماندەی گشتی, ئەمە خزمەت خزمەتی خۆیەتی پێشمەرگایەتی, هەر خزمەتێکی تر ئەگەر خزمەتی مەدەنی بێت پێم باشە بوترێ بە یاسا رێك بخرێت, ئەوە بەبڕیارێکی تایبەتی فەرماندەیی لەڕووی یاساییەوە پێدەچێ جێگای تێبینی بێت, ئەگەر بوترێ بەیاسا رێك بخرێ ئەگەر خزمەتی مەدەنی هەبێت بخرێتە سەر خزمەتی پێشمەرگایەتی, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مولاحەزەیەکی بەجێیە ئەوەی قەرار خاصەکە لە (16) باسی کردووە, کاك عبدالرحمن ئیسماعیل فەرموو.

بەڕێز عبدالرحمن اسماعیل سلیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من تێبینیم لەسەر مادە یەك فەقەرەی (21 و 22) هەیە, لێرە لە فەقەرەی (21) دەڵێ (الاسير: هو الپيشمرگه الذي تم اسره من قبل جهة خارجية أو من الاعداء), بەڕەئیی من (او من الاعداء) دروست نییە (من قبل الاعداء) دروست تەرە, ئەوە یەك.

دوو/ تەبعەن (بسبب الخدمة او من جرائها) فەقەرەی (22) (المحتجز هو الذی...) هەمان شتە بەرەئیی من هەردوو فەقەرە بکرێتە یەك فەقەرە, بە (أ , ب) تەواو بکرێ, رێك تر دەبێت, فەقەرەی (21) کە لەسەر ئەسیرە, دەڵێ ئەسیر دەکرێ لە جیهەتی خارجیەوە یان ئەعدا, بەرەئیی من ئەو (من الاعداء)ە تەواو نییە, (من قبل الاعداء) باشتر دەبێ, ئەوەی (22) موحتەجیزە هەمان شت نووسراوە, بەرەئیی من هەردوو فەقەرە بکرێت بەیەك فەقەرە, بە (ئەلف و بێ) تەواو بکرێ زۆر رێکتر دەبێ, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

راست دەکات, ئەو نوقتەیە قسەی لەسەرە, کاك عیزەدین فەرموو.

بەڕێز عزالدین سلیم خدیدا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

نوقتەی نیزامە, چونکە لەم پڕۆژەیە 14 مادە زیادبووە و لە پڕۆژەی پێشوودا (37) و لەوە (51)ە, ئەو پڕۆژە بەکوردیش لەلای مە نییە, بەڵام ئەوە بە کوردی هەیە, لەبەر ئەوە دەنگ نەداوە کە ئەو پڕۆژە بخوێنین, یان ئەوی تر بخوێنین, لەبەر ئەوە نوقتەی نیزامە, تەصویت لەسەر نەکراوە کام پڕۆژە بخوێنین (14) مادەی فەرقە, هی دووەم/ پرسیاری کاك دیلمان هەمان پرسیارم هەبوو, بەڵام کاك شێردڵ تەواو نەبوو بۆ ئەم پرسیارە, قانونی خدمەی عەسکەری هەیە لە بەغدا, ئەو حەرس ئقلیم خازعی ئەو قانونە, کە ئەو قانونە رەچاو دەکات ئان نا, ئەوە پرسیاری کاك دیلمان بوو, بەڵام کاك شێردل زۆر تەواو نەبوو, سەبارەت بە فەقەرەی خامس عشر (الحقوق التقاعدية: تلك الحقوق الذي يتقاضاه المتقاعد او ورثته) وابزانم بەعەرەبیەکەی وا نییە (تلك حقوق التي يتقاضاه المتقاعد او ورثته), (يتقاضاه) واتە پارە, حقوق موتاقازا نییە, حقوق ماديیە و مەعنەویە و هەموو شتە, بەڵام پارە نییە, لازم بنووسرێ (تلك الحقوق التي يستحقه المتقاعد او ورثته) بەعەرەبیەکە موزەکەر و موئەنەسیش تێکەڵ دەکات, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

مولاحەزەکەی (يستحقه) لەجێی خۆیەتی, من و کاك فرسەتیش ئیشارەتمان پێکردووە, نوقتەی نیزامەکەشت ئەمجارە عەکس بوو, دەبوایە بیدایەتی بڵێی رەنگە ئەگەر بیدایەت بوایە جوابمان بدابایەوە, لەناو موداخەلەکەت وتت, هەندێ جار نوقتەی نیزام موداخەلەیە دەست هەڵدەگرن بۆ نوقتەی نیزام, ئەمجارە نوقتەی نیزامی راستی بوو, دوات خست بۆ موداخەلەکە, بەهەر حاڵ جوابمان داوە, نوقتەکەشت راستە, بەڵام بەم شێوەیە قبوڵمان کرد, کە پڕۆژە ئەصڵیەکەیە بە ئیقتیراحی ئیزافە کردنی چەند مادەیەك و تەعدیل کردنی چەند مادەیەکی تر, کاك غفور فەرموو.

بەڕێز غفور طاهر سعید مەخموری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت ئەو پڕۆژەیە لەمادەی یەکەم بڕگەی (2 و 3) پێم باشە بکرێتە یەك بڕگە, مەسەلەن نووسراوە (سەرۆکی هەرێم: فەرماندەی گشتی) لە بڕگەی سێیەم نووسراوە (فەرماندەی گشتی: فەرماندەی گشتی هێزەکانی پاراستنی هەرێمن) دەکرێ بیکەین بەیەك بڕگە بیڵێین (سەرۆکی هەرێم: فەرماندەی گشتی هێزەکانی پاراستنی هەرێمە) بەم شێوەیە دەبێتە یەك بڕگە و دووبارە نابێتەوە, ئەوە خاڵێك بەنیسبەت

بڕگەی (9) لەمادەی یەکەم, بەڕاستی کێشەی ئێمە کێشەی خاك و خەڵك بووە بەبەردەوامی لەگەڵ داگیرکەرانی کوردستان, نووسراوە (بزووتنەوەی رزگاریخوازانی کوردستان) پێشنیاری ئەوە دەکەم بکرێتە (بزووتنەوەی رزگاریخوازی نیشتیمانی کوردستان)، یەعنی ئەو نیشتمانەی بۆ زیاد بکرێت، لەبەر ئەوەی کێشەی ئێمە کیشەی نیشتمان و کێشەی خەڵکی کوردستانیش بووە، له عەرەبێکەش دەبێتە، الحركة التحررية الوطنية الكوردستانية، ئەوە بەپێویستی دەزانم کە بۆی زیادبکرێت، وەله بڕگەی دەهەمی ئەو مادەیەش کە دیسان نووسراوە شۆڕشی رزگاریخوازی کوردستان، بکرێتە شۆڕشی رزگاری خوازی نیشتمانی کوردستان، ئەوەی بۆ ئیزافە بکرێت، لەبڕگەی یازدەو بڕگەی دووازدە نووسراوە بەپێی پەندەکانی ئەو یاسایە، ئەوە بکرێتە بەپێی حوکمەکانی ئەم یاسایە، یاخود هەر بەپێی ئەم یاسایە، ئەو بەندانە هەر لێرە لابدرێت، قانونی تر بێت، حوکمەکانی ئەم یاسایە جوانترِیش دەبێت لەڕووی قانونیەوە، بەنیسبەت بڕگەی هەژدە لەسەر پاشە نیشین، بەراستی پاشە نیشین کەم بەکار هاتووە لەزمانی کوردی، بکرێت بە نەوە باشترە، نەوەش ئەوە پێناسەکەی دیارە کەکێیە، ئەوانەی کەبەپێی باری کەسی دەبنە میراتگری خانیشین، یەعنی پاشە نیشین ببێت بە نەوە جوانتر دەبێت، وە لەگەڵ ئەوە دام کە بڕگەیەکی تر ئیزافە بکرێت بۆ رێکخستنی نهێنی، یەعنی خەڵکێك هەبووە لە ناوشار کاری شۆڕشی بەڕێوە بردووە لەڕووی پێشمەرکایەتیەوە ولەڕووی رێکخستنەوە، لێرە بەپێویستی دەزانم کە بڕگەیەك ئیزافە بکرێت بۆ ئەوە بنووسرێت رێکخستنی نهێنی: ئەو کەسانەن کە ئەرکی پێشمەرگایەتی و رێکخستنیان بۆ شۆڕش لە ناو شارەکانی کوردستان ئەنجام داوە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك شێخ فتاح فەرموو.

بەڕێز فتاح عبدالله نەقشبندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێشەکی دەست خۆشی لە لیژانی هاوبەش و بەڕێزان جەنابی وزیران دەکەم، بەراستی پڕۆژەیەکی تێرو تەسەلە، بەڵام یەك پرسیارم هەبوو برادەران باسیان لێ کرد تا حەدیك، بەڵام تەئکیدی ئەکەمەوە ئەوەی کاك غفور باسی کرد لەدوای بڕگەی حەڤدە پێویستە ئەوەی تەنزیمی داخیلی، بەشێ لەخەڵکی ئێمە پێشمەرگەی داخیلی بووەو تەنزیمی داخیلی بووەو ناوی نەهاتووە لێرە، پێم باشە ئەوە بکرێت بە بڕگەیەك، یان لەدوای بڕگەی حەڤدە ئیزافە بکرێت، بەشتێکی باشی دەزانم، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ڤیان خان فەرموو.

بەڕێز ڤیان سلیمان حاجی بشار:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

یەکەم مولاحەزەم ئەوەیە کە ئێمە لەقانونەکەی پێشتر وشەی پاسەوانیمان بەکار نەهێناوە، وشەی زێرەڤانیمان بەکارهێناوە، بۆ ئەوەی کە یەك بگرێتەوە، من پێم باشترە لێرە وشەی زێرەڤانی دیسان بەکاربهێنینەوە، دیسان تێکەڵاویەك هەیە، ئەگەر سەیری بەندەکانی ئەم مادەیە بکەین تیکەڵاویەك هەیە لەنیوان تەرجەمەکردنی بۆ نموونە لەخاڵی پێنج خوێندییەوە: فەرماندەی گشتی هێزەکانی پاسەوانی

هەرێم، بەڵام لەخاڵی شازدە کە هەر دیسان لە ئەخیرەکەی وتی بریارێکی تایبەتی فەرماندەی گشتی هێزەکانی پاراستنی هەرێم، یەعنی لێرە تیکەڵاوی کردووە لەنێوان حەرەس لەگەڵ قوات حماية الاقليم، کە ئەگەر بێیتەوە سەیری راستیەکەی بکەی دەبێ لەهەموو شوێنێك هەر پاسەوانەکەبێت، یەعنی زێڕەڤانەکەبێت بۆ ئەوەی لەگەڵ قانونی پێشو یەك بگرێتەوە، خاڵی دووهەمیشم ئەوەبوو کەبەڕێز کاك غفور ئیشارەتی پێ دا، منیش لەگەڵ ئەو بۆچوونەم کەهەردوو فەقەرەی دوو، و سێ یەك بخرێت و بەو شیوەیە بێت: فەرماندەی گشتی هێزەکانی پاراستنی هەرێم، سەرۆکی هەرێم: سەرۆکی فەرماندەی گشتی هیزەکانی پاراستنی هەرێمە، چونکە دووجار تکرار دەبێتەوە، خاڵی سێهەمم ئەوەیە کە بەراستی ئێمە لەمەو دوا تێبینیەکی لیژنەی رۆشنبیری، ئێمە دوێنێش دیسان برای بەڕێزم کاك ئاریز ئیشارەتی پێدا، بەڵام لێرە وەرنەگیرا، دیسان دووبارەی دەکەینەوە، لەمەو دوا لە قانونەکانی خۆمان کوردستان پێناسەکەین نەك هەرێم، بڵێین کوردستان لەجیاتی ئەوەی بڵێین هەرێمی کوردستان، بڵێین کوردستان: مەبەست هەرێمی کوردستان – عێراق، خاڵی چوارەمم: بەنیسبەت وشەی پاشەنیشین، پاشەنیشین، وشەیەکی زۆر نوێیەو تازەش دروست کراوە، ئێمە کەلیمەیەکی رەسەنمان هەیە میراتگر، میراتگر زۆر باشە، لێرە بەڕای من بەکاربهێنرێت، چونکە حەتا لەتەعریفەکەیشا هەر دیسان دەڵێت ئەوانەی کەدەبنە میراتگری خانەنیشین، کەواتە تەعریفی میراتگرەکە بکە، نەك پاشە نیشین، شایەستەش بەخالی نۆزدەهەم بەڕای منەوە خاوەن ماف ناگرێت، موستەحەق لێرە بۆی بزەبتە چونکە تۆ شایستە کەلیمەیەکی فراوانە لەزۆر بوار بەکاری دەهێنی، بەڕای منەوە دوو وشەمان هەیە دەتوانین بەکاری بهێنین لەسەر ئەوەی تۆ ئەڵێی موستەفید، سودمەندد بۆی هەیە لەکوردستان، کەواتە بۆ خاوەن حەقیش، موستەحەقیش دەتوانیت مافە بەند بەکار بێنیت ئەتوانیت مافە داریش بەکار بێنیت، خاڵی بیست ویەکەمیش بەدیل گیراو، دیل خۆی ئەسیرە، لەعەرەبێکە ئەسیر هاتووە، کەواتە بۆ لەکوردێکە بڵێی بەدیل گیراو بەئەسیر، هەر بڵێی ئەسیرەو تەواو، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك رۆمێو فەرموو.

بەڕێز رۆمێو حزیران نیسان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەبڕگەی عاشرا: من تەنها نوسخە عەرەبێکەم پێیە کە دەڵێت، حرس الاقليم: هو من التحق بالثورة التحررية الكوردستانية لتحقيق حقوق شعب كوردستان الديمقراطية والقومية او يلتحق بقوات الپيشمركه، پێم باشە کەدەڵێت او يلتحق، دوای ئەو بەرواره يازدەی ئەيلولەکەی بۆ زیاد بکرێت، بۆ ئەوەی وازيح تر بێت، لەبڕگەی بیست ویەکەم دەڵێت: الاسير هو الذي تم اسره من قبل جهة خارجية او من الاعداء، جهة خارجية شەرت نیە تەنها جیهە خارجیەك بێت، بۆ نموونە ئەگەر کردەوەکە لە کوردستان بێت، جیهاتی دەرەکیش هەیە، جیهاتی ناوخۆییش هەبوو ە کە پێشمەرکەی وەك ئەسیر گرتووە، لەبڕگەی بیست و بیست ویەك و بیست ودوویش هاتووە، بسبب اداءه لواجبه، پێم باشە بکرێت به اثناء اداءه لواجبه، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك سەردار فەرموو.

بەڕێز سەردار صباح بوزو هەرکی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من سەرەتا پێشنیار دەکەم پرۆژەکە تەنها یاسای خیدمەو تەقاعودی پاسەوانانی هەرێمی بێ و ناوی پێشمەرگەی تێدا نەبێت، یەعنی ناوی پێشمەرگایەتی ناوێکی پیرۆزە، پێم وایە زیاتر هەڵبگیرێت بۆ ئەو قۆناغەی ساڵی رزگاریخوازیی لەساڵی 1961 وە هەتا ساڵی 1991، تێکەڵی نەکەین بە حوراسی ئەقلیم و ئەو خیدمەیە بەچاکی و بەخراپییەوە، ئەمە هەم پێشنیارەو زیاتر پرسیاریشە بۆ لیژنەی پێشمەرگە، ئەمە یەك، دوو: یەعنی بۆ پشتگیری لەرەئیەکەی خۆم ئەگەر بگەڕێینەوە بۆ مادەی حەفت، یەعنی نایب زابیت، رەئیس عورەفایە، رەئیس عورەفای پێشمەرگە، یەعنی مەعقولە ئەو ناوە؟ نایب زابت، عەریف، پێم وایە ئەمە رێك نیە، دوایی چەند تێکەڵ و پێکەڵ هەیە لێرە، ناوی پێشمەرگە هاتووە، ڤیان خان باسی ئەوەی کرد زێڕەڤانی هەیە، پاسەوانانی هەرێم هەیە، من پێشنیار دەکەم تەنها پاسەوانی هەرێم بەکار بێنین، لەبەر ئەوەی لەدستوری هەمیشەیی عێراق لەنوسخە کوردێکەی ئەمە تەنها ناوی پاسەوانانی هەرێم هاتووە، ئێمە زیاتر وەکو دستوری عێراق ئەو ناوە بەکار بێنین، من پێم باشترە، خاڵی دووهەمم، یەعنی ئەم یاسایە یاسایەکی باشە، پەڵام لەرووی قەواعیدی و لوغەوییەوە هەندێك دەبینم زۆر موەفەق نەبووە، بۆ نموونە لەخاڵی یازدە، دەڵێت: المتقاعد و البیشمرکة ئەو واوە زیادة، الحقوق التقاعدیة: تلك الحقوق، (تلك) کەیش زیادة، الحقوق و تەواو، ئەوەی تر الخدمة التقاعدیة: عبارة عن خدمة البیشمرکة، ئەو (عن) ش زیادە، یەعنی ئەگەر پێیدا بچین زۆر لەوانە زیادە، هو وهی و تلك، هەمووی پێویستی بەوەی ناکا، خاڵی ئەخیرم ئەوەیە هەرچەندە مافی ئەوەم نیە جەوابی ئەندام پەرلەمان بدەمەوە، بەڵام کاك دیلمان باسی ئەوەی کرد کە ئەمە یاسایەکەو لەعێراقیش یاسایەك هاتووەو ئێمە جوزئێکین لە لەشکری عێراق، من پێم وایە ئەو پاسەوانانی هەرێم یان یەکێك لەدەستکەوتەکانی گەلەکەمان لە دستوری هەمیشەیی عێراق ئەوە بووە کەهێزێکی عەسکەریمان هەیە، ئەگەر بێتو ئێمە خۆمان رەبت کەین لە گەڵ وەزارەتی دیفاعی عێراق بەتەواوی، پێم وایە ئەو دەسکەوتە لەدەست دەدەین، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك سعدالدین فەرموو.

بەڕێز ملا سعدالدین عبدالله مولود:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مولاحەزەکەم لەسەر ئەوەیە کە پێشمەرگە، یەعنی حامل ئەلروتبە، یەعنی روتبەی هەیە، وەکو ئەوەی لەعەسکەری هەیە، لابودە لەجێیەکان لەناو قانونەکەیش زۆر باسی زابیت هاتووە، یەعنی پێشمەرگە یان زابیت، زابیت ئەوەیە کەلەکولییەی عەسکەری دەردەچێ دەبێتە زابیت، لێرە تەعریفی ئەو زابیتە نەهاتووە، دەبوایە لەزمنی ئەو تەعریفانەی تەعریف بکرایە، لەپاشان کە دەڵێت: المتقاعد هو البیشمرکة، موتەقاعید پێشمەرگەریە؟ نە، یەعنی بنووسرێت المتقاعد البیشمرکة، نەك موتەقاعید پێشمەرگەبێت، یەعنی عیبارەتەکە عیبارەتێکی رێك نابێت، لە زمنی تەسنیفاتەکانیش، یەعنی الراتب الاساسي، راتبی ئەساسی لاخر شهر یتقاضاه، نازانم یەعنی لەراتبی تەقاعودی لەفەقەرەی دوازدە ئەوە ئەو راتبە تەقاعودیە، یەعنی یەك جارە، یەعنی ناوی لێنەنرێ راتبی تەقاعودی باشە، چونکە جارێك کە یصرف عند احالته علی التقاعد، لە پاشان ئەو راتیبە ئەساسیەیەکەی، لەپاشان ئەو راتیبە تەقاعودیەی تەواوە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

دوو مولاحەزەم هەیە لەسەر قسەکانی کاك سعدالدین، یەك: کەدەڵێی موتەقاعید، مەعلومە کە موتەقاعیدی عام نیە، موتەقاعیدی پێشمەرگەیە، بەڵام دەڵێت هو البیشمرگە، دەبێت بڵێی، لێرە بەتەنها لەقانونەکەدا بە موتەقاعید هاتووە، مەقسدمان بۆ ئەوەی تێبگەین کە موتەقاعیدی تر نیە، موتەقاعیدی پێشمەرکەیە، دوو: الراتب الذي يتقاضاه، یەعنی یەك موتەقاعید مەعلومە یەك مەعاشی نیە خۆ موکافەئە نیە راتب تەقاعودی، هو الراتب الذي يتقاضاه، یەعنی دائیما بیئستیمراره، کاك سعدالدین فەرموو.

بەڕێز سعدالدین عبدالله مولود:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

یەعنی ئەگەر بڵێین موتەقاعید لەقانونی ئەسڵی یەعنی، ئەڵێت، المتقاعد هو کل شخص يتناول راتبا تقاعديا عسكريا، یەعنی لەوێ بەدیار دەکەوێ.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەدی پێشمەرگە لەکوێیە؟ حەرەسی ئەقلیم لەکوێیە؟ ئەگەر بڵێین عەسکەرییەن، تۆ بڵێ عسکەرییەن هەموو عەسکەرێك دەگرێتەوە، بەعەکسەوە لێرە باش هاتووە. سۆزان خان فەرموو.

بەڕێز سۆزان شهاب انور:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من لێرە یەك شت هەیە روون نیە لەلای من و حەز ئەکەم روونیش ببێتەوە، لەخاڵی شازدەیا ئەڵێت: خزمەتی خانە نیشینی، بریتیە لەخزمەتی پێشمەرگایەتی یان خزمەتێکی دیکە، دەشێت بخرێتە سەری بۆ مەبەستەکانی خانەنیشینکردن، بە مەبەستی بڕیارێکی تایبەتی فەرماندەیی گشتی هیزەکانی پاراستنی هەرێم، ئەگەر خزمەتێکە بۆ ئەوەیە کە پێشمەرگەیە بێی خانە نیشین بکرێت، ئەو وشەیە دەشێت لابدرێت، کە بڵێت؛ بریتیە لە خزمەتی پێشمەرگایەتی، دووهەم: بۆ بەبڕیارێکی تایبەت بێت، یەعنی من ئەوە زۆر مەجالی ئەوەی تێدایە، هەم چەند جارێکی تر بگەڕێنەوە سەر واستەو واستە کاری وبەزم و رەزم، ئەگەر ئەو کەسە پێشمەرگەیەو لەپێش پێشمەرگایەتێکەی دکتۆر بووەو لەخەستەخانەیەکدا کاری کردووە و بووە بە پێشمەرگە، مەفڕوزە ئۆتۆماتیکیەن ئەو خزمەتەی چەند ساڵەی ناو حکومەتەکەی بۆ بخرێتە سەر ئەو چەند ساڵەی پێشمەرگایەتێکەی، چونکە لێرەدا جارێکی تر هاتووە ئەڵێت خزمەتی پێشمەرگایەتی ئەو ماوەیەیە کە پێشمەرگە خزمەتی فیعلی تێدا کردووە و خەباتی پێشمەرگایەتی لەریزەکانی شۆڕش و ئەو خزمەتەی لەدوای شۆڕش لەپێش هەموو کاتێك، یەعنی شەرت نیە، لەوانەیە ئێستا لەناو شۆڕش و لەناو ریزەکانی پێشمەرگەدا نەماوە، کارێکی تری هەیە، بەڵام شانازی بەو خزمەتەی خۆیەوە دەکات و پێویستە لەسەری دەست نیشان بکرێت، دووهەم: پاشەنیشین، منیش لە گەڵ ئەوەیدام میراتگربێت، بەڵام لێرەدا خاڵی نۆزدە روون نیە لە لام موستەحەق یاخود شایستە، هەر بەخۆی کەلێمەکە تۆزێ لەکوردیەکەیدا تۆزی وزایح نیە شایستە، لەخاڵی یەکەم دەڵێت: ئەو کەسەی لەنێوان وەچەکانی، ماڤ لەنێوان وەچەکانیا ماڤی وەرگرتنی مووچەی خانەنیشینی دەبێت لەدوای مردنی خانەنیشین کراو، ئێمە ئەزانین ئەوانەیە کەبەپێی یاساکەیە، بەڵام بەراستی پرسیارەکەی من لەوەدایە ئایا ئێمە لەناو پێشمەرگەدا چینێکی زۆر زۆرمان هەیە، راستە لەدوایانەوە کەس نەماوە، بەڵام کێ دەستنیشانی ئەو موستەحەقە

ئەکات کەوەرگرێت؟ ئەگەر خۆی نەماوە، بەڵام ئێستا خەڵک هەیە ئەڵێت من ئەمەوێ ئەو تەقاعودیە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

تەنها یەك خاڵ سۆزان خان، ئەوەیش ئەوەیە خیدمەی پێشمەرگە لەگەڵ خیدمەی تەقاعودی فەرقی هەیە، خیدمەی تەقاعودی: خیدمەی پێشمەرگەیە زائیدەن خیدمەی تر کە ئاماژەی پێ کراوە، وازیحە شتەکە، بۆیە ئەوە شتێکە لەوێ دەڵێت دەکرێت ئیزافە بکرێت، یەکێك دە ساڵ خیدمەی پێشمەرگەی هەیە، بەڵام دوو ساڵیش کارمەند بووە، ئەوەیشی بۆ ئیزافە دەکرێت. شمسە خان فەرموو.

بەڕێز شمسە سعید محمود:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەمادەی یەکەم، تێبینیم هەیە لەسەر خاڵی دووهەم کە دەڵێت رئیس الاقلیم: هو القائد العام، بەراستی من ئەلێرەدا بە زیادی ئەزانم، چونکە ئێمە تەعریفی (رئیس الاقلیم)مان لەمادە دوو لەیاسای سەرۆکایەتی هەرێم تەعریف کردووە بۆیە ئەوە بەزیاد دەزانم، خاڵی دووهەم کە دەڵێت: القائد العام لقوات حمایة الاقلیم، براستی ئێمە ئەگەر هاتو ئەوەمان لابرد، بڕگەی دووهەمان لابرد، بڕگەی سێهەم مادام دووبارەیە بۆ پێنجەم دیسانەوە، ئێمە تەعریفی القیادة العامة لقوات حمایة الاقلیم مان کردووە، هەربڕگەی پێنجەم بمێنێ وبڕگەی سێهەم نەمێنێ، چۆنکە رەبت دەبێتەوە بەبڕگەی دووهەمەوە، لە خاڵی دەهەم کە تەعریفی پێشمەرگە دەکات، ئێمە پێشتر تەعریفی پێشمەرگەمان لەیاسای رێزلێنانی پێشمەرگە کردووە، کەلەیاساکەیدا باسمان کردووە دەڵێت، ذلك المناضل المسلح الذي اشترك بارادته الحرة في الثورة التحررية ولایزال یشی تیدایە، یەعنی ئەو کەسەی کە ئیلتیحاقی کردووە بە سەورەی تەحەروریەوە وەلایەزال ئەو لایەزالیشی تێدابێت، ئەنجا دوای ئەو بەرواره پەیوەندی ئەکات، پێم باشە ئێمە وەك یاسای رێزلێنانەکە تەعریفی پێشمەرگە بکەینەوە، لەخاڵی شازدەیشدا باسی خدمەی تەقاعودی کراوە، لەراستیدا منیش تەئییدی قەسەی کاك عبدالرحمن و سۆزان خان دەکەم، ئەو خیدمە مەدەنییەی کەپێشمەرگە هەیەتی کەئیزافە بکرێت بۆ خیدمەی پێشمەرگایەتی، بۆ بەقەرارێکی خاسبێت؟ هەر بابەیاسا ئەو خیدمەیە رێکبخرێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

خیدمەی ئیزافی بۆیە بەقەرای خاسە، چونکە حاڵاتی خاسن عام نیە تا وەکو بەقانون بێت، بۆیە وا ئیزافە کراوە، چەند کەس باسی ئەوەی کرد، دوایی شەرحی بکەن کاکە. دکتۆرە رۆژان فەرموو.

بەڕێز د. رۆژان عبدالقادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێناسەکان یەکجار زۆرن، بۆیە پێشنیار دەکەم ئەگەر دەستەواژەیەك لێرە هەمان مەعنای هەیە کەلەیاسایەکی تر بەکار هاتووە، لێرە لادرێت باشە، بۆ نموونە بڕگە چواردە کەموچەی تەواو، راتبی تەواو لەهەموو یاسایەك موچەی تەواو دەگرێتەوەو پێویست ناکات لێرە دوو بارە بکرێتەوە وپێناسە بکرێت، لەبڕگە دوازدە پێناسەی موچەی خانە نشین کراوە، لەناوزکی یاسایەکە هیچ کێشە نیە، بەڵام لەپێناسەکە کە دەیخوێنینەوە وادەردەکەوێ کە تەنها ئەو حاڵەتە دەگرێتەوە کە خانەنیشینی پێشمەرگە، ئەوپێشمەرگە کە لەژیان مابێ، واتا بەهۆی نەخۆشی بێت یان بەهۆی تەمەن بێت، خانە نشین بەهۆی مردن ناگرێتەوە،

ئەگەر وشەیەك زیاد بكرێت كە مووچەی خانەنشین ئەو مووچەیە كەلەو حاڵەتەی پێشمەرگەیش خانەنشینەكەیش بەهۆی مردن بگرێتەوە، لە برگە بیست پێناسەی بێسەرو شوێن كراوە، ئەو پێشمەرگەیە كەبێسەرو شوێن كرایە، یەعنی نابێت بەدەستەواژەیەك بەهەمان وشە، بەهەمان زاراوە پێناسەبكرێت، ئەگەر سیاغەكەی بگۆڕرێت باشترە و ئایا مەفقودیش لێرە پێویستی بەحوكم هەیە؟ هەركەسێك ئەو سیفەتەی تێدابوو كە لەپێناسەكە هاتووە بێسەرو شوین كرایە پێویستی بەبڕیاری مەحكەمە هەیە؟ یان پێویستی بەبڕیاری مەحكەمە نیە؟ كە ئەوە بڕیاربدرێت بێسەرو شۆینە یان نەء؟ زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

كاك رشاد فەرموو

بەڕێز رشاد احمد ابراهیم:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

قسەكانی من زۆری كران، بەڵام لەپێناسەكەی هاتووە رئیس الاقلیم: لەبڕگەی دووهەم، مەفروزە بەتەنها رەئیس بێت وتەعریف بكرێت، نەك رەئیسی ئەقلیم، لەبڕگەی حەفت و هەشتیش الوزارة: هو وزارة البیشمركة لاقلیم كوردستان، نایەوێ، لەبەر ئەوەی لەپێناسەكە لەسەرەوە هاتووە الاقلیم: هو اقلیم كوردستان، وەزیریش بەهەمان شێوەدەبوایە وزیر البیشمركة بێت و اقلیم كوردستانی ناوێت، لەبڕگەی حەڤدەش باسی خەدەماتی پێشمەرگە دەكات و دەڵێت، خدمات البیشمركة: هو المدة التي قضاها في الخدمة الفعلية في النضال في صفوف الثورة، والخدمات التی، (التی) یەك ئیزافە بكرێت نوقسانە لێرە. زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

كاك دلێر فەرموو.

بەڕێز دلێر محمد شریف:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

من چەند خاڵێكم هەبوو یەكەم: لەگەڵ ئەو رەئیەی دكتۆرە رۆژانام كەتەعریفاتێكی زۆرە، فیعلەن هەندێك زیادەی تێدایە، ئەگەر دەكرێت لابدرێت، من پێم وایە وشەی پاراستن، حیمایە لێرانەیا ئەگەر لەكوردیەكە تەرجومەی كەین بەراستی وا نایەتەوە، یەعنی حیمایە بۆ پاسەوانی دێت نەك پاراستن یان بەرگری رەنگە باشتر بێت لەوە، چونكە لێرە هاتووە پاراستنی هەرێم/ من پێم وایە هەر حیمایەی ئیقلیم ناوی بە پاسەوانی هەرێم هاتووە لەبەر ئەوەی لەوێش هەر بوەتە پاسەوانی، ئەبێ تەوحیدی كەلیمەكە بێت باشترە، سێهەم شت، زەرورەت وایە ئێمە هەلگیرساندنی شۆڕش بەكار بهێنین، اندلاع الثورة، نەك دەسپێكردن، ئەوە باشترە، پاشان ئەبێ كۆتایی هەبێ، لەگەڵ ئەو رەئیەی كاك عادل م چونكە لێرە مەقسەد لەكۆتایی شۆڕش نیە، لەبزووتنەوەی رزگاریخوازی، قەسد لەكۆمەڵێ حقوقە لەم یاسایە بۆ كۆمەڵەێ خەڵك دیاری دەكرێت بەپێی ئەو ماوە دیاری كراوە، یەعنی خەڵكێك هەیە لەپێشی راپەڕین پێشمەرگە بووە، ئیعتیبار دەكرێت بەخیدمەی تەقاعودی یان بە خیدمەی هەر شتێكی تر وە لەهەندێ شوێن لەیاساكە هاتووە ئیزافە ئەكرێت، سااڵێك بە دوو سااڵ، چونكە ئەبێت تەحدید بكرێت ساڵەكەی لێرانەندا، بۆ ئەوەی بزانێت ئەو كەسە مافەكەی تاكو كوێیەو ئەو مافە لەكوێ كۆتایی دێت، كەلیمەی یجوز بەراستی گونجاو نیە، منیش بەقەناعەتم هەر دەبێ بكرێتە یضاف كە لەمادەی شازدە هاتووە، دەشكرێت لە كوردیەكەیش یان لە

عەرەبێکەی یجوز پێم وایە ئەمە ئەبێت سیغەکە بگۆڕێت، چونکە ئەمە حاڵەتی ئیحتیمالی تێ ئەکەوێت، ئیحتیماڵە قەبۆڵ بکرێت یان قەبوڵ نەکرێت، لەبەر ئەوە ئەبێت یضاف دابنرێت باشترە نەك ئاوها، پاشان من پێم وایە لەدوو، سێ شوێنی ترا دێت خیزمەتی فیعلی یەعنی خیزمەت فیعلی، ئێمە فیعلەن تەعریفمان نە کردووە، زەرورەت وایە تەحدید بکرێت، خیزمەتی فیعلی بەچی مەعنایەك دێت لێرانە، چونکە تۆ کاتێك کە باسی خزمەتی فیعلی دەکەێت بۆ پێشمەرگەیەك بەر لە راپەڕین چۆنی ناو بنەیین؟ کێ ئەگرێتەوە؟ چەند پرسیارێك کرا فیعلەن ئیحتیماڵە رۆژێك لەرۆژان ئیشکالێکی قانونی دروست کاتکەسانێك هەبێ لەناو شۆڕشدا سەر بە شۆڕشە یان بە شێوەیەکی جیاجیا، یان لەمەجالێکی جیای شۆڕش ئیشی کردووە، بەڵام پێشمەرگەیەکی چەکداری حەقیقی نەبووە، لەبەر ئەوەی پێشمەرگایەتی ئەبێ بچێتە سەر رەبێ ولەمەجالی سەربازی ناو کاری پێشمەرگایەتیا، لەبەر ئەوەی خیزمەتی فیعلی بەقەناعەتم زەرور وایە تەحدیدی بکەین و پێناسەی بکەین و زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك د. دلێر فەرموو.

بەڕێز د.دلێر اسماعیل حقی شاوێس:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەراستی زۆربەی زۆری تێبینیەکانم وتران، بەڵام پێم چاکە لەخاڵی نۆهەما ئیشارەت بەوە بدەم نووسراوە، شۆڕش بزوتنەوەی رزگاریخوازی کوردستانیە کە لە 11 ئەیلولی 1961 وە دەست پێ دەکات، راستە شۆڕشی ئەیلول حەلەقەیەکی گرنگە لەبزووتنەوەی رزگاریخوازی نیشتمانیی کوردستان، بەڵام بزووتنەوەی رزگاریخوازی نیشتمانیی لە سەدەی نۆزدەوە دەست پێ ئەکات نەك لە 11 ئەیلولەوە، لێرە بۆ ئەوەی ئەو ئیشکالە مێژوویە نەمێنێت، پێم وایە بەکوردی ببێتە هەڵگیرسا و بەعەرەبێکەیش ببێتە اندلعت. زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەو مولاحەزەیە دووبارە بوەتەوە، كاك زەعیم و كاك شێردڵ لەسەر نۆهەم، الحركة التحررية الكوردستانية، فعلەن وایشە، من تاریخ اندلاعها فی 11 ایلول عام 1961، چونکە حەرەکەی تەحەروری کوردستانی زۆر قەدیم تریشە و کۆنترە، یەعنی بۆ ئەوەی بەو شکلە بگەڕێتەوە. كاك ملا انور فەرموو

بەڕێز انور محمد غفور:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من دوو پرسیارم لە لیژنەی یاسایی و لیژنەی پێشمەرگە هەیە، بەنیسبەت بیدایەتی خاڵی نۆهەم، بیدایەتی هەڵگیرساندنی شۆڕشی کورد لە 11 ئەیلولی 1961، ئەوە بیدایەتی کە دەست پێ دەکات لەگەڵ خاڵی دووازدە کە باس لە راتب دەکات، تەبیعی لەو زەمانەدا راتب شتێك نەبووە، کەسێك هەبووە سااڵنێك، دوو ساڵ پێشمەرگە بووەو شەهید بووە، یان کەسانێکی تر هەبوونە ئێستا دانیشتوون لەو شۆڕشەی ئەیلولا بەشدار بووە، لەخاڵی دووازدە باس دەکات دەڵێت، مبلغ من النقود الذي يصرف للبيشمركة في وقت احالته على التقاعد، ئەوانە چۆن؟ یەعنی نازانم چۆن تەرتیب دەکرێت لە گەڵ ئەو کەسانەی کە راتبیان وەکو پێشمەرگە نەبووە یان راتبەکەی کەم بووە؟ خاڵی حەڤدەیش هەر پرسیارە حەزئەکەم باسی بکەم، باسی

خەدەماتی پێشمەرگە ئەکات، هەموومان دەزانین حەرکەی تەحەروری کوردی خەڵکێك هەبووە پێشمەرگە بووە لەزەمانێك و دوایی بۆتە دژی پێشمەرگە، یەعنی هەڵگرایەتەوە، مەسەلەن سالێك پێشمەرگە بووە و دەسالاّن دژی پێشمەرگە بووە، ئایە ئەوانە چۆن تەرتیب دەکرێت، هەر بەیەك حیساب دەبن؟ چونکە باس باسی خیدمەی فیعلی ئەکات، باسی النضال في صفوف الثورة، یەعنی خیدمەیەکی فیعلی هەبووە، بەڵام شتی تریشی هەبووە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کاك جعفر فەرموو.

بەڕێز جعفر مصطفی معروف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من دوو، سێ تێبینیم هەیە، یەکەم: مادەی یەك بڕگەی شازدە ئەگەر ئەوە چاك بکرێت، ئەڵێت بریتیە لە پێشمەرگایەتی یان هەر خزمەتێکی تری نیشتمانی، چونکە ئەگەر نیشتمانێکەی لەگەل زیاد نەکەی جەیشی شەعبی دەگرێتەوە، ئەمن دەگرێتەوە، ئیستیخبارات دەگرێتەوە، چونکە ئێستا لە عێراقدا خەریکن لە باتی ریشە هەڵکیشی بەعس ئەیهێننەوە سەر کار، بەنیسبەت بڕگەی حەفدە، ئەڵێت ئەو ماوەیە کە پێشمەرکە خزمەتی تێداکردووە لەماوەیەکی دیارێکراودا، چونکە راست دەکات کاك ملا انور دوو ساڵ پێشمەرگە بووە، دەسالاّن بۆی حیساب کردووە، ئەگەر ئەو ماوە دیاری کراوە ئیزافە نەکرێت لێرە، ئەو کاتە دوو ساڵەکە دەبێت دەسالّی بۆ حیساب کەیت، بەڵام ماوەی دیاری کراو سالێك پێشمەرگە بووە یان دوو ساڵ پێشمەرگە بووە، بڕگەی شازدە دەبێت ئەو پێشمەرگەیەی دەست بەسەر دەبێت لە لایەنێکی دەرەکی یان ناوخۆیی، چونکە بەداخەوە ئێمە شەڕی ناوخۆیشمان هەبوو، تائێستایش پێشمەرگە هەیە بەهۆی شەڕی ناوخۆیەوە تائێستا لەسجندایە، پێشنیارێکی ترم هەیە ئێمە لەم یاسایە ئەسەرێکی رەجعی نەبێت، ئێمە کە واتا وەکو کاك عادل وتی ئەوانەی پێشوو پلەی چاکمان پێیان داو تەقاعودیشمان کردن، ئەگەر هەیەتی ئەبێت خاڵێك زیاد کەین بۆ ئەوانەی کەپێشتر تەقاعود کراون جارێکی تر بەسەریان بچێتەوە بۆ ئەوەی زیادی پێ دراوە لێی کەم بکریتەوە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

موداخەلەتەکان کۆتایی هات، پێش ئەوەی مەجالی قسەکردن بدەم بە لیژنەی قانونی یان جەنابی وەزیر، کاك فرست هەندێك مولاحەزەی قانونی هەیە، فەرموو کاك فرست.

بەڕێز فرست احمد عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من هەندێك روونکردنەوەو وهەندێك رەئیشم هەیە لەسەر بڕگەی حەفدە، بەنیسبەتی موستەڵەحات، ئەوە تەعریفە بۆ ئەو وشانە، ئەو کەلیماتانە ئەوەی لەناو سوڵبی قانونەکە هاتووە، یەعنی مەسەلەن هەر کەلیمەیەك لەناو قانونەکە نەهاتووبێت نابێت ئێمە لێرە تەعریفی بکەین، برادەران و کاك غفور باسی رێکخستنی نهێنی، ئەگەر موستەڵەحی رێکخستنی نهێنی لەناو سوڵبی قانونەکە نەهاتبێت نابێت ئێمە تەعریفی بکەین، چونکە موحتاجیمان پێی نیە، بەنیسبەت قەراری تایبەتی خوشکە سۆزان دەربارەی فەقەرە شازدە بڕیاری تایبەت مەعنای ئەوە ناگەیەنێت، بڕیارێکی ئیستسنائی بۆ یەکێك بدرێت، مەعنای ئەوە دەگەیەنێت موعامەلەیەك بە تەنها هین شەخسێکی موعەیەنە، موعامەلەیەکی عام نیە شمولی

مەجموعەیەکی خەڵکی زۆر بکات، لەبەر ئەوە مەفروزە بڕیارەکە تایبەت بێت و بەشکڵێکی وایشبێت و قانون ئیجازەی بدات، ئەگەر قانون ئیجازەی نەدات نابێت ئەو بڕیارە دەربچێت، بەنیسبەت فەقەرەی (أ) و (ب) لە بڕگەی حەڤدە بەرەئیی من فەقەرە (ب) زیادە، چونکە عیلاقەتی لەگەڵ تەعریفەکە نیە، فەقەرە (أ) یش بۆشێوەیەکی راست و دروست نەهاتووە ئەڵێت، الموستحق: هو الشخص الذي له حقوق استلام الراتب، دەربارەی ئەم فەقەرە وەکیلیش حەقی ئیستیلامی راتبی هەیە، بەڵام بە موستەحەق دانانرێت، مەفروزە بەرەئیی من بەو شکڵە بێت و تەعریف بکرێت: المستحق هو الشخص الذي يستحق الراتب التقاعدي بعد وفاة البيشمركة المتقاعد، ئەوەی ئیستیحقاقی راتبی تەقاعودی هەبێت نە موستەحەق بێت راتبەکە وەربگرێت، چونکە وەرگرتن وەکیلیش دەتوانێت راتب وەربگرێت، بەڵام بەخۆی دوور نیە حەقێکی نەبێت لە ناو ئەو تەقاعودیە کە وەری ئەگرێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

داوا لە کاك شێردڵ دەکەم روون کردنەوەیەك بدات لەسەر ئەو مولاحەزاتانە و بەهەند وەریبگرێت، ئەوانەی کە ئاماژەمان پێ کرد و خۆشیان موافەقەتیان کرد، من بەحەقیقەت پێش ئەوەی قسە بکەن ئەو موستەڵەحەی کە باسمان کرد لەسەر شۆڕش ئەوەی نۆهەم الثورة، الحركة التحررية الكوردستانية، دوایی شتێکمان کرد و بەحەقیقەت ئەگەر دیقەت تر بڵێین، دەبێ بڵێین: هي مرحلة من الحركة التحررية الكوردية الكوردستانية التي تبدأ في 11 ايلول 1961، چونکە ئەو مەرحەلەیە لە حەرەکەی تەحروری کوردستانی لە 11ی ئەیلولەوە دەست پێ کردنی شۆڕشی پێی دەوترێت، بۆ ئەوەی حەرەکە تەحرورێکە شامل ترو فراوانترېێ، هي مرحلة من الحركة التحررية الكوردستانية التي تبدا من 11 ايلول، فەرموو كاك عەونی.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەلیژنەی یاسایی و لە گەڵ لیژنەی پێشمەرگە زۆر دیراسەتی ئەو خاڵەمان کرد، وامان کرد ئەو فەقەرەیە بەو شێوەیەی دابڕێژرێ، بۆ ئەوەی تەنسیقیکی هەبێ لە گەڵ قانونەکانی کۆن کە دەرمان کردووە، بەتایبەتی قانونی تەکریمی پێشمەرگە لەوێیش تەعریفی هەیە، جگە لەوش قەرارانی پەرلەمانی کۆن بەو شێوە تەعریفی کردووە، ئێمە ویستمان لەوە فەقەرەیە دیقەت زۆر بێت و نەسقێکی هەبێت لە گەڵ قانونەکانی پێشوو، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

دەزانی ئەگەر قانونەکانی پێشوو هەڵەیەکی تێدا ببینین لەقانونی ترا نابێت ئەو غەڵەتە تکرار بکەینەوە، ئەگەر پێمان باشتر بێت ئەوە لەناحییەی لوغەوی و ناحییەی سیاغەتیش هیچ فەرقێکی وا ناکات، چونکە کەلێمەیەکە ئیزافەی دەکەی، هی مرحلة من الحركة التحررية، لەبەر ئەوەی لەپێشیش سەورەکانی بارزانیش هەبوونە، حیزبی هیوا دروست بوو وحەرکەی پارتی لە ساڵی 1946 دروست بووە، حیزبی شۆڕش هەبووە، ئەوانە بەشێکین لە حەرەکەی تەحروری کوردستانی ماناکەی تەواوە, فەرموو كاك عونی.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

قانونەکەمان کە دەرهێناوە ماوەیەکی زۆری بەسەر تێ نەپەڕیوە, هەر هەفتەیەکە, یانی ئێستا چۆن دەبێت هەر نەفسی ئەندامانی پەرلەمان ئەگەر مولاحەزاتیان هەبێت رەئیان بگۆڕن لە ماوەیەکی کورت, یانی هیچ قاعیدەیەکی قانونی وانییە لە هیچ پەرلەماناتی عالەم کە لەماوەیەکی کورت ئەندامان رەئیان بگۆڕێ لەسەر شتێك, بەتایبەتی بابەتەکە بابەتێکی مەوزوعی نییە کە موئەسر بێت, تەعریفێکە, تەعریفەکەش لەناو قانونەکە هاتووە, ئەگەر بەو شێوەیە بمێنێتەوە بەرەئیی من خراپ نییە, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوەلەن تەناقوض نییە کاك عونی, و هەمان ماناش دەگرێتەوە, لێرەدا زۆر بەزەقی هاتووە, سەورە نوقتەت نووسیوە, الحرکە الکوردستانیە, تەعریفی سەورەکە دەکەی بە حەرەکەی تەحەروری کوردستانی ئیبتیدائەن لە 11 ئەیلول, کە پێشتر هیچ نەبووە , حەرەکەی تەحرر لەگەڵ شۆرش دەستی پێکردووە, بۆیە لێرە ئینتباهمان کردووە زیاتر, چونکە زۆر بەروونی وبەزەقی وەکو عینوانێك هاتووە, من ئینتیباهم نەکردووە زۆر بەزەقی هاتبێت, من پێم وانییە تەئسیرێکی هەبێت, ئەندامانی پەرلەمانیش و چەند ئەندامێك ئیشارەتیان بەوەدا, هەر خۆشم قەناعەتم وایە, فەرموو کاك شێردل.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من لەسەرەتاوە کەباسی یاسایەکەم کرد, شەرحەکەم لەوەدایە کە ئەو یاسایە واتێدەگەن هەر هی خانەنشینە, ئەو یاسای خانەنشین نییە, وتم بەشی یەکەمی موستەلاحاتە, بەشی دووەمی خزمەتە, بەشی سێیەمی خانەنشینییە, ئەو موستەلەحاتانە وەکو کاك فرسەتیش باسی کرد, ئەوە دەرگایەکە بۆ چوونە ژووەرەوەی ناو قانون, مەسەلەن یەکێك کتابێك دەنووسی دوایی فەرهەنگۆکەیەك دەنووسی, دوایی هەندێك وشە بەکاربێنێ مانای لێك دەداتەوە کە رەنگ بێت خوێنەرەکە نەیزانیبێت, ئێمەش ئەوەمان کردووە, ئێستا کە دێینە ناو قانونەکە لە ناو قانونەکە هەموو شتەکان دەبینین, کە هەر شتە لە کوێ هاتووە, بۆ مەسەلەی جارێکی تر جەوابی کاك دیلیمان بدەینەوە, هەردوو بەڕێزان, هەردوو وەزیر پێش جەلسەکانی تر کە باسیان کرد کە چەند خۆیان و سەرۆکی هەرێم و جەنابی سەرۆك وەزیران و ئەوانە هەموویان چوونە بەغدا, چەند جار کۆبوونەوەیان کردووە لەبۆ ئەوەی وەزارەتی پێشمەرگە تابعی وەزارەتی دفاع بێت, کە تابعی وەزارەتی دفاع بێت هەمان قانونی وەزارەتی دفاع بەسەر عەسکەری عێراق و بەسەر پێشمەرگەی ئێمەش جێبەجێ دەکرێت, لەبەر ئەوە ئەوە قانونەکەی وەزارەتی دفاعی عێراقە, ئەوەی لای منە, ئێمە ویستوومانە ئەو قانونە لەگەڵ ئەوە بگونجێ, ماددەیەکیشمان لەناو هێناوە کە پێشمەرگە ئیستیفادە لە قانونەکانی بەغداش بکەن, ئەوە یەك, بەنیسبەتی زۆربەیان باسی ئەوە دەکەن سەرۆکی هەرێم و فەرماندەی زێرەڤانی یان فەرماندەی هێزەکانی پاراستن, ئەوانە فەرقیان هەیە, خۆی سەرۆکی هەرێم ئەوەکەی خۆیەتی کەسەرۆکی جیهاتی مەدەنیشە هەمووی, سەرۆکی هەموو کوردستانە, قائیدی حەرەسی ئیقلیم, یانی قائیدی پێشمەرگە, یانی هەر شتێك عاید بە پێشمەرگە بێت, ئەوە بە سیفەتی خۆی کە خۆی قائیدی حەرەسە و جێبەجێی دەکات, شتێکی دیکەیە کە قائیدی حیمایەی

ئیقلیمە, حیمایەی ئیقلیم یانی پێشمەرگە , یانی پۆلیس, یانی ئاسایش, ئەوە شتێکی زۆر فراوان دەگرێتەوە, ئەوە حیمایەکەیە, یانی ئەوان خۆیان زۆریان موناقەشە کردووە لەگەڵ بەغدا, حیمایە و حەرەسیان لێك جودا کردۆتەوە, ئەوجا کە بێینە ناو قانونەکە دەبینین لە بەعزێ شوێن حیمایەمان بەکارهێناوە, لەهەندێ شوێن قائیدی حەرەسمان بەکارهێناوە, لە هەندێ شوێن سەرۆك, چونکە ئەوە دەسەڵاتن, هەموو ئەوە دەسەڵاتی خۆی هەبوو بەکاری دێنێ, ئی شۆرش ئەوە باسمان کرد, چۆن باس دەکرێت, هاتنە سەر خزمەت, ئێمە کە باسی خزمەت دەکەین, لە پێشەوە پێتان دەڵێین ئەوە مەسەلەی عەسکەریە, لەناو عەسکەری هەندێ شت هەیە بە موستەلاحاتیشەوە فەرقی زۆرە لەگەڵ مەدەنی, مەسەلەن خزمەتی فعلی چییە؟ خزمەتی فعلی ئەوەیە ئەو رۆژەی دەبێتە پێشمەرگە, ئەو رۆژەی واز دێنێ, خزمەتێکی تر هەیە پێی دەڵێن خزمەت کە داخلی شەڕ دەبێ, یاخود کە پێشتر کە پێشمەرگە بوو بە موزاعفمان حساب کردووە, ئەوە خزمەتێکە ئەوەی پێشوو ئەوەی کە خدمەی فعلیە لەبۆ مووچە, لەبۆ تەرقیە, لەبۆ عەلاوە, لەبۆ ئەو شتانە هەمووی بەکاردێت, یەعنی مەعاشی پێ زیاد دەکرێت, ئەوە خدمەی فعلیە, خدمەیەکی تر کە شەڕو شتی وا دەگرێتەوە, ئەوە لە بۆ خدمەی تەقاعدی, بەس لەبۆ خدمەی تەقاعودی بەکاردێت, خدمەیەکی تر هەیە لەناو ئەو قانونەی ئێمە ئێستا دوایی دێینە سەری ئەو خدمە چۆنە؟ دوو شتە یەکیان لە صەلاحیەتی وەزیرە, یەکیان لە صەلاحیەتی قائیدی عامە , ئەویش ئەوەیە مەسەلەن یەکێك حەقی ئەوەی هەیە ئەگەر بێنە ناو خزمەتەکە, تەماشای دەکەن لەکاتی تەقاعودی, نەك لەکاتی خزمەت, ئەگەر پازدە ساڵی هەبوو ئەوجا تەقاعود دەکرێت, بەڵام ئەگەر چواردە ساڵ و شەش مانگی هەبوو, قائیدی عام دەتوانێت شەش مانگی بداتێ, ئەوە خدمەی ئوخرایە, کە دەڵێین خدمەی ئوخرا ئەوانە دەگرێتەوە, یانی چەندین خدمە هەیە کە هاتینە ناو قانونەکە, لەبەر ئەوەی ئەو شتانە لەناو قانونەکە هاتووە لەگەڵ موستەلەحاتەکانمان داناوە, بەنیسبەتی ئەسیر وموحتەجیز و مەفقود, فەرقیان زۆرە, چونکە ئەسیر ئەوە دیارە بەدیل دەگیرێ, موحتەجیز ئەوەیە کە یەکێك لە ئیجازە دێتەوە لە ڕێی بەغدا دەیگرن, لەوانەیە نەزانن ئەوە پێشمەرگەیە حجزی دەکەن و موقابیلی شتێك بەری دەدەن, ڕەهینە و موحتەجەزیش هەمان تەعریفیان هەیە, ئێمە نەمانویستووە شتێکی تر بکەین, ئێمە نووسیتمان یان لەلای دوژمن یان لەلایەکی دەرەکی, چونکە ئێمە ئەوانە لای ئێمە حەرەسی ئیقلیمن, حەرەسی ئیقلیم یانی دفاع لە هەموو سنووری هەرێم دەکات, کەواتە جاری وا هەیە شەڕیشمان نییە لەگەڵ جیرانەکانمان, دەبینین یەکێکی تر ڕێی لێ غەڵەت دەبێت و دەچێتە شوێنێك, ئەوان بەشتێکی وای دادەنێن وەك ئەسیرێك حسابی دەکەن یان بە موحتەجەزی حیساب دەکەن, لەبەر ئەوە نووسیتمان یانی شەرت نییە (من قبل العدو) بێت, لەوانەیە (بدل صدیق)یش بێت, چونکە (صدیق)ەکە وا تێدەگات, یەکێك هاتۆتە ناو حدودەکەم و حدودی بەزاندووە و دەیگرین, ئەوەی سەرۆکی هەرێمیشمان باس کرد, هی نهێنی, بەڕاستی ئەگەر بێینە ناو خزمەتەکەت دەنا نهێنی ناتوانین لە هیچ جەیشێك شتی نهێنی باس ناکات, مەسەلەن باس لە ئیخبارات دەکات کە خزمەتی ئیستخباراتی هەبێت, بەڵام نالێت خزمەتی نەهێنی, بەنیسبەتی زێڕەڤان و ئەوانە و بڵێین پاسەوان, من بە ڕەئیی خۆم زێڕەڤانیەکە باشترە, چونکە پاسەوان یانی پاسەبانە, پاسەبانیش فارسییە, بەنیسبەت کاك ڕومیو وتی (یلتحق), ئێمە (یلتحق) یانی وتمان ئەو کەسانە کە دێنە ڕێزی پێشمەرگە, چونکە ئەوانەی پێش ئەوی ڕاپەڕین و ئەوەی دوای ڕاپەڕین لێرە کە دێنە ناوی, لێرە بەندێکمان هەیە کە دەڵێت ئەوانە دەگرێتەوە پێشی ئەو یاسایە دەرچێت, بەڵام ئێمە ئیشمان بەو یاسایە لە بۆ دوای ئێستاش هەیە, لەبۆ دوای ئێستا خەڵك دێت ئیلتیحاق دەکات, ئەوە دەبێت بەسەر ویش تەتبیق بکرێت, بەنیسبەت ڕوتبەی عەسکەری و ئەوانە لە هەموو دونیا, مەسەلەن دەڵێن لە هەموو دونیا ڕوتبەی

عەسکەری هەیە, بەڵام دەڵێن عەسکەری, یان دەڵێن خدمەی عەسکەری, نالێن خدمەی زابت و یانیش خدمەی رەئیس عورەفاو شتی وا, لەبەر ئەوە ئێمە کە دەڵێین پێشمەرگە, لەجیاتی بڵێین سەرباز دەڵێین پێشمەرگە, ئێمە هەموومان فەخر بە پێشمەرگە دەکەین, لەبەر ئەوە دەمانەوێ ئەوە هەر بمێنێ, لەبەر ئەوە لێرە لەهەموو شوێنەکان هێناومانە ناتوانین ئەوە بگۆڕین, بڕیاری تایبەتیش لەبۆ سۆزان خانیش ئەوە باسمان کرد, قائیدی عاممان باس کرد, مووچەش, کە دەڵێین مووچەی بنەڕەتی و مووچەو عەلاوە ئەوانە تێیدا هەیە, کە دێینە ناو قانونەکە ئێمە مووچەمان هەیە, بەڵام کە تەقاعودی دەکەین جگە لە مووچەکە هەندێ موخەسەساتی تایبەتیشی دەدەینێ, دوایی هەندێ موخەصەصاتی عائیلی دەدەینێ, هی خێزانی دەدەینێ, ئەوە کە هاتینە ناو قانونی تەقاعودیەوە ئەوانە بەدیار دەکەوێت, ئیدی پرسیارەکانیان وابزانم هەر ئەوەندە بوو, سوپاس.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بە کاك انور کە دەڵێت, عەجەب ئەو قانونە شمولی ئەو کەسانە دەکات کە ئیلتیحاقیان کردووەو خیانەتیان کردووە لەگەڵ حەرەکەی تەحەروری کوردستانی, ئێمە دەڵێین نەخێر شمولی ئەوانە ناکات, لەبەر ئەوەی مادەیەکمان داناوە, ماددەی 46 دەڵێت (لايشمل هذا القانون اي شخص ثبت بصورة قانونية من كان له ظلع مع المؤسسات القمعية للنظام المنحل واشترك في جرائم القتل .....الخ) کاك شێخ جعفر ئیشارەتی بەوەدا عەجەبەن ئەو قانونە ئەسەر رەجعیە شمولی ئەو کەسانە دەکات, بەتەئکید وایە ماددەکانی قانون هەموو ئەسەری رەجعی هەیە, شمولی پێشمەرگە کەونەکانیش دەکات, قانونێکی نوێشە بۆ داهاتووی کوردستان سەبارەت بە پێشمەرگە لەبۆ خدمەی تەقاعودیان, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر ئیجازە هەبێت بێجگە لەروونکردنەوەکان, هەندێ مولاحەزات بەجێهلدرا و هەندێکیشی وەلام درایەوە, بەڵام هەندێکی دەبێت بیڵێین, دووەم و سێیەم (رئيس الاقليم و القائد العام), ئەمن تەماشای ناوەڕۆکەکەیم کردووە, باشتر وایە ئەو دوو موستەڵەحە تەوحید بکرێت وەکو شێوەی خوارەوە بنووسرێ بە عەرەبیەکەی (القائد العام وصفی قائیدی عام: هو قائد العام لقوات لحرس الاقليم (رئيس الاقليم), ئەوها راستترە, چونکە رئیس اقلیم لێرە نەهاتووە, ئیشی قائیدی عام هاتووە, وەصفی قائیدی عام هاتووە, کەدەڵێی قائیدی عام لقواتی پێشمەرگە و حەرەسی ئیقلیم قەوسێك بکەوە (رئيس الاقليم), ئەوە راستترە,چونکە ئەوەی لە قانون هاتووە باسی دەسەڵاتی قائیدی عام دەکات, بۆیە لە وەصفەکە دەبی بڵێی قائیدی عام کێیە, قائیدی عام لیقواتی پێشمەرگە, لەهەمان کاتدا قەوسێك دەکەیەوە (رئيس الاقليم) یانی رەئیسی ئیقلیم بەو ئیشە هەڵدەستێت, ئەگەر پێتان باش بێت پێم وایە ئەو دوو ماددەیە رێك بخرێت, برادەران ئەندامانی پەرلەمانیش کە ئاماژەیان پێکرد, فەرموو.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

جارێ لە بەینی حەرەس و حیمایە فەرقی هەیە, حەرەسەکە وتمان ئەوە پێشمەرگەیە, حیمایەش وتمان هەموو هێزە چەکدارەکان, نووسیتیشمان هێزەکانی موسەلەحە, هەموو چەکدارەکانی ناو هەرێم, بەڵام

سەرۆکی ئیقلیم یانی ئێستا ئێمە کە سەرۆکی ئیقلیم کە قائیدی عامە مومکینە بەعزێ جاران سەرۆکی ئیقلیم ئیحتیماڵە رۆژێك بێت قائیدی عام نەبێت کە سەرۆکی هەرێمە ئەویش هەر صەلاحیەتی تایبەتی هەیە, ئێستا مەسەلەن رەئیسی جمهوری لە عێراق قائیدی عام نییە, بەڵام صەلاحیاتی هەیە, بۆ نموونە صەلاحیاتی بەعزێ مەراسیمی هەیە, ویسام دەدات, تەشریفاتی هەیەو شتی وا, لەبەر ئەوە سەرۆکی هەرێم لەگەڵ قائیدی عامی حەرەس لەگەڵ قائیدی عامی حیمایە صەلاحیەتەکان فەرقیان دەبێت, ئێمەش لەبەر هەندێ دەمانەوێ سەرۆکی هەرێم بمێنێتەوە وقائیدی حەرەسیش بمێنێتەوە و قائیدی عامی حیمایەش بمێنێتەوە, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

باشە لە قانونەکەدا لە کێندەر ناوی سەرۆکی هەرێم هاتووە, جێگایەکم پێ بڵێن توخوا, کە نەهاتووە نابێت لە تەعریف هەبێت, ئەگەر هاتووە پێم بڵێن من تەماشام کرد نەمدیت, کە نەهاتووە نابێت تەعریفی هەبێت, بۆیە دەبێت بڵێت قائیدی عامی پێشمەرگە و حەرەس ئیقلیم, بۆ ئەوەی بزاندرێت قەوسێك دەکرێتەوە دەنووسرێت رئیس ئیقلیم, ئەگەر لە قانونەکە ناوی رەئیسی ئیقلیم هاتبێت, لەتەعریف دەبێت, ئەگەر نەهاتبێت نابێت لە تەعریف هەبێت, ئێستا دووەم و سێیەم بەوشێوەی لێ دێت کە عەرزم کردن , قائیدی عام دەبێتە (القائد العام لقوات الپیشمەرگە وحرس الاقلیم) وقەوسێك دەکەینەوە (رئیس الاقلیم), کاك غەفور تۆ خۆت ئیقتراحت کردووە, فەرموو.

بەڕێز غفور طاهر سعید مەخموری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

فعلەن من لەگەڵ رەئیی جەنابت دامە, من بۆیە پێشنیاری ئەوەشم کرد, چونکە یاساکەم تەماشا کرد رەئیسی تێدا نییە, ئەوە یەك, دووش ئەو بەینە قەوسەی ناوێت بەرەئیی من, پێشنیارەکەی من وابوو کە بنووسرێت (القائد العام لقوات حمایە اقلیم کوردستان و هو رئیس اقلیم کوردستان) یانی بێ قەوس, پێشنیارەکەی من بەو شێوەیە بوو, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێستا پێویست ناکات, لێرە کەئینەهو قائیدی عامە, رەئیسی ئیقلیمە, قەوسەکەی بکەیەوە ئەوە قانونیەن من پرسم بە کاك فرسەت کرد, بۆیە ئەو صیاغەم دا, بەنیسبەت نۆیەم کە دەڵێ شۆڕش بە عەرەبیەکەی دەڵێ (من الحرکە التحرریە الکوردستانیە التی تبدأ من 11 ایلول 1961, یەکێك پرسی کەی تەواو دەبێت, تەواو بوونەکەی نییە تا ئێستا بەردەوامە, ئەو مەرحەلەیە لە شۆڕشدا بەردەوامە, فەرموو .

بەڕێز د. رۆژان عبدالقادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە ماددە بیست و حەوت رەئیس ئیقلیم هاتووە, لەوێدا زیکر کراوە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەوە غەڵەت هاتووە, دەڵێ قائیدی عام نەك رەئیس ئیقلیم, ئەوە ئەصلی قانونەکە غەڵەتە, لێرە ماددە بیست و حەوتەکە کە هاتووە بە صیفەتی قائیدی عام دەبێت ئەوە چاك بکرێت, ئەغلاتی قەواعیدی هەیە

ئەوە دوایی چاك دەكرێتەوە, دەچینە سەر ماددەی نۆزدە, (ب) لەسەر ئیقتراحی كاك فرست فەقەرەی نۆزدە لە ماددە یەك, كاك فرست ئیقتراح دەكات فەقەرەی (ب) زیادە, دەیخەمە دەنگەوە بۆ شەتب كردنی, كێ لەگەڵ ئەوەیە ئەو فەقەرەیە شەتب بكرێت دەستی بڵند بكات تكایە؟ با بیخوێنمەوە بۆتان دەڵێ كە ئەلف و بایە, ئەلیفەكە كاك فرسەت ئەویشی چاك كردۆتەوە كە دەڵێ (الشخص الذي يستحق الراتب التقاعدي بعد وفاة الپيشمەرگە المتقاعد) ب- دەڵێ (اذا لم يكن له خلف يعطى راتبه لمن يؤله المتقاعد قبل وفاته من اولئك لهم مسؤلية اعالة بموجب قرار قضائي) ئەوە وەكو كاك فرست باسی كرد خاریجی تەعریفیشە, بۆیە زیادە لێرە, فەرموو كاك عونی.

بەڕێز عونی كمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

لێرە دوو بابەتی جیاوازە, واریس ئەوە استحقاقی حقوقی تەقاعودی دەكات, بەڵام هەندێ جار هەیە پێشمەرگەیەك مەسئولە لە ئیعالەی شەخصێك, ئەوە وارسی نییە, ئەگەر مرد پێشمەرگەكە ئەوە هیچی پێ ناكەوێت, بەڵام دەبێت بە قەراریكی قەزائی حجەی ئیعالەی بۆ دەربچێت لە مەحكەمەی ئەحوالی شەخصی هەتا بڵێن ئەوە مەسئولە لە ئیعالەی ئەو شەخصە, ئەو وەختی ئەو حەقەی وەردەگیرێتەوە, مەبەستی مەشروعەكە كە لەحكومەت هاتووە ئەو شێوەیە, سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

كاك فرسەت جارێكی تر رووبی دەكاتەوە, فەرموو.

بەڕێز فرست احمد عبدالله:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

من نااڵێم فەقەرە (ب) موهیم نییە, بەڵام ئەگەر موهیم بێت جێگاكەی ئێرە نییە, ئەوە لە ماددەی تەعاریفی موستەلەحاتە, ئەوە باسی حوكمێك دەكات كە فلان كەس مرد, فلان كەس موستەحەقە, خاریجی موقتەزەیاتی ئەو ماددەیە, مەفروزە بچێتە جێگایەكی تر, ئەو ماددەیە ماددەی تەعاریفە, تەعریفی موستەلەحات دەكەین, لێرە تۆ باسی حالەتێك دەكەی, كە یەكێك مرد كێ موستەحەقە, ئەوە مەفروزە بچێتە جێگایەكی تر لەگەڵ زەروورەتی خۆی, سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

كاك عونی شەرحت كرد, ئێستا دەیخەینە دەنگدانەوە, هەردوو موقتەرەح, فەرموو.

بەڕێز عونی كمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

مەزمونی قانونەكە لە ماددەكانی قانونەكە بەحسی موستەحەق كراوە, واتە دەبێت تەعریفەكە هەر هەبێت, ئەگەر لایبدەین مانای وایە نازانین موستەحەق كێیە, لێرە تەعریفێكی رووبن و ئاشكرا كراوە, من هو المستحق, سوپاس.

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

كاك فرسەت موقتەرەحەكەی ئەوەیە ببێتە یەك فەقەرە, ئەلف و با نەمێنێت, بوترێت (الشخص الذي يستحق راتبه التقاعدي بعد وفاة البيشمركة المتقاعد) یانی ئێستا دەبێتە یەك فەقەرە پێكەوە دەیخەمە

دەنگدان, فەقەرە (ب) شەتب دەکرێت, دەبێتە (المستحق الشخص الذي يستحق راتبه التقاعدي بعد وفاة البيشمركة المتقاعد) کاك زعیم هیچ ئیعتیرازێکتان هەیە لەسەر ئەوە, کەواتە ئەو فەقەرەیە شەتب بکرێت, کاك زانا فەرموو.

بەڕێز قادر سعید خضر(زانا):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوە راستە فەقەرە (ب) پێویستی بە تەعاریف نییە, دەبێت بچێتە ناو ماددەی سی وێەك کە باسی ئەو مەسەلەیە دەکات, ماددەی سی وێەك بزەبت باسی ئەوە دەکات کە کێ موستەحەقن و چۆن دەبێت, لێرە شەتب دەکرێت باشە, بەڵام لەبیرمان نەچێت ماددەکە لێرە شەتب بکرێت, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

باشە, ئێستا دەیخەمە دەنگەوە, ئەو فەقەرەیە لادەدەین فەقەرەی (ب) تەعریفەکەش وەکو خوێندمەوە وای لێ دێت, کێ لەگەڵ ئەوەیە فەقەرە (ب) لابرێت دەستی بەرزبکاتەوە؟ کێ لەگەڵ نییە؟ بە ئەکسەریەت لابرا, لە فەقەرەی بیست و یەك (الاسیر) ژمارەیەك لە ئەندامانی پەرلەمان ئیعتیرازیان هەبوو کە دەڵێ (هو البيشمركة الذي تم اسره من قبل العدو) جیهەی خارجی ناوێ, یان (الجهة المعادية) کاتی کە ئەسیر دەکرێت جیهەیەکی موعەیەن نییە, ئینجا دەگۆڕێت (الجهة المعادية),با ئەوە لامان روون بێت یانی مەقصەد لەوەدایە کە دەڵێی ئەسیر یانی ئەوەیە کە لەشەڕدا دەگیرێت, نەك یەکێك کە سنوور دەبەزێنێت, فەرموو کاك زعیم.

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم(زعیم علی)/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەسیر فعلەن ئەو کەسەیە کە لە سەنگەر دەگیرێ, ئەسبابیشی زۆرە, جاری وایە فیشەك وشتی پێ نامێنێ, جاری وایە تووشی شەبەکە دەبێت, یانی قوەتی دوژمن زیاترە لەسەری ناتوانێ مقاوەمەت بکات یان شێوەیەك لەشێوەکان, ئینجا ئەسیر ئەوەیە کە لەسەنگەر دەگیرێ لە مەیدانی شەڕ, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

کەواتە ئەو صیغەیە راستترە بڵێی (هو البيشمركة الذي تم اسره من قبل جهة معادية) کاك عونی ئەو گۆڕانکاریەی کە کرا, جارێکی تر بیخوێنیەوە تاکو بخرێتە دەنگدان, وەڵا من پێم باشە هەمووی بخوێنیەوە, بەڵێ نوقتەی نیزام چییە؟ فەرموو.

بەڕێز غفور طاهر سعید مەخموری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت برگەی نۆیەم ئێمە چوار ئەندام پەرلەمان داوامان کرد کە ببێتە (الثورة, الحركة التحررية الكوردستانية) بکرێتە (الحركة التحررية الكوردستانية) باسی ئەو پێشنیارەتان نەکرد, کە ئایا ئەوە وا دەمێنێتەوە یان (الوطنية)ی بۆ زیاد دەکرێت, زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڵێ جەنابت ئەوەت کرد, ئەوە وەتەنیە تاریخیەن لەسەر ناوی حەرکەی تەحەروری کوردستانی هاتووە, حەرەکەی تەحەروری نیشتمانیی کوردستانی نەهاتووە, هەموو قەوانینەکانیش وا هاتووە, هەموو

ئەدەبیاتەکەش, ئەگینا ئینتیباهم کرد لە مولاحەزەکان, بۆیە موناقەشە و داوام لەوان نەکرد, بۆیە ناوەکە چۆتە مێژووە, بزووتنەوەی رزگاریخوازی کوردستان, کاك عونی ماددەی دوو و سێ ئەوانەی تر کە گۆڕانکاریان بەسەردا هاتووە تکایە بیخوێنەوە, جگە لەوەش تەبعەن هەندێك ئەغلاتی قەواعیدیش هەیە, مەسەلەن لە ماددەی پازدە (تلك الحقوق الذي) دەبێ (التی) بێت, ئەوانە هەمووی چاك دەکرێتەوە, فەرموو بەعەرەبیەکەی (خلف) موستەلەحێکی قانونیە , بۆ مەعلوماتیشت لە میراثەوە هاتووە, نەك زۆر کەیفمان بێت بڵێین کوردیە, فەرموو.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الاولى:

اولا: اقليم: اقليم كوردستان العراق.

ثانيا: القائد العام: هو القائد العام لقوات حرس الاقليم, رئيس الاقليم.

ثالثا: حكومة الاقليم: حكومة اقليم كوردستان.

رابعا: القيادة العامة لقوات حماية الاقليم: هي السلطة العليا لمكونات القوات المسلحة الكوردستانية.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر ئیزافە بکەیت لە هەموو شوێنەکان (لقوات البيشمركه الاقليم) پێشمەرگە ئیزافە بکرێت, بۆ ئەوەی ناوەکە لە هەموو شوێنەکان حەرەس ئیقلیم پێشتر پێشمەرگەکە بڵێ (القائد العام: هو القائد العام لقوات البيشمركه (حرس الاقليم) لەناو دوو قەوس (رئيس الاقليم) .

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

ثانيا: القائد العام: هو قائد العام لقوات حرس الاقليم (البيشمركه).

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

هو القائد العام لقوات البيشمركه – حرس الاقليم (رئيس الاقليم).

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە پێشتریش وتمان قائیدی عامی حەرەس قائیدی پێشمەرگەیە, بەڵام قائیدی حیمایەی ئیقلیم, یانی قائیدی ئاسایشە, قائیدی پۆلیسە, قائیدی پێشمەرگەیە, قائیدی هەموو ئەو چەکدارانەیە کە حیمایەت لە ئیقلیم دەکەن, لەبەر ئەوە ئێمە قیادەی عامەمان هەیە, قیادەی عامە, قیادەی عامەی حمایەی ئیقلیمە کە دەبینن هەموو جار کۆدەبنەوە ئەو دوو بەڕێزە ئەندامن لەوێدا, یانی هەم قیادەی پێشمەرگە دەکەن کە لەوێ ئەندامی ئەو قیادەن, هەم قیادەی پۆلیس و چەکدارو کە رۆژێك ئەگەر نەفیر عاممان کرد لەوانەیە نیوەی کوردستان چەك هەلگرێ, ئەوە قائیدی عامی حیمایەی ئیقلیمە, یانی هەندێ جار لەناو قانونەکە هەندێ شت دێت, فەرماندەی هێز دەبێت قەراری لەسەر بدات, یانی فەرماندەی حیمایەی ئیقلیم دەبێت

قەراری لەسەر بدات, نەك فەرماندەی پێشمەرگە, لەبەر ئەوە ئەو قەرارەمان هێناوە, بەرەئیی من حیمایەکەی تێدا بمێنێتەوە, چونکە ئەوانیش لەگەڵ حکومەتی عێراقی قسەیان کردووە, ئەوانیش حیمایەیان تەسبیت کردووە, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

خۆی وایە, بەڵام لەرووی قانونیەوە ئەو کەلیمەیە لە دەستووری عێراق دا نیە, لە پرۆژەی دەستووری کوردستانیشدا نییە, حیمایەی ئیقلیم , هەر حەرەسی ئیقلیمە, ئینجا لەبەر ئەوە پێشمەرگە (حرس الاقلیم) کاك زانا فەرموو.

بەڕێز قادر سعید خضر(زانا):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

(القیادە العامە لقوات حمایە الاقلیم) ئەوە شتێکە دروست کراوە, ئێستا هەیە, ئەوە مەوجودە, بەڵام هیچ سەندێکی قانونی نییە, دەبێ ئێمە سەندە قانونیەکەی بۆ دروست بکەین, لە قانونی ریئاسەی ئیقلیم نییە, رووبکردنەوەکەی کاك شێردلیش زۆر راستە, ئەگەر قائیدی عام هەر قائیدی پێشمەرگە بێت, ئەی پۆلیس, ئەی ئاسایش , ئەی هێزە چەکدارەکانی تر؟, بۆیە دەبێت لێرە دروستی بکەین, بەس دەبێت ماددەیەك ئیزافە بکەین بڵێین (تشکل القیادة العامة لقوات حمایة الاقلیم تتکون من فلان و فلان) لە ماددەیەك بنووسین ئیحتیمالە ئەو سەندە قانونیە بەو مەجلیسە دروست دەبێت, ئەگەر نا ئەو مەجلیسەی ئێستا دروست بووە لە هیچ قانونێك ناوی نەهاتووە کە ئێستا لێرە ناوی بێنین, سەیر دەبێت ئەگەر تەعریفی نەکەین, سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ببورە لێرە ناکرێت ئەو ماددەیە, لەبەر ئەوەی ئەوە قانونی تەقاعودە, لە قانونی پێشمەرگە دەبێت تەنیا لێرە قانونی خزمەت وتەقاعودی پێشمەرگەیە، فەرموو کاك زەعیم.

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم(زەعیم عەلی)/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خۆی فەرماندەی گشتی هێزەکانی پاسەوانی یان پاراستنی هەرێمی کوردستانە، خۆی لێرە عینوان ئەساسەکە، ئەوەیە هەیئەتێکی بۆ داندرایە، لەو هەیئەتەی وەزیری داخیلی، وەزیری ناوەخۆ تێدا عوزوە، مەسئول فەرماندەی ئاسایشی گشتی تێدا عوزوە، دەبێ ئەمە کە ئێمە ناوی لێدێنین بگونجێت لەگەڵ ئەو موصتەڵەحەی، فەرماندەی گشتی هێزەکانی، تەبعەن هەموو هێزە چەکدارەکانی پاراستنی هەرێم ، یەعنی هێزە چەکدارەکان کێ دەگرێتەوە؟ پێشمەرگە دەگرێتەوە، پۆلیس دەگرێتەوە، ئاسایشی گشتی دەگرێتەوە، سبەینێ ئەگەر قوەتەکی خاصیشت تەشکیل کرد، ئەویش دەگرێتەوە، جا لەبەر ئەوە دەبێ بە شێوەیەك قانونیەکان دایرێژن لەو ئیتارەی دا دەرنەچێت و یەکتر بگرێتەوە، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وەللاّ ئەوە دەبێ تۆزێك رووبی بکەینەوە بەراستی ، مەسەلەن ئێستا ئێمە ئەگەر وا بێتن ئاسایشیش بگرێتەوە و ناوەخۆش بگرێتەوە ، کاك شێخ فەرموو.

بەڕێز شێخ جعفر علی/وەزیری هەرێم بۆ کاروباری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

کە ئەڵێین قائیدی عام، مەبەستمان کە وتمان قائیدی عام ئەبێ ئەوەی کە کاك فەریق عەلی و کاك شێردڵ ئەڵێن ئەوەی بڵێین، چونکە قائیدی عام یەعنی قائیدی پێشمەرگەش و قواتی هەموو موسەلەحە، یان بڵێین قائد: فەرماندەی گشتی هێزی پێشمەرگەی کوردستان، یەعنی قائد قوات حرس الاقلیم یان قوات البیشمرگە، یان بتەوێ باسی یان شەرحی قائیدی عام بکەی، ئەبێ ئەوە بکەی کە ئێستا لێرە نووسراوە، پاراستنی هەرێم یان ئەبێ بڵێین قائید قوات الپیشمرگە، ئینجا ئەتوانێ ئەو تەعریفە بکەین، قائیدی عام بە تەئکید قائیدی قواتی موسەلەحەیە ، پۆلیسە ، حەرەسی حدودە، ئاسایشە؟ یەعنی ئەوەی کە چەکی پێ بێ و هین بکات، لەبەر ئەوەی یان ئەوە قائیدەکە بگۆڕێ بە قائیدی عامی قواتی پێشمەرگە، یان کە وتت قائیدی عام ئەبێ ئەوە تەعریفەکەی بێ.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

فەرموو کاك فەریق.

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم(زەعیم عەلی)/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

چونکە ئەو مەوزوعە تایبەت مەندە بە پێشمەرگە دەتوانین بڵێین: هو القائد العام لقوات الپیشمرگە (حرس الاقلیم)

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

زۆر سوپاس، ئەوە ئەو صیغەیە باشترە لەگەڵ قانونەکە و لەگەڵ عینوانەکەش دەگونجێت، هو القائد العام لقوات الپیشمرگە-حرس الاقلیم (رئیس الاقلیم)، زۆر باشە وای لێدەکەین بۆ ئەوەی روون بێتەوە، کاك شێروان.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەرۆکی هەرێم قائیدی عامی قواتی موسەلەحەیە، کە قائیدی عامی قواتی موسەلەحە بێت، پێشمەرگە بەشێکە لە قیادە عامەی قواتی موسەلەحە، جوزئێکە، جوزئی تریش هەیە، مەسەلەن قیوای ئەمنی داخیلی هەیە، قیوای شورتە هەیە، ئەوانیش هەر قواتی موسەلەحەنە، بەڵام لێرەدا سەرۆکی هەرێم قائیدی عامی قواتی موسەلەحەیە و ئەو موستەڵەحە لە یاسای سەرۆکایەتی هەرێمەوە هاتیە، القائد العام للقوات المسلحە، مەعنای ئەوەیە هەمووی دەگرێتەوە ، زۆر سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

من شتێکم بیر کەوتەوە قسەکەی کاك زەعیم جارێکی دیکە بەقوەت دەکاتەوە، ئەویش ئەوەیە بە پێی دەستووری عیراقی قواتی موسەلەحە هەیە و قائید عامیش هەیە، بۆیە ئێمە لە قانونیشدا، رەئیسی ئیقلیم قائیدی عامی قواتی پێشمەرگەیە، بۆ ئەوەی ئەوە تەناقوز نەکات لەگەڵ ئەوەدا، چونکە بڵێین قائیدی عام بۆ قواتی موسەلەحە هەندێ شت هەیە عایدی جەیشی عیراقیە لەوێ و لە هەرێمیشدا بەشێکە لە جەیشی

هەرێمی کوردستان - عێراق
ئەنجومەنی نیشتمانیی
کوردستان - عێراق

ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان - عێراق

پرۆتۆکۆڵەکان

45

سالّی/ 2007 – بەرگی چل و پێنج

چاپی یەکەم/ سالّی 2008

پێڕیست

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (31) خولی دووەمی هەڵبژاردن – یەك شەممە 2007/12/9 ل5

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (32) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2007/12/10 ل65

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (33) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/12/11 ل165

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (34) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2007/12/12 ل277

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (35) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2007/12/17 ل311

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (36) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2007/12/26 ل325

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (37) خولی دووەمی هەڵبژاردن – پێنج شەممە 2007/12/27 ل383

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (38) خولی دووەمی هەڵبژاردن – یەك شەممە 2007/12/30 ل429

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (39) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2007/12/31 ل577

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (38)

یەك شەممە رێکەوتی 2007/12/30

کاتژمێر (11)ی سەر لە بەیانی رۆژی یەك شەممە رێکەوتی 2007/12/30 ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق بە سەرۆکایەتی بەڕێز عدنان رشاد مفتی سەرۆکی ئەنجومەن و, بە ئامادەبوونی بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی) جێگری سەرۆك و, بەڕێز فرست أحمد عبدالله سکرتێری ئەنجومەن, دانیشتنی ژمارە (38)ی خولی دووەم, ساڵی (2007) ی خۆی بەست.

بەرنامەی کار:

بەپێی حوکمەکانی بڕگە (1)ی ماددە (20) لە پێڕۆی ناوخۆی ژمارە (1)ی هەموارکراوی ساڵی 1992ی ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق, دەستەی سەرۆکایەتی ئەنجومەن بڕیاردرا دانیشتنی ژمارەی (38)ی خولی گرێدانی دووەمی ساڵی سێیەمی خولی هەڵبژاردنی دووەمی پەرلەمانی کوردستان – عێراق, بەرنامەی کار بەم شێوەیە بێت:

1- خستنە ڕوو و گفتو گۆ کردنی پرۆەی یاسای راژە و خانەنشینی پێشمەرگە(زێڕەڤانی هەرێم)، کە لەلایەن ئەنجومەنی وەزیرانەوە پێشکەشکراوە.

2- خستنە ڕوو و گفتوگۆ کردنی پرۆژەی یاسای ڕێکخستنی مافی بەکار هێنانی زەوی کشتوکاڵی لە هەرێمی کوردستان-عیراق کە لەلایەن ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستانەوە پێشکەش کراوە.

3- خستنەڕوو و گفتوگۆ کردنی پرۆژەی یاسای (ڕێکخستنی خۆپێشاندان و کۆبوونەکانی گشتی) لە هەرێمی کوردستان-عیراق، کە لەلایەنی ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستانەوە پێشکەش کراوە.

4- خستنە ڕوو و گفتوگۆ کردنی پرۆژەی بڕیاری ئەژماردنی راژەی سەرۆکەکانی یەکەی کارگێڕی بە راژەی دادوەری، کە لەلایەن ژمارەی یاسایی ئەندامانی پەرلەمانەوە پێشکەش کراوە.

5- خستنە ڕوو و گفتوگۆ کردنی پرۆژەی هەموار کردنی یاسای کۆڕی زانیاری کورد ژمارە(12)ی ساڵی 1997 کە لەلایەن ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستانەوە پێشکەش کراوە.

6- خستنە ڕوو و گفتوگۆ کردنی پرۆژەی هەموار کردنی یاسای کرێی خانوو بەرە ژمارە(87)ی ساڵی 1979 ی هەموار کراو، کەلەلایەن ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستانەوە پێشکەش کراوە.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەناوی خوای گەورەو میهرەبان.

بەناوی گەلی کوردستان دانیشتنی ئەمڕۆمان دەکەینەوە, بەرنامەی کار:

بەپێی حوکمەکانی بڕگە (1)ی ماددە (20) لە پێڕۆی ناوخۆی ژمارە (1)ی هەموار کراوی ساڵی 1992ی ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردستان - عێراق, دەستەی سەرۆکایەتیی ئەنجومەن بڕیاریدا بەرنامەی کاری

دانیشتنی ژمارە (38)ی خولی دووەمی هەڵبژاردن لە کات(11)ی پێش نیوەڕۆی رۆژی یەك شەممە رێکەوتی 2007/12/30دا بەم شێوەیە بێت:

1-خستنە ڕوو و گفتو گۆ کردنی پرۆەی یاسای راژە و خانەنشینی پێشمەرگە(زێڕەڤانی هەرێم)، کە لەلایەن ئەنجومەنی وەزیرانەوە پێشکەشکراوە.

2-خستنە ڕوو و گفتوگۆ کردنی پرۆژەی یاسای رێکخستنی مافی بەکار هێنانی زەوی کشتوکاڵی لە هەرێمی کوردستان-عیراق کە لەلایەن ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستانەوە پێشکەش کراوە.

3-خستنەڕوو و گفتوگۆ کردنی پرۆژەی یاسای (رێکخستنی خۆپێشاندان و کۆبوونەکانی گشتی) لە هەرێمی کوردستان-عیراق، کە لەلایەنی ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستانەوە پێشکەش کراوە.

4-خستنە ڕوو و گفتوگۆ کردنی پرۆژەی بڕیاری ئەژماردنی راژەی سەرۆکەکانی یەکەی کارگێڕی بە راژەی دادوەری، کە لەلایەن ژمارەی یاسایی ئەندامانی پەرلەمانەوە پێشکەش کراوە.

5- خستنە ڕوو و گفتوگۆ کردنی پرۆژەی هەموار کردنی یاسای کۆڕی زانیاری کورد ژمارە(12)ی ساڵی 1997 کە لەلایەن ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستانەوە پێشکەش کراوە.

6-خستنە ڕوو و گفتوگۆ کردنی پرۆژەی هەموار کردنی یاسای کرێی خانوو بەرە ژمارە(87)ی ساڵی 1979 ی هەموار کراو، کەلەلایەن ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستانەوە پێشکەش کراوە.

ئێستاش لێژنەی پێشمەرگەو و لێژنەی یاسایی کەرەمکەن بۆ شوێنی خۆتان، فەرموو ئامادە بن.

بەرێزان بۆ ئەوەی کارەکان بە ڕێك وپێکی بڕوات تکامان لەو بەرێزانە هەیە کە زۆر مورەکەز گفتوگۆکانیان بکەن وە هەر کەس یەك جار کاتی پێ ئەدرێت بۆ گفتوگۆکردن وە وەختیش بۆی تەحدید دەکرێت، چونکە ئەمڕۆ و سبەیمان لەبەر دەستە، تکامان ئەوەیە مراعاتی وەخت و زەبتی جەلسەکە بکەن، زۆر سوپاستان ئەکەین.

بەرێز عونی کمال سعید بزاز:

بەرێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خوشك و برایانی ئەندامانی پەرلەمان، لە کۆبونەوەی دانیشتنی رۆژی 2007/11/27 لە گفتوگۆ کردنی پرۆژەی یاسای خدمە و تقاعدی پێشمەرگە، ماددەی یەکەم تەواو بوو، ئێستا ئەمڕۆ بەردەوام دەبین لە گفتوگۆ کردن وە لە ماددەی دووەوە دەست پێ دەکەین.

بەرێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکوکی):

سەرەتا بەخێر هاتنی رێزدار وەزیری پێشمەرگە کاك زەعیم علی دەکەین زۆر بەخێر بێن کە ئامادەن لێرە، بەخێر هاتنی رێزدار کاك سعد ئەکەین وەزیری هەریم بۆ کاروباری ئەنجومەن زۆر بەخێر هات، بەرێز کاك شێخ جعفر ئەمرۆ لێرە ئامادە نیە لەبەر ئەوەی دانیشتنی سەرۆکایەتیان هەبوو و لە دانیشتنەکانی تر لەگەڵمان ئامادە دەبێت ئینشاالله، زۆر سوپاس. لێژنەی یاسایی فەرموو.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

دەروازەی دووەم

ڕاژەی ئەفسەر

بەشی یەکەم

دامەزراندن

ماددەی دووەم:

1-**دامەزراندن و ڕەزامەندی دەست لە کار کێشانەوە و خانەنشین کردن و گەڕانەوەی پێشمەرگە لە پایەی ملازم و سەرووتر بە پێشنیاری وەزیری پێشمەرگەو بە فەرماندەی گشتی هێزی پاسەوانی هەرێم دەبێت یان ئەو کەسەی ئەو دەسەڵاتەی پێ دەدات.**

2-**سەرۆکی ئەرکانی هێزی پیشمەرگەی کوردستان و یاریدەدەرەکان و فەرماندەی فرقەکان و پایەی سەربازیە تایبەتیەکان بە پێشنیاری فەرماندەی گشتی هێزەکانی پاسەوانی هەرێم بەڕەزامەندی فەرماندەی گشتی دادەنرێت.**

الباب الثاني

خدمة الضباط

القسم الآول،

التعيينن

المادة الثانية:

1-**يكون تعيين الپێشمەرگە و قبول استقالته و احالته على التقاعدو اعادته الى الخدمة برتبة ملازم فما فوق باقتراح من وزير الپێشمەرگە و بموافقة القائد العام لقوات حماية الاقليم أو من يخوله.**

2-**يعيين رئيس اركان قوات بيشمركة كوردستان و مساعدوه و قيادة الفرق و المناصب العسكرية الخاصة باقتراح من القيادة العامة لقوات حماية الاقليم و بموافقة القائد العام.**

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی یاسایی لە ڕاپۆرتی خۆتان تکایە.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز :

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ڕاپۆرتەکەمان ئەوەیە لە کۆبوونەوەی ڕابوردوو ئیشارەتمان پێدا هاوبەشە ئەو سیغەیەی کە ئێستا تەسبیت کرایە کە برادەران خوێندیانەوە ئەوە سیغەی موتەفەقە لەگەڵ وەزارەتی پێشمەرگەی و لەگەڵ لێژنەی پێشمەرگە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

لێژنەی پێشمەرگە تكایە راپۆرتەكەتان فەرموون بیخوێننەوە.

بەڕێز شێردل عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئێمە راپۆرتەكەمان هاوبەشە ، هەمان رەئیمان هەیە، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

ئێستا ئەندامانی بەڕێزی پەرلەمانی كوردستان، ئەو بەڕێزانەی كە دەیانەوێتن موداخەلە بكەن تكایە ناویان.دیارە بەڕێزان هەموو موافقن، جەنابی وەزیر ڕات لەسەر مادەكە.

ئێمە خۆمان ئەوەمان هەموو موناقەشە كردووە و بە ئیتیفاقەوە هاتینە ئێرە، ئەگەر بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان مولاحەزەكیان هەبێ؟

لێژنەی یاسایی تكایە بیخوێیننەوە بۆ ئەوەی دەنگدانی لەسەر بكرێت.

بەڕێز عونی كمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

المادة الثانية:

1-یكون تعیین البیشمركة و قبول استقالته و احالته على التقاعد و اعادته الى الخدمة من رتبة ملازم فما فوق باقتراح من وزیر البیشمركة و بموافقة القائد العام او من یخوله.

2-یعیین رئیس اركان قوات بیشمركة كوردستان و مساعدوه و قیادة الفرق و المناصب العسكریة الخاصة باقتراح من القیادة العامة لقوات البیشمركة (حرس الاقلیم) و بموافقة القائد العام.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

به كوردیش تكایە.

بەڕێز كریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ماددەی دووەم:

1-دامەزراندن و ڕەزامەندی دەست لەكار كێشانەوە و خانەنشین كردن و گەڕانەوەی پێشمەرگە لە پایەی ملازم و سەرووتر بە پێشنیاری وەزیری پێشمەرگەو بە ڕەزامەندی فەرماندەی گشتی هێزەكانی پاسەوانی هەرێم دەبێت،یان ئەو كەسەی ئەو دەسەڵاتەی پێ دەدات.

2-سەرۆكی ئەركانی هێزی پێشمەرگەی كوردستان و یاریدەدەرەكانی و فەرماندەی فرقەكان و پایەی سەربازە تایبەتیەكان بە پێشنیاری فەرماندەی گشتی هێزەكانی پاسەوانی هەرێم و بەڕەزامەندی فەرماندەی گشتی دادەنرێت.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە ئەوەکەمان قیادەی عامی (القیادة العامة لقوات حمایة الاقلیم)ە ئەوە لە موستەلەحات گۆڕیتتان.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی پێشمەرگە رەئیتان تکایە بە وازیحی.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خۆی ئێستا قیادەکە هەیە، قیادەکە ناوی قیادەی فەرماندەی گشتی هێزەکانی پاراستنی هەرێمە .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

جەنابی وەزیر فەرموو.

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

من تەئیدی رەئیەکەی کاك شێردڵ دەکەم، بەلزەبت عنوانەکەشی ئەوهایە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی یاسایی فەرموو.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وا بزانم ئەو مەوزوعە ئیسارە کرا موتابیقە لەگەڵ ماددەی (13) لە قانونی سەرۆکایەتی هەرێم ژمارە(1) ساڵی 2005 کە ئێستا دەیخوێنمەوە بەو شێوەیە هاتووە:

ماددەی (13): 1- سەرۆکی هەرێم و فەماندەی گشتی هێزەکانی پێشمەرگەی هەرێم کوردستان-عیراقە.

زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی یاسایی و لێژنەی پێشمەرگە تکایە رەئیتان توحید بکەن، چونکە پێش ئێستا وتتان رەئیمان موەحدە، ئێستا دەرچوو موتەفەریقە، تکایە رووونی بکەنەوە.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە ماددەی یەکەم پەسند کرا بەو شێوەیە: (المادة الاولی: ثالثآ: القائد العام هو القائد العام لقوات البیشمرکة (حرس الاقلیم).

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی پێشمەرگە تکایە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەمن جاری پێشیش لەسەر ئەوە زۆرم موناقەشە کرد، وتم ئەوە فەرماندەی گشتی هێزەکانی پاراستنی هەرێمە، گوتتان نا ئەوە لەناو یاسایەکە نەهاتیە، ئێستا چەند جار تووشی ئەوە دەبن کە لەناو یاسایەکە هاتیە،ئەو کاتی پێشم گوتن گوتم رەئیسی ئەرکان لە عیراق، پەرلەمان دەبێ موافەقەتی لەسەر بکات، بەڵام ئێمە ئێستا فەرماندەی گشتی هێزەکانی پاراستنی هەرێم موافەقەتی لەسەر دەکات لەبەر ئەوە حەرسی ئیقلیم نیە، وەزارەتی داخلیەشی تێدایە، هێزەکانی قوەی ئەمنی داخلی تێدایە، چەندین ئەندامی دیکەی تێدایە، لەبەر ئەوە من ئەو کاتی زۆر تەئکیدم لەسەر ئەوە کردەوە، بەڵام گوتتان لەناو یاسایەکە نەهاتیە، بەڵام تەماشاکەن چەند جار لەناو یاساکە هاتیە؟ زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

جەنابی وەزیر فەرموو.

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خۆی بڕیارەکەی کە دەرچووە بە ئیمزای سەرۆکی هەرێم، خۆی عینوانەکەی بەو شکلەیە (فەرماندەی گشتی هێزەکانی پاراستنی هەرێم)، ئەوە وەزارەتی پێشمەرگەی تێدایە، وەزارەتی داخیلی تێدایە(ناوەخۆ) لەگەڵ ئاساییشی گشتی، ئەو سێ یە هەرسێك تێدا ئەندامن، عینوانەکە بەو شێوەیە، دەبێ ئەوەش ببێتە سیاغە ئەساسییەکە و هەموو لە سەر ئەو عینوانە بڕوات و ئەوە تەبەنی بکرێت و کۆتایی، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

فەرموو .

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لە ماددەی یەکەم پێناسەکەی ئێمە کردیتمانە (فەرماندەی گشتی هێزەکانی پێشمەرگە پاسەوانی هەرێم- حرس الاقلیم)، لەسەر ئەوەی دەنگمان لێدا لە پێناسەی، چ دێتن دوای ئەوە کە تکرار دەبێتەوە لەو یاساییە لەهەر شوێنێك تیکرار بێتەوە دەبێ بە هەمان مانا تکرار بێتەوە، نابێ ئێمە لێرەدا بیکەینە پاراستنی هەرێم و لە پێناسەکەشدا پاسەوانی هەرێم بێتن.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڵێ، ئێستا بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان ، لەبەر ئەوەی دوو بۆچوون هەیە، بۆیە دەرگا ئەکرێتەوە بۆ موناقەشەی ئێوەی بەڕێز لەسەر ئەو خاڵە، ئەوەی ئەیەوێت قسە بکات تکایە ناوی بنووسێت.

بەڕێزد.ڕۆژان عبد القادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو بابەتە لە جەلسەی پێشوو کە گفتوگۆ لەسەر ماددە یەك کرا، گفتوگۆ یەکی زۆری لەسەر کرا و مەوزوعەکە بڕایەوە و دەنگی هێنا ، ماددەکە ، پێناسەکە ، موستەڵەحەکە تەواو، لەبڕگە چوارەمی ماددە یەك دەنگی هێنا و دەنگی لەسەر درا و تەواو حەسم بوو پێویست بە گفتوگۆ و موناقەشە ناکات، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

سوپاس، ئێستا نوقتە نیزامەکەی ڕێزدار د.ڕۆژان بە هەند وەردەگرین، چونکە لە ماددەی یەکەم حەسم کراوە وەکو دەنگتان لەسەر داوە ، ئەگەر موافق بن بگەڕێنەوە سەر ئەوە موناقەشەکان کۆتایی پێ دینین، وەزیری پێشمەرگە فەرموو،

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڵێ من تەئیدی بۆچوونەکەی ئەو دەکەم، بەلزەبت لێرەش هاتیە لەماددەی سێی پێناسەکە فەرماندەی گشتی، تەواو ئەوەکەی هاتیە، شەرحەکەی بەلزەبت ئەوەیە،(فەرماندەی گشتی هێزەکانی پاراستنی هەرێمە). لەماددەی پێنجەمیش عەینی تکرار دەبێتەوە، لەبەر ئەوەی ئەوە قانوونیە زۆر ڕێکوپێکە دەنگی لەسەر بدەین و تەواو،

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی پێشمەرگە ڕەئیتان ئاخیر جار ، کاك شێردڵ فەرموو.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێستا ئەوە ئەمە خۆ دروستمان نەکردیە، ئێستا ئەو قیادەیە هەیە، خۆشیان چەندین کۆبوونەوەیان کردیە، قەراریان داوە ئەو یاساییەشیان موناقەشە کردیە، هاتیتە لای ئێمە وە لەبەغدایش بە هەمان قیادە ناسراوە ، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

کاك خورشید کەرەم کە.

بەڕێز خورشید سلیم شێرە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەکو من بیستوومە ئەو موناقەشەی کەلیمەی پێشمەرگەو پاسەوانی هەرێم لە بەغدا زۆر موناقەشە کرایە، وەفدی ئێمە ئیسراری ئەوەی کردیە کە دەبێت کەلیمەی پێشمەرگە بێتن، ناوی پێشمەرگە بێت،

ئەوان بە شەرتێك موافەقەی پێشمەرگەیان کردیە کە(پاسەوانی هەرێم)ی تێدا بێت،تەواوە ئەوەی پێشمەرگە هەردوو جوملەی دەبی تێدا بیت، ئەوە ئیتیفاقە لە بەغدا کراوە .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێزان لەماددەی یەك تەسویتمان لەسەر کردووە، بۆیە وەکو خۆی ئەمێنێ و موناقەشەی لەسەر ناکەین، کاك شێردڵ ئەگەر بۆ هەموار کردن یان بۆ تەعدیل کردن بۆ وەختێکی تر، رەئیەکتان هەبوو پێشکەشی بکەن. کاك د.ناصح فەرموو.

بەڕێز د.ناصح غفور رمضان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وشەی پاسەوان گونجاوترە لەگەڵ پاراستن،پاسەوان یەعنی حمایە، پاراستن یەعنی (محافظة) یە فەرقی زۆرە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

ماددەی یەك تەسویت لەسەری کراوە، وەکو قوات حمایە الاقلیم پێشمەرگەی اقلیم کراوە و بڕاوەتەوە و تکایە ئەو بەڕێزانەی ناویان نووساندووە با قسەی خۆیان بکەن و دوایی تەسویت لەسەر دەکەین، بەڕێزان وەکو براوەتەوە لەماددەی یەك کە تەسویتمان لەسەری کردووە بەو شێوەیە،ئێستا ئەیخەینە بەر دەنگدانەوە، ماددەی دوو تکایە بیخوێننەوە لێژنەی یاسایی ئاخیرجار ئەیخەینە بەر دەنگدان،زۆر سوپاس.

بەڕێزعبدالکریم ابوبکر مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

المادة الثانية:

1 - یکون تعیین البیشمرکة و قبول استقالته و احالته عی التقاعد و اعادته الی الخدمة من رتبة ملازم فما فوق باقتراح من وزیر البیشمرکة و بموافقة القائد العام لقوات حمایة الاقلیم او من یخوله.

2 - یعیین رئیس ارکان قوات بیشمرکة کوردستان و مساعدوه و قیادة الفرق و المناصب العسکریة الخاصة باقتراح من القیادة العامة لقوات حمایة الاقلیم و بموافقة القائد العام.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێزان دیارە لێژنەی یاسایی باش شتەکەی خویان دانەڕشتووە ، تکایە سیغەیەکی کۆنکرێت حازرکەن و ناوی پێشمەرگەشی تێابێت.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێستا من دەیخوێنمەوە بەو سیغەی کە تەسبیت کراوە:

المادة الثانية:

1-يكون تعيين البيشمركة و قبول استقالته و احالته على التقاعد و اعادته الى الخدمة من رتبة ملازم فما فوق باقتراح من وزير البيشمركة بموافقة القائد العام لقوات البيشمركة حرس الاقليم او من يخوله.

2-يعيين رئيس اركان قوات بيشمركة كوردستان ومساعدوه و قيادة الفرق و المناصب العسكرية والخاصة باقتراح من القيادة العامة لقوات البيشمركة حرس الاقليم و بموافقة القائد العام.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

بەڕێزان ئێستا ئەو سیاغەی كە لێژنەی یاسایی خوێندیانەوە ئەیخەینە بەر دەنگدان،كێ لەگەڵدایە تكایە دەستی بەرزبكاتەوە؟ زۆر سوپاس،كێ لەگەڵدا نیە؟ چوار كەس لەگەڵ نیە، بەزۆرینەی دەنگ وەرگیرا، زۆر سوپاس. بۆ ماددەی سێیەم تكایە،

بەڕێز كریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ماددەی سێیەم:مەرجەكانی پێدانی پلەی مولازم لە هێزی پێشمەرگەی كوردستان، پاسەوانی هەرێم بەو شێوەی خوارەوە دەبێت:

1-هاوواڵاتی هەرێمی كوردستان بێت.

2-(20)ساڵی تەمەنی تەواو كردبێت و (26)ساڵ زیاتر نەبێت.

3-ئابڕوو بەرز و ڕەوشت بەرز بێت و ناوبانگی باش بێت و حوكم نەدرا بێت لەسەر تاوانێك یان كەتنێكی ئابڕووبەر.

4-دەرچووی یەكێك لەمانەی خوارەوە بێت:

ا-كۆلێژە سەربازیەكان.

ب- كۆلێژ یان پەیمانگا باڵاكان بەمەرجێك خوێندن تێدا لەچوار ساڵ كەمتر نەبێت.

ج- خوولە تایبەتیەكانی هێزی پێشمەرگەی كوردستان.

5-مەرجەكانی تەندروستی و توانای جەستەیی تێدا بەدی بكرێت.

6-ئەو ئەفسەرانەی بەهۆی خزمەتی پێشمەرگایەتیان پلەی ئەفسەریان پێ بەخشراوە مەرجەكانی بڕگە دووەم و چوارەمی بەندی یەكەمی ئەو ماددەیە نایانگرێتەوە.

7-دەرچووی كۆلێژی كۆمەڵگای پزیشكی و كۆلێژی ئەندازە بە پلەی مولازمی یەكەم دادەمەزرێت لەكاتی خۆ بەخش كردندا لە ڕێزەكانی پێشمەرگە.

المادة الثالثة: تكون شروط منح درجة ملازم في قوات بيشمركة كوردستان حرس الاقليم كالاتي:

1-ان يكون من مواطني اقليم كوردستان.

2-اكمل (20) سنة من عمره و لم يتجاوز (26)من العمر.

3-له سمعة حسنة و اخلاق عالية و لم يكن محكوماً بجناية أو جنحة مخلة بالشرف.

4-ان يكون من خريجي:

ا-احدى الكليات العسكرية.

ب-الكليات أو المعاهد العالية بشرط ان يكون مدة الدراسة فيها لا تقل عن اربع سنوات.

ج-الدورات الخاصة لقوات بيشمركة كوردستان.

5- ان تتوفر فيه الشروط و القابليات البدنية.

6-لا تشمل الشروط الواردة في فقرتي ثانياً و رابعاً من هذه المادة الضباط الذين منحوا رتباً بسبب كونهم من البيشمركة المناضلين في صفوف الحركة التحررية الكوردستانية.

7-يمنح خريجي كليات المجموعة الطبية و الهندسة رتبة ملازم اول عند تطوعهم في سلك البيشمركة حرس الاقليم.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

لێژنەی پێشمەرگە تکایە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمەش هەمان ڕەئیمان هەیە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

ئەندامانی بەڕێزی پەرلەمانی کوردستان ئەوانەی ئەیانەوێ موداخەلەی بکەن ناویان نەنووسیوە.د. ڕۆژان فەرموو.

بەڕێز د.ڕۆژان عبد القادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

پێشنیار دەکەم کە چوارەم ببێتە ئاخر مەرج لە تسلسل،هەروەها بڕگەی (ا،ب،ج) لە چوارەم دەمج بکرێت واتە یان خەریجی کولیەی عەسکری بێت یان کولیاتی مەدەنی پێویست بەو تەفسیلەی ناکات بکرێتە دوو بڕگە، پێنجەمیش نازانم ئەو مەرجانە مەبەستیان چییە؟ مەرجەکان هەموو وا لە خاڵەکانی سەرەوە دیاری کرایە، مەبەستی چیە شروت و قابلیەی بەدەنی؟ ئەگەر ئەو وشە بگۆڕدرێ بە وشەکی دیکە باشترە،تتوفر فيه الشروط البدنية مەرجەکانی یاساش وا لەسەرەوە خاڵی یەك و دوو و سێ باسکرایە نازانم مەبەست لەو مەرجانە چیە؟ وە پێشنیاری زیادکردنی مەرجێکی دیش دەکەم کە پێشتر لەهیچ وەزیفەکی دی فەسڵ نەکرابێ، فەسڵکردنەکەش دیاری بکرێت بەهۆی ئەوەی ئەرکەکان یاخۆد واجیباتی وەزیفەی جێبەجێ نەکردبیت، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

بەڕێز كاك بكر فتاح، فەرموو.

بەڕێز بکر فتاح حسین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەڵلا من پرسیارێکم هەیە لە بەڕێز وەزیری پێشمەرگە، لە نوقتەی حەوتدا دەڵێ: یمنح خریجوا کلیات المجموعة الطبیة و الهندسة رتبة ملازم اول ، من پرسیارەکەم ئەوەیە ئەوانە یەکسەر رتبەی ملازم اولیان دەدەنێ یان دەبێ دەورەیەك تەواو بکات؟ چونکە پێم وایە کە ئەبێ بە مولازم مەفروزە دەورەیەکی عەسکری بخوێنێ،ئەگەر دکتوریش بێت یان مهندسیش بێت، لەسەر ئەو هینەی رۆژان خانیش مەسەلەی شروط و قابلیەی بەدەنی ئەوە زەروریە، چونکە شروطی مەسەلە بالای چۆنە، مەسەلە شروطی تیایە، هینی بەدەنی ئەوە لەوانەی پێشوو شمولی ئەوانە ناکات ئەو نوقتە، لەبەر ئەو نوقتەش موهیمە جا پرسیارەکەم ئەوە بوو، ئەگەر جوابمداتەوە ، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێز د. شوکریە فەرموو.

بەڕێز د.شکریه رسول ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت ماددەی سێوە هەست ئەکەم لەگەڵ کوردیەکەی جیاوازی هەیە، هەر بۆ نموونە، خاڵی یەکەم کە دەڵێ هاوولاتی هەرێمی کوردستان بێت لە عەرەبیەکەی دەڵێت هاوولاتی هەرێمی کوردستان یان کوردی عیراق بێت، کوردی عێراق تیای نیە. ئەمە یەك، دووش وشەی دەبێ هاوولاتی هەرێمی کوردستان بێت، خاڵی سێهەم، دوو جار بەرز نووسراوە، بەڕەئی من ئابڕوو و ڕەوشت بەرز بێت هەردووکی بەیەکەوە ، لێرە نووسراوە حوکم نەکرابێ لەسەر تاوانێ، لەسەر تاوانێ حوکم نەدرابێت رایەکەی تریشم لەگەڵ د.ڕۆژانە کە لای خۆشم نووسیومە، بەڕاستی ئەو خاڵی چوارەمە پێویست ناکات هەموو کولیەکان هەر یەك بە جیایەك نووسرا بێت، خاڵی چوارەم هەر بنوسرێت دەرچووی یەکێك لەم کۆلێژانە بێت ، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێز جمال شمعون فەرموو.

بەڕێز جمال شمعون ایلیا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت بە بڕگە چوار د.ڕۆژان ئاماژەی پێکرد بە تەواوی گوێم لێ نەبوو، (ب وج)پێویستە یەك بخرێن، چونکە نابێ خەرێج کولیەی عەسکەری وەکو خەرێج دەورەیەکی خاص بیت، پێویستە ب و ج عەینی یەك خاڵ بن (الکلیة او المعهد العالي بشرط ان یکون مدة الدراسة فیها لا تقل عن اربع سنوات علی ان یکون قد اکمل الدورة الخاصة بقوات بیشمرکة کوردستان)، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێز محمد حکیم فەرموو.

بەڕێز محمد حکیم جبار:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەللاّ من تێیبنیم لەسەر مەرجەکان هەیە، مەرجی ماددەی سێیەمی یەکەمیان، هاوولاّتی هەرێمی کوردستان بێت، ئەی هاوولاّتیانی کوردی دانیشتووانی کەرکووك و دووز و جەلەولاو ئەو مەنتیقانە کە داوا دەکەین بگەڕێنەوە سەر هەرێم، یەعنی ئەوە چۆن عیلاج دەکرێ؟ ئەوە خاڵێك، خاڵی دووەم ، ئەگەر ئێمە کۆلێژی سەربازیمان هەبێت، ئیتر پێویست ناکات کە خولە تایبەتیەکانی هێزی پێشمەرگەی کوردستان بمینێت،چونکە کۆلێژی سەربازیمان هەیە و پەیمانگای باڵامان هەیە،پرسیارێکیشم بۆ جەنابی وەزیر هەیە:ئایا لە بەرنامەیاندا هەیە پێداچوونەوەیەك بەو روتبانە بکرێت کە پێشتر دراون ؟ یەعنی ئایا هیچ بەرنامەیەکیان هەیە بەو روتبانەی پێشوو دابچنەوە ؟

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێز د.رمضان فەرموو،

بەڕێزد. رمضان عبد الرحمن محمد رضا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڕای من ئەم مەرجانەی یەکەم و دووەم و تا سێیەم،مەرجی وەرگرتنە لە کۆلێژی سەربازی، نەك مەرجی پێدانی روتبە ،تۆ پێش وەرگرتن ئەو مەرجانەی بۆ دادەنێی، هەر کەسێ کە دەرچوو تۆ مولزەمی کە پلەی پێی بدەی بە پلەی مولازم، دواییش لە وەرگرتنی پزیشك لە (سابعاً)،دەرچووانی کۆلێژی پزیشکی و هەندەسە فەرقێك هەیە کە ئەمە دانراوە بۆئەو ساڵانەیە کە ئەو خوێندکارە لە کولیەدا خوێندی، کۆلێژی پزیشکی خوێندنەکەی شەش ساڵە، کولیەی هەندەسە چوار ساڵە، ناکرێ تۆ هەردووکیان وەکو یەك سەیر بکەی ، ئەمە لە نیزامی سەربازیدا یان بە پێدانی پلەیەك زیاتر دێت یاخود بەساڵانی قدم حیساب دەکرێت، کۆلێژی پزیشکی شەش ساڵ دەخوێنێ و هەندەسە چوار ساڵە کەواتە ئەم دوو ساڵەی ئەو چی لێدی؟ جگە لەبەر چاو گرتنی تایبەتمەندیەکەی دکتور لەبواری سەربازیدا ،زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێز عمر عبدالرحمن فەرموو،

بەڕێز عمرعبد الرحمن علی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من لەو ماددە تەئیدی رەئیەکەی د.رمضان دەکەم خەلتێك هەیە لە شروطي منح و شروطي وەرگرتن ، پێم وایە یەکەم و دووەم و سێەم لە شروطي وەرگرتنە لەم کولیە ئەمە لەلایەك، لەلایەکی دیکە من پێم وایە فەقەرە (1) و فەقەرە(ج) ئیججافێکی تێدایە، ئەوەی کە کولیەی عەسکەری تەواو دەکات چەند سالێك لە کولیە دەوام دەکات، ئەوشی کە بە دەورەیەکی خاص دەبێت، ئەوە پێم وایە غەدرێکی تێدایە لەم بەینە، بەنیسبەت فەقەرەی حەوتیشەوە من پێم وایە خەریجی کۆلێژی یاساش لە هێزی پێشمەرگە ئیش دەکات،

بۆ چی تەنیا هەندەسەو طبي دەرەجەی مولازم وەرگرن، بۆچی ئەمانەش کە بەشی یاسایان تەواو کردووە و قانوونین لەبەشە یاساییەکان کار دەکەن، بۆ چی هەر چوار ساڵیان تەواو کردە، بۆ چی ئەوانیش دەرەجەیەك وەرنەگرن؟ زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

بەڕێز كاك عبدالرحمان فەرموو.

بەڕێز عبد الرحمن احمد رضا:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

لە یەكێك لە مەرجەكان باسی ئەوە دەكات دەڵێ تەمەنی (20) ساڵ بێت، دیارە لەتەمەنی (18) ساڵی دەكرێتە سەرباز تا (23) ئەكات، مولازمیش ئەگەر كولیەش بخوێنێ چوار ساڵی دەوێت ئەوە وەكو تەئیدەك بۆ ئەو بەڕێزانەی پێشە خۆم، كە ببێتە مولازم چوار ساڵی دەوێت، (20) ساڵ دیاری كراوە، چونكە ئەو هەموو پلانە لە سەرباز و لە نائب عەریف و لە عەریف و ئەفسەر و تا دەگاتە هین مولازم زۆری دەوێت ئەو (20) ساڵە كەمە، خاڵێكی تریش لەوەوە كە دەێت ئەو ئەفسەرانەی كە بەهۆی خزمەتی پێشمەرگایەتیەوە پلەی ئەفسەریان پێ بەخشراوە، ئەوە رابوردووە لەبەر ئەوەی ئەگەر دەوام بوو بە ئیستمرار بووتری ئەو ئەفسەرانەی كە بەهۆی خزمەتی پێشمەرگایەتیەوە پلەی ئەفسەریان پێ دەبەخشرێت، ئەوە بەردەوامە پێشمەرگەی وا هەیە هێشتا پێی نەبەخشراوە ، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

بەڕێز كاك خورشید شێرە فەرموو.

بەڕێز خورشید سلیم شێرە:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

لە ماددەی چوار دەڵێت (تكون شروط منح درجة ملازم في قوات بيشمركة كوردستان) ، دەرەجە نیە دەبێ ئەمرەكە بۆ قبوول كردن لە كولیەی عەسكەری بێت (20) ساڵەكە نەك دەرەجەی پێ بدرێ ، ئەوە یەك ، ماددەی دووەم كە خوشكە رۆژان و برادەران باسیان كرد لە نیزامی خدمەی عەسكەری عیراقی كە كاك شێردڵ و ئەوان لەمن باشتر دەزانن هەموو خەریج كولیەیەك ئەبێ تەتەوع بكات یان حكومەت پێویستی پێێ بێ وەریبگرێ، لەریگەی وەزارەت وەریدەگرێ،مەسەلەن د.رۆژان كە باسی كرد بە روتبەی نەقیب وەردەگێرێ، لە جەیشی عیراقی نقیب تەبیب دەبێ، هەندەسە ملازم اول دەبێ، چونكە خدمەی لە كولیە زیاتر لە چوار ساڵە، باقی تر هەموو ئەو خەریجانەی كە چوار ساڵ دەبن یان حكومەت پێویستی بیت یان خۆی تەتەوع بكات یان زروفەكی موعەین دەبێ یان هەر هەموویان بە روتبەی ملازم وەردەگیرێن ، بەڵام هەر هەموویان پێیان دەگوترێت ضابط احتياط لە روتبەی عقیدی رەد نابن ئەوانە، چونكە خەریجی كولیەی عەسكەری نینە، خەریجی كولیەی عەسكەری هەتا ئاخر روتبەی دەتوانێ بڕوات چ روكن بێ چ غیر روكن بێ، بەڵام ئەو كەسانەی كە بەو دەرەجانە وەردەگیردرین لە روتبەی عقیدی زیاتر رەد نابێ

، بۆیە فەرقەکە ئەلێرەیە کە یەکسەر بە ملازمی وەردەگیرێن، چونکە ئەعدادەکەیان مەحدودە و ناتوانن بچنە کولیەی دیکە ئەوانە ، بەڵام کولیەی عەسکەری (شروطي) خۆی هەیە لەبەر ئەوەی ئەو (20) ساڵەی دەبێ بۆ کولیەی عەسکەری بێ نەك بۆ ئەوەی چونکە عومری (20) ساڵە، چونکە هیچ کولیەك نیە ، عومری لە (20) ساڵ تێدەپەڕێتن کە کولیەی تەواو دەکات، ئەوە غەڵەتە دەبێ بۆ قبوول کردن لە کولیەی عەسکەری ئەمرەکە وابێ، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

سوپاس، ئێستا لێژنەی پێشمەرگە رەئیتان دەربارەی موداخەلەکانی ئەندامانی بەڕێزی پەرلەمانی کوردستان.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەنیسبەت ئەوەی د.رۆژان کە دەڵێت کولیەی عەسکەری، کولیەکانی تێکەڵاو بکرێ ئەوە ناکرێ، چونکە ئەسلەن ئەوەی دەبێتە ضابط دەبێ خەریجی کولیەی عەسکەری بێت، لە هەندێ جار پێویستی بەوەی دەبێ کە هەندێ کەس تەتەوع دەکەن، کە تەتەوع دەکەن دەبێ ئەوەی کە روتبەی ملازمی دەدرێتێ دەبێ کولیەی تەواو کردبی، جا کولیە بێ مودەکەشی چوار ساڵ بێ یان پەیمانگا بیت ئەو کاتە داخیلی دەورەشی دەکەین داخیلی دەورەك بەڵانی کەمەوە شەش مانگ بێت، ئەوجا دەبێتە ضابط ، ئەوە ئەو شتانەی عەسکەری هەموو بە حیساب داندرایە، یەعنی یەك یەك دادەنرێت ئەوە نیە تێکەڵاوی بکەین، دەبێ سیحەتی باش بێت، دەبێ حوکم نەدرابێت، عومرەکە . کاك بکر باسی دەورەی کرد، من گوتم یەعنی هەر کەسێ تەتەوع دەکات عەقدیش دەکات و داخیلی دەورەی دەکەن و دەورەکەش شەش مانگە، بەڵام هەر کەسێ کە تەتەوعی کرد یەکسەر ئەمە روتبەکەی دەدرێتێ، یەعنی بە روتبەکە دەچێتە ئەوەکە، ئەوە لەوەتی جەیشی عیراقی دانرایە ئەو شتە هەیە یەعنی ئێمە شتێکی نوێمان دروست نەکردیە وە ئێستاش لە جەیشی عیراقی هەمان یاسا هەیە، ئێمە دەمانەوێ میزانیەمان بکەوێتە سەر میزانیەی جەیشی عیراقی کە گەیشتە سەر وەزارەتی دفاع، دەبێ ئەو یاسایەی ئێمە لەگەڵ یاسایەکەی ئەوان وەکو یەك بێت، لەبەر ئەوەی ئیستفادەمان لەوان کردیە، چی لێرە هاتیە لە یاسایەکەی وانیش هاتیە، ئێمە عیراقی تێدا نیە نووسیتمان هاوولاتی کوردستان بێت ، بەنیسبەتی خەریجی کولیەی هەندەسە و خەریجی کولیەی طب ئەوانە لە یەکەمەوە بە پێی یاسایە کەی ئێمە و بە پێی یاساکەی عیراقیش بە ملازم اول وەردەگیرێ، بەڵام خۆی لەناو وەزارەت تەعلیماتی تایبەتیان هەیە بۆ ئەوانە و لەوێ قیدەمیان هەیە، لەوێوە جیایان دەکەنەوە ، دوایی مهندس شەرت نیە بە چوار ساڵ دەربچێت، مهندس هەیە بە پێنج ساڵ دەردەچی و مهندس هەیە ممکنە بە شەش ساڵ دەردەچێتن، وەزارەتی پێشمەرگە خۆی هەندێك کەس دەنێرێتە دەرەوە یان داخیلی کولیەیان، دەکات هەر لە صفی یەکەوە مەسرەفیان دەکات لەو رۆژەی داخیلی کولیە مەدەنیەکەش دەبن، ئەوانە هەموو بە خدمە بۆیان حیساب دەکەن، کە دەردەچن مهندس هەیە چوویتە دەرەوە خوێندیتی ساڵەك زمانی خۆندووە، دوو

سالّ زمانی خۆندووە و چوار سالّیش کولیەی خۆندووە بوویتە مهندس، مهندس هەیە بوویتە مهندسی معماری پێنج سالّی خوێندووە ، ئێمە ناتوانین وای لێبکەین بلێین ملازم زائیدەن سالّێك، یان ملازم اول زائیدەن دوو سالّ، یان نەقیب ناقیسەن سالّێك ، لەبەر ئەوە ئێمە ئەوەکەمان داناوە هەردووکیان بە ملازم اول دەچن، ئینجا دوای تەعلیماتی وەزارەت ئەوە قانوونە تەعلیمات و نیزامی پێ دەردەچێ، وەزارەت خۆی ئەو تەعلیماتانە دەردەکات و قیدەمیان دەداتێی دوایی تەماشای کەن ماددەیەکی تێدایە باسی قیدەم دەکات، هەموو ئەو شتانەی تێدایە، لۆیە ئەوان ئەو شتانە عیلاج دەکەن، بە نیسبەتی تەمەن، ئێمە تەمەنی ضابطمان دانایە، ئەوە ضابطە نەك تەلەبە، ضابطە کە ملازمەکەیە، ملازم دەبێ سیحەتی زۆر باش بیت ، فەرقی ضابط و تەلەبەکە چەند رۆژێکە، دوو رۆژ پێش ئێستا تەلەبە بووە، مودەی پێ نەچووە تازە لە کولیە دەرچووە دەبێ بەو شێوەیە بێت، جاری وا هەیە کولیەی عەسکەری بە سالّ و نیوێك دەردەچێ، ئێ باشە (18) بووە دکاتە (19) و نیو، جاری وا هەیە بە دوو سالّ دەردەچێت، یەعنی شەرت نیە سێ سالّەکە تەواو بکات، هەتا بلّێین دەبێتە (21) سالّ ، ئەمە(20)ەکەمان بە معدل دەرهێنایە، یەعنی لە (19) زیاتر و لە (21) یەکیش کەمتر، بەنیسبەت ئەوەی کاك خورشیدیش زۆر ڕاستە ئەوەی کە داندرایە ئەوانەی کە مەدەنینە مەسەلەن دەوراتی ئیحتیات هەبوو جاران، هەر کەسێ کە لە کولیەی دەردەچوو دەچوو داخیلی دەورەی ئیحتیات دەبوو، لە کولیەی ئیحتیات شەش مانگ داخیلی دەورەی دەبوو و سالّێك یان شەش مانگ بە ضابطی خزمەتی دەکرد، جاری وا تەتەوعی دەکرد کە تەتەوعی دەکرد ئەوە روتبەکەی بەو شێوەیە دەدانێ کە لە عەقیدی زیاتر نەبێ و لە کولیەی ئەرکانیش وەرناگیرێ، کولیەی قانون لە ضمنی کولیەکانی ئینسانیە، ئێمە ئیمتیازمان نەدایتە هیچ کولیەکی دی هەتا کیمیاوی کە زۆر پێویستە لەناو هێزی پێشمەرگە، بەڵام ئەویش ئیمتیازی نەدرایتێ، تەنها ئیمتیاز لەبۆ هەندەسەی هەیە و لە بۆ **طب**، ئەویش بۆ ئەوەی بێن، چونکە ئەوانە تۆزێك نادرن، شەرت نیە بێنە عەسکەری، چونکە کولیەی هەندەسەش کە دێن زۆر تووشی ختورەت دەبن، وەکو دکتۆرەکە نیە، لە صنفی هەندەسە بێ پرد دروست دەکات، سەنگەر دروست دەکات، مخازن دروست دەکات، قنبلە چاك دەکات، قنبلە دروست دەکات، میکانیکن، کەهرەبائین، ئی طرق و جسورن، ئیشەکەیان زۆر قورسە، یەعنی دکتۆر دەچێ لۆ وەحدەکی مەیدانی و طبي دەبینن عیلاج دەکات یان لە مستەشفایەك دەبێ، لەبەر ئەوە لە یەکمان نزیك کردینەوە ، بەڵام دواییش وەزیر خۆی دەتوانێ، بە سەلاحیاتی وەزیر و بە تەعلیماتی وەزارەت ئەوانە هەموو عیلاج دەکرێن و، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی یاسایی فەرموون.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە موافقین لەگەڵ قسەکانی بەڕێز سەرۆکی لێژنەی پێشمەرگە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

جەنابى وەزير رەئيتان تكايە.

بەڕێز عمر عثمان ابراهيم/وەزيرى پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن:

بەڵێ من تەئيدى ئەو رەئيە دەكەم.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

ئەو بەڕێزانەى مودا‌خەلەيان كرد ئەگەر تەئيدى لێژنەى پسپۆر كە لێژنەى پێشمەرگەيە و جەنابى وەزير لەو بارەوە پسپۆرە ئەگەر تەئيدى موقتەرەحەكانيان دەكەن ئەيدەينە دەنگدانەوە،

بەڕێز محمد حكيم جبار:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

وەللاّ من بەس بۆ كوردى كەركووك و ئەو مەنتيقانە كە هەرێمى كوردستانيان ناوە، فعلا جوابێكى وازحم وەرنەگرت؟

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

سوپاس نيزامى بوو نوقتەكەت، جەنابى وەزير بۆ شوێنە دابڕاوەكان كە هێشتا ئينتيزار ئەكەن بۆ ئەو شوێنانە چى؟

بەڕێز عمر عثمان ابراهيم/وەزيرى پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئەمە هاتووە لە قانوونەكە هەر كەسێ ناسنامە و ئەسالّەتى كوردى ئيسبات كرد لە هەر شوێنێك بێ وەردەگيرێ، با لە بەغداش بێ لە هەر شوێنێك بێ.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

لێژنەى پێشمەرگە تكايە ئەو موقتەرەحە كە لە شوێنێكى تر فەسلّ نەكرابێتن رەئيتان بۆ ئەو موقتەرەحە چيە؟

بەڕێز شێردلّ عبدالله حەوێزى:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

بەڕاستى ئەوە شتێكى زيادە، يەعنى شتێكى عەسكەريش نيە، يەك مولاحەزەى ديكەم هەيە كوليە حەقى هەيە زۆر جار حصەكى بداتە شوێنى ديش، يەعنى ممكنە ئێمە خەلّكى دەرەوەى كوردستانيش وەرگرين، خەلّكى دەرەوەى عيراقيش وەرگرين، خۆى وايە يەعنى لە هەموو كوليەك نيسبەتەك دەدرێت وممكنە لە كوردستانێكى ديش بن داخل بن، ئەوە عيلاقەى بە كولييەوە هەيە، يەعنى ئەوانە دەكەونە ژێر نيزامى كوليە، زۆر جار جاميعەى سەلاحەددين خۆتان ئاگادارن چەند كەس وەدەگرن ، شتى وا يەعنى ئەو بەعزە ئيستيسنائاتە پێويست ناكات باسى بكەين،

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

بەڕێزان ئێستا لێژنەی یاسایی ئاخر جار بیخوێننەوە بۆ ئەوەی بیخەینە دەنگدانەوە.

بەڕێز عونى كمال سعيد بزاز:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

المادة الثالثة: تكون شروط منح درجة ملازم في صفوف بيشمركة كوردستان- حرس الاقليم كالاتي:

1 - ان يكون من مواطني اقليم كوردستان.

2 - اكمل (20) سنة من عمره و لم يتجاوز (26) سنة.

3 - له سمعة حسنة و اخلاق عالية و غير محكوم بجناية او جنحة مخلة بالشرف.

4 - ان يكون من خريجي:

ا-احدى الكليات العسكرية.

ب-الكليات او المعاهد العالية بشرط ان يكون مدة الدراسة فيها لا تقل عن اربع سنوات.

ج-الدورات الخاصة لقوات بيشمركة كوردستان .

5-ان تتوفر فيه الشروط و القابلية البدنية.

6-لا تشمل الشروط الواردة في فقرتي ثانياً و رابعاً من هذه المادة الضباط الذين منحوا رتباً بسبب كونهم من البيشمركة المناضلين في صفوف الحركة التحررية الكوردستانية .

7-يمنح خريجوا كليات المجموعة الطبية و الهندسة رتبة ملازم اول عند تطوعهم في سلك البيشمركة- حرس الاقليم.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

بەڕێزان ئێستا وەكو لێژنەی یاسایی كە ئاخر سیاغەی خوێندەوە ئەیخەینە دەنگدان، تكایە كێ لەگەڵیدایە دەستی بەرز بكاتەوە؟ سوپاس، كێ لەگەڵیدا نیە؟ بەكۆی دەنگ پەسندكرا زۆر سوپاس ،بۆ ماددەی چوار.

بەڕێز كريم بحرى عبدالله:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

ماددەی چوارەم:مووچە و سەرموچەی سالانەی ئەفسەران بە یاساییەك دیاری دەكرێت.

بەڕێزعبد الكريم ابوبكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن:

المادة الرابعة:يحدد الراتب و العلاوة السنوية للضباط بموجب قانون.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

لێژنەی پێشمەرگە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوە شتەکی ئیعتیادیە ئەمەش لەگەڵ ئەو ڕەئیەین.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

جەنابی وەزیر.بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان ئەگەر موناقەشەتان نیە ئەیخەینە دەنگدانەوە، د.ڕۆژان فەرموو.

بەڕێزد. ڕۆژان عبدالقادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من تەنها یەك پێشنیارم هەیە چەندین بابەت لەو یاساییە باس کرایە کەوا بە یاساییەك یاخود نیزامێکی خاص ڕێکدەخسترێت، ئەگەر هەمووی بکەینە یەك ماددە،ماددە چوارە،ماددە شەشە،ماددە بیست و چوارە و ماددە نۆ بڕگە دوو،چەند بابەتەك کەوا بە یاسا ڕێکدەخسترێت بکرێتە یەك ماددە و دەمج بکرێت،زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی یاسایی ڕەئیتان تکایە.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەبەر ئەهمیەتی بابەتەکە متعلقە بە ڕاتب و علاوەی سنوی ضباط، لۆیە ماددەکی خاصی بۆ تە ثبیت کرایە،زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

ئێستا وەك لێژنەی یاسایی خوێندیەوە ئەیخەینە بەر دەنگدان،تکایە کێی لەگەڵدایە؟ سوپاس، کێ لەگەڵدا نیە؟ بەکۆی دەنگ پەسند کرا بۆ ماددەی پێنج.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەشی دووەم

پلە بەرزکردنەوە

ماددەی پێنجەم: پلەی ئەفسەر بە پێی ئەو مەرجانە لەم یاساییە دیاری کراوە بەرز دەکرێتەوە دوای ماوەی تەواو کردنی خزمەتی لە ڕێزەکانی هێزی پێشمەرگەی کوردستان کە لە خوارەوە بەرامبەر پلەکەی دیاری کراوە بەم شێوەی خوارەوە:

پایە	ماوەی پایەی بەرزکردنەوە
ملازم	سێ ساڵ

ملازمی یەکەم	سێ سالّ
نەقیب	چوار سالّ
رائد	چوار سالّ
مقدم	چوار سالّ
عقید	چوار سالّ
عمید	چوار سالّ
لیوا	شەش سالّ
فریق	شەش سالّ

بەڕێز عبد الکریم ابوبکر مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

القسم الثاني

الترقية

المادة الخامسة: تتم ترقية الضابط بموجب الشروط المبينة في هذا القانون وبعد اكمال المدة المحددة في الخدمة مقابل رتبته في صفوف قوات بيشمركة كوردستان وكالاتي:

الرتبة	مدة الترقية
الملازم	ثلاث سنوات
الملازم الاول	ثلاث سنوات
النقيب	اربع سنوات
الرائد	اربع سنوات
المقدم	اربع سنوات
العقيد	اربع سنوات
العميد	اربع سنوات
اللواء	ست سنوات
الفريق الى الفريق الاول	ست سنوات

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی پێشمەرگە تکایە،

بەڕێز شێردل عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوە شتەکی ثابت و ستاندەردە و قابیلی گۆران نیە، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

بەڕێز جەنابى وەزیر، بەڕێزان ئەندامانى پەرلەمان ئەگەر مداخەلەك هەیە؟ كاك محمد احمد كەرەمكە.

بەڕێز محمد احمد صالح:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئمن زیاتر پرسیارێكم هەیە،دەلێتن (تتم ترقية الضباط بموجب الشروط المبينة في هذا القانون)، شروتەكان لە قانوونەكەدا نیە . و لە ماددەى شەش دەلێتن (يحدد بقانون شروط الترقيه)، یەعنى تا ئێستا شروتەكان نین، باشتر وایە بلێن (يتم الترقيه بقانون) حتى مەزبوت بیت،نازانم شروتەكان نیە و نەمدیتیە .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

لێژنەى پێشمەرگە رەئیتان؟

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزى:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

شروتى قانوونى هەر ساڵەكە نیە، لەبەر ئەوە دەلێین شروتى قانوونى ئەوە داخلى دەورات دەبێ، دەوراتى ئەساسى، دەبێ ئیمتیحانى تەرقیە بدات، هەندێ شوێن كولیاتیشى دەوێت لە دواى موقەدەمى داخل بێت، بەعزى كولیاتى قیادە و ئەوانە دەبیتن لەبەر ئەوانە ئەو شروتانە دەبێ بە قانوون بن، سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

جەنابى وەزیر فەرموو.

بەڕێز عمر عثمان ابراهيم/وەزیرى پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

هەر وەكو كاك شێردڵ شەرحى دا و تەوزیحى دا بەو شێوەیە، بۆیە ئێمە تەئیدى دەكەین.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

لێژنەى یاسایى تكایە دووبارە بیخوێننەوە بۆ ئەوەى بیخەینە دەنگدانەوە.

بەڕێز عونى كمال سعيد بزاز:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

المادة الخامسة: تتم ترقية الضابط بموجب الشروط المبينة في هذا القانون و بعد اكمال المدة المحددة في الخدمة مقابل رتبته في صفوف قوات بيشمركة كوردستان و كالاتي:

الرتبة	مدة الترقية
الملازم	ثلاث سنوات
الملازم الاول	ثلاث سنوات
النقيب	اربع سنوات
الرائد	اربع سنوات

المقدم	اربع سنوات
العقيد	اربع سنوات
العميد	اربع سنوات
اللواء	ست سنوات
الفريق	ست سنوات
الفريق الاول	

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

تكايه به كورديش بيخوێننەوه.

بەڕێز كريم بحرى عبدالله:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

ماددەى پێنجەم:پلەى ئەفسەر بە پێى ئەو مەرجانەى لەم ياساييە ديارى كراوە بەرز دەكرێتەوە دواى تەواو بوونى ماوەى خزمەت كردنى لە هێزەكانى پێشمەرگەى كوردستان كە لە خوارەوە بەرامبەر پلەكانى ديارى كراوە بەم شێوەى خوارەوە:

پلە	ماوەى پايە بەرزكردنەوە
ملازم	سێ ساڵ
ملازم يەكەم	سێ ساڵ
نەقيب	چوار ساڵ
رائد	چوار ساڵ
مقدم	چوار ساڵ
عقيد	چوار ساڵ
عميد	چوار ساڵ
ليوا	شەش ساڵ
فەريق	شەش ساڵ
فەريقى يەكەم	

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

بەڕێز د.شكريه فەرموو.

بەڕێزد. شكريه رسول ابراهيم:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

خۆشم نازانم بەس لەوێ عەريفى تێدايه لێرە تياى نيه.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

بەڕێزان ئێستا ماددەكە وەكو خوێندرايەوە لە لايەن لێژنەى ياسايى بە كوردى و بە عەرەبى ئەيخەينە دەنگدان،كێ لەگەڵيدايە تكايە دەستى بەرز كاتەوە؟ سوپاس.كێ لەگەڵدا نيە؟ بەكۆى دەنگ وەرگيرا، زۆر سوپاس.تكايە بۆ ماددەى شەش.

بەڕێز كريم بحرى عبدالله:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

ماددەى شەشەم:مەرجەكانى پلە بەرز كردنەوە و پێشخستن و سزاكان و مۆڵەتەكان بە ياساييەك دياز دەكرێت.

بەڕێز عبد الكريم ابوبكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

المادة السادسة: يحدد بقانون شروط الترقية والقدم و العقوبات و الاجازات.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

بەڕێزان لێژنەى پێشمەرگە رەئيتان هەيە؟

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزى:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئێمە هەمان رەئيمان هەيە و ئەوە جوابەكەى كاك ديلمانيشە ،ئەوە ئەوەيە كە دەڵێين شروتى تەرقيەيە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

بەڕێز جەنابى وەزير؟

بەڕێز عمر عثمان ابراهيم/وەزيرى پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

بەڵێ بە هەمان شێوە وەك كاك شێردڵ گوتى.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

بەڕێزان ئەندامانى پەرلەمان ئەوانەى دەيانەوێتن قسە بكەن؟ كەس نيە. ئێستا ئەيخەينە دەنگدانەوە،لەبەر ئەوەى كەس موناقەشەى نەكرد و هەموو ڕازين لەسەر ئەو خوێندنەوەى يەكەم بەم شێوەى كە خوێندرايەوە لەلايەن لێژنەى ياسايى بە عەرەبى و كوردى و لێژنەى پێشمەرگە تەئيدى كرد و جەنابى وەزيريش، ئەيخەينە دەنگدانەوە. كێ لەگەڵيدايە تكايە دەست بەرز كاتەوە؟ سوپاس ،كێ لەگەڵدا نيە؟ بەكۆى دەنگ پەسەند كرا، تكايە بۆ ماددەى حەوت.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەشی سێیەم

ڕاژەی پێشمەرگەی خۆبەخش

ماددەی حەوتەم:

1-پێشمەرگەی خۆبەخشکەر، ئەو خۆبەخشەیە کە لە نێوان پلەی پێشمەرگە تا جێگری ئەفسەری پلەی نایاب و ڕاژەی پێشمەرگایەتی کردووتە پیشە بۆ ماوەیەکی دیاری کراو.

2-دامەزراندن و پلەپێدان و بەرزکردنەوە و گواستنەوەی پێشمەرگەی پاسەوانی هەرێم لەصنفێك بۆ صنفێکی تر و کۆتایی هێنان بە ڕاژەکەی و خانەنشین کردن و گەڕانەوەی بۆ ڕاژەکەی بە پێی پەیڕەوێکی تایبەت دەبێ کە لەلایەن وەزیری پێشمەرگەوە یان ئەو کەسەی دەسەلاتی پێدەدرێ دەردەچێت.

بەڕێز عبد الکریم ابوبکر مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

القسم الثالث

خدمة البیشمرکة-حرس الاقلیم المتطوع

المادة السابعة:

1-البیشمرکة المتطوع، هوالمتطوع الذي اتخذ من مهنة البیشمرکة حرس - الاقلیم من درجة البیشمرکة لغایة درجة نائب ضابط ممتاز مهنة له و لمدة معینة.

2-یکون تعین البیشمرکة و ترقیته و نقله من صنف الی اخر و أنهاء خدماته و أحالته علی التقاعد أو أعادته الی الخدمة بموجب نظام و بامر من الوزیر او من یخوله.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی پێشمەرگە تکایە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڵێ ئێمە هەمان ڕەئیمان هەیە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

جەنابی وەزیر ڕەئیتان؟

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڵێ، بە هەمان شێوە، تەئیدیان دەکەم.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

بەڕێزان ئەندامانى پەرلەمان ئەو بەڕێزانەى ئەيانەوێ موداخەلە بكەن، ماموّستا اخر فەرموو.

بەڕێز اخر شێخ جمال انور:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

وەللاّ من ئەوەى دەمەوێ باس بكەم دوو پرسيارە لە جەنابى وەزيرى پێشمەرگەى دەكەم، پرسيارى يەكەم هەندێ پێشمەرگە لە سالّ (61) كەوە پێشمەرگە بووينە تاكو سالّى (1975)لەوێ وازيان لێ هێنايە، دوايى بووينەتە فەرمانبەر لە حكومەتى عيراقى، دوايى ئيدامەى دراوتەوە، هەتاكو پاش ڕاپەرين فەرمانبەر بوو ئەو پاشان تەقاعود بووينە، ئايا ئەو خدمەتەى پێشمەرگايەتى لە(61) بۆ(75) يان هەر سالّەكى بيتن حيساب دەكرێن يان نا؟ ئەگەر حيساب بكرێ من پرسيارەكەم ئاراستەى جەنابى وەزير كرديە، ئەگەر حيساب بكرێ خدمەتەكە مومكينە ڕاژەى مەعاشى كەمتر بێ، ئايا بە پێشمەرگايەتى تەقاعد دەكرێ لە خلالى ئەو (15) سالّەى خزمەتى كردووە يان چەند سالّەك، يان بە فەرمانبەرى تەقاعود دەكرێ؟ پرسيارى دووەميشم ئەوەيە، هەندێ پێشمەرگە بووينە لە ئيستمراريەتيان هينايە خاصەتەن لە پاش(75)ەوە و (76)ەوە پێشمەرگە بووينە هەتاكو سەرهەڵدان يان ڕاپەڕين، پاشى ڕاپەرين لە(93،94) و ئەوانە هەندێ پێشمەرگە گوتيان لەبەر ئەوە حەرەسى مەقەراتن دەبێ بكرێنە شورتەى پۆليس، ئايا ئەو نەوعە پێشمەرگانە بە پۆليس تەقاعود دەكرێن يان بە پێشمەرگايەتى؟ چونكە وەختە زەحمەتەكەيان هەموو بە پێشمەرگايەتى بووە، كێهاى ئيختيار بكەن؟ لۆيان هەيە يان نا؟ و داواى جوابى لە جەنابى وەزير دەكەم،زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

بەڕێز كاك شێخ جعفر فەرموو.

بەڕێز جعفر مصطفى معروف:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

وەللاّ من دوو تێبينيم هەيە، يەكەم ماددە حەوت بڕگەى يەك دەبێت ئەو پلە چاك بكرێت، كاك شێردلّ ئەگەر عەفووم بكەى لە باتى تا پلەى جێگرى ئەفسەرى پلەى نايابى بكرێتە پلەى ئەفسەر، چونكە ئەوە غەدرێكى زۆرە لە هەردوو نەوعى پێشمەرگە، خالّى دوو خالّيكى دى بۆ زياد بكرێت، ببێتە بڕگەى سێ، بنووسرێت ئەگەر پێشمەرگەيەك ئازايەتى سەلماند لە بەرەكانى شەر و دژبە دوژمنى گەلەكەمان هەقى هەبێ پلەى ئەفسەرى پێ ببەخشرێ ياخود زياتر، بەس ئەگەر ئەوە چاك نەكرێ ئێستا هەمو پێشمەرگەى شۆرشى گۆلّان و پێشمەرگەى شۆرشى نوێ هەموويان بە نائب ضابط تەقاعود بكرێن وە غەدرێكى زۆر گەورەشە، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

لێژنەى پێشمەرگە ڕەئيتان تكايە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت ئەو کەسانەی کە لە مەدەنی بووینە و خدمەکەشیان زۆرە ئێستا ئیشی مەدەنیشیان هەیە پێشمەرگایەتیشیان هەیە خۆیان کامەی تە فضیل دەکەن ئەوە ئەوەیان بۆ دەکرێ، کامە لە بۆ وان باشە دەتوانن، ماددەکیشی تێدایە خۆی ئێمە نامانەوێ ئەو کەسە زەرەرمەند بێ، پێمان باشە کامەی لە بۆ ئەو باشە، کامەی زیاترە ئەوی بۆ دەکرێ، بە نیسبەتی کاك شێخ جعفر خۆی ضابط خوێندمانەوە پێشتر شروتی ملازم چیە؟ ناتوانین لەو شروتانە دەربچین، ئیدی ئەوە مەغدوریەت و شتی وا نیە، ئەوە ئی وا هەیە لەناو جەیشەکانی دونیایی رەئیس عورەفایە دەیکەنە ضابطیش نایکات، حورمەتی ئەوندە زۆرە، یەعنی فەخر دەکا کە ئەوە رەئیس عورەفایە، رەئیس عورەفایەك هەبوو جەنابی وەزیر دەزانێ لە کولیەی عەسکەری عیراقی موعەلیمی عبدالکریم قاسمی بوو و موعەلیمی عبدالسلام عارف بوو هەیکەلیان لەبۆ کولیەی کردبوو لەبۆ هیچ ضابطە کیان نەکردبوو ، نائب ضابط زۆر دەرەجەکی گەورەیە، بەڵام کەی ئەو نائب ضابطة خوێندی و ثانە وی تەواو کرد ئەو کات دەتوانێ ئەوە یەك، یاخود لەشەرا ئازا بوو ئەوە دیسان قائد دەتوانێ بیکاتێ ئەوە عیلاقەی بە چالاکی ئەوە، بەڵام هەموو نابنێ، ئەوی چالاك بوو هەم وەزیر دەتوانێ قیدەمی بداتێ، هەم قائدی عام دەتوانێ بیداتێ، لە عەسکەری ئەو شتانە هەیە، یاخود خۆی جهد بکات و بخوێنێ و هەتا ئەگەر لە مسائیش تەواو بکات و بچێتە کولیەك ئەوە دەتوانێ ببێتە ضابط، بەڵام شەهادەی نەبێ و مودەکەشی ئەوە بێ، ناتوانین بیکەینە ضابط، چونکە ئەو کاتە غەدر لە ضابط دەکەین، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

جەنابی وەزیر ئەگەر رەئیەکتان هەبوو فەرموو.

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڵێ هەمان رەئی کاك شێردڵ تەئید دەکەم، لە ماددەی دە بە تەواوی هاتیە ئەگەر ئێستا بیخوێنینەوە جوابەکەی کاك اخریشی تێدایە، بەس ئیزافەتەن لەسەر ئەو قسەی ئەو نائب ضابطە ي که کاك شێردڵ باسی کرد، ئەو کورد بوو و خەڵکی ئەم ناوەش بوو، مەنتیقەی بەرواری.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێزان نوقتەی نیزامی کاك خورشید فەرموو،

بەڕێزخورشید سلیم شێرە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو ملاحەزەی کاك شێردڵ جوابی دایەوە، خدمەی پێشمەرگەی هەیەو ئێستا نەقڵی وەزیفەی مەدەنی بووە، چەند ساڵێکە بە خدمەی مەدەنیەکەی تەقاعود دەکرێ بە ئیزافەی خدمەی پێشمەرگایەتی، ناتوانێ بگەڕێتەوە سەر کە تقاعود بێ بە خدمەی پێشمەرگایەتی بە مولاحەزات چونکە ئەوە ناکرێ، بە قانوونیش ناکرێ ئەو چەند ساڵەی خدمەی مەدەنی و ئیزافەی خدمەشی کردیە ئیستا ئەو وەزیفە مەدەنیەی کە ئێستا هەیتی، ئەوەی چۆن واز لێدێنێ بچیت ببێتە پێشمەرگەو تەقاعود بیتن؟ سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

سوپاس، لێژنەی پێشمەرگە ڕەئیتان تکایە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمەماددەکمان هەیە ئەو شتانەمان تێدا شەرح کردیە ، بەڵام ئەگەر هەر پێشمەرگەیەك چووە وەزیفەی مەدەنی ، خدمەکەی وەزیفەی مەدەنی ئەگەر لە پێنج ساڵ کەمتر بوو حەقی تەقاعودیشی هەبوو بە عەسکەریەکەی تەقاعود دەبێ، ئەوە لە عەسکەری عیراقیش ئەوهایە،زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

لێژنەی یاسایی ئێستا ئاخر جار بیخوێنن ،ماددەکە ئەخەینە بەر دەنگدان.

بەڕێز عونی كمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة السابعة:

1 - البيشمركة المتطوع، هو المتطوع الذي اتخذ من مهنة البيشمركة -حرس الاقليم من درجة البيشمركة لغاية درجة نائب ضابط ممتاز مهنةله و لمدة معينة.

2 - يكون تعين البيشمركة و ترقيته و نقله من صنف الى اخر و انهاء خدماته و احالته على التقاعد او اعادته الى الخدمة بموجب نظام و بامر من الوزير او من يخوله.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

به كورديش تكايه

بەڕێز كریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی حەوتەم:

1-پێشمەرگەی خۆبەخشکەر؛ ئەو خۆبەخشەیە کە لە نێوان پلەی پێشمەرگە تا جێگری ئەفسەری پلە نایاب ڕاژەی پێشمەرگایەتی کردووتە پیشە بۆ ماوەیەکی دیاری کراو.

2-دامەزراندن و پلە پێدان و پلە بەرزکردنەوە و گواستنەوەی پێشمەرگە- پاسەوانی هەرێم لە صنفێك بۆ صنفێکی تر و کۆتایی هێنان بە ڕاژەکەی و خانەنشین کردنی و گەڕانەوەی بۆ ڕاژەکەی بە پێی پەیرەێکی تایبەت دەبێ کە لە لایەن وەزیری پێشمەرگەوە یان ئەوەی ئەو دسەلاتی پێدەدات دەردەچێ.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركوكى):

بەڕێزان ئێستا ئەیخەینە دەنگدان، کێ لەگەڵیدایە تکایە دەستی بەرز کاتەوە؟، سوپاس، کێ لەگەڵدا نیە؟ بە کۆی دەنگ پەسند کرا، تکایە بۆ ماددەی هەشت.

بەڕێز كريم بحرى عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی هەشتەم: مەرجەکانی وەرگرتنی پێشمەرگەی خۆبەخش ئەمانەن:

1-هاوولاتی هەرێمی کوردستان بێت.

2- تەمەنی لە (18) سالّ کەمتر نەبێت.

3-تەمەنی لە (25) سالّ زیاتر نەبێت بۆ صنفە فەنییەکان و لە (30)سالّ تێپەر نەبێت بۆ صنفەکانی تر.

4- رەوشت و ئابروو بەرز بێت و ناو بانگی باش بێت و بە هیچ تاوانێك یان کەتنێکی ئابروو بەر سزا نەدرابێت.

5-بەلایەنی کەمەوە پۆلی شەشەمی بنەڕەتی تەواو کردبێت .

بەڕێزعبدالكريم ابوبكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الثامنة:يشترط لقبول البيشمركة المتطوع -حرس الاقليم ما يلي:

1 - ان يكون من مواطني اقليم كوردستان .

2 - ان لا يقل عمره عن (18) سنة.

3 - ان لا يزيد عمره عن(25)سنة بالنسبة للصنوف الفنية و لا يزيد عن (30) سنة بالنسبة للاصناف الاخرى.

4 - ان يكون ذا سمعة و سيرة حسنة و غير محكوم بجناية او جنحة مخلة بالشرف.

5 - ان يكون قد اكمل السنةالسادسة من المرحلة الدراسية الاساسية.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

لێژنەی پێشمەرگە تکایە.

بەڕێز شێردلّ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە شتێکمان نیە لەسەری، لەگەڵیداین.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كركووكى):

ئەندامانى بەڕێز ئەوانەى ئەيانەوێ قسە بكەن ناويان بنووسن.كاك شێخ جعفر فەرموو.

بەڕێزجعفر مصطفى معروف:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

لە ماددەى هەشت ئەگەر ئەو ساڵە زياتر بكرێت باشترە لە (25) بكريت بە (30) بە (40)، خاڵى دوو ئەو بڕگە پێنج لابدرێت، ئەو بڕگەيە زيادەيە بەڕاستى، چونكە باشترين پێشمەرگە زۆربەيان ئەوانە بوون كە نەخوێندەوار بوون، تۆ ئەڵێى تا شەشى خوێندبێت، كوا لە كوردستان ئەو نيسبەتە خوێندنە هەيە؟ هەموو پێشمەرگەى وەرگرتبێت شەهادەى شەشى هەبێت، خۆ ئەمە ئيجازەى سايقەكە نيە ئەبێ خوێنەوار بێت، پێشمەرگايەتى خوێنەوارى بۆ چيە؟ئەبێ ئەو بڕگە هەر لاچێ باشترە، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

بەڕێز كاك محمد فەرموو.

بەڕێز محمد فرج احمد:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئەم ماددەيە من ئەوە ئەبينم يەعنى وەكو بڵێى دەرگاكەى داخستووە، ئيتر ئەوەى كە ئەو جيلە نوێيەى كە لە دايك بووە مەسەلەن (91) بەدواوە مەسەلەن تاوانى چيە لە (91)بەدواوە لە دايك بووە بەشدارى نەكردووە لە شۆڕش؟ شۆڕش ئەبێ بيدايەتەكى ديارى كراوە و بە قەناعەتى من ئەبێ نيهايەتەكەشى ديارى بكرێ، ئەمە حەياتى مەدەنيە خزمەت كردنى ئاڵا گەورەترين هۆكارە بۆ دروست كردنى ئينتيما بۆ نيشتمان، ئەمە لەو ياسايە بەم ماددەيە ئەمە بنبڕ دەكات نايهێلى، يەعنى هەر ئەوە دروست دەكات كە خەڵك وەكو خۆبەخش لە هەموو دونيا ئەمە مەسەلەكى گرنگە، يەعنى ئەگەر لەسەر حاڵەتى عيراق كە حاڵەتێكى ئاڵۆزە بەس خۆ هەموو دونيا وانيە، يەعنى خزمەتى ئاڵا زۆر مەسەلەيەكى گرنگە، ئەبوو بە قەناعەتى من ئەم ماددەيە هەر زيادە خۆبەخش پێويستى بە مەرج و شت نيە، كە يەكێك ئەگەر خۆبەخش بكات ئەو وەرێنەگرن لە مادەيەكى دى خۆ جێگەى ئەبێتەوە، ئێمە شتێك ديارى بكەين، يەعنى رێگە نەگرين لەوەى كە رۆژێك خزمەتى ئاڵا ببێتە ئەساسێك لەم هەرێمە كە بە قەناعەتى من جارێكى ديش ئەيڵێمەوە گەورەترين هۆكارە بۆ دروست بوونى ئينتيما بۆ ئەو نيشتيمانە،سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

بەڕێز كاك محمد حاجى محمود فەرموو.

بەڕێز محمد حاجى محمود:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

من سێ، چوار هینم هەیە، یەکەم لە هینەکە زۆر جار هاتووە کە ئەڵێت تەنها لە هەرێمی کوردستان بێت، هەرێمی کوردستان قانوونیەن تا ئێستا ئەو سێ محافظە یە یەعنی ئەوە یەکێکە لە خاڵەکان، خاڵێکی تر مەسەلەی ئەوەی کاك محمد ئیشارەتی پێدا، من نامەوێ دووبارەی بکەمەوە،نە، ئەو مەوزوعەش ئیدامەی پێ بدرێت، مەسەلەی ئەو ئابڕوو ، ئابڕووە بەڕاستی ئەوە شتێکی هینە ئەو ئابڕووە هەر لابردرێت باشترە بکرێت بە رەوشت بکرێت، بە ناوێکی دی لێبنرێت مەسەلەی ئابرووەکە،مەسەلەیەکی تر هەیە ئایا ئەمانە مەسەلەن دەڵێ مەرجەکان ئایا ئەمەش ئەو کاتە هەر بە تەزکیەی حیزبی وەردەگیرێن خەڵکەکان یان نا؟ سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

سوپاس، گولناز خان فەرموو.

بەڕێز گوڵناز عزیز قادر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پشتگیری لە رەئی هەردوو کاك محمد ئەکەم، ئەگەر هەر ماددەکەش وەکو خۆی مایەوە، مەسەلەی هاوولاتیانی هەرێم، ئێمە کوردێکی زۆرمان هەیە لە شارەکانی باشوور دائەنیشن و لە عیراقا پێیان خۆشە بێنە رێزی پێشمەرگە،وە لە خاڵی پێنچەمیشدا ئەگەر شەشی بنەڕەتی ئەمینێتەوە ئێستا لە نیزامی نوێی خوێندندا ئەو شەشە نەماوە، هەر بوویتە قۆناغی بنەڕەتی و ئەچێتە سێ ناوەندی، سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

کاك اسماعیل فەرموو.

بەڕێز اسماعیل محمود عبد الله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەللا من لەسەر دووەم و پێنجەم، دووەم بەڕاستی (18) ساڵی دیاری کراوە ڕاستە خۆی مودەکەی (18) ساڵ قانوونیە، بەڵام ئێمە لە پێشمەرگایەتی تەجروبەمان هەیە، باوەڕتان هەبێ پێشمەرگەمان هەبووە لە (13) و لە (14) ساڵی بووینە و باشترین پێشمەرگەش بووە، یەعنی جەنابیشت پێشمەرگە بووی و شارەزای، ئەگەر (17) ساڵ بێت زۆر باشە، من پێموایە لە باتی (18) بێتن ، خاڵی پێنجەمیش بەڕاستی پێنجەم وەکو کاك شێخ گوتی لابردرێت باشترە، چونکە پۆلی شەشەمی بنەڕەتی تەواو کردبێت، بەڵای کەمی نەخوێندەوار بێت، نەك پۆلی بنەڕەتی، خەڵك هەیە لە ماڵی خۆیتی خوێندەوارە و شەشیشی تەواو نەکردیە و پێشمەرگەکی زۆر باشیشە حەقە هەر نەخوێندەوار بیت نەك بنەڕەتی مەرج نیە، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

شیرین خان فەرموو.

بەڕێز شیرین عبدالرحمن دینۆ:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەر نەفسی رەئی من هەیە، تەئیدی کاك شیخ جعفر دەکەم و برادەران، شەرت نینە پێشمەرگە ئیلا شەهادەی ئیبتیدائی هەبێت با خوێندەوار بیتن یان با ببێتە پێشمەرگە، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

لێژنەی پێشمەرگە رەئیتان دەربارەی وەلامەكان تكایە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

ئێمە دەمانەوێ هێزێكی موحتەرف دروست بكەین، یەعنی موالید داوا ناكەین و خەڵكیشمان دەوێ كە نەوعی بێ و هەموو ئیشەكان بە تەواوی جیبەجێ بكات، چونكە عەسكەری ئەوەندە سەهل نیە هەر كەسێ حەز دەكات و بێت هەموو كەسێك ببتە عەسكەری، دەبێ مەرجی تێدا بێ، هەم سیفاتەكانیان حیساب كردیە، ئەگەر یەكێك لە (18)ساڵی ببێتە عەسكەری فەرقی هەیە، فەرقی عەسكەری و مەدەنی چیە؟ فەرقەكەی ئەو دەورەیەیە كە داخیلی دەبێ، ئەو دەورەیە بە گەورەیی داخیلی بێ نابێتە عەسكەری، لە (18) ساڵی بێ، لەوێ لە قالب دەدرێ كە داخیلی دەورەكە بوو دبێتە عەسكەرێكی تەواو، هەتاهەتایە دەبێتە خوو و رەوشتی، هەموو ژیانی دەبێتە عەسكەری، ئەگەر دە ساڵیش لە عەسكەری جیا بێتەوە، ئاخیری هەر خووەكانی و شتەكانی و هەڵسوكەتیشی هەر عەسكەریە، لەبەر ئەوە ئەو مەرجانە زۆر پێویستە، اولا دەبێ ئەخلاقی باش بێت، دەبی سیحەتی باش بێت، دەبی شەهادەی هەبی، ناكرێ شەهادەی نەبێ، چونكە ئەگەر شەهادەی نەبێ تەماشای ئەوەكانی خوندەوە دەرەجەكانی نایاب و نائب ضابط و رئیس عورەفا و ئەوانە ئەگەر شەهادەی شەشی نەبێ نابیتە، یەعنی تەرفیع ناكات ،دوای ئەوە مەرجی وەرگرتنە نەك مەرجی ئەوەی كە بێتە ناو پێشمەرگەی ئێستا، ئەوەی خەڵك وەردەگرین كە خەڵك وەردەگرین، ئێمە دەمانەێ هێزێكی نەموزەجی بێت و پەیوەندی بە حیزبەكانەوە نەبێ، هێزەكە هێزی كوردستانی بێت لەبەر ئەوە دەلێین هاوولاتی كوردستان بێت، بەڵام ئەوە ڕێ ناگری خەڵكی دیكەش وەربگرین، لەبەر ئەوە دەبی ئەم شروتانەی هەموو تێدابی، ئەوەی لێرە هاتیە دەنا ناتوانین ئەم جەیشە باشە دروست بكەین وە ئەوە هیچ شتێكی غەریبیشی تێدا نیە لە هەموو دونیاییش ئەوهایە و ناتوانین هەندێ عومریش زیادكەین، لەبەر ئەوەی ئەگەر بیەوێ ماددەیەكمان هەیە لە هەندێ عومر هەیە مەسەلەن جندی عومری (45) ساڵ بیت دەبێ تەقاعودی بكەین مەعقولە، ئەمڕۆ بیكەبنە جندی و سبەی تەقاعودی بكەین؟لێرەش هەر لەبۆ فەنییەكان ئیمتیاز كرایە و هەندێ صنفی دیش، عومرەكە ڕێ ناگرێ ئەگەر ئیشمان پێیان بێ وەریدەگرین، چونكە ممكنە نائب ضابطە ك دەتوانی ئیشەكی زۆر باش بكات لە عومری(30)ساڵی ئیستیفادەی لێ بكەین وەریدەگرین، چونكە ئەوە لەبۆ هەموو كەس وەرناگیرێ، بەڵام شرووت كە دێ بە عام دێ، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

نوقتەی نیزامی كاك شوكر فەرموو.

بەڕێز شکری صالح تمر:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

نوقتە نیزامییەکە ئەوەیە خاڵی یەکەم کوردی و عەرەبی وەکو یەك نیە (ان یکون مواطن من کوردستان او کوردی عراقی). بە کوردییەکە وا نەهاتووە هاوولاتی هەرێمی کوردستان بێت، ئینجا ئەگەر کوردییەکە وەکو عەرەبییەکەی لێبێت بە رەئی من باشترە، سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

نوقتەی نیزامی د.شکریە.

بەڕێز د.شکریە رسول ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێستا پتر لە سێ کەس ڕایان لەگەڵ ئەوە هەیە مەسەلەی شەشی بنەڕەتی تێدا نەبێت، ئەگەر بەڕێزتان بیخەنە دەنگدانەوە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

فەرموو کاك شێردڵ.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خۆی لە ئەسڵەن ئەوە شەشی ئیبتیدائیە، ئەمن ئەو ڕۆژە ئەو پرسیارەشم کرد ئەلێرە کە وەزیر لێرە بوو گوتم ئەو کەسانەی کە دوای دێنە سەر شوێنێك کە پێوەستیمان بە شەشی ئیبتیدائی هەیە، خۆ ئێمە نامانەوێ جەیشێکی جاهل دروست بکەین دەبی جەیشەکە خوێندەوار بی ئەو کاتی جوابیان نەدامەوە، لەبەر ئەوە ئێمە و لجنەی قانونی و بەڕێز جەنابی وەزیریش گوتمان با بیکەینە بنەڕەتی عەلەلئەقل شەش ساڵی خوێندبێ، یەعنی خێندواری فێربووبێ، ئەو نیزامەی ئێستا شەرت نیە خوێندەواری لە صەفی یەك و دوو شت فێربی شەش ساڵ لە مەکتەب خوێندواری فێردەبی یەعنی ئێستاش ئەوە شەهادە نیە ئەوە خوێندەوارە، بەڵام خۆ دەبێ ئەساسێك دانێین، لەبەر ئەوەی ئێمە لەگەڵ جەیشی عیراقین، جەیشی عیراقی ئەو نیزامەی ئێمەی نیە دەبی شەشی ئیبتیدائی هەبێ، ئێمە کردیتمانە شەشی بنەڕەتی، خۆتان دەزانن لە جامعەش تەعادولی شەهادە دەکرێ ئێمەش گوتمان ئەگەر وابوو لەگەڵ بەغدا ڕێك دەکەوین و تەعادولی شەهادەیان پێ دەکەین ،و زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

جەنابی وەزیر رەئیتان؟

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەللاّ من زۆر سوپاس تەئیدی رەئیەکان دەکەین، تەبعەن پێشتر ئێمە هەموو ئەو موناقەشانەمان کردیە، نوقتەك هەیە لێرە پرسیار کرا کە ئایا دەبی لە پارتی و مەسەلەی تەحەزوبێ تێدابێ، ئەسلەن ئەوە نیە لە گۆڕێ، یەعنی هەموو خەڵکی کوردستان حەقی هەیە بێ، دەبێتە پێشمەرگە، وە ردەگیری حرس الاقلیم،

بەبێ ئەوەی مەسەلەی حزبی تێدا ڕچاو بکەین، ئەسلەن مەسەلەی حزبایەتی نامانەوێ بێنینە ناو مەسەلەکە، ئەوە هەر ئەوەبوو بۆ تەوزیح.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

سوپاس،سێ بەڕێز ڕایان ئەوە بوو كە خاڵی پێنج لابردرێ، لەبەر ئەوەی كە نەخوێندەوار،یەكەم خوێندن لە كوردستان ئیلزامیە، بۆتە ئیلزامی، تشجیعە بۆ خوێندن، ئەگەر ئەو بەڕێزانە لەگەڵ ئەوەن كە موقتەرەحەكەیان بمێنێ، موقتەرەحەكەیان ئەخەینە دەنگدانەوە،ئەگەر سەحبی بكەن، ئەوە لێژنەی یاسایی فەرموو.

بەڕێز عونی كمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئەو ئیقتیراحە موخالفی قانوونە وە نابێ بدرێتە دەنگدان، چونكە موخالەفەی قانون نابێت تەسبیت بكرێت.زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

پێش شەش ساڵ داندراوە، قانوونێكی تەربیە تازە دانراوە، چونكە ئێستا خەڵكێك هەیە نەخوێندەوارە، بۆیە ئەگەر خاوەنی موقتەرەحەكە لەگەڵ موقتەرەحەكەیان بەردەوامن، ئەوا ئەخرێتەوە دەنگدانەوە ، كاك د. ناصح فەرموو.

بەڕێز د.ناصح غفور رمضان:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

من پشتگیری بۆچوونەكەی كاك عونی دەكەم لە لێژنەی یاسایی لە (92)ەوە خوێندنی ئیلزامیە، نەك شەش ساڵە، لە (92) خوێندن ئیلزامیە، كەواتە نابێ نەخوێندەوار مابێ تاكو ئێستا، ئەگەر مابێتیش ئەوە خەڵكێكە لەگەڵ ڕێز و سوپاسمدا، چونكە ئەوەی لە یاساكە هاتووە زۆر لە جێی خۆیەتی .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

بەڕێزان ئێستا ماددەكە ئەخەینە دەنگدانەوە وەكو خۆی، ئەو بەڕێزانەی كە نەیانخوێندووە دیارە خۆیان لێی بەرپرسن، كێ لەگەڵ ئەوەیە ماددەكە وەكو خۆی بمینێ؟سوپاس كێ لەگەڵدا نیە؟ بەزۆرینەی دەنگ پەسند كرا، تكایە بۆ ماددەكەی تر.

بەڕێز كریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ماددەی نۆیەم:

یەكەم: پلە و پایەكانی پێشمەرگەی خۆبەخش بەم شێوەی خوارەوە دەبی:

ا-جێگری ئەفسەر پلە نایاب .

ب-جێگری ئەفسەر پلەی یەك.

ج-جێگری ئەفسەر پلە دوو.

د-جێگری ئەفسەر پلە سێ.

هـ- جێگری ئەفسەر پلە چوار.

و-جێگری ئەفسەر پلە پێنج.

ز-جێگری ئەفسەر شەش.

ح-جێگری ئەفسەر پلە حەوت.

گ-جێگری ئەفسەر پلە هەشت.

ی-رئیس عورەفاء

ك-عەریف.

ل-نائب عەریف.

م-سەربازی یەکەم.

ن-سەرباز.

دووەم:مووچە و سەر مووچەی سالانەی پێشمەرگەی خۆبەخش بە یاسایەك دیاری دەکرێ.

بەڕێز عبدالكريم ابوبكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

المادة التاسعة:

أولآ: يكون درجة و مناصب البيشمركة المتطوع كالاتي:

ا-نائب ضابط درجة ممتازة.

ب-نائب ضابط درجة اولى.

ج-نائب ضابط درجة ثانية.

د-نائب ضابط درجة ثالثة.

هـ- نائب ضابط درجة رابعة.

و-نائب ضابط درجة خامسة.

ز-نائب ضابط درجة سادسة.

ح-نائب ضابط درجة سابعة.

ط-نائب ضابط درجة ثامنة.

ي-رئيس العرفاء.

ك-عريف.

ل-نائب عريف.

م-جندي اول.

ن-جندي.

ثانياً:يحدد الراتب و العلاوة السنوية للبيشمركة المتطوع بقانون.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

لێژنەی پێشمەرگە تكايە.

بەڕێز شيردل عبدالله حەوێزى:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئێمە لەگەڵ ماددەكەين.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

جەنابى وەزير.

بەڕێز عمر عثمان ابراهيم/وەزيرى پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

بەڵێ هيچ تێبينيمان نيە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

بەڕێزان ئەندامانى پەرلەمان،ئێستا سێ بەڕێز ئەيانەوێت قسە بكەن،كاك خورشيد فەرموو.

بەڕێز خورشيد سليم شێرە:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئەو دەرەجانەی هاتوونە شتێكى چاكە و ڕاستيشە وله جەيشى عيراقيشدا هەيە، بەڵام (13)شرتى تەقاعد و ترقيە و ئەوانەی دانرايە بە قانوونى خدمەی عيراقيش، كاك شێردڵ لەمن باشتر دەزانێ ئەو دەرەجاتانە هەيە، بەڵام بۆ هەموو ئەو دەرەجاتانە راتبى ئەسڵيش تەحديد كرايە و مودەی تەرقيەش تەحديد كرايە وە شروطي تەرقيەش تەحديد كرايە، نازانم لێرە نووسرايە بە نيزام بەس نازانم بەقانوون؟ دەبێ بە قانوون بێ نەك بە نيزام بيت، چونكە لە قانوونى خدمەی عەسكەريە (بنظام خاص) دەڵێ،خۆی دەبێ بڵێ بە قانوون.

بەڕێزاخر شيخ جمال انور:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

وەللاّ من، كێ ئەم نيزامەی دائەنێ؟پرسيارەكەم ئەوەيە،سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

فخريە خان فەرموو.

بەڕێز فخريه مصطفى محمد على:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

اولاً نووسرایه (یکون درجه) یەعنی دەبێ (تکون درجه) یەعنی مؤنث بێت لێرە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

ڤیان خان فەرموو.

بەڕێز ڤیان سلیمان حاجی بشار:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت دووەمەکە کە ئەڵێ (راتبەکە و عەلاوەی سەنەوی پێشمەرگە بە قانوون دیاری دەکرێت)، پێم باشترە ئەو بڕگەیە بچێتە سەر ماددەی چوار، چونکە لەوێش هەر ئەڵێ راتب و عەلاوەی سالانەی ضباط بە قانوون دیاری دەکرێت، هەردووکیان بە یەك قانوون دیاری بکرێت باشترە،سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی پێشمەرگە تکایە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت ئەوەکەمان خۆمان ئەوەندەمان موناقەشە کردیە، لەبەر ئەوە چەند نوسخەیەك چاپ کرایە، بەقانوونە شتەکە، بە قانوونە، نووسیتیشمان بە یاسا، بەنیسبەتی کێ نیزامەکە دادەنێ ئەوە اولاً بە قانوونە و دواییش نیزام تەعلیمات لە وەزارەتی پێشمەرگە دەردەچێ، ئەوە عیلاقەی بە وەزارەتە، بە نیسبەتی ئەوەی ڤیان خان پرسیارەکەی خۆی فەرقی پێشمەرگەی خۆبەخش و فەرقی ضابط زۆرە، یەعنی ضابط و ضابط صف فەرقیان هەیە، دەبێ هەر یەکەو لە بابی خۆی بێ، سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی یاسایی فەرموون.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە وا مولاحەزە دەکەین برادەران ئەندامانی پەرلەمان نوسخەی کەونیان لەکنە، نوسخەی هاوبەشیان لەکن نیە بەنیسبەت هاوبەشەکانیان کە بووە ئەساسی موناقەشە وە لە کۆبوونەوەی 11/27 تەسبیت کرا، واتا مولاحەزەی ئەوەی بکەین ئێستا کە جەنابی کاك خورشید و هەندێك برادەران ئاماژەیان بەوەی دا کە بە نیزامە، بە نیزام نیە، بە قانوونە، گۆڕانکاری لەسەر کرایە ،و زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

جەنابی وەزیر؟

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڵێ هەر تەئیدی ڕەئی ئەو بەڕێزانە دەکەم کە شەرحیان دا، بیزەبت بەو شێوەیە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی یاسایی تکایە ئاخر صیاغە بیخوێننەوە، بۆ ئەوەی بیخەینە دەنگدان.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة التاسعة:

أولآ:تكون درجة مناصب البيشمركة المتطوع كالآتي:

ا-نائب ضابط درجة ممتازة.

ب-نائب ضابط درجة اولى.

ج-نائب ضابط درجة ثانية.

د-نائب ضابط درجة ثالثة.

ه-نائب ضابط درجة رابعة.

و-نائب ضابط درجة خامسة.

ز-نائب ضابط درجة سادسة.

ح-نائب ضابط درجة سابعة.

ط-نائب ضابط درجة ثامنة.

ي-رئيس العرفاء.

ك-عريف.

ل-نائب عريف.

م-جندي اول.

ن-جندي.

ثانياً:يحدد الراتب و العلاوة السنوية للبيشمركة المتطوع بقانون.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

به کوردیش تکایه.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی نۆیەم:

یەکەم:پلە و پایەی پێشمەرگەی خۆبەخش بەم شێوەی خوارەوە دەبێ:

ا-جێگری ئەفسەری پلەی نایاب.

ب-جێگری ئەفسەری پلەی یەك.

ج-جێگری ئەفسەری پلە دوو.

د-جێگری ئەفسەری پلە سێ.

هـ-جێگری ئەفسەری پلە چوارەم.

و-جێگری ئەفسەر پلە پێنج.

ز-جێگری ئەفسەری پلە شەش.

ح-جێگری ئەفسەری پلە حەوت.

گ-جێکری ئەفسەری پلە هەشت.

ی-رەئیس عورەفا.

ك-عەریف.

ل-جێگری عەریف.

م-سەربازی یەکەم.

ن-سەرباز.

دووەم:مووچە و سەر مووچەی سالانەی پێشمەرگەی خۆبەخش بە یاسا دیاریدەکرێ.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

بەڕێزان ئێستا ماددەکە وەکو خۆی بە عەرەبی و کوردی خوێندرایەوە، ئەیخەینە دەنگدان،کێ لەگەڵیتی تکایە دەستی بەرزبکاتەوە؟.زۆر سوپاس ، کێ لەگەڵیدا نیە؟ بەکۆی دەنگ پەسند کرا، بۆ ماددەی دەیەم تکایە.فەرموون لێژنەی یاسایی.

بەڕێز عونی كمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەمەوێ تەوزیحەکی بدەم بەنیسبەت ماددەی دەیەم فەقەرەك لە طبع دەرنەچووە ئێستا ئیشارەتی پێ دەدەین، ماددەی دە بەم شێوەیە دوو فەقەرەی هەیە.

بەڕێز كریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی دەیەم:

1-خزمەتی پێشمەرگایەتی لە ریزەکانی بزووتنەوەی رزگاری خوازی گەلی کوردستان، یاخود خزمەتی ناو پێکهاتەکانی هێزی پێشمەرگەی کوردستان پێش دەرچوونی ئەو یاسایە بە خزمەت دادەنرێت بۆ گشت مەبەستەکانی خانەنشین و سەرمووچە و پلە بەرزکردنەوە و مۆڵەت، بۆ ئەوانەی بەردەوامن لە خزمەت کە ڕاژەکەی لە لایەن فەرماندەی گشتییەوە پشتگیری لێکراە لە وەزارەتی پێشمەرگەوە ئەژمار دەکرێت.

2-خزمەتی پێشمەرگایەتی پێش 1991/3/5 لە مەیدانی شەڕدا یان لەو ناوچە سەربازییانەی وەزیر بە بریارێك هێز و یەكە سەربازیەكانی تێدا دیاری دەكات خزمەتی دوو بەرامبەر دادەنرێت بەمەبەستی خانەنشینی.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

نوقتەی نیزامی د.شكریە.

بەڕێز د.شكریە رسول ابراهیم:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئەوانەی كە خۆمان ژمار كردبێ، ژمارەی نیساب تەواو ناكەین .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

ئێستا موناقشە ئەكرێ كەی هاتە سەر دەنگدان ئەگەر نیساب نەبێت، ئەو جار نیە، ئێستا نیساب هەیە و زیادیشە،لێژنەی پێشمەرگە فەرموو.

بەڕێز شێردل عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئێمە لەگەڵ ماددەكەین.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

عەرەبیەكەی كەرەم كە فەرموو.

بەڕێز عبدالكریم ابوبكر مصطفی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

المادة العاشرة:

1-تعتبر خدمة البيشمركة في صفوف الحركة التحررية الكوردستانية او في تشكيلات قوات بيشمركة كوردستان قبل صدور هذا القانون خدمة لجميع اغراض التقاعد و العلاوة و الترفيع و الاجازات من الذين مستمرون في الخدمة و المؤيدة خدمتهم من قبل وزارة شؤون البيشمركة.

2-تحتسب مدة الخدمة التي قضاها البيشمركة قبل 1991/3/5 و التي يقضيها في ساحة الحرب او في منطقة الحركات العسكرية التي تحدد القوات و القطاعات المشتركة فيها بامر من الوزير خدمة مضاعفة لاغراض التقاعد.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

لێژنەی پێشمەرگە فەرموو.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئێمە لەگەڵ ماددەكەداین،سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

جەنابی وەزیر .

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

بەڵێ بە هەمان شێوە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان ئەوانەی ئەیانەوێ مورداخەلەی بكەن،كاك دلێر فەرموو.

بەڕێز دلێر محمد شریف:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

بەڕاستی ئەم دوو بڕگەیە من وەك هەست دەكەم تۆزێك تێكەڵی تێكەوتووە،یەكەمیان لە بڕگەیەكدا خۆی باسی لە پێشمەرگەی بزووتنەوەی رزگاریوازی دەكات، ئێمە لە تەعریفەكاندا ئیعتیبارمان كردووە پێشمەرگەی بزووتنەوەی ڕزگاری- خوازی كوردستان لە(11)ی ئەیلوولی (61)ەوە دەست پێدەكات، لەبڕگەی دووە جارێكی دی باس لە پێشمەرگە دەكات تا 1991/3/5، بەڕاستی لێرە من هەست بە زوڵمێك دەكەم لە پێشمەرگەی پێش ڕاپەرین، تەنها ئیعتیبار كردن بە سالێك و بە دوو سالّ بۆ خانەنشینی، پێموایە ئەبێ بۆ گشت مەبەستەكان بێ،بۆ سەر مووچەش بی،بۆ تەرفیع و عەلاوەو ئەوانەش بی،چونكە هیچ مەنتق نیە ئێمە دەیان بەلگەی وامان هەیە و سەدەها بەلگە ئەوەی لە پێش ڕاپەرینا پێشمەرگە بێت ئەزانێت چەندەها پێشمەرگە لە زانكۆكان خوێندنی بە جێهێشت، لە اعدادیەكانا جێی هێشت و چووتە شاخ و لە دوای راپەرینا هاتووتەوە خوێندنی كردووە،ئێستا لە حاڵەتی كە تۆ خدمەی پێشمەرگایەتی ئەبەی بۆ ئەوەی جارێكی تر ئەو خزمەتەت بۆ حیساب بكری، تەنها بۆ خانەنشینی حیساب دەكرێت، بۆ تەرفیع و عەلاوە حیساب ناكرێ و ئیعتیباریشە پێش سالّ تەخەرووجت ئیعتیبار دەكرێت لەو حاڵەتەیا بە خدمەی فعلی، لەبەر ئەوە بەڕاستی زوڵمێكی زۆریشە لە پێشمەرگەی بەر لە ڕاپەرین ئەكرێ، كەچی بەدەست خۆی نەبووە زروفێك ناچاری كردووە، لەو حاڵەتە من بە راستی پێشنیار دەكەم بۆ هەمو مەبەستەكان بێت بۆ پێشمەرگەی پێش 1991/3/5، بۆ هەموو مەبەستەكان بێت، نەك تەنها بۆ خانەنشینی بەڕاستی،چونكە بەڕاستی ئەوە زوڵمێكە لە پێشمەرگەی پێش ڕاپەرین دەكرێ، زەروورە ئەوانە تەكریم بكرین،ئەوە لە بەغداش طبعا ئێستا حالیا هەر چی ضباط و بەعسی و ئەمنەكانی جەیشی عیراقی هەبوو لە رابردوو ئێستا ئەوە ئەو تەكریمەی بۆ دەكرێت، ئێستا ئەوان تەكریم دەكرێن،ئێمە پێشمەرگەی خۆمان ئەو زوڵمەی لێ دەكەین؟ سوپاستان دەكەم.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

پەخشان خان فەرموو.

بەڕێز پەخشان عبد الله حسین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕاستی من لە بڕگەی دوو (ساحە الحرب) تۆزێك نازانم، یەعنی ئەگەر بگۆردرێ بۆ (ساحە القتال) شتێکی وا هینتر نیە؟ئەوە پرسیار بوو،زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی پێشمەرگە تکایە وەڵام.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وابزانم شتەکان زۆر وازحن، خزمەتی فیعلی: ئەو خزمەتەیە کە پێشمەرگە لە پێش 3/5 کردیتی و ئەو سااڵنەی کە پێشمەرگە بووە بە خزمەتی فیعلی بۆی حیساب دەکرێ و نووسراشە بۆ مۆڵەت لەبۆ خانە نشینی و سەر مووچە و پلە و پلە بەرز کردنەوە و مۆڵەت، یەعنی بە خزمەتی فیعلی، خزمەتی تەقاعودی پێکهاتووە لەو شتانە: خزمەتی فیعلی لەگەڵ هەر خزمەتێکی تر، خزمەتەکانی تر ئەوەیە ئەگەر هەر یەك لە خدمەی مەدەنی بووبی یاخود ئەو خزمەتەی حەرەکات، ئێمە کە دەڵێین حەرەکات ئێستا جوابی ئەوەش دەدەینەوە،کە لەوەی خزمەتی مضاعفة حیساب کەین، خۆی هەر هێزێك کە دەکەوێتە شەڕ لەهەموو هێزی دونیایە، ئەو کاتەی کە دەکەوێتە شەڕ ساحەکەی هەموو وەزیر دەیخاتە ژێر ئینزار، کە هاویشتیە ژێر ئینزار، یەعنی ئەوانە شەو و رۆژ ئیش دەکەن وە هەموو دەمێش لە هەموو ساحەکەی مەسەلەن جاران کە لە شوێنێك مەقەڕی لێیە هەتا سەنگەرەکانی پێشەوە ئەوە هەموو دەمێك موعەرەزن لە بۆ ختورەت و کەمین دابندرێتەوە و شەو نەنوونن و حیراسەت بگرن و نەڕۆن و ئیجازەو هیچ نامێنێ، لەبەر ئەوانە هەموو جەیشی دونیایە ئەو مەنتیقەیان وا لێکردیە ئەو خزمەتەیان بە دوو خزمەت حیساب بی، بەڵام یەکیکیان فعلی کە لە بۆ تەرفیع و عەلاوەو، ئەوانە دەستدەدا و یەکێکیانیش لە بۆ خدمەی تەقاعودی لەبەر ئەوەی هەر لەو فەترەی جسمیشی زیاد ئیستیهلاك دەکات، یەعنی لە عومریشی کەم دەکاتەوە، ئەوانەیان هەموو بۆ حیساب دانایە، ئەو خزمەتەیان ناتوانین بۆ خزمەتەکانی دی حیساب بکەین، یەعنی خزمەتی تەقاعودی،ئەوە ئەسڵەن خۆی تەحفیزەکە لە بۆیان، بۆ ئەوەی خەڵك بێت تەتەوع بکات و ببتە پێشمەرگە، یاخۆد ببێتە هێزێکی چەکدار بۆ ئەوەی تۆزێك شتی وای بۆ بکەین بۆ ئەوەی بیکات، چونکە هەندێ کەس مەجبوور نیە وا بکات لەبەر ئەوە ئەو خزمەتەی بۆ حیساب دەکرێ، تەنها لە بۆ تەقاعودی نەك بکرێ لە بۆ شتێکی دی حیساب بکەین، ئەوەشم گوت کە وەزیری دیفاع خۆی ئەو شوێنانە تەحدید دەکات کە ساحەی حەرەکاتن، ئەو ساحەیە هەر لە شوێنی قیادەوە هەتا ئەو شوێنەی کە دەیکەن لە ژێر ختورەتە، خۆی لە ضمنی حەربە، چۆن لە ضمني حەربە؟ هەر سەنگەرەکانی پێشەوە لە ضمنی حەرب نین ،مومکینە شوێنەکەی تۆ بە صاروخ قەصف بکرێت، مومکینە بە تۆپ قەصف بکرێت، مومکینە بە تەیارە قەصف بکرێت، لەبەر ئەوە ئەو ساحە هەموو دەگرێتەوە هەموو ساحەکە ساحەی شەڕە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

جەنابی وەزیر فەرموو.

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڵێ ئەو تەعبیرەی کە کاك شێردڵ کردی بیلزەبت فراوانی ئەو شوێنەیە کە روو بە رووی خەتەر دەبێتەوە، زۆر جار هەیە قەصف لە خەڵکی دەکرێ، نەك لە ئەمامی، بۆیە دەبێ ئەو تەصمیمەی بۆ تەسبیت بکەین و ئەو ختورەتەی کە هەشە بۆی حیساب بکەین، بۆ ئەوەی حەقی نەسووتێ، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

نوقتەی نیزامی كاك خورشید فەرموو.

بەڕێز خورشید سلیم شێرە:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

تەئیدی قسەی كاك شێردڵی دەكەم، ئەوە خدمەی مضاعفە،

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

لێژنەی یاسایی فەرموو.

بەڕێز عونی كمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

المادة العاشرة:

1-تعتبر خدمة البيشمركة في صفوف الحركة التحررية الكوردستانية في تشكيلات قوات بيشمركة كوردستان قبل صدور هذا القانون خدمة لجميع اغراض التقاعد والعلاوة والترفيع والاجازات على ان يكونوا مستمرين في الخدمة و المؤيدة خدماتهم من قبل وزارة شؤون البيشمركة.

2-تحتسب مدة الخدمة التي قضاها البيشمركة قبل 1991/3/5 او التي يقضيها في ساحة الحرب او منطقة الحركات العسكرية التي تحدد القوات والقطاعات المشتركة فيها بامر من الوزير خدمة مضاعفة لاغراض التقاعد.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

بەڕێزان بە كوردیش تكایە.

بەڕێز كریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ماددەی دەیەم :

1-خزمەتی پێشمەرگایەتی لە بزووتنەوەی رزگاریخوازی كوردستان یاخود خزمەتی ناو پێكهاتەكانی هێزی پێشمەرگەی كوردستان پێش دەرچوونی ئەم یاسایە بە خزمەت دادەنرێت بۆ گشت مەبەستەكانی خانەنشین و سەرموچەو پلە و پلە بەرزكردنەوە و مۆڵەت بۆ ئەوانەی بەردەوامن لە خزمەت كە ڕاژەی لە لایەن فەرماندەی گشتی پشتیوانی لێ دەكرێت لە وەزارەتی پێشمەرگەوە ئەژمار دەكرێت.

2-خزمەتی پێشمەرگایەتی پێش 1991/3/5 یان لە مەیدانی شەڕ یان لەو ناوچە سەربازیانەی وەزیر بەبڕیارێك هێز و یەکەی سەربازیەکانی تێدا دیاری دەکات بە خزمەتی دوو بەرامبەر دادەنرێت بەمەبەستی خانەنشینی .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێزان ئێستا وەکو خوێندرایەوە بە عەرەبی و بە کوردی، ئەیخەینە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵیدایە تکایە دەستی بەرزبکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لە گەڵیدا نیە؟ بەکۆی دەنگ پەسندکرا، بۆ ماددەکەی تر تکایە.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی یازدە:ئەگەر پێشمەرگە دامەزرا یان گوازرایەوە بۆ وەزیفەیەکی تر مافی هەیە خزمەتەکەی بخاتە سەر خزمەتی وەزیفە نوێیەکەی بۆ گشت مەبەستەکان بە پێچەوانەوە نابی تەنها بۆ مەبەستی خانەنشینی نەبێت بەپێی یاسای خانەنشینی شارستانی.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

نوقتەی نیزامی کاك سەردار کەرەمکە.

بەڕێز سەردار صباح بوزو هەرکی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەللاّ من متأکد نیمە نوقتەی نیزامیە، بەڵام بۆ ئەوەیپەلە بکەین بۆ دەرچوونی قانوونەکە لێژنەی پێشمەرگە و یاسایی بیدایەت بە کوردی و بە عەرەبی دەیخوێندەوە، دوای بۆ دەنگدان دیسان بە کوردی و بە عەرەبی، ئەوە وەختی دەبرد، هەر یەك جار وا بزانم کفایەتە، سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

دوای موناقەشە پێویستە بیخوێننەوە ئەگەر گۆرانکاری بەسەر بێت یان نا،سوپاس.

بەڕێز عبدالکریم ابوبکر مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الحادية عشرة: اذا عين البيشمركة أو حول الى وظيفة اخرى فله الحق ان يضيف خدمته الى وظيفته الجديدة و لجميع الاغراض و لا يقبل عكسه الا لغرض الاحالة على التقاعد و بموجب قانون الخدمة المدنية.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەگەڵ ماددەکەین.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

جەنابی وەزیر.

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمەش لەگەڵ ماددەکەین.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێزان کێ قسەی هەیە؟کەس نیەتی، ئەوە ماددەکە خوێندرایەوە، بۆیە ئەیخەینە دەنگدان، کێ لەگەڵیتی تکایە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نیە؟ بە کۆی دەنگ پەسند کرا، بۆ ماددەی دوازدە.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی دوازدە:

1-وەزیر بۆی هەیە لە کاتی پێویست و بە پێی پێویست و بە رەزامەندی فەرماندەی گشتی یان ئەو کەسەی کە ئەو ڕێی پێ دەدات گرێبەست لەگەڵ ئارەزوومەندانی خۆبەخش کردن وەك ئەفسەر لە هێزەکانی پێشمەرگە پاسەوانی هەرێم مۆر بکات.

2-لەسەر پێشنیاری وەزیر و بە رەزامەندی فەرماندەی گشتی پایە دەدرێتە ئەو کەسانەی کە بڕگەی یەکەمی سەرەوە دەیانگرێتەوە.

بەڕێز عبد الکریم ابوبکر مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

المادة الثانية عشرة:

1-للوزير و بمساعدة القائد العام او من يخوله التعاقد مع الراغبين في التطوع للعمل بصفة ضابط في قوات البيشمركة- حرس الاقليم عند الاقتضاء وحسب الحاجة و الاختصاص .

2-تمنح الرتبة للمشمولين بحكم الفقرة (اولآ) اعلاه باقتراح من الوزير و بموافقة القائد العام.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی پێشمەرگە تکایە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە هیچ تێبینیەکمان نیە.

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بەڵێ هیچ تێبینیەکمان نیە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان کەس قسەی نیە، ئەیخەینە دەنگدان وەکو ئەوەی بە کوردی و بە عەرەبی خوێندرایەوە ،کێ لەگەڵیدایە تکایە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نیە؟ بەکۆی دەنگ پەسندکرا، بۆ ماددەی سێزدە تکایە.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی سێزدە:

1- ماوەی گرێبەست دە ساڵ دەبێت و دەشێ بە رەزامەندی وەزیر هەر جارەی بۆ ماوەی سێ ساڵ درێژ بکرێتەوە.

2- کە ماوەی گرێبەستەکە تەواو بوو ئەفسەری گرێبەست لە خزمەتی پێشمەرگەی پاسەوانی هەرێم کارکەنار دەکرێت .

3- وەزیر بۆی هەیە لە کاتی تەنگانە و ئیمیرجەنسی گرێبەستی ئەو کەسانە درێژبکاتەوە کە حوکمەکانی بڕگەی یەکەمی ئەم ماددەیە دەیانگرێتەوە.

بەڕێز عبد الکریم ابوبکر مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الثالثة عشرة:

1-تكون مدة العقد للضابط عشرة سنوت و قابلة للتمديد لمدة ثلاث سنوات في كل مرة و بموافقة الوزير.

2-يصرح الضابط من خدمة البيشمركة- حرس الاقليم عند اكماله مدة العقد.

3-للوزير تمديد مدة العقد للمشمولين باحكام العقد (اولاً)من هذه المادة في حالة الحرب و الطوارئ و النفير.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەگەڵ ماددەکەین.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

ئەو بەڕێزانەی ئەیانەوێ قسە بکەن؟ کاك خورشید فەرموو.

بەڕێز خورشید سلیم شێرە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەللاّ من لە مێژە دابرایمە و پرسیارەکەم لە کاك شێردڵیە،عقد و تەتەوع و مودەی تەتەوع بۆ ئەفسەر و بۆ جوندی هەیە دوو ساڵێك، سێ ساڵێك دەتوانێ تەتەوع نەکات، بەڵام وەکو من زەمانی خۆمان ئاگادار بووم بۆ ضباط نیە تا دەگاتە سنی قانوونی مودەی عقد نیە بۆ ضباط تا دەگاتە سنی قانوونی خۆی، جا یان بە نەخۆشی یان بە چ شتێك، جا نازانم قانوونەکە پێشتر گۆڕابێ، چونکە لە قانوونی خدمەی جەیشی عیراقی مودەی عقد نیە، چونکە کە داخیلی کولیەی عەسکەری دەبێ، یان بە نەخۆشی یان معەوق بێت، یان بە ئەسبابی سیحی دەربچێتن، ئەوە مەسەلەکی دیکەیە تا سنی تقاعودی حەقی نیە عقد نوێ بکاتەوە یان دەربچیت، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

كاك سەردار فەرموو.

بەڕێز سەردار صباح بوزو هەركی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

پێشنیاری من ئەوەیە ئەو ماوەی گرێبەست دە ساڵ زیاتر نەبێ، یەعنی هەندێ جار لەشكر پێویستی بە چەند ضابطیَك هەبێ، كاك شێردڵ و ئەوان زیاتر خبرەیان هەیە لەو بوارەی لەوانەیە لەشكر پێویستی بەوەی هەبێ چەند ضابطیك بە عقد گرێبەست لەگەڵیان مۆر بكات بۆ ماوەی ساڵیك، دوو ساڵ، بۆیە من دەڵێم دە ساڵ زیاتر نەبێ، واتە ئەو مەجالەیان بۆ بەجێبێڵین كە كەمتریش بێتن، بەڵام لە تەقاعودیەكەی بڵێین ئەگەر دە ساڵی تەواو كردبێت، سوپاس، واتە یەعنی بەس جومڵەك ئیزافە بكرێت دە ساڵ زیاتر نەبێ.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

لێژنەی پێشمەرگە تكایە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

مومكنیە جاران ئەو شتە نەبێتن، بەڵام ئێستا هەیە، ئێستا ئەو قاعیدەی ئەمریكی كە لە بۆ عیراق بە كۆنتراكتر ئیشی دەكرد ئەوەی ئێستا كە قاعیدەیە، لەبەر ئەوە ئێستا لە بەغدا زۆر ئەو شتانە هەیە، ئێمە نووسیتمان مودەكەی دە ساڵ، بەڵام سەڵاحیەتی وەزیریش هەیە كە زیادی كات، لەبەر ئەوەی ناتوانین بڵێین زیاتر نەبێ، ئەگەر پێویستی پێ بوو وەزیر دەتوانێ چەند ساڵێكی دیكەش نوێ كاتەوە، چونكە هەندێ كەس هەیە ئیستیفادەی زۆریان لێ دەكرێ، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

بەڵێ جەنابی وەزیر.

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

بەڵێ بە هەمان شێوە ئێستا كە كاك شێردڵ شەرحی كرد، ئیستا خۆشمان هەمانە، لە كولیەكان هەمانە، لە وحدەكان هەمانە بە عقد وا ئیشمان لۆ دەكەن، فەنییە خبرەی زۆرە و تەجروبەی زۆرە و سوودی لێ وەردەگیری و تەعویز ناكرێتەوە تا خەڵكانی تر دروست دەبێ ئەوی بەكاری دەهێنین تا ئیستیفادە و كارەكان بەرێوەببا.زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

لەبەر ئەوەی هیچ تەغیرەك بەسەریەوە نەهاتیە و خوێندرایەوە بە عەرەبی و بەكوردی، لێژنەی یاسایی بیكە فەقەرە و بیخوێننەوە.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الثالثة عشرة:

1-تكون مدة العقد للضابط (10) سنوات قابلة للتمديد لمدة ثلاث سنوات لكل مرة بموافقة الوزير.

2-يصرح الضابط من خدمة البيشمركة- حرس الاقليم عند اكماله مدة العقد.

3-للوزير تمديد مدة العقد للمشمولين باحكام العقد للفقرة (اولاً) من هذه المادة في حالة الحرب و الطوارئ و النفير.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

ئێستا بەو شێوەی کە خوێندرایەوە چەند فەقەرە گۆرانکاری بەسەر داهات، کێ لەگەڵدایە تکایە دەستی بەرز کاتەوە، زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نیە؟ بە کۆی دەنگ پەسند کرا بۆ ماددەی چواردە تکایە.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی چواردە: فەرمانداری گشتی پێشمەرگەی پاسەوانی هەرێم بۆی هەیە لەسەر پێشنیاری وەزیر گرێبەستی ئەفسەر هەڵوەشێنتەوە، ئەگەر دەرکەوت پابەند نیە بە داب و نەریت و پرەنسیپی ڕاژەی پێشمەرگە، پاسەانی هەرێم بە بڕیارێکی ئەنجومەنی لێکۆڵینەوە پێك هاتبێت بۆ ئەم مەبەستە لەسەر پێشنیاری بەرپرسەکانی بە پێی زنجیرەی بەرپرسێیەتی .

بەڕێز عبدالكريم ابوبكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الرابعة عشر:للقائد العام لقوات البيشمركة-حرس الاقليم باقتراح من الوزير فسخ عقد الضابط عند ثبوت عدم تقيده باداب و ضوابط خدمة البيشمركة حرس الاقليم بناءآ على قرار مجلس تحقيقي يشكل لهذا الغرض و بتوصية من آمريه بالتسلسل.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەگەڵ ماددەکەین.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

د.ڕۆژان فەرموو.

بەڕێز د. ڕۆژان عبد القادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

تەنها سەرەتای ماددەکە القائد العام کیفایەتە، چونکە لە ماددە یەك پێناسە کرایە، پێوست ناکات هەموو جار ڕستەکە هەمووی دووبارە بکرێتەوە ، سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

كاك خورشيد فەرموو.

بەڕێز خورشيد سليم شێرە:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

ديسان سوئالم بۆ كاك شێردڵە، كە ضابط فسخ عقد دەكرێت ضابط دەرەجەكى گەورەيە، خەريجى كوليەيە يان روتبەكى گەورەى هەيە، ڕاستە ئاخر صلاحياتى رەئيسى اقليمە، بەڵام كە كرا مجلس تەحقيقى، قەرار لەسەر قەرارى مجلس تەحقيقى رەئيسى اقليم نابێ بيدات، ئەوەى ئەمن بيزانم دەبى مەحكەمەى عەسكەرى بيدات كە مەحكەمەى عەسكەرى داى ئينجا دەبى رەئيسى اقليم يان صاحب دەسەڵات ئەو قەرارەكەى تەنفيز، دەكات ئەمرى صادر دەكات، مەجلس تەحقيقى دەدرێتە مەحكەمەى عەسكەرى، رەئيس تەحقيقى دەنێرێتە مەحكەمەى عەسكەرى، هەموو مجلس تەحقيقيەك دەبێ بنێردرێتە مەحكەمەى عەسكەرى، خاصەتەن ئەگەر بۆ فەصلى ضابطيك بوو كە خەريجى كوليەيە، يان روتبەكى عەسكەرى گەورەى هەيە، يان روتبەى لێ وەردەگيرێتەوە، لەبەر ئەوەى دەبێ، توهمەكەى بدرێتە مەحكەمەكى، مەحكەمەكە ئيقرارى بكات، موصادەقەى رەئيس اقليم لەسەرى دەدات، زۆر سوپاس.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزى:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئەوە بە عقد هاتييە، يەعنى هەموو دەمێ موعەرەزە لەهەر كاتێك موخالەفەكى كرد ئيدى وەزير كە لجنەى تەحقيقى لەسەر دانا، ئەوانە بە تسلسل ئەو امانەى بە تسلسل كە شاهيديان لەسەر دا، ئەوە لاى دەبەن تەواو .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

لێژنەى ياسايى رەئيتان دەربارەى ئەو پێشنيارانە؟

بەڕێز عونى كمال سعيد بزاز:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

جەنابى سەرۆكى پەرلەمان لە ناحيەى سياغەوە پشتگيرى لە رەئى رێزدار د.رۆژان دەكەين .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

تكايە سياغەى بكەنەوە و بيخوێننەوە بۆ ئەوەى بيخەينە دەنگدان.

بەڕێز عونى كمال سعيد بزاز:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

المادة الرابعة عشرة: للقائد العام باقتراح من الوزير فسخ عقد الضابط عند ثبوت عدم تقييده باداب وضوابط خدمة البيشمركة- حرس الاقليم بناءآ على قرار المجلس التحقيقي يشكل لهذا الغرض وبتوصية من آمريه و بالتسلسل.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

بەڕێزان ئێستا بە كوردیش بیخوێننەوە بۆ ئەوەی بیدەینە دەنگدانەوە.

بەڕێز كریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ماددەی چواردەم: فەرمانداری گشتی بۆی هەیە لەسەر پێشنیاری وەزیر گرێبەستی ئەفسەر هەڵبوەشینیتەوە ئەگەر دەركەوت پابەند نەبوو بە داب نەریت و پرەنسیپی ڕاژەی پێشمەرگە پاسەوانی هەرێم بە بڕیارێكی ئەنجومەنی لێكۆڵینەوە پێك هاتبێت بۆ ئەم مەبەستە لەسەر پێشنیاری بەرپرسەكانی بە پێی زنجیرەی بەرپرسێتی.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

بەڕێزان ئێستا وەكو بە كوردی و عەرەبی خوێندرایەوە ئەیخەینە دەنگدانەوە، كێ لەگەڵدایە دەست بەرزكاتەوە؟،زۆر سوپاس، كێ لەگەڵدا نیە؟ بەكۆی دەنگ پەسندكرا، بۆ ماددەیەكی تر تكایە.

بەڕێز كریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ماددەی پازدە:

1- دەكرێ ئەفسەر بەرەزامەندی فەرماندەی گشتی ئینتیداب بكرێ بۆ خزمەت كردن لە دەرەوەی ریزی پێشمەرگە- پاسەوانی هەرێم بۆ ماوەیەك لە سێ ساڵ تێپەڕ نەكات و دەشێ جارێك درێژ بكرێتەوە.

2- دەكرێ خۆبەخش بە رەزامەندی وەزیر ئینتیداب بكرێت بۆ خزمەت كردن لەدەرەوەی ریزی پێشمەرگە- پاسەوانی هەرێم بۆ ماوەیەك لەسێ ساڵ تێپەر نەكات و دەشێ جارێك درێژ بكرێتەوە.

3- دوای كۆتایی ماوەی ئینتیداب یان لە كاتی پێویست پێشمەرگە- پاسەوانی هەرێم ئینتیداب بكرێت دەگەڕێندرێتەوە بۆ فەرمانی پێشمەرگایەتی.

بەڕێز عبدالكریم ابوبكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

المادة الخامسة عشرة:

1-يجوز انتداب الضابط بموافقة القائد العام الى الخدمة خارج البيشمركة حرس الاقليم لمدة لا تتجاوز ثلاث سنوات و قابلة للتمديد مرة واحدة.

2-يجوز انتداب المتطوع بموافقة الوزير الى الخدمة خارج البيشمركة حرس الاقليم لمدة لا تزيد على ثلاث سنوات و قابلة للتمديد مرة واحدة.

3-يعاد البيشمركة -حرس الاقليم المنتدب الى وظيفة البيشمركة بعد انقضاء مدة انتدابه او عند الحاجة اليه.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

لێژنەی پێشمەرگە فەرموو.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەگەڵ ماددەکەین .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان کەس نیە بۆیە وەکو خوێندرایەوە بە کوردی و عەرەبی دەیدەینە دەنگدان، کێ لەگەڵیدایە تکایە دەستی بەرزبکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نیە؟ بەکۆی دەنگ پەسەندکرا، بۆ ماددەی تر تکایە.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی شازدە:

1-ماوەی خزمەت کردنی پێشمەرگە - پاسەوانی هەرێمی ئینتیداب کراو بۆ دەرەوەی ریزی پێشمەرگە بە ڕاژەی سەربازی دادەنرێت و پلەی بەرز دەکرێتەوە ئەگەر مەرجەکانی لێ هاتە جێ و مافی بەرزکردنەوەی هەبوو.

2-مووچەو دەرماڵەکانی پێشمەرگە- پاسەوانی هەرێمی ئینتیداب کراو لەو لایەنە پێی دەدرێت بۆی ئینتیداب کراو و هەمان حوکمەکانی گشتی ئینتیداب دەیانگرێتەوە.

بەڕێز عبدالکریم ابوبکر مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

المادة السادسة عشرة:

1-تعتبر مدة خدمة البيشمركة - حرس الاقليم المنتدب خارج البيشمركة خدمة عسكرية ويرقى عند توفر شروط الترقية واستحقاقه لها.

2-تدفع رواتب و مخصصات البيشمركه-حرس الاقليم المنتدب من الجهه التى ينتدب اليها و تسري بحقه اثناء انتدابه الاحكام العامة للانتداب.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی پێشمەرگە تکایە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەگەڵ ماددەکەین.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان کێ تێبینی هەیە؟ پەخشان خان فەرموو.

بەڕێز پەخشان عبدالله حسین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من تێبینیم نیە، بەس هینەکی صیاغیە لە کوردیەکە ئەڵێ لە ریزەکانی پێشمەرگە ئەوە ڕاستزە ئەوەی هین ئەڵێ (خارج الپیشمرگە، خارج صفوف الپێشمرگە) یەعنی شتێکی صیاغیە لە کوردیەکە ئەڵێ لە دەرەوەی ریزی پێشمەرگە لە عەرەبیەکە بڵێن (خارج صفوف الپێشمرگە) باشترە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی یاسایی فەرموو.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە پشگیری پێشنیارەکەی پەخشان خانی دەکەین.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

ئێستا ماددەکە وەکو خوێندرایەوە لەگەڵ پێشنیارەکەی پەخشان خان ئەخەینە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵ ئەو ماددەیەیە با دەستی بەرزبکاتەوە؟ زۆر سوپاس،کێ لەگەڵدا نیە؟ بەکۆی دەنگ پەسند کرا،بۆ ماددەی حەڤدە تکایە.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی حەڤدە: وەزیر بۆی هەیە ئەفسەر بکاتە سەر نیوەی مووچە لەبەر یەکێك لەو هۆیانەی خوارەوە:

1-بێ ڕەوشت بوو بەپێی ئەو ڕاپۆرتانەی بەرپرسەکانی لەسەریان بەرز کردووتەوە بەپێی زنجیرەی بەرپرسیەتی.

2-نەیتوانی بەهۆی ناشیاوی بەئەرکەکانی هەڵبستێت بەپێی ئەو ڕاپۆرتەی کە بەرپرسەکانی لەسەریان بەرزکردووتەوە بەپێی زنجیرەی بەرپرسیەتی.

3-لەیەکێك لە خولەکانی پێویست و بنەڕەتی لە صنفی خۆی کەوت.

بەڕێز عبدالکریم ابوبکر مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة السابعة عشرة: يجوز للوزير احالة الضابط الى قائمة نصف الراتب لاحد الاسباب الاتية:

1-سوء سلوكه استناداً الى التقارير المرفوعة عليه من قبل آمريه بالتسلسل.

2-عجزه عن القيام بواجباته لعدم الكفاءة استناداً الى التقارير المرفوعة عليه من قبل آمريه بالتسلسل .

3-رسوبه في احدى الدورات الحتمية او الاساسية في صنفه.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی پێشمەرگە تکایە.

بەڕێز شێردل عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە هیچ تێبینیەکمان نیە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان کێ دەیەوێ قسە بکات؟ بەڕێز د.ناصح فەرموو.

بەڕێز د.ناصح غفور رمضان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت عەرەبیەکە و کوردیەکە فەرقی هەیە، بێ رەوشت زۆر خەتەرە، فەرقی هەیە لەگەڵ (سوء السلوك)، (سوءالسلوك)جیایە و بێ رەوشتی جیایە، بێ رەوشتی ئەسڵەن مەفروزە کە بێ رەوشت بوو دەبێ ئەسڵەن لە رێزی پێشمەرگایەتی نەمێنێ، لەگەڵ رێزو سوپاسمدا، لەبەر ئەوە وشەیەکی تر بدۆزنەوە، چونکە (سوءالسلوك) فەرقی هەیەلەگەڵ بێ رەوشتی، خەتەرە،چونکە بێ رەوشت بێ نابێ لە ریزی پێشمەرگە بی.لەگەڵ رێز و سوپاسمدا.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

كاك اسماعيل فەرموو.

بەڕێز اسماعیل محمود عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەڵێ وەزیر بۆی هەیە ئەفسەر بخاتە سەر نیوە مووچە لەبەر یەکێك لەو هۆیانەی خوارەوە، کە دەیخاتە سەر نیوەی مووچە بۆ رۆژێکە؟ بۆ سااێکە؟ بۆ شەش مانگە؟ هەتاهەتایە؟ حەقە ئەوە وازح بێت و موددەی بۆ دیار بکرێ.زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

كاك جووتيار فەرموو.

بەڕێز کریم مجید شریف(جووتیار):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەللاّ بەڕای من ئەم ماددەیە زیادەیە، لە ڕاستیدا دەسەلاّتی وەزیرە، وەزیر دەتوانی بە تەعلیماتێك ئەوە رێکبخات، هیچ پێویست ناکات بکرێتە ماددەیەك و لێرە دابنرێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

كاك اخر فەرموو.

بەڕێز اخر جمال انور:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من نازانم کە وەزیر ئەفسەرێك نیوە مووچەی ئەداتێ لەو کاتە ئەو ئەفسەرە ئەمێنێتەوەو دەوام دەکات یان لە ماڵی خۆی دەبێت و دوور دەکرێتەوە؟ دەبێ ئەمە روون بکرێتەوە، ئەگەر لە ماڵی خۆی بێ و دوور بکرێتەوە ئەوە مەوزوعێکە، ئەگەر لە ماڵی خۆی نەبێ ودەوام بکات، ئاخر چۆن دەبێ ئەفسەرێکی بێ ڕەوشت لەناو ریزی ئەوە دەوام بکات؟ زۆر سوپاس .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

کاك دلێر فەرموو.

بەڕێز د.دلێر اسماعیل حقی شاویس:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕاستی ئەم ماددەیە زۆر تەم و مژاویە، ئەگەر ئەمە (سحب الید)ە وەکو ئیجرائێکی ئیداری ئەگەر سحب الیدە ئەمە بەو شێوەیە ناکرێ و نابێ لە سوپا شتێکی واهیی بکرێت، ئەگەر ئەمە سحب الیدە، ئەگەر ئەمە شتێکی تر وەکو کاك جوتیار گوتی بەڕاستی بە تەعلیماتێك وەزیر خۆی ئەتوانێ ئەم ئیشە بکات،زۆر تەم و مژاویە و روون کردنەوەی پێویستە، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

کاك شێردڵ.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوە شتێکی ئیعتیادیە لە هەموو شوێنێکەوە هەیە کە یەکێك موخالەفە دەکات سحب الید دەکرێت، سحب الید هەموو کەس بیستیتی لە بۆ ماوەیەك وەزیر دەتوانێ ئەو کەسە سحب الید بکات، ئەگەر ئەو کەسە ئەو مەرجانەی تێدا نەبوو مومکینە دوای ئەوەی کە سحب الید دەکات تەحویلی مەحکەمەشی بکات و پاش ماوەیەك حوکمەکەی گەورەتر بێت.مومکینە ئیحالەی مەحکەمەی بکات و پاشان مەحکەمە عەفووی بکات، کە عەفوویان کرد دێتەوە ناو هێزەکە و دیسان ئیش دەکاتەوە، ئەگەر جارێکی دی دیسان بێنە سەری دوای ماوەیەك دێت ئەگەر جارێکی دی موخالەفەی کرد ئەو کاتە موحاسەبەکی دی دەکرێتن ،ئەو ماوەیە سحب الید دەکرێت، هەر خدمەشی بۆ حیساب ناکرێت، یەعنی سحب الید عقوبەیە، عقوبە دەبێ ئێمە لێرە باسی بکەین ناکرێ باسی نەکەین بەتایبەتی بۆ ضابط دەبێ لێرە لەو ماددانە بێ و ئیتر پاشی بە تەعلیمات و بە نیزامێکی تایبەت لە وەزارەت عیلاجی ئەو شتە دەکەن، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی یاسایی تکایە.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بۆ پێشنیارەکەی کاك اسماعیل محمود ڕاستە دەبێ ماوەکی دیار بکەین ئەوە یەك، بە نیسبەت (احاله الی قائمه نصف الراتب) ئەوە عقوبەیە و عقوبەش بە تەعلیمات موعالجە ناکرێ دەبێ بە قانوون بێ، لێرە کە تەسبیت کرایە بە قانوون، ئەوە شتێکی قانوونی و زۆر ڕێك و پێکە .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

ئێستا ماددەکە گۆڕانکارِی بەسەر نەهات وەکو خوێندرایەوە بە کوردی و بە عەرەبی، بەڵێ(لمده معینه) وەکو ئەوەی پێشنیار کرا دوای صیاغه دووباره بیخوێننەوە تکایە.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة السابعة عشرة:یجوز للوزیر احالة الضابط لمدة محددة الی قائمة نصف الراتب لاحد الاسباب الاتیة:

1-سوء سلوکه استنادآ الی التقاریر المرفوعة علیه من قبل آمریه بالتسلسل.

2-عجزه عن القیام بواجباته لعدم الکفاءة استنادآ الی التقاریر المرفوعة علیه من قبل آمریه بالتسلسل.

3-رسوبه في احدی الدورات الحتمیة او الاساسیة في صنفه.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی حەڤدەم: وەزیر بۆ ماوەیەکی دیاریکراو بۆی هەیە ئەفسەر بخاتە سەر نیوە مووچە لەبەر یەکێك لەم هۆیانەی خوارەوە:

1-بەد ڕەوشت بوو بە پێی ئەو ڕاپۆرتانەی بەرپرسەکانی لەسەریان بەرز کردۆتەوە بەپێی زنجیرەی بەرپرسیەتی.

2-نەیتوانی بە هۆی ناشیاوی بە ئەرکەکانی هەڵبستێت بە پێی ئەو ڕاپۆرتانەی بەرپرسەکانی لە سەریان بەرز کردۆتەوە بە پێی زنجیرەی بەرپرسیەتی.

3-لە یەکێك لە خولەکانی پێویست و بنەڕەتی لە صنفی خۆی کەوت .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

نوقتەی نیزامی کاك کرخی.

بەڕێز کرخی نجم الدین نورالدین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

جەنابی کاك د.ناصح و کاك شێخ اخر باسی ئەو وشەی بەد ڕەوشتیان کرد، من پێم وابێ لە جێی خۆیدا نیە. ئەوە دەبێ بەدرەفتار بیتن،چونکە باسی سیرە و سلوك دەکات، ڕەفتارەکەیە، بەد ڕەفتار نەك بەد ڕەوشت، سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی یاسایی وەلآم تکایە.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ڕەوشت لێرەدا سلوکە، ڕەفتار تصرفە، لۆیە بەد ڕەوشتی سوء السلوکە، بەد سوئە ئاکار ئەخلاقە،

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

نوقتەی نیزامی کاك د.ناصح فەرموو.

بەڕێز د.ناصح غفور رمضان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

منیش عەینی ڕەئیەکەی کاك (کرخی)م هەیە بەدرەفتار بێ باشترە لە بەد ڕەوشت، چونکە ڕەوشت ئەخلاق دەگەینێ، بەد ڕەفتار بێت تصرف و سلوکی هەردوو دەگەینێ، یەعنی سلوك تصرفەکەی عەینی دەگەینیتەوە لە عەرەبی مرادفی یەکن، یەعنی با ڕەفتارەکە بێت هەتا ئەگەر بڵێن تصرف دەکات نەفسی شتە، چونکە بەدرەوشت زۆر خەتەرە، لەگەڵ ڕێز و سوپاسمدا.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی پێشمەرگە ئاخر ڕەئیتان لەو مداخەلەیە؟

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕاستی لە ناو عەسکەری، چونکە بە کۆمەڵ دەژین زۆر شتی ئەخلاقیشی دەکەوتێ، لەبەر ئەوە ئەو شتەیان داناوە .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێز لێژنەی یاسایی؟

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەسەر مصطلحە کە سوءالسلوکە، سلوك و ئەخلاق یەعنی ئەخلاق ئاکاری پێ دەگۆترێت و ڕەوشتیش سلوکە لە ڕووی زمانەوانیەوە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

ئێستا وا دەرکەوت لێژنەی پێشمەرگە کە ئەڵێ مەبەستمان لەمە سلوکە، بۆیە بەو شکلە دێتن، بۆیە وەکو ئاخر صیغەی کە خوێندرایەوە ئەیخەینە دەنگدان، کێ لەگەلیدایە تکایە دەستی بەرز بکاتەوە؟ سوپاس، کێ لەگەڵدا نیە؟ چوار کەس لەگەڵیدا نیە بە زۆرینەی دەنگ وەگیرا، تکایە بۆ ماددەی دواتر.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی هەژدە:ئەفسەری خراوە سەر نیوە موچە شایستەی نیو موچەی پایەکەی دەبێ لە رۆژی رەوانە کردنی بۆ سەر نیوە موچە و لە ژێر باری یاسا و فەرمانە سەربازییەکان دەمێنێتەوە.

بەڕێز عبدالکریم ابوبکر مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الثامنة عشرة: يستحق الضابط المحال الى قائمة نصف الراتب نصف راتب الرتبة اعتبارآ من تأريخ أحالته الى قائمة نصف الراتب و يبقى خاضعآ للقوانين و الاوامر العسكرية .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی پێشمەرگە ؟

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەگەڵ ماددەکەین.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

پەخشان خان فەرموو.

بەڕێز پەخشان عبدالله زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من وای تێئەگەم ماددەی حەڤدە و ئەو ماددانەی بەدوایا هاتووە زیادە، چونکە لە ماددەی (24) باسی عقوبات ئەکات، ئێمە ئەچینە ئەو تەفاصیلەوە و لەویشا دەلێت عقوبات بە قانوون تەحدید دەکرێت، کەچی لێرەوە بۆ ئەو سحب الیدە چووینەوە تەفاصیل.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

سوپاس، كاك فتاح.

بەڕێز فتاح عبدالله نەقشبندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەللاّ من هەمان رەئیم هەبوو، ئەو ماددەی هەژدە لەگەڵ ماددەی دوای خۆشی هەر یەك نەهجن، پێم وایە زیادن لەگەڵ ماددەی حەڤدە بیکەن بە یەك و لەگەڵ رێزمدا.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی پێشمەرگە تکایە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

یەکێك كە سحب الید دەكرێت، مانای ئەوە نیە لە عەسكەری دوور كەوتیتەوە، لەبەر ئەوە دەبێ خاضعة لە بۆ قوانینی عەسكەری، مومكینە لەهەر كاتێك وەزیر داوای كاتەوە، لەبەر ئەوە دەڵێ خاضعە، ئیدی ئەوە نیە دوور كەوتیتەوە، ئیتر هەر عقوبە نادرێ مومكینە مەحكەمەی كەن ، مومكینە عەفووی كەن، مومكینە شەڕ بێت داوای كاتەوە لەبۆ هەر واجباتێك، لەبەر ئەوە زۆر زەروریە ئەو ماددەیە لێرە هەبێ، و زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

لێژنەی یاسایی؟

بەڕێز عونی كمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

وابزانم ئەوە هەبێ باشترە لە نەبوونی (وجود شیء خیر من لا شیء)، زیاتر تەوزیح دەكات وەلەو لە ماددەكانی دی هاتیە كە بە قانوون باس دەكات بە ئەو تەفصیلاتە لێرە بدرێتی زیاتر روون دەبیتەوە و باشترە و، سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

ئێستا وەكو ماددەكە خوێندرایەوە بخرێتە دەنگدان تكایە، كێ لەگەڵدایە تكایە دەستی بەرزبكاتەوە؟ زۆر سوپاس، كێ لەگەڵدا نیە؟ پێنج دەنگ لەگەڵیدا نیە. بە زۆرینەی دەنگ پەسند كرا، بۆ ماددەی دواتر تكایە.

بەڕێز كریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ماددەی نۆزدە: ئەگەر ئەفسەر خرایە سەر نیوە مووچە لەبەر بەد ڕەوشتی یان لەبەر ناشیاوی بە پێی بڕگەكانی (یەك و دوو)ی ئەم ماددەیە، ئەم ماوەی لە لیستی نیوە مووچەدا ماوە لە ڕاژەكەی كەم دەكرێتەوە لە جاری یەكەم و دو هێندەی جاری دووەم و لە جاری سێیەمیشدا خانەنشین دەكرێ.

بەڕێز عبدالكریم ابوبكر مصطفی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

المادة التاسعة عشرة: اذا احیل الضابط الی قائمة نصف الراتب لسوء سلوكه او لعدم كفاءته وفقآ للبندین (اولآ وثانیآ) من هذه المادة تطرح مدة بقائه في قائمة نصف الراتب من خدمته في المرة الاولی وضعفها في المرة الثانیة ویحال الی التقاعد في المرة الثالثة.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

لێژنەی پێشمەرگە تكایە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەگەڵ ماددەکەین.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

کاك شێروان حیدەری فەرموو.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من وابزانم لەو ماددەیە خەڵەڵەك هەیە، چونکە ئەو ماددە بەندی یەکەم و دووەمی نیە، هەتا ئیشارەتمان پێی دابێ، ئیحتیمال هەیە بەندی دیکەبێ لە موادی دی، ئەگەر برادەران لە لێژنەی قانوونی مولاحەزەی بکەن، بەندی یەکەم و دووەمی نیە ئەم ماددەیە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی یاسایی تکایە.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ملاحەزەکەی کاك شیروان زۆر لە جێی خۆیتی، فیعلەن ئەوە لە تەبع دەرنەچووە فقرە (اولاً و ثانیاً) من المادە السابعە عشرە، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی یاسایی ئاخر صیاغە بیخوێننەوە تکایە.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة التاسعة عشرة: اذا احيل الضابط الى قائمة نصف الراتب لسوء سوكه او لعدم كفاءته وفقاً للبندين (اولاً و ثانياً) من المادة السابعة عشرة تطرح مدة بقائه في قائمة نصف الراتب من خدمته في المرة الاولى و ضعفها في المرة الثانية و يحال الى التقاعد في المرة الثالثة.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی نۆزدە: ئەگەر ئەفسەر خرایە سەر نیوە مووچە لەبەر بەدرەوشتی یان لەبەر ناشیاوی بە پێی بڕگەکانی (یەکەم و دووەمی) ماددەی حەفدە، ئەو ماوەیەی لە لیستی نیوەی مووچەدا ماوە ماوەی ڕاژەکەی کەم دەکاتەوە لە جاری یەکەم و دوو هەندە لە جاری دووەم و لە جاری سێیەمیشدا خانەنشین دەکرێ.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

ئێستا ماددەکە وەکو پێشنیارەکەی ڕێزدار کاك شیروان وەرگیردراو لە لایەن لێژنەی یاسایی، ئێستا ئەیخەینە دەنگدان، کێ لەگەڵیدایە تکایە دەستی بەرزبکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نیە؟ بەزۆرینەی دەنگ وەرگیرا، بۆ ماددەی دواتر تکایە.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی بیست:

1-پێشەوا لە هێزی پێشمەرگە- پاسەوانی هەرێم دادەمەزرێ و پلەی خۆی پێ دەدرێت و بەرزدەکرێتەوە و خانەنشین دەکرێ و دەگەڕێتەوە بۆ خزمەت و دەست لەکار کێشانەوەی بەبڕیارێك لە وەزیرەوە ئەنجام دەدرێت.

2-هەمان ئەو حوکمە یاساییانەی کە بەسەر ئەفسەری هاوشێوەی لە مووچەدا پیادە دەکرێ پێشەواش دەگرێتەوە مەگەر دەقێکی یاسایی تایبەت هەبێ

بەڕێز عبدالکریم ابوبکر مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة العشرون:

1-يعين الامام في البيشمركة- حرس الاقليم و يمنح درجته و يرقى و يحال الى التقاعد و يعاد الى الخدمة و تقبل استقالته بقرار من الوزير.

2-تسري على الامام ذات الاحكام القانونية التي تطبق على الضابط الذي يماثله في الراتب الا اذا وجد نص قانوني خاص.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی پێشمەرگە تکایە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەگەڵ ماددەکەین.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کرکووکی):

ئەو بەڕێزانەی ئەیانەوێ ناویان بنووسن، ئێستا ناویان بنووسن،کاك ئاڕێز فەرموو.

بەڕێز ئاڕێز عبدالله احمد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەللاّ ئەو هێزی پێشمەرگەیە، ئەو سوپایەی ئێمە دایدەمەزرێنین مەسیحی تێدایە، یەزیدی تیدایە، کاکەیی تێدایە هەمووی تێدایە، بەرای من پێویست بەو ئیمامە ناکات، ئەوە یەك، یەعنی خەڵکیشی تێدایە ،هێزی پێشمەرگەی کوردستان هێزێکی عەسکەری دوور لە مەسائلی دینی و ئەو شتانەیە وە دەبی دووریشی بکەینەوە، دەبێ هێزێکی نیشتمانیی، زیاتر ئەوە یەك،من داوا دەکەم ئەوەی تێدا نەبی و ئەگەر تێداشی بێ نابێ وشەی پێشەوا لە کوردیەکەدا بەکار بهێنرێت، هەر ئیمامی عەرەبیەکەی بەکاربهێنرێت،سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

بەڕێز كاك اسماعيل.

بەڕێز اسماعيل محمود عبدالله:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

پشتيوانی رەئيەكەی كاك ئاريز دەكەم ئەوەی كە باسی كرد ئەوەم مەبەست بوو، شتێكی تريش بە ئيزافەی نازانم ئەو مامۆستايانە ئەو پێشەوايە چۆن دێت ؟ يانی هەر خۆی داخيلی دەورات بووە، يان پێشمەرگەيە، يان راستەوخۆ دێت و تەعين دەكرێت بەو پلە و پايانە؟ حەقە ئەوەش وازحتر بكرێتن، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

رێزدار طارق جامباز.

بەڕێز طارق محمد سعيد جامباز:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

لە جەيشی عيراقی ئيمام طابور هەبووە، بەڵام لێرە پێشەواكە كێ ترجمەی كردووە؟ نازانم پێشەوا مانای قائيدە، ئێمە كە دەڵێين پێشەوا، قازی محمد بەناوبانگ بووە بەم ناوە، بەڵام پێشەوا قەت ناكرێ ئەمە دەبی راست بكرێتەوە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كركووكی):

رێزدار د.شكريە فەرموو.

بەڕێز د. شكريە رسول ابراهيم:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

هەمان راى كاك طارقم هەبوو، ئەمە پێش نوێژ جوانترە دابندرێ، زۆر سوپاس.هەر چەندە كاك شێردلێش قەت لەگەڵ رايەكانمان نيە ئەمرۆ تەصروفاتێكی عەسكەری دەنوێنی .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

رێزدار كاك سەردار فەرموو.

بەڕێز سەردار صباح بوزو هەركی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

منيش هەمان رەئيم هەيە، پێشنيار دەكەم ئەم ماددەيە حەزف بكرێت، بەراستی ئيمام يان پێشەوا يان هەر شتێكی تر نووسرابی پێويستی بە قانوون ناكات لە عسكەری ئەگەر يەكێك هەبی خەڵكانێكی موتەدەين جەنابی وەزير يان قائدی ئەو مەنتيقەيە بە تەعليماتێك و بە اوامر دەتوانێ تەعينی بكات، پێويست ناكات قانوونێكی بۆ تەرخان بكات، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

ڕێزدار فتاح عبدالله فەرموو.

بەڕێز فتاح عبدالله نەقشبندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەللاّ من پشتگیری لە ڕەئیەکی کاك طارق ئەکەم،من هەمان ڕەئیم هەیە، امام طابور لە هەموو قانوون جەیشێکدا هەیە، بەڵام ئەوەی من قسەم لەسەر پێشەوایە، پێشەوا بۆ شتێکی دیکە بەکار دێت، امام طابور لێرە ئەبێ بکرێ بە مورشید جا نازانم لجنەی قانوونی ناوێکی بۆ بدۆزنەوە بۆ مورشید لەناو جەیشەکە لەناو فەوجەکە هەیە، قانوونیشە کاك شێردڵ باشتر دەزانێ جێی خۆیەتی هەبێ، بەڵام بە شێوەی پێشەوا نا ، لەگەڵ ڕێزمدا.

بەڕێز د. ناصح غفور رمضان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێم وایە تەرجومەکەی هەڵەیە، پێشەوا نابێ هەبێ باسی ئیمام طابوریان کرد ئیمام طابور یەعنی ئیمامی جەیش، طابور یەعنی جەیش، لەبەر ئەوە من پێم وایە باشترە بگوترێت لە جیاتی پێشەوا مامۆستای پێش نوێژ، چونکە ئەوەی کە دەبێتە ماموستای پێش نوێژ یان ئیمام طابور خەریجی کولیەی شەریعەیە، لەبەر ئەوە مانای پلەیەکی هەیە پێش ئەوە کولیەی تەواو کردیە، کەواتە بیکەینە مامۆستای پێش نوێژ باشترە لەوەی کە پێشەوا بیت، لەگەڵ ڕێز و سوپاسمدا.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

ڕێزدار كاك محمد احمد .

بەڕێز محمد احمد صالح:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من لەگەڵ ئەو ڕەئیەمە کە ماددەکە زیادە و نەمێنێ لە یاساکە، هەروەها ماددەی بیست و یەك و بیست سێ ، چونکە ئەمە حرس الاقلیمە ئەمە پاسەوانی حدودن لە ڕەبیەنە، ئەمانە لە مەیدانی عەسکەرین، ئەمە محتاجی طقوسي دینی و احکامی عبادات نیە، پێشمەرگە لەوێ یەعنی خوتبە یان نوێژی جەماعی ڕەنگە لەوێ نەبێتن، ڕەبیە لەحدودە، لەگەڵ ئەوەم ئەو ماددەیە لابردرێت لە یاساکە، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

تکایە تەعلیق لە یەکتر لێمەدەن وە هەموو ڕەئیەکیش لێرە موحتەرەمە وە قەراری ئەخیریش بۆ ئێوەی بەڕێزە، هیچ کەسێك خۆی فەرز نەکردیە، سەر کەسێکی تر، جماعی و ئەکسەریەتی دەنگەکان هەموومان ملکەچین و ئیحترامی لێ دەگرین، لێژنەی پێشمەرگە بۆ وەڵامدانەوەی پرسیارەکان تکایە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خۆی بەڕاستی جەیش یەعنی موجتمەعێکی تایبەتە، دوور دەکەوتەوە وانواعی قەزایای شەرعی دەبێتن دوایی طقوسي دینی لە هەموو شوێنێك هەیە، زۆر پێویستی بە ئیمامە بەڕاستی، دوایی شەهید دەبن لە کاتی شەهید زۆر جار ناتوانی جەنازەکەی بینیەوە، ئەدی کێ تەلقینی بدات؟ کێ بینێژێ؟ خۆ ئێمە ناکرێ، ئەو شتانە نابی، ئەگەر تەماشاتان کرد ئەو موئتەمەرەی فەلەستین کە گیرا لە ئەمریکا مومکینە کاك جمال بزانێت لە انابولس گیرا، لەو مەعەسکەرە گیرا مەعەسکەرەکیدا، بەحریش بوو، لەبەر ئەوە مزگەوتیشی لێ بوو، یەعنی مزگەوت و ئیمام دەوری هەیە بەڕاستی لە عەسکەریدا من لەگەڵ ئەو پێشەوایەش نیمە، لەگەڵ ئیمامم مەنصەبێکی دینیە لەهەموو دونیا دەڵێن ئیمام، لێرە شەهادەشی هەیە ناتوانین بلێین پێش نوێژ، چونکە پێش نوێژ هەمو کەس دەیکات، ئەوە مەنصەبیشی هەیە مەنصەبەکەی عەسکەری، دەڕوات هەتا دەرەجەی عقید، ئێستا ئێمە دوو مامۆستای زۆر گەورەمان هەیە لە قانوون هەردووکیشیان کوردن و هەردووکیشیان ئیمام طابور بوون لەناو جەیشی عیراقی، هەریەکیان ئێستا دوو ،سێ دکتۆرایان هەیە، یەعنی لە مەلا هەرە بەرزەکانی مەنتیقەی شەرق الاوسطن و، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی یاسایی رەئیتان تکایە.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە پشتگیری رەئیەکانی کاك شێردڵ حوێزی دەکەین لەو نوقاتانەی کە تەوزیحی کرد، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

ئێستا لەگەڵ ئاخر صیاغە دووبارە بیخوێننەوە تا بیدەینە دەنگدان. پێش ئەوەی بە عەرەبیەکەی بیخوێننەوە چاکی بکەن و چەند بەرێزێك پێشنیاریان کرد کە ئەوە لابردرێت، چونکە لە چەند کەسێك زیاتر بوون ئەو موقتەرەحە ئەخەینە دەنگدانەوە پێش ئەوەی ماددەکە بخەینە دەنگدان، نوقتەی نیزامی د.ناصح.

بەڕێز د.ناصح غفور رمضان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

تەبیعی زۆر دروستە ئەگەر وشەکە بکەینە ئیمام، بەڵام بە تەنها ئیمام نابێت ،

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

ئەو نوقتەیەت نیزامی نەبوو دکتور رجائەن دانیشە، تکایە ماددەکە بخوێننەوە بە عەرەبی.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة العشرون:

1-يعين الامام في البيشمركة- حرس الاقليم و يمنح درجته و يرقى و يحال على التقاعد و يعاد الى الخدمة و تقبل استقالته بقرار من الوزير .

2-تسري على الامام ذات الاحكام القانونية التي تطبق على الضابط الذي يماثله في الراتب الا اذا وجد قانون خاص.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

ئەو پێشنیاری ئەو بەڕێزانە ئەگەر صیاغەیەكتان هەیە بۆ ئەوەی بدرێتە دەنگدان، فەرموو كاك ئاریز.

بەڕێز ئاریز عبدالله احمد:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

پێشنیار ئەوەیە تێدا نەبێ، ئەوە نەبێ پێویست ناكات .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كركووكى):

ئێستا دوو رەئی هەیە، مەجموعەك لەو بەڕێزانە رەئیان ئەوەیە كە ئەو ئیمامە لەناو جەیش لابردرێت وە لێژنەی پێشمەرگەو جەنابی وەزیر و لێژنەی یاسایی پێیان وایە كە گرنگە بمێنێتن، ئێستا ئەو پێشنیارەی كە لابردرێت ئەیخەینە دەنگدانەوە، پێشنیاری لێژنەی یاسایی بە هەند وەردەگرین، دوو بەڕێز لەگەڵ ئەوە قسە بكات كە لابردرێت بۆ لابردرێ؟ ئەو بەڕێزانەی كە ئەیانەوێ لابردرێت تكایە روون كردنەوەی زیاتر بدەن.

بەڕێز ئاریز عبدالله احمد:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

من زووتر قسەم كرد كاك دیلمانیش قسەی كرد و برادەران كاك اسماعیلیش قسەیان كرد هەموومان رەئیمان ئەوەیە، ئەوە سوپایە، هێزە هێزەكە لەسەر ئەساسی موسڵمانیەتی دانەمەزرایە، لەسەر ئەساسی وەلاء بۆ نیشتمانەكە دادەمەزرێت، ئێمە لەو كوردستانە یەك موسڵمان راستە زۆرینەیە، بەڵام هێزی دیمان هەیە، بەڵام مەسیحیمان هەیە، بەڵام خەڵكی رەنگە دینی تریشمان هەبێ، كاكەییمان هەیە، بەڵام خەڵكمان هەیە موتەدەین نیە ئەوە یەك، دوو، من نازانم چ پێویست دەكات ئیمام؟ ئێمە پێشمەرگە بووینە قەت ئیمامی طابورمان نەبووە لە پێشمەرگایەتی، لەوەختی شەهید دەبین تەلقینمان دان وا بزانم شەهید بوون هەر تەلقینیشی لەسەر نیە، ئەوەشی لەسەر نیە، یەعنی شەهید شەهیدە لەڕێی نیشتمان و وەتەن لەبەر ئەوە ئێمە لە رابووردوودا ئەزمونی خۆمان هەیە، حەز دەكەم بۆ چی ئێمە لاسایی جەیشە دوا كەوتووەكان بكەینەوە؟ بوونی ئیمامی طابور لە جەیشێكدایە كە لە سالّی(21)ەوە تا ئێستا كوردستان تەخت دەكات و وێران دەكات، ئیمام طابوری تێدا بووە، كەی ئیمام طابوریكتان دیتیە بلّێت برادەرینە مزگەوتەكانی كوردستان نەسووتێنن ئەوە دژی ئیسلامە ،برادەرینە قورئانەكان نەسووتێنن ، مەبەستم بۆ چی تەقلیدی جەیشی عیراقی بكەین كە داگیركەر بووە كە زیاد لە (80) سالّە قورئانەكانی كوردستان، كتێبە پیرۆزەكانی

کوردستان، ئایینەکانی کوردستان دەسووتێنن، لەبەر ئەوە ئێمە پێویست ناکات ئەوە بکەین، بەڕاستی پێویست ناکات ئەوەی تێدابێت جەیشەکەمان، سوپایەکەمان، هێزی پێشمەرگەکەمان هێزێکی نیشتمانی نەتەوەییە ئەرکەکانی ئەرکی نیشتمانیە، مەسەلەکانی خوا پەرستی پەیوەندی بە خۆی و خوای خۆی هەیە ئەکرێت ئامادەی جومعە بێت،ئەکرێت لەناو مەعسەکەرەکەیدا مزگەوت بۆ خۆی بکاتەوە، بەڵام هیچ پێویست ناکات لەوێ هەر مەجموعەیەك ئیمامێکی هەبی ، ئیمام هیچ رۆڵێکی نە لە رووی دینی و نە لە رووی نیشتمانی و نە لە رووی نەتەوەیی نەبینیوە تا ئێستا ببینێ، مەبەستم لەناو سوپادا ،سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

كاك ديلمان فەرموو.

بەڕێز محمد احمد صالح:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

من هەمان رەئیم هەبوو و گوتم چونکە ئەوە هێزی اقلیمە ئەمە لە رەبایەیە ئەمە لە مەیدانی عەسکەریە،ئەمە پێویستی بە ئیمامەت ناکات، چونکە هەتا ئەگەر کەسێك شەهیدیش ببێتن خۆ لەوێ نایشارنەوە دەبەنە گوندێك، دەبەنە شارێك لەوێ تەلقین هەیە،لەوێ مەلا هەیە، یەعنی لەناو رەبیەکدا تەصور ناکەم شتێك هەبێ لەناو یاسایەکە بەناوی ئیمام، چونکە لەوێ ئەحکام، عیبادات، طقوسي دینی تەنها نوێژکردنە، جا لەهەر نوێژکردنێك دەتوانێ یەکێك هەبێ پێش نوێژ بکات لە رەبیەکەدا، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

ماموستا مەلا انور.

بەڕێز انور محمد غفور:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

سەرەتا ئیحترامم لە بۆ هەموو ئەو رەئیانە، ئەوەی باس لە باسی لێکۆڵینەوەیەو باسی دانانی قانوونە، یاسایە بۆ ئێمە، ئەو رەئیانەی ئەو پیاوە بەڕێزانە کاك ئاڕێز و خۆشەویستان تەرحیان کرد، ئەوە بەستنەوەی کۆمەڵە شتێکە بە شتێك، ئەوە نابێتە موبەریر بۆ ئەم مەوزوعە، باسەکە باسی یاسایەکی عەسکەری و پێشمەرگەو پاسەوانی هەرێمە، ئەصڵ وایە ئەو کەسانەی کە زیاتر قسەی تێدا دەکەن خەبیر بن تێدای و معلوماتێکی باشیان هەبێ لەو مەوزوعانەدا، ئەوە خۆی لە ئەصڵدا ئەصڵێکی وای دەوێ، ئێمە کاك دیلمان باس دەکا ئەو حرس الاقلیم هەمووی لە رەبیە و ئەوانەنن، ئێمە مەعەسکەراتمان هەیە و شتمان هەیە و تەدریبمان هەیە، خۆ چوار کەسمان نیە هەریەك لە رەبایەك بیتن، ئەوجا ئەو سیستەمە هیچ نابێتە مانای ئەوەی کە کەسێك هەبێ یان ئیمامێك هەبێ بۆ ئەو پەیویستیانەی کە هەیتی وەکو

جەنابی کاك شێردڵ ئیشارەتی پێکرد ئەوە موجتەمەعێکی بەشریە بۆ کارێکی مەخصوص و پێویست، کەسێك ئەگەر هەر عقیدە و بیرو بڕوایەکی هەبێت، مامۆستا ناچێ بڵێ دەبێ ئەتو ئیلا ئەوها بکەی یان ئەوها بیت، ئەوە شتێکی ئازادیە و حاڵەتێکە و بەشێکە لە کۆمەڵگا، چۆن مزگەوت هەیە، خەستەخانە هەیە، چۆن دکتۆری دەوێ، چۆن شتی دەوێ، با ئەوەشی هەبێت، خۆ نابێتە ئەرکەك و قورساییەك لەسەر ئەم دامودەزگایە، بۆیە حەز دەکەم شتەکان بە رێك و پێکی و بە وازیحی تەماشا بکرێت، نەك بە شێوازێکی تر کأنما دابڕابی لە کۆمەڵگا و ئەوانە ئینسانێك نەبن کە پێویستیان بە طقوسات هەبێت بە هیچ شێوەیەك، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

ڕێزدار کاك محمد فرج فەرموو.

بەڕێز محمد فرج احمد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێم وایە ئێستا هێزی پێشمەرگە ئەتوانین بڵێین گەورەترین ڕێژەی خەڵکێکی دیندار و نوێژکەرە، ئەوە تۆمەتێکی خراپە بیخەیتە پاڵی کە پێویستی بەو شتانە نیە، یەعنی کەم کردنەوەیە لە بەهای ئەو خەڵکە، ئەوە یەك،دوو، یەعنی ئەم خەڵکەش وەکو ئێمە ئەویش پێویستی بە کۆمەڵە شتێك هەیە، شتەکانی ئەبێ ڕێك بخرێت، تۆ ئەڵێی مزگەوتی ئەوێ، جومعەی ئەوێ، شتی ئەوێ، کێ بیکات؟ ئەگەر ئێستا تۆ بە یاسایەك یەکێك نەبێ ئەوە بکات کێ ئەیکات دوایی؟ ئەبێتە گەڕەلاوژە، هەرکەسێ بۆ خۆی دروستی ئەکات، ئەبێتە فەوزا، لەبەر ئەوە من تەعەجوب ئەکەم،ئینجا ئەوەی دەڵێ لە دێیەك دەمرێ و ئەچێتە دێکە ئاخر ئەوە بوویتە سیستەم، ئەو کات پێشمەرگە بووە نە ڕەسمیەتی هەبووە و نە کەس توانای هەبووە، نەکەس ناسیویتێ، ئێستا ئەمە موئەسەسەیە،موئەسەسە دبێ بە شێوەیەکی قەدر و بە قیمەت ئەبێ ئەو کەسەی خۆشی تەلقینی بکات بەجۆرێکی دروست، ئەوەی ئێستاش ئێمە دەیکەین پێشمەرگە لە شوێنێك شەهید دەبێت و دەیهێننەوە بۆ شوێنەکەی خۆی، ئەوەش هەڵەیەکە، کەمکردنەوەیە لە قیمەتی، لەبەر ئەوە ئەمە هەڵەیە لەناو گەلێکی وا تۆ بڵێی وەللاّ پێویستی بەمە نیە، خەڵکی نوێژکەر و مولتەزیم تۆ بڵێی پێویستی بەمە نیە، سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

کاك شیردل فەرموو.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕێزان ئەو ئیمامە لەسەر میلاك دادەنرێت، ئەوە مەعنای ئەوە نیە هەر ڕەبیەك و ئیمامەکی هەبێ، ئەوە مەعنای ئەوە نیە هەموو ڕۆژێ دەورە دەکات و لە مزگەوت دادەنیشن، ئەو شتانەی تێدا نیە، ئەو ئیمامە لە

خەستەخانەی عەسکەری دەبێ، لە مەقەری فرقە دەبێ، لە مەقەری لیوا دەبێ، لەو شوێنانە زۆر پێویستە وە ئەوانە بڕوا بکەن ژمارەیان لەناو جەیش ئەوەندە زۆر نیە، بە هەمووی چەند دانەیەکن هەتا لە عیراقیش،یەعنی من پێم گوتن لە ئەمریکای لە مەعەسکەرەکی مؤتمریان بەست مزگەوتی تێدا بوو، یەعنی ئەوە بە ڕای من بەو شێوەی کە لە عەسکەری دانرایە بوونەکەی باشترە لە نەبوونەکەی،چونکە زۆر پێویستیان پێی دەبێ، لە خەستەخانەك رۆژی ئەو هەموو جەنازەیە دێتەوە دەبێ یەکێکی تێدا بی، هەر ئەوانەی ئێمە ئەگەر لێیان بگەڕێن نازانن کفن چۆن دەکرێت بەڕاستی، ئێ خۆ ئەکسەریەتی ئێمەش ئیسلامین وە دەشکرێ لە کاتی پێویست ئیستیفادە لە خەڵکانی دی وەربگرین و لە دینەکانی دیش، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

جەنابی وەزیر فەرموو.

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو شتانەی ئێستا لێرە ئەو جەدەلە جێی خۆی نیە، لەبەر ئەوەی جێی خۆی نیە شتێك هاتیە لە میلاکدا هەیە وەکو هەموو بەشەکانی تر کە هەمانە و لە وحدات باسکرایە، ئیمام طابور هەیە، طابور کەلیمەکی تورکیە، طابور یەعنی فەوج، لەبەر ئەوەی مجموعە خەڵکێك کۆ دەکاتەوە پێش نوێژیان لە پێش دەکات، لام وایە لە تەسمیەکەی دەتوانین ئیمامی تەسبیت بکەین، بوونیشی نەك هەر زەروریە، زۆر زەروریە، پاشان خەڵکانێك نایانەوێ نوێژ بکەن با نەیەن، نایانەوێ تەلقین بدرێن با وەسیەت بکات لەسەری نەخوێنن، بەڕاستی ئەو مەوزوعە داب و نەریتێکی کوردین، ئێمە هەموو ئیسلامین، راستە خەڵکانی تریش لە پێکهاتەی پێك هاتووە بەس زۆرینەی ئیسلامە، بۆیە ئەو عادات و تەقالیدەی کە پێشتریش هاتووە لە جەیشی عیراقی وەکو میلاك پێویستە بمێنێ، زۆریش لەسەر کەس نیە، خۆی ئازادە کاری دینی چ هەڵدەبژێرێ. زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

رێزدار د. ناصح فەرموو.

بەڕێز د. ناصح غفور رمضان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پشتگیری لە وتەکەی جەنابی وەزیر و کاك شێردڵ دەکەم ئەبێ بمێنێ، هۆکارەکەشی ئەوەیە کە لە هێزی بەرگری عیراقدا ئەوە هەیە و پێشمەرگەش بەشێکە لە هێزی بەرگری عیراقدا، واتە ئەبێ هەبێت، بەڵام تکام وایە وشەکەی کە ئەیکەنەوە کوردی بیکەنە ئیمامی تابور ، چونکە تەنها ئیمام بەکەڵك نایەت، لەگەڵ رێز و سوپاسمدا.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

ڕێزدار کاك ئاریز فەرموو.

بەڕێز ئاریز عبدالله احمد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە کاتێك کە ڕەئی دەدەین هەر کەس تەعبیر لە بیر و بۆچوونی خۆی دەکات، پێویست ناکات کەس کەس بە غەڵەت دابنێ، کاك محمد فرج دەڵێت غەڵەتن، ئەوان وا ئەڵێن، من پێم وایە بەخۆی غەڵەتە کە پێی وایە ئێمە بیرو بۆچوونی خۆمان دەردەبڕین، لەبەر ئەوە حەق نییە بەم شێوە تەعامول لەگەڵ یەك بکەین.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

تکایە تەعلیق لەسەر ڕەئی یەك لێ مەدەن، با هەر کەسێك ڕەئی خۆی بداتن، ئێستا کۆتایی پێ دێنین، دوو بیروبۆچوون هەیە، یەکێك ئەیەوێت لابچێت و ئەوەی تر ئەیەوێ بمێنێ، تکایە هەر ڕەئێ لێرە ئەوترێت ڕەئیەکەی موقدەسە بەس ڕووی دەم لە یەکتر نەکەن ئەوا ئەکسەریەت قەرار دەدات جێگای ڕێزی هەموومانە، تکایە ئەیخەینە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەو فەقەرەیە لابچێت دەستی بەرزبکاتەوە؟ کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەو ماددەیە بمینێت؟ زۆرینەی دەنگ لەگەڵ ئەوەیە لە شوێنی خۆی بمێنێ و زۆر سوپاس، ئێستا لێژنەی یاسایی ئاخر صیاغەتان بۆ ئەوەی گشت ماددەکە بدەینە دەنگدان،

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی بیست:

1-ئیمام لە هێزی پێشمەرگە -پاسەوانی هەرێم دادەمەزرێ پلەی خۆی پێ دەدرێت و بەرز دەکرێتەوە و خانەنشین دەکرێ و دەگێردرێتەوە بۆ خزمەت و دەست لە کار کێشانەوەی بەبڕیارێك لە وەزیرەوە ئەنجام دەدرێت.

2-هەمان ئەو حوکمە یاساییانەی کە بەسەر ئەفسەری هاوشێوەی لە مووچەدا پیادە دەکرێت ئیمامیش دەگرێتەوە مەگەر دەقێکی یاسایی تایبەت هەبێت.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

ئێستا وەکو ئەوەی لێژنەی یاسایی ئاخر صیاغەی خوێندەوە ئەیدەینە دەنگدان تکایە کێ لەگەڵیدایە دەستی بەرزبکاتەوە؟ زۆر سوپاس کێ لەگەڵدا نیە؟ شەش کەس لەگەڵیدا نیە بەزۆرینەی دەنگ وەرگیرا.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی بیست و یەك: دەبێ ئەم مەرجانەی لە ماددەی سێیەمی ئەم یاسایەدا هاتوون جگە لە بەڕگەی چوارەمیدا لە پێشەوەشدا هەبن بەمەرجێك بڕوانامەی بەرایی زانکۆی بەدەستەوە بێت لە زانستە شەرعی یان ئایینی یان هاوشێوەکانی.

بەڕێز عبدالكريم ابوبكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

المادة الحادية و العشرون: يشترط فيمن يعين اماماً نفس الشروط المنصوص عليها في المادة الثالثة من هذا القانون بأستثناء الفقرة الرابعة منها على ان يكون حائزاً على شهادة جامعية اولية في العلوم الشرعية او الدينية او ما يعادلها.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

ئێستا وەكو ئەوەى بە كوردى و عەرەبى خوێندرايەوە ئەيخەينە دەنگدانەوە، كێ لەگەڵيدايە با دەستى بەرزبكاتەوە؟ زۆر سوپاس، كێ لەگەڵيدانيە؟ چوار كەس لەگەڵيدا نيە ، بەزۆرينەى دەنگ وەرگيرا، زۆر سوپاس ، تكايە بۆ ماددەيەكى تر لێژنەى ياسايى.

بەڕێز عبدالكريم ابوبكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

ماددەى بيست ودوو: وەزير بەو رێنمايە دەريدەكات:

1-پلە و مووچە و سەر مووچەى ساڵانە و بەرزكردنەوەى پلەكانى ئيمام ديارى دەكات.

2-ئەرك و پۆشاك و نيشانەكانى ئيمام ديارى دەكات.

المادة الثانية و العشرون: تحدد تعليمات يصدره الوزير ما يلي:

1-درجة الامام و راتبه و علاوته السنوية و ترقياته.

2-واجبات الامام و زيه و شاراته.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزى:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

من لەگەڵ ماددەكەم و تەماشاى ماددەكەش كەن، ماددەكە هەموو وەزير دايدەنى، يەعنى مەرسومى هەرێم نيە، وەزير بەپێى پێويستيش دايدەنێ لەبەرئەوە شتەكە موحەدەديشە يەعنى ويستم ئەمە روون كەمەوە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

جەنابى وەزير فەرموو.

بەڕێز عمر عثمان ابراهيم/وەزيرى پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

من لەگەڵ ماددەكەم .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

بەڕێزان ئەندامانى پەرەمان كێ دەيەوێ قسە بكات؟ پەخشان خان فەرموو.

بەڕێز پەخشان عبدالله حسين:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕاستی من قسەم لەسەر خودی ماددەکە نیە، قسەم لەسەر شێوازی مونافەشەیە .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

نەخێر رەجائەن دانیشە، د.ڕۆژان فەرموو.

بەڕێز ڕۆژان عبدالقادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من تەنها ڕوونکردنەوەیەکم دەوێ لە لێژنەی یاسایی یان لێژنەی پێشمەرگە، لە ماددە بیست بڕگە یەك دەڵێ بە بڕیاری وەزیر دەرەجە و تەرقیەی هەموو دەکرێ، لێرەش دەڵێ بە پێی تەعلیمات، ئەگەر تەنها لۆم ڕوون بکەنەوە، سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

ڕێزدار کاك خورشید فەرموو.

بەڕێز خورشید سلیم شێرە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

له ماددە بیست له فەقەرە دوو دەڵێ(تسري على الامام ذات الاحكام القانونية التي تسري على الضابط) لێرش دەڵێ (تحدد راتبه و علاوته .....بامر من الوزير)، لەوێ حقوقی ضابطي دەداتێ ضابط وەزیر ناتوانێ تەحدیدی راتب و ئەوەی بۆ بکات، جا نازانم ئەوە تناقض نیە؟

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

ڕێزدار لێژنەی پێشمەرگە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خۆی تەعینی ئیمام درایتە دەست وەزیر، یەعنی بە مەرسوم نیە، لەبەر ئەوەی هەموو شتەکانی لەیەکەم جارەوە تەحدیدی دەکات مومکینە هەندێکیان شەهادەشیان لەوە زیاتر بێ، یەعنی شەهادەیان لەکولیە زیاتر بێ، ئەو کاتە وەزیر دەکرێ ڕوتبەی زیاتریشی بداتێ و عەلاوەی زیاتریشی بداتێ، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

جەنابی وەزیر فەرمو.

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڵێ هیچ مولاحەزەم نیە لەسەر ماددەکە، بەڵام ئەوەی کە کاك شێردڵ باسی کرد تەبعەن پاشان تەعلیمات و شروتی بۆ دەردەچێتن و بەپێی ئەو تەعلیماتانە دەتوانێ مەنحی روتبەی بکەین و جل و بەرگی چۆن بێت و وسامی چۆن بێت.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

لێژنەی یاسایی ئێستا دووبارە ئاخر صیاغەی بخوێننەوە بۆ ئەوەی بیدەینە دەنگدان

بەڕێز عونى كمال سعيد بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الثانية و العشرون: تحدد تعليمات يصدره الوزير ما يلي:

1-درجة الامام و راتبه و علاوته السنوية و ترقياته.

2-واجبات الامام و زيه و شاراته.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

بەکوردیش تکایە.

بەڕێز كريم بحرى عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی بیست و دوو: وەزیر بەو ڕێنمایە دەریدەکات:

1-پلە و مووچە و سەر مووچەی سالانە و بەرزکردنەوەی پلەکانی ئیمام دیار دەکات.

2-ئەرك و پۆشاك و نیشانەکانی ئیمام دیار دەکات.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كركووكى):

ماددەی بیست و سێ تکایە.

بەڕێز كريم بحرى عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ماددەی بیست و سێ:مووچەی تەواو بەو ئافرەتانە دەدرێت لە ریزەکانی هیزی پێشمەرگەی- پاسەوانی هەرێم کاردەکەن لەگەڵ هەموو ئەو دەرمالانەی کە پێیان دەدرێت لە کاتی منداڵ بوون و مۆڵەتی دایکایەتیدا.

بەڕێزعبدالكريم ابوبكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

المادة الثالثة والعشرون: تدفع للنساء اللواتي تخدمن في صفوف قوات البيشمركة حرس الاقليم الراتب الكامل مع كافة المخصصات الممنوحة لهن اثناء الولادة و في فترة اجازة الامومة.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

بەڕێزان کەس موناقەشەی هەیە؟ کەرەم کە.

بەڕێز سارا خضر پیرۆت:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو ماددەیە ماددەیەکی باشە، لەبەر ئەوەی هەمان ماف لە نێوان پێشمەرگەی ژن و پیاو جیاوازی پێ نەکراوە، بەڵام پرسیارێکم هەیە لە لێژنەی پێشمەرگە یان جەنابی وەزیر تەنها رووونکردنەوەیەکە، ئێمەی ژنان بە دوو شێوە بەشدار بووین لە خەباتی ڕزگاریخوازی کوردستان، یەکێکیان ئەوەیە کە وەکو پێشمەرگەی فیعلی کە بە داخەوە ژمارەیان زۆر کەمە ئەمانە وەکو پێشمەرگەیەکی ئاسایی ئیشیان کردووە و فەرقی پێ ناکرێ لەگەڵ پێشمەرگەی پیاو، حاڵەتێکی دیکەی بەشدارکردنی ژنان هەیە لەناو شۆڕشدا ئەویش کە هاوسەری ئەم پێشمەرگانە بوون و چەوسانەوە کاریان کردووە بۆ خزمەت کردن و خواردن ئامادە کردن و ئەو کارانە لە بواری پێشمەرگایەتی، پێشتر حاڵەتێك بوو خانەنشینی هەبوو پێیان دەگوتن ژنانی شار، ئایا ئەو حاڵەتە حیسابی بۆ ناکرێ؟ هیچ بە خزمەت حیساب نیە؟ جێگای نابێتەوە لەم یاسایە؟ زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی پێشمەرگە تکایە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە قانوونەکەمان قانوونی پێشمەرگەیەو لە دوای خۆی وەزارەتی پێشمەرگە تەعلیماتی پێ دەردەکات بۆ ئەو شتانەی کە دەیەوێ بیگرێتەوە، چونکە هەموو کەسێك کە پێشمەرگە بێ دەبێ فەرماندەکانی کۆنی پێشمەرگە تەئیدیان بکات، ئەوەشمان کرد لەبەر ئەوەی ژن کە مەسەلەی منداڵبوون و ئەوانە مووچەی تەواویان نەدەدایێ، ئێستا دەمانەوێ مووچەی تەواویان بدەینێ، یەعنی هەموو مخصصات و هەموو مووچەکانی لەکاتی ئەوەی وەریدەگرێ لەکاتی دەوام، لە کاتی ئیجازە و لەکاتی منداڵبوون و ئەو مۆڵەتەی دواییش هەمووی دەیدرێتێ، لە هەموو ئەوانە مووچەی تەواو وەردەگرێتن و حیسابەکانی دیکەشی وەکو حیسابی پێشمەرگەی ئیعتیادی دبێت و، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێزان ئێستا وەکو ئاخر صیاغەی لێژنەی یاسایی خوێندیەوە ئەیخەینە دەنگدان، کێ لەگەڵدایە دەستی بڵندکات تکایە؟ زۆر سوپاس،کێ لەگەڵدا نیە؟ بەکۆی دەنگ پەسند کرا، بۆ ماددەی دواتر تکایە.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی بیست و چوار: مەرجەکانی پلە بەرزکردنەوە و پێدانی پێشخستن و سزادان و مۆڵەتەکان بۆ پێشمەرگەو پلەدارەکان بەیاسایەك دیار دەکرێت.

بەڕێز عبدالكريم ابوبكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن:

المادة الرابعة والعشرون: تحدد شروط الترقية و الترفيع و العقوبات و الاجازات و الشؤون الاخرى للمتدرجين بموجب قانون.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

لێژنەی پێشمەرگە؟

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئێمە لەگەڵ ماددەكەين .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كركووكى):

بەڕێزان كێ ئەيەوێت لەسەر ئەم ماددەيە قسە بكات؟ كاك سەردار كەرەم كە.

بەڕێز سەردار صباح بوزو هەركى:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئێمە هەر چەندە لە چەند ياسای ديكەش باسی ئەو شتەمان كرديە بەڵام من پێموايە ياسا دەستنيشانی ئەوە ناكات ياسايەكی دی دەربخات، يەعنی لە دەستووردا دەڵێت (ينظم بقانون)، دەستوور تەحديد دەكات بە ياسايەك دەربكرێت، ياسا تحديد دەكات بە نيزام و بە تعليمات دەربخات، بەڵام ياسا بڵێين بە ياسايەكی دی دەربخات من لەگەڵ ئەو رەئيەدا نيمە، من پێشنيار دەكەم بە نيزام بێت، سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

لێژنەی پێشمەرگە تكايە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئەوانە شتێكی زۆر تەفاصيليان تێدايە، ئێمە نەمانويستيە تەفاصيلەكان لێرە بينين، بەنيسبەت شرووتی تەرقيە تەفاصيلی زۆرە. بەنيسبەتی تەرفيع شرووتی زۆرە،عقوبات، ئيجازات،ئيجازات ئەنواعی ئيجازات هەيە، ئيجازەی مرضي هەيە، درێژ هەيە، خارج هەيە، يەكجار زۆرە، لەبەر ئەوە قانوونی عەسكەريش قانوونێكی تايبەتە لەگەڵ قانوونی مەدەنی ،زۆر لەگەڵ قانوونی مەدەنی جياوازە، مەحاكمی عەسكەری جياوازە هيچ عيلاقەيەكی بە مەحاكمی مەدەنی نيە، يەعنی ئەوانەی لە عەسكەری مختصن، ئيش و كارەكانی عەسكەريش مختصە، لەبەر ئەوە ئەوە زۆر زەروورية كە لێرە بی ، چونكە ئەوە شتێكی زۆر فراوانەو شتێكی كورت نيە، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

جەنابی وەزیر ڕات چیە؟

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڵێ وەکو ڕوونی کردەوە یاسای مەدەنی کە تۆ بیخوێنیەوە شتێکی یەکجار زۆرە و بێهێنی لێرە موناقەشەی بکەی، یەعنی تەرفیع و تەرقیە یان ئەو قانوونانەی کە دەردەچێتن، حەتمەن دەبێ بە قانوون بێت نەك بە نیزام، بەنیزام نیە بە قانوون، بۆیە دەبێ وەکو خۆی بمێنێتەوە و تەئیدی ئەوەی دەکەم و، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی یاسایی ڕەئیتان؟

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەکە زۆر وازحە و بەپێی قانوونە، پشتگیری بۆچوونی لێژنەی پێشمەرگە و جەنابی وەزیر دەکەم، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

ئەیخەینە دەنگدان وەکو ئەوەی کە خوێندرایەوە بە کوردی و بە عەرەبی، کێ لەگەڵیدایە تکایە دەستی بەرزبکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نیە؟ یەك کەس لەگەڵدا نیە بە زۆرینەی دەنگ وەرگیرا ،بۆ ماددەی دواتر تکایە.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەروازەی سێیەم

خانەنشینی

بەشی یەکەم

خانەنشین کردن

ماددەی بیست و پێنج: پێشمەرگە لەم حاڵەتانەی خوارەوە خانەنشین دەکرێت:

1-بەپێی تەمەن و بە پێی ئەم خشتەیەی خوارەوە:

پلە	تەمەن
فەریقی یەکەم	63 ساڵ
لیوا	60 ساڵ
عەمید	58 ساڵ
عقید	55 ساڵ
مقدم	53 ساڵ

رائد،نقیب	49 سالّ
ملازم،ملازمی یەکەم	45 سالّ
نائب عەریفی فەنی تاجێگری ئەفسەری فەنی	55 سالّ
نائب عەریف تاجێگری ئەفسەر	50 سالّ
سەرباز تا سەربازی یەکەم	45 سالّ

2-لە کاتی تووشبونی بە نەخۆشیەك کە رێگر ببێ لە بەردەوام بوونی لە خزمەت ئەمەش بە ڕاپۆرت دەبێ لە لایەن لێژنەی پزیشکی پسپۆرەوە.

3-لەکاتی مردنی ئەگەر خۆی دەستی تێدانەبێت خزمەتەکەی دەگەیندرێتە (15) سالّ ئەگەر لەوە کەمتر بێت.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی پێشمەرگە رەئیتان؟

بەڕێز شێردلّ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەگەلّ ماددەکەین.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێزان ئەوانەی ئەیانەوێ قسە بکەن با ناویان بنووسن، ڕێزدار د.هاله فەرموو.

بەڕێز د.هاله سهیل وادی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە بڕگە دوو لە کاتی تووش بوونی بە نەخۆشیەك، پێشنیار دەکەم یان کەم ئەندامی ئیزافە بکرێت، لەبەر ئەوەی هەر نەخۆشی نیە لەوانەیە تووشی کەم ئەندامی بیت، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

کاك محمد فەرموو.

بەڕێز محمد احمد صالح(دیلمان ئامێدی):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوەی من دەزانم لە عیراق دەرچووە قانوونێکی خانەنشینی موەحەد، ئەمە موعارز نەبێت لەگەلّ ئەو قانوونە، ئەوە یەکەم، دوو ، تەوحید نابن ئەوە بێ لەسەر ئەساسی عومر با (63) سالّ بیت، یەعنی بۆ تەوحیدی ئەم ساڵە با هەمووی ببێتە (63) سالّ، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی)

ڕێزدار د.شوکریە فەرموو.

بەڕێز د. شوکریە رسول ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من دەربارەی خاڵی سێهەم ئەڵێ لەکاتی مردنی ئەگەر خۆی دەستی تێدا نەبێ، ئەم پرسیارەم رووبەروی بەڕێز وەزیری پێشمەرگە دەکەم، یەکێك ئەگەر مرد چۆن خۆی دەستی تێدا بی؟ حەز دەکەم ئەوەم بۆ روون بکەنەوە،

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

ڕێزدار کاك ئیحسان.

بەڕێز احسان عبدالله قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕای من ئەو فەقەرانە فەرقن لە کوردی و لە عەرەبی،یەکێك زیاد دەبێتە چوار فەقەرە، چونکە ئی کوردی باسی ئیمامی نەکردیە و ئی عەرەبی باسی مردنی نەکردیە لەبەر ئەوە با ببێتە یەك، لەفەقەراتەکان یەکێك زیادە، ئی عەرەبی باسی ئیمام کردیە لە کوردی نەکردیە، ئی عەرەبی باسی مردن نەکردیە ئی کوردی باسی کردیە، ئەبێ لێك بکرێتەوە ببێتە چوار فەقەرە، لێرە مەسەلەکە دروست دەبێ و تەواو دەبێ .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

ڕێزدار لێژنەی پێشمەرگە رەئیتان تکایە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە اولا، ئیستیناد دەکەین لەسەر عەرەبیەکە، دووەم ئێمە گوتوومانە ئەگەر نەخۆشیەکەی نەیەڵێ ئیستمرار لە خدمەی بکات، چونکە هەندێ نەخۆشی هەیە شەرت نیە کەم ئەندام بیت، توشی نەخۆشی نەفسی دەبێت، تووشی نەخۆشیەك دەبێت هەموو ئەنامەکانی تەواوە و ناتوانی کار بکات، لەبەر ئەوەیە ناتوانین تەحدید بکەین، کە نەیتوانی ئیش بکات ئیحالەی تەقاعود دەکرێت، بەنیسبەتی ئەوەی د.شوکریە، ئەگەر خۆی دەستی تێدا بێت، چونکە خۆت دەزانی عەسکەر سیلاحیان بە دەستەوەیە، سیلاح عادەتەن دوژمنی شەخصەکەیە، جاری وا هەیە خۆی ئینتیحار دەکات، کە خۆی ئینتیحاری کرد ئەوا موستەحەق نیە .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی یاسایی رەئیتان تکایە.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

صیاغەی عەرەبیەکە تەواوە ئی کوردیەکە نا، دیارە بەغەڵەتی ئەو فەقەرەیە ئیزافە کرایە، برادەران دیارە مولاحەزەیان نەکردیە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

لەبەر ئەوەی لە تەرجومەکە لە کوردی بەهەڵە هاتووە، بۆیە عەرەبیەکە دەکەینە ئەساس بۆ ئەم ماددەیە، تکایە بە عەرەبی ئاخر صیاغەی بخوێننەوە تا بدرێتە دەنگدان.

بەڕێز عبدالكريم ابوبكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من ئیقتیراحێکم هەیە (ثانیاً و ثالثاً) جێیەکانیان بگۆڕین، چونکە (ثالثاً: في حالة اصابته)، ئەو کاتی لەبۆ ئیمام دەڕوات اما بینما لە بۆ پێشمەرگەیە لەبەر ئەوە ثالثاً بکەینە ثانیاً و ثانیاً بکەینە ثالثاً ئەگەر رەئیتان هەبێ؟

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

بەڕێز کاك فرست رووونکردنەوەیەکی هەیە، کەرەم کە.

بەڕێز فرست احمد عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ثالثاً شاملی هەموویانە، چونکە لەسەری هاتووە (يحال البيشمركه على التقاعد فى الحالات التالية اولاً، ثانياً، ثالثاً) ، بۆ ئیمام ناچێت بۆ هەموویان دەچێت ، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

تکایە ئێستا بە عەرەبی بخوێننەوە وەکو ئاخر صیاغە تا بیدەینە دەنگدان.

بەڕێز عونی كمال سعيد بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

الباب الثالث

التقاعد

القسم الاول

الاحالة على التقاعد

المادة الخامسة والعشرون:يحال البيشمركة على التقاعد في الحالات الاتية:

1-بموجب العمر كالجدول الاتي:

الرتبة	العمر
الفريق الاول	63 سنة
اللواء	60 سنة
العميد	58 سنة
العقيد	55 سنة

المقدم	53 سنة
الرائد-النقيب	49 سنة
الملازم-الملازم الاول	45 سنة
من نائب عريف فني الى نائب ضابط فني	55 سنة
من نائب عريف الى نائب ضابط	50 سنة
من الجندي الى الجندي الاول	45 سنة

2- يحال الامام على التقاعد عند اكماله سن الستين من العمر.

3 - في حالة اصابته بمرض يمنعه من الاستمرار في الخدمة على ان يثبت ذلك بموجب تقرير صادر من لجنة طبية مختصة.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

بەڕێزان ئێستا كێ لەگەڵ ماددەكەیە بەو شێوەی كە بەعەرەبی خوێندرایەوە دەستی بەرزبكاتەوە تكایە؟، زۆر سوپاس، كێ لەگەڵدا نیە؟ بەكۆی دەنگ وەرگیرا، زۆر سوپاس، بەڕێزان ئێستا سەعات دووە ئەیكەینە پشوو سەعات چوار بەردەوام دەبین بۆ ئەوەی ماددەكە تەواو بكەین، تكایە سەعات چواری رێك لێرە ئامادە بن، زۆر سوپاس تا ئەو وەختە.

دانیشتنی دوای نیوەڕۆ

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

بەناوی خوای گەورەو میهربان.

بەناوی گەلی كوردستان، ئێستا بەردەوام دەبین لە سەر دانیشتنەكەی ئیمڕۆ سەر لە بەیانی، داوا لە لێژنەی پێشمەرگە و لێژنەی یاسایی دەكەین تەشریف كەن و بێنە جێگای خۆیان، فەرموون، لێژنەی یاسایی كەرەم كەن فەرموون.

بەڕێز كریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ماددەی بیست و شەش:فەرماندەی گشتی هێزەكانی پاسەوانی هەرێم یان ئەوەی دەسەڵاتی پێ دەدات، بۆی هەیە پێشمەرگە خانەنشین بكات لەم حاڵەتانەی خوارەوە:

1-ئەگەر لە میلاك زیاد بوو.

2- سەلمێنرا كە بێ توانا و كارامەیە .

3-پابەند نەبوونی بە نەریت و پرەنسیپەكانی خزمەتی پێشمەرگایەتی .

بەڕێز عبدالكریم ابوبكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

المادة السادسة والعشرون: للقائد العام او من يخوله، احالة البيشمركة على التقاعد في الحالات التالية:

1 - اذا كان زائداً على الملاك.

2 - عند ثبوت عدم كفاءته للخدمة .

3 - عدم التزامه باداب و مبادئ البيشمركة.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

لێژنەی پێشمەرگە كەرەم كە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزى:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئێمە تێبینمان لەسەر نیە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

ئەندامانى بەڕێزى پەرلەمانى كوردستان ئەوەى ئەیەوێت قسە بكات با ناوى بنووسێت، شمسە خان فەرموو كەرەم كە.

بەڕێز شمسە سعید محمود:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئێمە بەدەر لەم سێ خاڵەى كە ئیحالە كردنى پێشمەرگە بۆ تقاعد لە لایەن قیادەى عامەى قواتى حرس الاقلیمەوە بێ، لە ماددەى دووە ئەو صلاحیەتەشمان داوەتە وەزیرى پێشمەرگەش بەشێوەیەكى عام كە لێرە ئەڵێ(یكون قبول استقالته و احالته على التقاعد .... باقتراح من وزیر البیشمركة و بموافقة من القائد العام لقوات حمایة الاقلیم او من یخوله). لێرە ئەپرسم ئەو صلاحیەتە لێرە بۆ لەم ماددەیەدا نەدراوەتەوە دەست وەزیرى پێشمەرگەش جیا لەو سێ خاڵە؟ زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

شیرین خان كەرەم كە.

بەڕێز شیرین عبد الرحمان دنیو:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

(احالة البیشمركة على التقاعد اذا كان زائداً على الملاك)، باشە ئەگەر هاتوو تەمەنى وى ناكرێ تقاعد بێ چۆن دەبێ تقاعد بێ؟ ئەو شروتە لەسەر چ ئەساسەك؟ زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

كاك ئەرسەلان كەرەم كە.

بەڕێز ئەرسەلان غفور سلیمان:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

وەللاّ من زیاتر وەكو پرسیاروایە، فەرماندەى گشتى هێزى پاراستنى هەرێم لە بۆ خانەنشین كردنى پێشمەرگە یەكەمیان ئەگەر لە میلاك زیادبوو، ئەوە شتەكى باشە، بەڵام دو خاڵەكەى تریان ئەگەر سەلێنرا بێ توانایە و خاڵى سێیەم پابەند نەبوون بەنەریت و پرەنسیپەكانى خزمەت كردنى پێشمەرگایەتى، ئەوە ئەگەر لە نیزامى سەربازى بێ مەفروزە عقوبە بدرێن نەك ئیحالەى خانەنشین بكرێن، خانەنشین كردنیش جۆرێكە لە پاداشت، ئیمتیازات و حقوق و مافى خۆى دەبێت، ئەوانە حەقە عقوبە بدرێن بە

گواستنەوە یان دەرکردن یان ئیعفا کردن یان هەر نەوعەکی دیکە بێت نەك خانەنشین، خاڵی یەکەمیان ئەگەر لە میلاك زیاد بوو رەنگە ئەتۆ پێویستت بە هێزێکی زیاتر بێت ئەوانە لە میلاك زیادن کەسانێك هەڵئەبژێری کە خانەنشین دەکرێن و جێی کەسانێکی دیکە دەگرنەوە، ئەوانەی کە بێ توانا و بێ ئیمکانیاتن کە دەرۆن مەفروزە ئیعفا بکرێن، ئەگەر رووبکردنەوەکمان بدەنێ، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

سوپاس، لێژنەی پێشمەرگە تکایە وەلامی ئەم بەڕێزانە بدەنەوە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لێرە کە باسی ئەوەی دەکەین کە دەڵێین ئیحالەی پێشمەرگە مەقصەدمان پێشمەرگە و ئەفسەریشە، کو دەڵێی عەسکەری بیلزەبت عەسکەریەکەمان دانایە، لەبەر ئەوە کە لەوێ ئەو باسی کرد کە گوتی لە شوێنێکی تر هاتیە، ئەوە ئەو کاتی لەوێ لە بۆ ئەفسەران هاتیە، لێرە بۆ هەموویان هاتیە ئەفسەر و خۆبەخش، لەوێ تەنها بۆ خۆبەخش هاتیە صلاحیاتەکەی وەزیر بۆ خۆبەخشەکەیە، بەنیسبەتی زائد علی الملاك ئەوە ئیعتیادیە کە ملاك زیاد بوو یەعنی پێویستیان پێ نیە، بە نیسبەت ئەوەی دووەمیش ئەوە زەبت و رەبتی دەگرێتەوە، مبادئ پێشمەرگە چیە؟ مبادئ پێشمەرگە دیفاعە لە وەتەن، یەعنی ئەگەر یەکێك دیفاعی لەوەتەن نەکرد چی لێ دەکەی؟ دەبی تەقاعودی بکەین.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێز وەزیری پێشمەرگە فەرموو.

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مومکینە هەندەك لەو بابەتەی کە لێرە هاتبێ مومکینە ئەسلەن هەندەك ئیلتیزام نەکەن بە زەوابت و ئەوامرو تەعلیمات و بە ئەرکەکانی خۆیان هەڵنەستن، یان ئەسڵەن لە رێزی پێشمەرگایەتی نەمێنێ لەو حالەتەی مەبەستی ئەوەش دەگرێتەوە، ئەوجا دەبێ ئەو ئیجرائاتەی لەگەڵ بکرێت کە لێرە هاتووە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی یاسایی ئاخر رەئیتان تکایە.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە راپۆرتی هاوبەشمان نووسیوە لەگەڵ لێژنەی پێشمەرگە، ئەو شتانەی کە تەسبیت کراینە ئەوە رەئی هەردووکمانە، لێژنەی یاسایی و لێژنەی پێشمەرگە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

ئێستا وەکو هیچ گۆڕانکاریەك بەسەریان نەهات ئەیخەینە دەنگدانەوە وەکو بە کوردی و عەرەبی خوێندرایەوە و لێژنەی پێشمەرگەش تەئیدی کرد، کێ لەگەڵدایە با دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نیە؟ بە زۆرینەی دەنگ پەسند کران بۆ ماددەیەکی تر تکایە.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی بیست و حەوت: لەکاتی پێویست ولەبەر بەرژەوەندی گشتی، سەرۆکی هەرێم کە فەرماندەی گشتییە بۆی هەیە پێشمەرگە خانەنشین بکات و مافەکانی خانەنشینی پێ بدرێت بە پێی ساڵەکانی خزمەت ئەگەر ماوەی یاساییشی لەخزمەتی پێشمەرگایەتی بۆ خانەنشینی تەواو نەکردبێت.

بەڕێز عبدالکریم ابوبکر مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة السابعة والعشرون: في حالة الضرورة و للمصلحة العامة، لرئيس الاقليم احالة البيشمركة على التقاعد ومنحه الحقوق التقاعدية ولو لم يكمل المدة القانونية للتقاعد كبيشمركة.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێز کاك فرست موداخەلەیەکی هەیە.

بەڕێز فرست احمد عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەرەئی من ئیحاله کردنی لەسەر تەقاعود به سیفەت قائیدی عامه قائیدی گشتیه نەك به سیفەت سەرۆکی هەرێم، مەفرووزه لێره بەو شکله بێت(في حالة الضرورة للقائد العام احالة البيشمركة على التقاعد)، چونکه لازمه خۆی به سیفەتی عەسکەری ئیحاله بکرێت لەسەر تەقاعود نەك به سیفەتی مەدەنی.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێز جەنابی وەزیری پێشمەرگە.

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/ وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڵێ تەئیدی کاك فرست دەکەم قائدی عامه، بەس توخوا شتەکه تێپەڕی و دەنگ درا ئەو برایانه بەس من یەك تەوزیح دەدەمه ئەو فەقەرەی پێشتر که دەڵێن لەبەر چی عقوبه دەدرێ بۆ تقاعد؟ دەبینی بیست ساڵه پێشمەرگه بووه (25) سالێ پێشمەرگایەتی کردووه طردي کەی،عقوبەی کەی، ئیلتیزامیشی مایه، لەبەر ئەوەی یەکسەر تەقاعودی دەکەین و ئەو خزمەتەی لێ نەسووتێ، ئەو موقتەرەحەی تازەش من تەئیدی کاك فرست دەکەم.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی پێشمەرگه رەئیتان تکایە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەگەر ئەو ئیقتیراحەی کاك فرست ئەوها دابنێن کە قائدی عام بێ مەفرووزە ئەگەر بکرێ ئەوەشی بۆ زیادکەین (او من یخوله).

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی یاسایی تکایە.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیارەکە زۆر چاکە، دەبی (او نائبه او من ینوب عنه)، چونکە لە ماددەی (13) لە قانوونی سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان تەسبیت کرایە کە سەرۆکی هەرێم فەرماندەی گشتی هێزەکانی پێشمەرگەی هەرێمی کوردستانی عیراقە و جێگرێکی هەیە، واتە لێرەش جێگرەکەی تەسبیت بکرێ باشە، (للقائد العام او نائبه).

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێز کاك فرست فەرموو.

بەڕێز فرست احمد عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

نابێت دوو شخص نەفسی صلاحیەتی هەبێت، (او من یخوله) ئەبێت، بەس نائبه و قائد عام نابێت هەردووکیان نەفسی صلاحیاتیان هەبێت، قائد دەتوانێت صلاحیاتی خۆی بە نائب بدات لەو حالەتە ئەبێت، چونکە (تناقض)ەك و (تضارب)ەك دەبێت لە ممارەسەی صلاحیات .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێز وەزیری پێشمەرگە؟

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەر وەکو کاکە فرست گوتی (او من یخوله)، یەعنی دوو کەس نابێ یەك صلاحیەتیان هەبێ، او من یخوله دەتوانێ یەکێك تەخویل بکات تا صلاحیەتی بداتێ.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی یاسایی فەرموو.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەراستی ئەوەی کە سەرۆکی هەرێم وەکو بە سیفەتی فەرماندەی گشتی کە تەخویلی دەکات وەکو جێگرەکەیتی بە پێی قانوونیش، بە پێی قانوونی ژمارە یەکیش لە سەرۆکایەتی، ئەوەی کە خۆی تەخویلی دەکات جێگرەکەیتی، جا ئیحتمالە بڵێت نائبە او من یخولە، پێم وایە نەفسی شتە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

ئەندامانی بەڕێزانی پەرلەمانی کوردستان دیارە دوو بۆچوونی جیاواز هەیە لێرە، بۆیە لەسەر ئەو خاڵە ئەوەی ئەیەوێ قسە بکات ناویان بنووسن، ڕێزدار جمال قاسم فەرموو.

بەڕێز جمال محمد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

زۆر وازیحە صلاحیاتی سەرۆك، هەمو ئەو صلاحیەتانەی کە هەیتی جێگرەکەی نیەتی، لەبەر ئەوە من تەئیدی لێژنەی پێشمەرگە و کاك فرست دەکەم، عادەتەن سەرۆك خۆی دەبێ ئیختیاری ئەو شەخصە بکات لەو کاتانە، ئینجا ئیحتمالە خۆی جێگر ئیختیار دەکات، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

ڕێزدار کاك شێروان فەرموو.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خۆی ئەگەر تەماشای نەصەکەی بکەین دەڵێ: للقائد العام، ئەوە اولاً نەصەکە خۆی جەوازیە قائد العام بۆی هەیە، یەعنی شتەکە وجوبی نیە، بۆی هەیە، بۆشی نیە، ئەمە یەك، دوو بەقەناعەتی من لێرە تخویلەکە زەروورەیە، او من یخولە ئیزافە بکرێ زەروریە، لەبەر ئەوەی ئەگەر خۆی دەسەلاتی بەکار هێنا ئەوە هێنای، ئەگەر نا تەخویلی نائیبەکەی خۆی دەکات یان تەخویلی کەسانی تر دەکات بۆ مەرەسە کردنی ئەو دەسەلاتە و، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

ڕێزدار کاك سەردار هرکی فەرموو.

بەڕێز سەردار صباح بوزو هەرکی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەڵلا من رەئیم لەگەڵ ئەوە دایە ئەو شتانە بە پێوەر و بە یاسا دەستنیشان بکرێت، یەعنی ئەو صلاحیاتە نەدرێت بە هیچ کەسێك نە فەرماندەی گشتی وە نە جێگرەکەشی، نازانم نوسخەی پێشتر باسی ئەوەی دەکرد کە ماوەی پێنج سالّ خزمەتی هەبێ بەبێ دابڕان، ئەوانە مافی ئەوەیان هەبێ جۆرێك لەو پێوەرانەی تێدا بێت چاکترە، ئەوە یەك، دوو: ئێمە لە یاسای دەسەلاتی دادوەری بۆ نموونە بەندێك هەبوو لە ئەسڵی ماددەکە لە (65)سالّ بۆ زیادکردنەوەی سەرۆکی هەرێم ئەو صەلاحیەتەی هەبێ لامانداوە، ئێرەش هەر شتێکی مشابهە بە پێچەوانەوە ڤ ئەم کەمکردنەوەیە، بۆیە پێشنیار دەکەم لابردرێت و، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

ڕێزدار كاك خورشید فەرموو.

بەڕێز خورشید سلیم شێرە:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئێمە لە سەرەتای دانیشتنمان لەهەر مەسئولیەتێك، لە هەر وەزارەتێك كە داماناوە، جێگرەكان واجباتمان بۆ دانەناوە، رەئیسی دائیرە تەخویل كرایە ئەو صلاحیاتەی كە ئارەزوویتی بیداتە جێگرەكەی، لەبەر ئەوەی هیچ جێگرەك بۆی نیە هەتا جەنابیشت صلاحیاتت نیە ئەگەر رەئیسەكەت نەداتێ، لەبەر ئەوەی تەئیدی رەئی لێژنەی پێشمەرگەی دەكەم، رەئیسی هەرێم یان قائد قواتی مسلەحە صلاحیەتی هەبێ یان كێ تەخویل دەكات؟ واجبات بۆ هیچ نائبیك لەم پەرلەمانە دانەنرایە چ گچكە چ گەورە، زۆر سوپاس .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

كاك ئیسماعیل فەرموو.

بەڕێز اسماعیل محمد عبدالله:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن:

ئەو مەسەلەیە بۆ ئەوەی نەبێتە مەسەلەیەكی حزبی، ئەوە هەمووی تەوافقاتە، خۆی پێشتر كە ئەو قانوونە داندرایە بەو شێوەی قانونی سەرۆكایەتی هەرێم داندرابوو، دوایی تەعدیلی قانوونەكە كرا بۆ جێگری، جێگر دەستنیشان كرا، لێرە هەتا ئێمە كە تەقدیری سەرۆكایەتی خۆمان دەكەین، سەرۆكەكانی ئێمە و هەموو سەرۆكەكانی دونیا لە هەموو حاڵەتەك دەسەڵاتی خۆیان بەكار دەهێنن، بەڵام بۆ ئەوەی مەسەلە حەساسیەتی پێ وەرنەگرین و نەبیتە مەسەلەی حیزبایەتی، كێ تەخویل دەكات، سەرۆكی هەرێم؟ ئەكید جێگرەكەی خۆی تەخویل دەكات، بۆ جێگر نەنووسرێت؟ بۆ بنووسرێت ئەو كەسەی كە دەسەڵاتی پێ دەدات، هەر یەكسەر بنووسرێت جێگرەكەی، ئەوە یەك، دوو ، بۆی هەیە پێشمەرگە خانەنشین بكات و مافەكانی خانەنشینی پێ بدرێت بە پێی سالانی خزمەت، تا ئێرە زۆر باشە، دوایی ئەڵێ ئەگەر ماوەی یاساییشی لە خزمەتی پێشمەرگایەتی بۆ خانەنشینی تەواو نەكردبێت، ئەوە پێم وایە ئەگەر تەواوی نەكردبێت بۆ دەسەڵاتیان پێ بدەین ئەو خەڵكە خانەنشین بكەن؟

بەڕاستی حەقە شتێكی صیحی بگرێتەوە لە هەر لایەنێك لەو لایەنانە، ئەگەر كەسەكە تەواو نەبێت یان لە لایەنی عەقلی بی یان بەدەنی بی یان جەستەیی بێ لەسەر ئەو مەسەلانە حەقی خۆیتی خانەنشینی بكات، بەڵام ئەگەر وا نەبی من پێم وایە وای لێبێ هەموو خەڵكی كوردستان خانەنشین دەكرێتن، با ئەو زەغتەش نەخەینە سەر سەرۆكایەتی هەرێم، بۆ وای لێبكرێت هەموو كەسێك چەند رۆژێك پێشمەرگایەتی كردبیت عەریزەیەكی بنووسێت بە واستە و واستەكاری برادەرەكانمان ئیحراج بكەین كاكە ئەوەش خانەنشین بكەن، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

بەڕێز كاك ئارێز.

بەڕێز ئارێز عبد الله احمد:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئەو پرۆژە یاساییە بۆ حاڵەتێکی ئاسایی بەڕای من زۆر ئاساییە کە بڵێین سەرۆکی فەرماندەی گشتی دەسەڵاتی هەیە، بەڵام برادەرینە لەبیر نەکەن ئێمە ئێستا دوو هێزی سەرەکی پێشمەرگەمان هەیە، دوو وەزارەتی پێشمەرگەمان هەیە، بەڕاستی ئێمە تا ئێستا نەمانتوانیوە هێزی پێشمەرگە تێکەڵکەینەوە چۆن دەسەڵاتێك دەدەی بە لایەن، من مەبەستم شخص نیە، مەبەستم بە لایەنێکە، ئینجا لەوەش خراپتر کە باس لەوە دەکەین (من یخوله)، من پرسیارێك دەکەم، سبەی سەرۆکی فەرماندەی گشتی هێزی پێشمەرگە جێگرەکەی خۆی دانەنا ،دەسەڵاتی نەدا جێگرەکەی خۆی، دایە وەزیری پێشمەرگە، ئێ باشە لێرە ئیشکالەك دروست دەبێ، وە حەز دەکەم هەندێك حەقیقەتی بزانین، ئێمە لەو مەوزوعانەدا هەتا هێزی پێشمەرگە تێکەڵ نەکرێتەوە و هەتا هێزی پێشمەرگە یەك نەگرێتەوە و هەتا ئێمە کار لەسەر یەك هێزی پێشمەرگە نەکەین، ناتوانین هەموو شتەك بکەین، دوو هێزی پێشمەرگە هەیە، باشە، ئەڵێن بۆ بەرژەوەندی گشتی، من سبەینێ با وا قسە بکەین، فەرماندەی گشتی مەبەستم فەرماندەی گشتی ئێستا نیە، فەرماندەی گشتی یەکێ، چونکە ئێستا دوو هێزی پێشمەرگەمان هەیە، بڕیارێك درا لایەنگیرانی حزبێك ئەوەی هەموویان پێشمەرگە بووینە خانەنشین بکات لەبەر بەرژەوەندی گشتی، لەبەرژەوەندی گشتی چیە؟ بۆ ئەوەی یەك بۆچوون بمینێ لە هێزی پێشمەرگە، ئینجا لەبەر ئەوە حەز دەکەم ئەو حەقیقەتە بزانین ئێستا دوو هێزی سەرەکی هەیە، هێزی تریش هەیە، بەڵام دوو هێزی سەرەکی هەیە، یەکیان نەگرتووتەوە وە ئەو مەسەلە مەسەلەی تەوافقی نێوان دوو هێزی سەرەکیە لە پێناوی یەکگرتنەوە،پێویستە لەم مەسەلەیە موراعاتی جێگری فەرماندەی گشتی بکرێت لایەنی کەم لەو مەرحەلەیە، بەبێ ئەوەی ئێمە ناتوانین هێزی پێشمەرگەش یەك بکەینەوە، ئەوە یەك، دوو: ئەگەر ماوەی یاساییشی تەواو نەبێ، بەلامەوە سەیرە ئەگەر ماوەی یاسایی تەواو نەبێ، کەواتە عقوبەی بدە ئەگەر شاینی دەرکردنە دەری کە بۆ چی؟ خەلەلەك هەیە لە ماوەی یاسایی بۆ چی خانەنشینی بکات؟ ئێ سبەینێ کەواتە دەرگا دەکرێتەوە، هەر خەڵك بێنینە هێزی پێشمەرگە و هەر سەرۆك بۆی هەیە، وە هەر ئێمە خۆشمان باش دەزانین ئێمە عاتفین بە سەرۆکی هەرێمەوەش وە بە فەرماندەی گشتییەوە هەر تەقریری بۆ دەنووسین بۆ بەرژەوەندی گشتی ئەمە خانەنشین بکەن، بۆ بەرژەوەندی گشتی ئەوە لابردرێ، رەنگە تووشی وەزعەکی زۆر دەبین، لەبەر ئەوە بەڕاستی داواکارم لە برادەران و ئەندامانی پەرلەمان ئەو مەسەلەیان لەبەر چاو بێ، ئەو مەسەلەی مەسەلەیکی تەوافقیە تا یەکگرتنەوەی هێزی پێشمەرگە دەکات، دەبێ ئەم مەسەلەیەمان لەبەر چاو بیت وە ناکرێ ئێمە یەك لایەنە بریار بدەین، ئێمە لەگەڵ ئەوەینە سەرۆکی هێزی فەرماندەی گشتی دەسەڵاتەکەی جیاواز بێت لە جێگرەکەی، بەڵام هێزی پێشمەرگە ئەو وەختە یەك ناگرێتەوە، کە یەك نەگرێتەوە چی دەکەی؟ دوو هێزی پێشمەرگە دەمێنێتەوە هەتا هەتایی و کێشەمان بۆ دروست دەبێت، لەبەر ئەوە پێمان خۆشە ئەوەی ئێمە داوای دەکەین بۆ هاوکاری هێزی پێشمەرگەیە و بۆ زیاد کردنی دەسەڵاتی هێزی فەرماندەی گشتیە و سەرۆکی هەرێمە کە خۆی فەرماندەی گشتیە، بۆ ئەوەی نیە کە

عەرقەلە دروست بکەین، بەبێ ئەوە ئێمە ناتوانین دەسەڵاتەکانی هێزی فەرماندەی گشتی وەکو ئەوەی پێویستە وای لێبکەین، لەگەڵ ڕێزمدا.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

ڕێزدار كاك جووتیار فەرموو.

بەڕێز كريم مجيد شريف(جوتيار):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەللاّ من پێم باشە ئەم ماددەیە بکرێتە دوو بڕگە، لە پرۆژەی یاساکەی پێشتردا ماددەکە وا نوسرابوو (هەر کەسێك لە پێش ڕاپەڕیندا تاکو 1991/3/5 چووبێتە ریزی شۆڕش و بووبێتە پێشمەرگە و سااڵنی خزمەتی لە پێنج سااڵ کەمتر نەبێت، خزمەتەکەی دەگەینێتە (15) سااڵ و خانەنشین دەکرێت)، من پێم باشە ئەوە بڕگەیەکی بێت بەو شەرت و مەرجانەی کە دانراوە بێ موچە بێت وە ئەو خزمەتە لێرە پێنج سااڵ نووسراوە من پێشنیارم وایە بکرێتە سێ سااڵ، پێم باشە ماددەی (27) بکرێتە دوو بڕگە، بڕگەیەکیان ئەوە بیت ئەو پێشمەرگە دێرینانە نەبەسترێنەوە بەوەی فەرماندەی گشتی خانەنشینیان ناکات، بە پێی یاسایەك لێرە دیاری بکرێت ئەوانەی پێش ڕاپەڕین پێشمەرگە بوون و لێی دابڕان، پێنج سااڵ پێشمەرگە بووینە وە خزمەتیان بە بەردەوامی کردبێت، دژی شۆرش نەبن وە لە کاتی پێشمەرگایەتییان تەمەنی (16) بووبێت، ئەمانە بە پێی قانوونێك خانەنشین بکرێن، بڕگەی (ا)، بڕگەی (ب)، پێم باشە لە کاتی پێویست و لەبەر بەرژەوەندی گشتی فەرماندەی گشتی بۆی هەیە بەڕاستی لەگەڵ جێگرەکەیدا خانەنشین بکات، ئەمە بۆ ئەو کەسانەی کە حەقی خانەنشینیان هەیە پێشمەرگایەتی زۆریان نیە، بەاڵم حەقێکیان هەیە بەسەر کورد و بەسەر شۆرش و ئەوانە بە ئەسبابی جیا جیا، حەقی خانەنشیینی یەعنی سەرۆکەکەی و جێگرەکەی حەقی خانەنشین کردنیان هەبێ، بۆیە جێگرەکەشی بەڕاستی لەو واقیعە سیاسیەی ئێستای ئەمڕۆی کوردستانی ئێمە، ئەو تەوافقە سیاسیانەی ئێستا لە ئارادا هەن، ئەکرێ بۆ ئەوەی تەوازنێك دروست بێت لێرە بەاڵیەنی کەم تا سەردەمێك تا ئەو کاتانەی وەزارەتی پێشمەرگە یەك ئەگرێتەوە وە کۆمەڵێك یاسا جێی خۆی ئەگرێت، وە بتوانێ کۆمەڵێك هەنگاوی تر بۆ تەسبیت کردن، بۆ جێگیر بوون، بۆ دڵنیا بوون لە نێوان خۆماندا دروست بکەین، لەگەڵ ڕێزمدا.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

ڕێزدار كاك د.ناصح.

بەڕێز د.ناصح غفور رمضان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێم وایە ئەسڵەن صیغەکەی خۆی لە هەمووی باشترە کە هاتووە، چونکە حاڵەتەکە حاڵەتی زەروورەتە، یەعنی کاتی بەرژەوەندی گشتیە نەك حاڵەتەکی تەبیعی بێت، کە مادام حاڵەتی زەروورییەت بێت وەزارەت ئەو پێشنیارە بەرز دەکاتەوە ولە سەرۆکایەتی موناقشەی لەسەر دەکات ئینجا بریاری لەسەر دەدات، بۆیە

من پێموایە ئەسڵەن تەخویلی تێدا نەبێت ، هەر تەنها هی سەرۆکی هەرێم بێ باشترە، چونکە حاڵەتێکی زەروورەتە، نەك حاڵەتێکی تەبیعیە، لەگەڵ رێزو سوپاسمدا .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

رێزدار كاك محمد احمد فەرموو.

بەڕێز محمد احمد صالح (دیلمان):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من لەسەر ئەو مەسەلەیە لەگەڵ (من یخوله)، چونکە کە ماددەی (26) پێش ئەو ماددەیە هات نووسرابوو (القیاده العامه او من یخوله)، یەعنی پێش ئەو ماددەیەیە، دوو ، لە ماددەی (12) او من یخوله هەیە، ماددەی (7) نەفسی حاڵەتە و ماددەی (2) نەفسی حاڵەتە، ئەمن خاڵەکی دیکەم هەیە، بەڵام ئەوەی کە دەڵێتن (منحه الحقوق التقاعدیة ولو لم یکمل المدة القانونیة)، بە تەصوری من ئەوە دەبێتە متناقض لەگەڵ ماددەی تر کە دەڵێتن ئەوەی ماوەی قانوونی کە تکملە دەکات مکافەئەی دەدەینێ وەکو تقاعدی نین، ئەگەر چوینە ماددەی (28) کە دێین لەسەری بیلزەبت ئەوە دەڵێ ئەگەر کەمتر لە (15) سالّ خدمەی هەبیت، ئەوە مکافەئەی دەبێت و حەقی تەقاعودی دەبێت لەبەر ئەوەی لێرە تناقض دروست دەبێت، باشترە ئەوەی لەگەڵ نەمێنێت، سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

رێزدار كاك محمد صالح.

بەڕێز محمد صالح اسماعیل:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەکو کاك شێروان ئیشارەتی پێدا ئەوە حاڵەتێکی طارئە، حاڵەتێکی عام نیە بۆ هەموو کەسێك، د.ناصحیش ئیشارەتی پێدا، بۆیە من پێم چاکە او (من یخوله)، لەبەر ئەوەی کە کاك (فرست)یش گووتی، ناکرێ بە حەقیقەت لەرووی سیاقی ئوسولیەتەوە دوو شخص لە عەینی موقع، عەینی صلاحیەتیان هەبێ، بەڵام ئەکید شخصی یەکەم مومکین نیە ئەگەر جێگرەکی هەبێت ئەو صلاحیەتەی هەبێت بیدا بە شخصی سێەم و چوارەم من باب الاولی بیدات بە جێگرەکەی خۆی زۆر تەبیعیە، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

رێزدار كاك محمد حاجی محمود فەرموو.

بەڕێز محمد حاجی محمود:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە خاڵی یەکەم بەڕاستی من دوو مولاحەزەم هەیە، خاڵی یەکەمیان وەکو ئەوەی کە باسی دەکرێت لە هەردوو لا کە قسە دەکرێت ئەڵێن دەسەڵاتی قائد القوات، لایەك دیفاعی لێ ئەکات وا ئەزانێ هەتا هەتایە

هەر ئەو قائد القواتە، لایەکی تر دیفاع لە ئەوەی تر دەکات، ئیتر نازانم یەعنی ئەوە خۆشیان هەردوو لا ئەڵێن ئەوە مەسەلەی ئیتیفاقە لە نێوان هەردوو لا کراوە، باسی هەردوولا ئەکەن، ئێمەش پێشمەرگەمان هەیە تا ئێستا باس نەکرایە، من لەسەر خاڵەکەی تر هینم هەیە لەسەر ئەوەی کە ئەڵێن مودەی قانوونی ئەوەی ئەو هەڤاڵانەش باسیان کرد لەسەر مودەی قانوونی ئێمە خۆمان لێرە قانوونەکە دائەرێژین، قانوونێکی تر لێرە ئەچین خۆمان موخالەفەی دەکەین، ئەڵێن بۆی هەیە (12)ساڵی بۆ بکات بە (15) یان (13) بۆ بکات بە ئەوەندە، یەعنی خۆی بۆ خۆی موخالفی قانوونەکەی پێشووە لە لایەک، لە لایەکی تر ئەوەیە ئەو کاتی واستە و واستەکاری بەریز ئەوەستێت، لەوانەیە فەوجێکی پێ دروست کات نەک هەر هینەکە، من ئەو مولاحەزەم هەیە، سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

ڕێزدار د.رمضان فەرموو.

بەڕێز د.رمضان عبدالرحمان رضا محمد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە باسی ئەو کەسانە دەکەین کە ئیحالەی تقاعد بکرێن، بەڵام ئێمە پێشتر باسی ئەوانەمان کرد کە ئینتیدابە، ئەوەی کە ماوەی قانوونی تەواو نەکردووە لە ریزەکانی پێشمەرگەدا ، نامانەوی ئیش بکەن دەبێ ئینتیداب بکرێت، تاکو مودەی قانوونی ئیش کردن دەکات، دووش، ئێمە بەڕەو بنیاتنانی دەوڵەتی موئەسەسات دەڕۆین، لە دەوڵەتی موئەسەساتدا مەفرۆزە دانانی پێشمەرگە و دەرەجە دانانی ناو هێزی پێشمەرگە بە پێی پێویستی بێت نەک وەکو ئێستا، بە زروفێکی تاریک کۆمەڵێکی زۆر تەعین کەین و دوایی نەزانین چیان لێ بکەین؟ دوای ساڵێك یان دوو ساڵ بڵێین بە پێی بەرژەوەندی گشتی هەموویان تەقاعود کردن، کێشەی ئێمە لە بودجەدا هەیە، کێشەی ئێمە لە هەڵاوسانی ژمارەی زۆری کارمەند و موزەفدا هەیە، دیسانەوە وەکو ئەو کێشەی بۆ ململانەی حیزبایەتی و رازی کردنی خەڵکدا کردوومانە تا دە ساڵی دیکەش لێی نەجاتمان نابێ بۆ خۆمان بخەینە ئەو کێشەیە؟ بەڕەو دەوڵەتی موئەسەسات دەڕوێن و موئەسەساتیش یاسا بەڕێوەی دەبات، میزاج بەڕێوەی نابات، مەفرۆزە یاسا سەروەر بێت لەسەرووی هەموو دەسەڵاتەکانەوە بێت، ئێمە شەرت نیە خەڵك تەقاعود بکەین، دوو قانوون هەیە قانوونی خدمەی مەدەنی و قانوونی خدمەی عەسکەری هەیە مەفرووزە ئیش بەو دوو قانوونە بکرێت بۆ هەموو فەردەکان و، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

ڕێزدار کاك احسان فەرموو.

بەڕێز احسان عبد الله قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕای من د. ناصح ئیشارەتێکی باشی لێدایە گوتیە فی (حالة الضرورة)، کە حالەتی زەروورییە ئەوە سەلاحیەتەکە بە پێی قانوون بە سەرۆکی دایە، کە سەرۆك حازر نیە بە پێی یاسای سەرۆکایەتی بە جێگرەکەی دایە، صلاحیەتی هەیە ئەو ئیشە دەکات لەبەر ئەوە پێویست ناکات جارێکی تر هیچ تەخویلێك یان سەلاحیەتێك بدرێتە یەکێکی تر، سەرۆك سەلاحیەتێکی تایبەتە بۆ حاڵەتێکی طارئە حاڵەتێکی زەروورییە بۆ بەرژەوەندی گشتی ئەو حاڵەتە لەوانەیە حاڵەتێك دێتە پێش پێشمەرگەك نەخۆش دەبێتن وەزعەکی نالەبارە لەوێ بە کت و پری ئەو سەلاحیەتە بە کێ بدرێ تەقاعودی بکات؟ ئەوە قائدالعام لەوێە قائدالعام لەوێ نەبێت بە پێی یاسای سەرۆکایەتی جێگرەکەی لەوێە کەس بە حالەتی زەروورە بە تەصوری من صلاحیاتی حالاتی زەروورییە کە تۆ دەدەیە یەکێك بەلەبالترین کەس لە کوردستاندا بە کەسی تر ناچێتن تەنیا با ئەو دەبێتن، ئەگەر هەر مەبەست ئەمەیە با هەر کەس ببیتن لە جێگای خۆی و، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

کوێستان خان فەرموو.

بەڕێز کوێستان محمد عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێش ئەوەی رەئیەکەی خۆم بدەم حەز دەکەم یەك روون کردنەوە بدەم، یەعنی حەقە برادەرانی لیستی زەرد وا نەزانن هەتا دنیا دنیایە سەرۆکی هەرێم پارتیە، ئێمەش برادەرانی لیستی سەوز وا تەصور نەکەین هەتا دنیا دنیایە جێگری سەرۆکی هەرێم هەر یەکێتی یە وە حەقیش نیە کەس حەساسیەتی بەوەی هەبێت کە ناوی جێگری سەرۆکی هەرێم لەگەڵ سەرۆکی هەرێم بێت، لەگەڵ ئەوەی زۆر دڵنیام ئێستا لەم قۆناغەدا لەگەڵ ئەوەی ئیتیفاقیەی ستراتیجیمان هەیە، ئەگەر جەنابی سەرۆك صەڵاحیەت بەهەر کەسێ تەخویل بکات ئەبی جێگرەکەی تەخویل بکات، دڵنیام لەوەی یەکسەر ئەوی تەخویل دەکات، بەڵام من رەئیەکەم ئەوەیە کە ئەو ماددەیە هەر پێویست نیە لایبەرین و، ئەگەر ماشەوە جێگرەکەی بنووسرێت، چونکە کە ئەڵێن ئەوەی کە تەخویلی دەکات کەواتە بۆی هەیە کەسی سێیەم تەخویل بکات مەجالی ئەدەین تەخویلی سێیەم بکات، بە پێی یاسای پێشووی سەرۆکایەتی هەرێم جێگرەکەی جێگری فەرماندەی گشتیە لەبەر ئەوە پێویستە جێگرەکەی ئەو صلاحیەتەی هەبێت، نەك ئەوەی تەخویلی دەکات، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی یاسایی ئاخر رەئیتان تکایە.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پشتگیری قسەکانی کاك اسماعیل دەکەم لەگەڵ کوێستان خان بە تایبەتی ماددەی(13) لە قانوونی سەرۆکایەتی هەرێم بە وازحی ئیشارەتی بەوەی دەدات کە سەرۆکی هەرێم جێگرەکی هەیە، جێگرەکەی بەو کارانە هەڵدەستێ کە سەرۆکی هەرێم تەکلیفی دەکات، واتە ئەگەر لێرەش ئیزافەی بکەن شتێکی زۆر تەبیعیە، نەسەقەکی دەدەینە قانوونەکانی خۆمان، قانوونی خدمەی تقاعدی پێشمەرگە و قانوونی سەرۆکایەتی هەرێمیش، ئەمری واقیعیش ئەوهایە ئێستا لە کوردستان وا تەسبیت کرایە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی یاسایی کەرەم کە کاك کەریم.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەراستی ئێمە پێمان وایە لە لێژنەی یاسایی بڵێین فەرماندەی گشتی او ما یخول نائبە، مەسەلەکە کۆتایی پێ دێت.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

وەزیری پێشمەرگە تکایە.

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

تەبعەن برادەران لێرە خەریکە بیخەنە قاڵبێکی سیاسی و بوونی فیفتی فیفتی لێ بکەن، تەبعەن ئەوە شتێکی خراپە، جارێ ئەو قانوونە پاش دیراسەتێکی باش بردیتمانە حزووری جەنابی سەرۆکایەتی هەرێم بە هەموو هەیئەتەکەوە دانیشتین، شخصی کاك کۆسرەتیش لەوێ بووە و کاك شێخ جەعفریش لەوێ بووە، برادەران بە هەموومان دانیشتین موناقەشەمان کرد، پاشان دایتمانە سەرۆکی حکومەت بە هەموو تەرکیبە و تەشکیلەیەوە تەماشایان کردووە لەگەڵ لایەنی یاسایی دووبارە، ئەوجا هاتین ئێمە لەگەڵ لێژنەی یاسایی ئەنجومەنی بەرێز و بەرێز لێژنەی عەسکەری پەرلەمان، پاشان ئێمە دووبارە دین موناقەشەی دەکەین ئەگەر ئەوە خەلەلەکی تێدا با هەر لەوێندەرێ رانەدەوەستا، لەبەر ئەوەی ئەو من یخولە زۆر لە جێی خۆیتی، لەوێش قبوول کرا و زۆر بە تەبیعی بمانەوێ و نەمانەوێ ئیستیسنائیشە نە هەموو جار روو دەدات، وەختی زەروریات یان کە بە خۆی سەفەرەك دەکات لە حاڵەتێکی مەشغوڵی دابێت ئۆتۆماتیکی جێگرەکەی ئەو ئیشە دەکات، ئەوە هەموو رۆژێش نایەتە پێش، مومکینە هەر رووش نەدات، یان بە چەند ساڵێك جارێك روو بدات، بۆیە پێویست بەو هەموو موناقەشەی ناکات، لەوێدا هاتیە بەو هەموو فلتەرانە، پاشان گەیشتە ئێرە، بۆیە دەمەوێ وەکو خۆی بمێنێتەوە او من یخولە ئیزافە بکرێت جێی خۆیتی و زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کرکووکی):

لێژنەی پێشمەرگە تکایە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خۆی ئێمە ئیستیسنائیاتمان زۆر هەیە، یەعنی زرووفەکەی ئێمە لە هیچ شوێنێکدا تکرار نەبوویتەوە، بەڕاستی هەردوو وەزارەتیش ئەوەیان هینایە، ئیحتیمالە ئەوان خۆیان بەلگەی دیکەیان هەبێ، بۆیە ئەو خاڵەیان هێنایە، من لەسەر ئەوەی من ینوبە او من یخولە ئەوە پەرلەمان موافەقەی لەسەر دەکات، لەبەر ئەوەی بۆقائدی عام رەئی لەسەر دەدا، بەڵام لێرە کە دەڵێین دوو سنوور داندرایە دەڵێن حاڵەتی زەروری و مەصلەحەت نە قائدی عام و نە جێگری قائدی عام ئەوها بە سەهلی خەڵك تەقاعود ناکەن، اولا مەسئولیەتێکی گەورەیان لەسەر شانە، دوایی بودجە تەحدیدیان دەکات میلاك تەحدیدیان دەکات، خۆ ئێمە ئەوها قسە دەکەین، یەعنی هەموو کەسێ دەکەینە پێشمەرگە و هەموو کەسیش تەقاعود دەکەین شتی وا نابێ، ئێستا ئێمە بە ژمارە محدودین هەتا ئێستا لەگەڵ حکومەت پێك نەهاتین، بە پارە مەحدودین، ناکرێ، ئێمە هیچ کەسێك لێمان قبوول ناکات، ئەوجا لێرە دێنە سەر ئەوەی کە نووسرایە(و لو لم یکمل المدة القانونیة في الخدمة العسکریة)، نازانم ئەوەیان کێ لێمان قبوول دەکات، ئەو ئیستیسنائیە، ئەوە چونکە لێرە دەڵێ خدمەکەی تەواو نەکردیە، ئەوە لێژنەی قانونی نازانم چۆن؟ لەولاتر نازانم چۆن لێمان قبوول دەکەن؟

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی یاسایی کەرەم کە.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێم وایە لە رووی قانوونیەوە فەرماندەی گشتی و هێزی پێشمەرگەی کوردستان کە صلاحیەتی ئەوەی هەیە ئەو شەخصانەی دابمەزرێنێت بۆشی هەیە ئیحالەشیان بکات بۆ تەقاعود پێویست ناکات ئەو ماددەیە، پێم وایە تەحصیل حاصلە لێرە هەر زیادیشە، زیاد نەکرێت و ئیلغای بکرێت، من وا پێشنیار دەکەم وەکو شخصی، پێشنیار دەکەم لێرە هەر ذکر نەکرێت، ئەگەر ذکریش بکرێت بەڕاستی دەبێ رچاوی واقیعی ئەمرۆی کوردستان بکرێت، ئەو پرۆژە یاسایە بۆ یەکگرتنەوەی دوو هێزی پێشمەرگە کوردستانە وەکو کاك ئاریز ئاماژەی پێدا بۆیە ئەو واقیعە دەبێ رچاو بکرێت، وە بۆ ئەوەی هێزی پێشمەرگە بگریتەوە دەبێ ئێمە نائب لەگەڵ سەرۆکی فەرماندەی گشتی پێکەوە ئەو صەلاحیەتەیان بدەینێ و، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی پێشمەرگە و لێژنەی یاسایی تکایە رەئیتان بکەنە یەك، صیغەیەکمان بدەنێ بۆ ئەوەی عەرزی پەرلەمانی بکەین، وەکو لێژنەی یاسایی ئەتوانن لێرە قسە بکەن لەسەر مێزەکە تکایە.

بەڕێز عبدالکریم ابو بکر مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة السابعة و العشرون:في حالة الضرورة و للمصلحة العامة للقائد العام احالة البيشمركة على التقاعد او تخويل نائبه بذلك.و منحه الحقوق التقاعدية و لو لم يكمل المدة القانونية في الخدمة كبيشمركة.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

نوقتەی نیزامی كاك سەردار.

بەڕێز سەردار صباح بوزو هەركی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیارێك هەبوو بە ئیلغا كردنی ماددەكە، ئەو پێشنیارە ئەگەر سەر بگرێت نەسفی پێشنیارەكانی تر هەر هەمووی دەكات، بۆیە وە پێشتریش لە قانوونەكان وامان كردووە پێشنیاری ئیلغا ئەوە لە پێش هەموویان طرح دەكرێت، سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

پێشنیاری ئیلغا ئەخرێتە پێشەوە بۆیە ئیلغای ماددەكە ئەخەینە دەنگدان، كێ لەگەڵیدایە با دەستی بەرزبكاتەوە؟ سێ كەس لەگەڵ ئەوەیە كە ئیلغا بكرێت. كێ لەگەڵ ئەوەی دایە كە ئیلغا نەكرێت؟ ئیلغا كرا ماددەكە بە زۆرینەوە دەنگ، زۆر سوپاس.

بەڕێز كریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەشی دووەم

مافەكانی خانەنشینی

ماددەی بیست و هەشت كە دەكاتە ماددەی بیست و حەوت:

1-پێشمەرگە مافی هەیە داوای خانەنشینی بكات، ئەگەر خزمەتی لە(15) سالْ كەمتر نەبێت بە مەرجێك كاتی خانەنشین كردنی ناوی هەبێت لە پێكهاتەكانی هێزی پێشمەرگەی كوردستان وەزیری پێشمەرگە رەزامەندی بدات.

2-ئەگەر پێشمەرگە خانەنشین كرا، بەڵام خزمەتی پێشمەرگایەتی لە (15) سالْ كەمتر بوو بەرێژەی 200٪ مووچەی تەواو پاداشتی بۆ سەرف دەكرێت لە بەرامبەر هەر سالێك لە سالانی خزمەتی.

بەڕێز عبدالكریم ابو بكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

القسم الثاني

المادة الثامنة و العشرون:

1-للبيشمركة طلب احالته على التقاعد اذا كانت خدمته لا تقل عن (15) سنة على ان يكون مسجلاً في صفوف قوات البيشمركة و بموافقة وزير البيشمركة.

2- اذا احيل البيشمركة على التقاعد و كانت خدمته تقل عن(15) سنة. تصرف له مكافأة بنسبة 200٪ من اخر راتبه مقابل كل سنة من سنوات خدمته.

بەڕێز شیردل عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێمە لەگەڵ ماددەکەین.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان ئەوەی ئەیەوێ مواداخله بکات ناوی بنووسیت، کاك غفور مەخموری فەرموو.

بەڕێز غفور طاهر سعید مەخموری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت ئەم ماددەیە کە دەڵێ ئەگەر پێشمەرگە خزمەتی (15) ساڵی هەبیت وە ناوی هەبێت لە پێکهاتەکانی هێزی پێشمەرگەی کوردستان، لێرەدا ئێمە هەموومان دەزانین بەڕاستی ئەوەی کە تا ئێستاکە دوو موئەسەسەی گەورە، موئەسەسەی پارتی دیموکراتی کوردستان و موئەسەسەی یەکێتی نیشتمانی کوردستان، ئەوانە هێزی پێشمەرگەن کە دەمج کرابی لە وەزارەتی کاروباری پێشمەرگە ناویان هەیە، ئەی پێشمەرگەی هێز و لایەنەکانی تری کوردستان کە هیچیان لە ضمني ئەو وەزارەتەدا نین؟ بەڕاستی لە ضمني حیزبەکانمان تا ئێستا هەر چەندە لە دوای رووخانی سەددام بەشێك لە حیزبەکان چەك و تەقەمەنی خۆشیان داوە حکومەتی کوردستان و هێزی پێشمەرگەی خۆشیان هەڵوەشاندەوە، بەڵام بەشێکی زۆریشیان تا ئێستا مانەتەوە لە ضمني پاراستنی بارەگاکانی حیزبەکانیان، بەشێکیان زێرەڤانین و بەشێکیان لەسەر حیزبەکەن، ئایا مەشمولن بەو ماددەیە یاخود مەشموول نینە؟ ئەگەر مەشموول نینە بەو یاسایە رێگە چارە چیە بۆ چارەسەر کردنی ئەم کێشەیە؟ لەگەڵ رێزمدا.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

رێزدار کاك شێروان.

بەڕێز شێروان ناصح حیدری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەللا من تەوزیحەکم هەیە، ئێمە وەکو سەرۆکی فراکسیۆن (15) ساڵە لەو پەرلەمانە و کاك فرست شاهیدە، هەر جارێك دەستمان هەلگرتبێت سەرۆکایەتی ئیزنی بە ئێمە دایە، لۆیە ئیزن نەدانێکی سەرۆکایەتی بۆ ئێمە بە شتێکی سروشتی نازانین، رجا دەکەم لەمەو دوا سەرۆك فراکسیۆنەکان مەجالیان

بدێ تەوزیحاتیان هەیە، دەیانەوێ مەوزوعەکان شی بکەنەوە بەو شکلە دەست هەلگرین و مەجالمان پێ نەدەن ئێمە ناتوانین بەردەوام بین بەڕاستی، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

ڕێزدار كاك سەردار هەركی.

بەڕێز سەردار صباح بوزو هەركی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

من تێبینیم نیە، سوپاس.

بەڕێز جعفر مصطفی معروف:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

من داوا دەكەم دوای بڕگەی یەك بڕگەیەكی دی بۆ زیاد بكەین ئەگەر كاك شیردل موافەقەت بكات، ئەوە بڕگەیەك زیاد بكات پێشمەرگە مافی هەبێت داوای خانەنشینی بكات ئەگەر تووشی نەخۆشی درێژ خایەن بوو بە هۆی كارەكەیەوە، چونكە ئەو پێشمەرگەیەمان هەیە، بكرێتە بڕگەی دوو.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

ڕێزدار كاك جوتیار فەرموو.

بەڕێز كریم مجید شریف(جووتیار):

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

وەللاّ من پرسیارێكم لە كاك شێردڵ هەیە، لە چ شوێنێكدا شوێنی ئەو پێشمەرگانە دەكرێتەوە كە خانەنشین كراون كە پێش 1991/3/5 پێشمەرگە بوون،ببوورن.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

سەرۆكی فراكسیۆنەكان كە قسە دەكەن ناوی خۆتان بنووسن، ئەوەی ناوی نووسی و قەتعمان كرد دوایی ڕێگەی نادەمێ داوای لێبوردن دەكەم، ناوتان تۆمار بكەن بۆتان تكرار دەكەینەوە وە ئەگەر تەوزیحتان هەبوو ئا، بەڵام ئەگەر لە بیدایەت نەتانویست هیچ قسەیەك بكەن ئەوە گوناحی لە مل خۆتانە، لێژنەی پێشمەرگە تكایە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

من وەكو پێم وتی، ئێمە تەجروبەكی زۆر ئیستیسنائیمان هەیە، شتی زۆر هینمان هەیە كە جارجارە ئەوانەی لێشی دا دەژین زۆر جار تووشی ئیشتیباە دەبن، ئێمە پێشمەرگەمان هەیە، پێشمەرگەی پێش ڕاپەڕین و دوای ڕاپەڕینمان هەیە، ئێستا پێشمەرگەمان هەیە و حرس الاقلیمان هەیە، تەعیناتی پێشمەرگەی ئێستا بە جۆرێكە، ئی پێشتر بە جۆرێكە، ئەوە ئەو پێشمەرگانە دوو جۆرمان هەیە، ئەو پێشمەرگانەی كە ئێستا پێشمەرگەنە كە پێشمەرگەی پێش ئەیلوول نین بەو شێوەیە دەبێ، ئەوە لە هەموو دونیا ئەوهایە، یەعنی ئەوە خۆی خدمەكەی دەبی(15)ساڵی تەواو كردبێت ئەوجا تەقاعود بێت لە (15)

سالٚ کەمتر بێت تەقاعود نابی، بەڵام ئەگەر (14) سالٚ و شەش مانگ بێت وەزیر دەتوانی شەش مانگی بداتێ، هەندێ شتی ئیستسنائیشمان کردیە بۆ ئەوەی هەندێ کەس حەقیان نەڕوات، بەڵام ئەگەر بچینە ماددەیەکی دی لە ماددەی بەولا و بەدوایی دەگەینە ئەحکامی موتەفەریقە حیسابەکمان بۆ ئەو پێشمەرگانە کردیە کە مودەتەکەیان کەمە، پێشمەرگە یەعنی ئەو کاتە حیزبەکانیش ئەوەکانی خۆیان مورەشەح دەکەن و دەیانێرن لەسەر سیقەی حیزبەکانیان لە وەزارەتی پێشمەرگە بۆیان دەکرێ، ئەوانە دامانایە کە مودەتەکە زۆر کەمە، بەڵکە ئەگەر ئەوەی سەرۆکەکەتان لابرد مودەتەکەی کەمتریش کەینەوە لە بۆ ئەوەی حەقی زۆر کەس نەخورێ وە ئێستاکە سەبر بگرن دەچینە سەر هەموو شتەکان، سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێز وەزیری پێشمەرگە فەرموو.

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەللاّ دەربارەی ئەو برایەی کە باسی حیزبەکانی تری کرد، من حەز دەکەم ئەوەی بزانن کە هەموو ئەحزابەکان زۆر جار ئیمتیازمان داینێ لە هەموو ئەوانەی کە بەشداری خەباتیان کردیە لە پێشتر، بەس ئەو یاسایە بۆ لێرە بەسەروەتر هەر بۆ وانیش دەرگا کراوەتەوە بەتەنیا پارتی و یەکێتی نیە و تەحەزوبیشی تێدا نیە، هەموو دانیشتووانی خەڵکی کوردستانە، ئیلا ئەوانەی ئیرهابی بن، ئیلا ئەوانەی کە لە شروونی وەرگرتنی پێشمەرگە شرروتیان تێدا نەبێ وەرناگیرێ، حەز ناکەم ئەو فەرق و جیاوازیە وا سەیر بکرێ کە وا ئەو دوو حیزبە بەتەنیا پێشمەرگەی خۆیان هەیە و تەقاعودیان دەکەن، ئەمە نیە و ئێستاش کە هەن ئەوە ئەحزابەکانی تری کە لەگەڵمانن ئێستا لە پەرلەمان بەشداریان کردووە، لە حکومەت بەشداریان کردووە لە ئیمتیازات لە وەزارەتی پێشمەرگە هەیانە، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

کاك شێردڵ فەرموو:

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بە نیسبەت جوابەکەی کاك شێخ جعفر، ئەوەی کە نەخۆش بێ هەر خۆی لە لجنەی طبي خۆی داوا ناکات، لیجنەی طبي خۆی ئیحالەی تەقاعودی دەکات، هەتا مودەتەکەی زۆر کەمتریش بیت، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی یاسایی ئاخر موداخەلەتان تکایە.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وا بزانم گفتو و گۆیەکە زۆر تێر و تەسەل بوو، داوا دەکەین بدرێتە دەنگدان و زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

ماددەكە وەكو خۆى دووبارە بخوێننەوە بۆ ئەوەى بدرێتە دەنگدان، زۆر سوپاس.

بەڕێز عونى كمال سعيد بزاز:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

القسم الثاني

حقوق التقاعد

المادة التاسعة والعشرون:

1-للبيشمركة طلب احالته على التقاعد اذا كانت خدمته لا تقل عن (15) سنة على ان يكون مسجلاً في صفوف قوات البيشمركة وبموافقة وزير البيشمركة.

2- اذا احيل البيشمركة على التقاعد وكانت خدمته تقل عن(15) سنة. تصرف له مكافأة بنسبة 200٪ من اخر راتبه مقابل كل سنة من سنوات خدمته.

بەڕێز كريم بحرى عبدالله:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

بەشى دووەم

مافەكانى خانەنشينى

ماددەى بيست و نۆ:

1-پێشمەرگە مافى هەيە داواى خانەنشينى بكات، ئەگەر خزمەتى لە(15) ساڵ كەمتر نەبێت بە مەرجێك كاتى خانەنشين كردنى ناوى هەبێت لە پێكهاتەكانى هێزى پێشمەرگەى كوردستان وەزيرى پێشمەرگە رەزامەندى بدات.

2-ئەگەر پێشمەرگە خانەنشين كرا، بەڵام خزمەتى پێشمەرگايەتى لە (15) ساڵ كەمتر بوو بەڕێژەى 200 ٪ مووچەى تەواو پاداشتى بۆ سەرف دەكرێت لە بەرامبەر هەر ساڵێك لە ساڵانى خزمەتى .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

بەڕێزان ئێستا وەكو ئەوەى بە كوردى و بە عەرەبى خوێندرايەوە، ماددەكە ئەخينە دەنگدان، كێ لەگەڵيتى تكايە دەستى بەرز بكاتەوە؟ زۆر سوپاس، كێ لەگەڵدا نيە؟بە كۆى دەنگ وەرگيرا، تكايە بۆ ماددەيەكى تر.

بەڕێز كريم بحرى عبدالله:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

ماددەى بيست و نۆ:

1-پێشمەرگە مافى هەيە داواى خانەنشينى بكات، ئەگەر خزمەتى لە (15)ساڵ كەمتر نەبێت بە مەرجێك لە كاتى خانەنشين كردنى ناوى هەبى لە پێكهاتەكانى هێزى پێشمەرگەى كوردستان بەرەزامەندى وەزيرى پێشمەرگە لەسەر بنەماى دوا مووچەى وەرگيراو يان مووچەى ئەو پايەى پێى خانەنشين كراوە، جارانى ژمارەى مانگەكانى ڕاژەى خانەنشينى دابەش لەسەر ژمارەى (260).

2-دەرمانەى هاوسەر (50000) دينارە وە بۆ هەر منداڵێكيش (25000) دينارە تا پێنج منداڵ .

3-بۆ مەبەستی جێبەجێ کردنی حوکمەکانی ئەم ماددەیە هەر ماوەیەك لە سالێك کەمتر بێت بەیەك سالّ و لە مانگێك کەمتر بیت بە یەك مانگ دادەنرێت.

4-ئەو مووچەی بە خانەنشین کراو دەدرێ لە هەموو بارێکدا نابێت لە دوا مووچەی تەواوی کاتی خزمەت کردنی تێپەر بێت.

بەڕێز عبدالکریم ابوبکر مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة التاسعة والعشرون:

1-للبيشمركة ان يطلب احالته على التقاعد اذا لم تكن خدمته اقل من (15) سنة شريطة ان يكون اسمه مسجلآ في قوات بيشمركة كوردستان بموافقة وزير البيشمركة على اساس اخر راتب تقاضاه او راتب الرتبة التي احيل بموجبها على التقاعد مضروبآ بعدد اشهر خدمته التقاعدية مقسومآ على رقم (260).

2-تكون مخصصات الزوجية و الاطفال (50000) دينار للزوجة، و (25000) دينار لكل طفل لحد خمسة اطفال.

3-تعتبر لاغراض تنفيذ احكام الفقرة اولآ من هذه المادة كسر الشهر شهرآ كاملآ و كسر السنة سنة كاملة.

4-لا يتجاوز راتب التقاعدي في كل الاحوال الراتب الذي كان يتقاضاه اثناء الخدمة.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی پێشمەرگە تکایە فەرموون.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەگەڵ ماددەکەین.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان ئەوەی دەیەوێ قسە بکات بەرپرسی فراکسیۆنەکانیش ئەوانەی ئەیانەوێ قسە بکەن ناویان بنووسن، قسەشیان نەبێ بۆیان تکرار دەکەینەوە، بەس ناویان نەبێتن داوای لێبوردن دەکەم دوای قسە کردنەکە داوا بکەن مەجالیان نادەمێ،ئێستا ئەو بەڕێزانەی ئەیانەوێ قسە بکەن با ناویان بنووسن.کاك بکر فەرموو.

بەڕێز بکر فتاح حسین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەڵبەتە جارەکەی دیش دەستم بەرز کردەوە، ئەوە نەبوو لەخۆمەوە، لەوە تێدەگەم کە ناوم نەنووسی نابێ قسە بکەین، بەڵام دەستم بەرز کردبووە، و دیار بوو نەتانزانی موشکیلەیەك نیە، بە نیسبەت ئەوە من تەنیا پرسیارێکی بەسیتم هەیە، بڕگە سێیەم دەڵێ (تعتبر لاغراض الفقرة الاولى من هذه المادة كسر الشهر شهرآ كاملآ)، مەسەلەن (12) سالّ و دە رۆژ بە (13) سالّ حیساب دەبێ؟چونکە کەسری مانگەکە دە رۆژە

ئەبێ بە مانگێك و كەسری ساڵەكە مانگێكە ئەبێ بە ساڵێك، تەحدیدی نەكردیە كەسرەكە چەندە لەساڵ، لە شەش مانگ كەمتر بێت، یان زیاتر بیت؟ یان لە مانگ لە (15)رۆژ زیاتر بێ یان كەمتر؟

بەڕێز د.ناصح غفور رمضان:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

وەللاّ من لەسەر ساڵەكەی تێبینیم هەیە، حەق نیە موەزەف لە (15) ساڵ مافی هەبێ خۆی خانەنشین بكات و پێشمەرگەیەك لەو شاخانەیە ماندوونەناس شەو و رۆژ خزمەت دەكات عەینن وەكو موەزەفێكی ئیعتیادی مافی ئەوەی هەبێ كە خۆی خانەنشین بكات، من پێم وایە ماوەكە زۆرە، یەعنی ئەو (15) ساڵە كەم بكرێتەوە، یەعنی لە (12) ساڵیدا بتوانن و حەقی ئەوەی هەبێ خۆی خانەنشین بكات نەك لە(15) ساڵی، لەگەڵ رێز و سوپاسمدا.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

رێزدار كاك زانا فەرموو.

بەڕێز قادر سعید خضر(زانا):

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

تێبینیەكەی من لەسەر بڕگەی چوارەمە، كوردیەكە باش هاتیە، بەس لە عەرەبیەكەی دەبێ بڵێی (ان لا یتجاوز الراتب التقاعدي في كل الاحوال الراتب الاخير) ، كەلیمەی ئەخیری نوقستانە .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

بەڕێز كاك عبدالرحمن فەرموو.

بەڕێز عبدالرحمن احمد رضا:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

لە بڕگەی چوار كە دەڵێ ئەو موچەی بە خانەنشین دەدرێ نابێت لە دوا موچەی تەواوی كاتی خزمەت كردنی زیاتر بێت، بەڵام لە یاسای خانەنشینی عیراقی لە ماددەی (31) بڕگەی دوو هاتووە دەڵێت: نابێت موچەی خانەنشینی لە كۆی موچە و موكافەئە و لە موخەصصات لە 80 ٪ زیاتر بێت تەنها بۆ شەهید نەبێ، ئەمە بە پێچەوانەی ئەو یاسایە نیە كە یاسایەكی مەدەنی و عەسكەریشن وە حصریشە بۆ هەموو عیراق، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

رێزدار لێژنەی پێشمەرگە كەرەم كە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

بەنیسبەتی کەسری سالّ دیارە یەعنی بەرۆژ نیە کەسری سالّ بە مانگە بەڕاستی وە وەزیریش خۆی دەسەلاّتی شەش مانگی هەیە، مەعنای وەیە لە بەینی شەش مانگ و لە بەینی چەند مانگێك جێبەجێ دەکرێ، کەسری مانگ رۆژە، ئێمە دەمانەوێ مانگەکە تەواو بکەین و ساڵەکەش بە شەش مانگ زیاتر تەواو بکەین نەك نیوەکەی کەمتر، بە نیسبەتی مودەکەی، ناکرێ کە مودەی قانوونی هەر (15) ساڵە لەوە کەمتر ناکرێ، بەڵام ئێمە لەبەر پێشمەرگە لە ماددەکی دێت ئێستا لە ئەحکامی موتەفەریقە لەوێ چارەمان کردیە، بە نیسبەتی ئەو سوئالەی لەسەر نیسبەتی مووچەکەی، خۆی نیسبەتی قانوونی ئەوەیە وە لە سالّی(48)ەوە ئەو موعادەلە هاتیە، بەڵام تطوراتی بەسەر هاتیە و گەیشتووتە ئەو (260)، ئەوە لە بۆ ئەوەی داندرایە کە ئەو حیسابە کرایە کە مووچەی خانەنشینی ئینسانی عەسکەری یان پێشمەرگە زیاتر بێ لە ئێ مەدەنی وە بەوە زیاتریش دەبێ، ئەو نیسبەتە بەراستی نیسبەتێك بوو داینا ئەو نیسبەتە لە هیچ شوێنێك نیە لە 80٪ و 70٪ و شتی ئەوها، هەتا لە بۆ مەدەنیش شتی وا نیە، ئینجا ئێمە لە عەسکەری نامانەوێ ئەوها بێ بەو معادەلەی ئێمە لە بۆ پێشمەرگەش، پێشمەرگەی وا هەیە لە شۆڕشی ئەیلوولەوە تا ئێستا مودەتەکەی یەکجار زۆرە، یەعنی ئەگەر مادەکانی لە بۆ حیساب بکەین، ئەگەر ئەو شەرتەی ئاخیرمان دانەنابا کە نابێ لە مووچەی خۆی زیاتر بی، مووچەکەی مومکینە وەکو خۆی دەرچی، ئێمە پێمان خۆشە هەموو پێشمەرگەك مووچەکەی بەقەدەر مووچە ئاخیرەکەی دەرچێ، ئێمە خۆمان پێمان خۆشە لەبەر ئەوە ئێمە نیسبەی لە بۆ دانانێن لەبەر ئەوە ئەو معادەلەیە، معادەلەیەکی قانوونیە، عیراقیش خۆی وەزارەتی دیفاعی عیراق یاسایەکی ئەوهایان ئیقتراح کردیە لە ئەنجومەنی وەزیران موافەقەتیشی لەسەر کرایە و دایتیانە پەرلەمان و پەرلەمان تا ئێستا مەجالی نەبووە لەسەری دانیشی، ئەگەر پەرلەمان لەسەری دانیشێ ئی وانیش دەبێتە عەینی معادەلە، جا ئەگەر معادەلەی ئەو (260) مش کەمتر نەکەنەوە، ئەگەر کەمیشیان کردەوە ئێمەش کەمی دەکەینەوە، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی یاسایی تکایە.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بە نیسبەت ئیقتیراحەکەی کاك زانا، وا بزانم زۆر واریدە ئەگەر کەلیمەی ئەخیر ئیزافە بکرێت پاش فی کل الاحوال الراتب الاخیر لە فەقەرەی چارەم لە ماددەی بیست و نۆ.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

جەنابی وەزیر فەرموو.

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەس لێرە هاتووە بۆ ئاخر راتبەکەی کاکە بەس ئەوەی د.ناصح کە باسی کرد تەبعەن ماددەی (40) کە بخوێنیتەوە ئەو پێشمەرگانەی قەدیم ئەگەر پێنج ساڵ خزمەتیان هەبوو بەشەرتێك (15) ساڵ کەمتر خزمەتیان هەبوو ئەگەر پێنج ساڵ خزمەتیان هەبی لۆیان تەکمیلە دەکەین بۆ (15) ساڵ و تقاعد دەکرێن و ئەو ئیمتازەیان دەدرێتی، یەعنی فەرقی هەیە ئەو پێشمەرگانەی کە لە شاخ بووینە و لەگەڵ ئەوانەی کە تازە بووینە پێشمەرگە .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

لێژنەی یاسایی ئەوەی راتبی ئەخیر تکایە تەوزیحی بکەن.

بەڕێز عونی كمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة التاسعة والعشرون:

1-للبيشمركة ان يطلب احالته على التقاعد اذا لم تكن خدمته اقل من (15) سنة شريطة ان يكون اسمه مسجلآ في قوات بيشمركة كوردستان بموافقة وزير البيشمركة على اساس اخر راتب تقاضاه او راتب الرتبة التي احيل بموجبها على التقاعد مضروبآ بعدد اشهر خدمته التقاعدية مقسومآ على رقم (260).

2-تكون مخصصات الزوجية و الاطفال (50000) دينار للزوجة، و (25000) دينار لكل طفل لحد خمسة اطفال.

3-تعتبر لاغراض تنفيذ احكام الفقرة اولآ من هذه المادة كسر الشهر شهرآ كاملآ و كسر السنة سنة كاملة.

4-لا يتجاوزالراتب التقاعدي في كل الاحوال الراتب الاخير الذي كان يتقاضاه اثناء الخدمة.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

بەڕێزان ئێستا وەکو لێژنەی یاسایی خوێندیانەوە ئەو ئیزافەی ئاخر بۆ ئاخر راتب ئەخەینە دەنگدانەوە کێ لەگەڵدا تکایە دەستی بەرزبکاتەوە؟،سوپاس ، کێ لەگەڵدا نیە؟ بەکۆی دەنگ وەگیرا، تکایە بۆ ماددەیەکی تر .

بەڕێز كریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی سی:

1-ئەگەر پێشمەرگە خانەنشین کرا یان بە خانەنشین داندرا بەم جۆرەی خوارەوە پاداشتی کۆتایی ڕاژەی پێ دەدرێت:

ا- تەواوی موچەی ساڵێك ئەگەر ڕاژەکەی بەر لە میژووی 1991/3/5 لە (15) ساڵ کەمتر نەبوو.

ب-تەواوی موچەی ساڵێکی ئەگەر ڕاژەی خانەنشین لە (20) ساڵ کەمتر نەبوو.

2-جگە لەوانەی لە هەردوو بڕگەی لاوەکی(ا،ب) بڕگەی یەکەمی ئەم ماددەیە هاتوون، پاداشتێك بە بڕی دوایین موچەی شەش مانگی پێ دەدرێت.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

غەلەتەکی مەتبەعی لەو ماددەیەدا هاتیە، ئێستا ماموّستا کاکە دەیخوێنیتەوە بە چاکراوەکە .

بەڕێز عبدالکریم ابوبکر مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الثلاثون:

1-اذا احيل البيشمركة او اعتبر محالآ على التقاعد تصرف له مكافأة نهاية الخدمة كالاتي:

ا-راتبه الكامل لمدة سنة واحدة اذا كانت خدمته التقاعدية لا تقل عن (15) سنة قبل تأريخ 1991/3/5 .

ب- راتبه الكامل لمدة سنة واحدة اذا كانت خدمته لا تقل عن (20) سنة .

2-فيما عدا ما ورد في الفقرتين (ا و ب) من اولآ اعلاه من هذه المادة تصرف للمحال على التقاعد مكافاة لمدة ستة اشهر من الخدمة للمتقاعد بقدر اخر راتب عندما كان في الخدمة .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی پێشمەرگە رەئیتان تکایە.

بەڕێز شێردلّ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەگەلّ ماددەکەین.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

کەس نیە، بۆیە ماددەکە ئەخەینە دەنگدانەوە، کێ لەگەلّیدا نیە دەستی بەرزبکاتەوە، کێ لەگەلّدا نیە؟ بە کۆی دەنگ وەرگیرا، تکایە بۆ ماددەیەکی تر.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی سی:ئەگەر پێشمەرگە یان خانەنشین کراو کۆچی دوایی کرد هەموو مافەکانی خانەنشینی و دەرمالّەکانی خێزانی و ئەو مافانەی کە لە خزمەتەکەیەوە شایستەی دەبێت، هەروەها لەم یاسایە دیاری کراوە بۆ پاشەنشینەکانی دەگوازرێتەوە.

بەڕێز عبدالکریم ابوبکر مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

المادة الحادية الثلاثون: اذا توفي البيشمركة المتقاعد ينقل كافة الحقوق التقاعدية و المخصصات العائلية و الحقوق المستحقة من جراء خدماته الى خلفه مثل ماهو محدد في هذا القانون .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

لێژنەی پێشمەرگە.

بەڕێز شێردلّ عبدالله حەوێزى:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئێمە تێبینیمان لەسەری نیە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كركووكى):

بەڕێزان ئەندامانى پەرلەمان ئەو بەڕێزانەی ئەیانەوێتن موداخەلە بكەن، تكایە دەست بەرز كەن بۆ ناو نووسینیان،نیە، بۆیە وەكو خۆی ئەخرێتە دەنگدانەوە كێ لەگەلّە تكایە دەست بەرزبكاتەوە، زۆر سوپاس، كێ لەگەلّدا نیە؟ بە كۆی دەنگ وەرگیرا، بۆ ماددەیەكی تر تكایە.

بەڕێز كریم بحرى عبدالله:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

ماددەی سی و دوو: مافەكانی خانەنشینی لە رۆژی دەست هەلگرتن لە كار یان مردنەوە خەرج دەكرێت، ئەگەر داواكارییەكە لە میانەی سێ سالّ دەركرا، بەلّام دوای ئەو ماوەیە لە رۆژی پێشكەش كردنی داواكە خەرج دەكرێت، مەگەر سەلێنرا دەستی خۆی لە دواكەوتنەكە نەبووە.

بەڕێز عبدالكریم ابوبكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

المادة الثانية والثلاثون: تصرف الحقوق التقاعدية اعتبارآ من تأريخ الانفكاك او الوفاة الا اذا تأخر الطلب اكثر من ثلاث سنوات فتصرف حينئذ من تأريخ تقديم الطلب ما لم يكن التأخير لعذر مشروع.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

لێژنەی پێشمەرگە تكایە.

بەڕێز شیردل عبدالله حەوێزى:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئێمە تێبینیمان نیە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

بەڕێزان ئەندامانى پەرلەمان كێ ئەیەوێ موداخەلە بكات؟نیە. بۆیە ماددەكە وەكو خۆی ئەخەینە دەنگدانەوە، كێ لەگەلّدایە با دەستی بەرزبكاتەوە؟ زۆر سوپاس، كێ لەگەلّدا نیە؟ بەكۆی دەنگ وەرگیرا بۆ ماددەی دواتر تكایە.

بەڕێز كریم بحرى عبدالله:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

ماددەی سی و سێ: ئەگەر خانەنشین کراو لە وەزیفەیەکی تر دامەزرا مافی هەیە لە نێوان مووچەی خانەنشینی و مووچەی وەزیفی کامیان بۆی باشترە یەکێکیان هەڵبژێریت.

بەڕێز عبدالکریم ابوبکر مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

المادة الثالثة والثلاثون: اذا تعين المتقاعد في وظيفة اخرى فله الحق ان يختار بين راتبه التقاعدي وراتبه الوظيفي.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی پێشمەرگە تکایە؟

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە تێبینیمان نیە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان کێ ئەیەوێ موداخەلە بکات؟نیە. بۆیە ماددەکە وەکو خۆی ئەخەینە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵدایە با دەستی بەرزبکاتەوە، زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نیە؟ بەکۆی دەنگ وەرگیرا بۆ ماددەی دواتر تکایە.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەشی سێیەم

بێ سەر و شوێن و دەست بەسەر کراو

ماددەی سی و چوار:

1-لە کاتی بێ سەر و شوێن بوون و دەست بەسەر بوون واتە حجز، پێشمەرگە مووچەکانی بەتەواوی بۆ ئەوانە خەرج دەکرێت کە واریسی شەرعین تا گەرانەوەی یاخود سەلماندنی مردنی.ئەگەر سەلێندرا لە کاتی خزمەت کردن بە هۆیەوە بووە.

2-مافەکانی خانەنشین دەدرێتە پاشەنشینی واتە (خلف)ی پێشمەرگەی بێ سەرو شوێن یاخود دەست بەسەر لەم حاڵەتانەی خوارەوە:

ا- لە رۆژی سەلماندنی مردنی .

ب- دوای تێپەڕبوونی دوو ساڵ بەسەر بێ سەر و شوێن بوونی یاخود دەست بەسەر بوونی پێشمەرگە، ئەگەر سەلێنرا کە لە ژیاندا ماوە.

ج-ئەوانەی خاڵەکانی (ا و ب) لە بڕگەی دووەم لەم ماددەیەدا دەیانگرێتەوە بە شەهید دەژمێردرێن و دەخرێنە سەر وەزارەتی شەهید و ئەنفالکراوەکان.

3-ئەگەر سەلێنرا کە بێ سەر و شوێن یاخود دەست بەسەر بوونی پێشمەرگە بە هۆی کەم تەرخەمی و پابەند نەبوونی بە پرەینسیپەکانی پێشمەرگە بووە ئەوە خانەنشین دەکرێ و ئیجرائاتی یاسایی بەرامبەر دەکرێ.

4-ماوەی بێ سەرو شوێنی و دەست بەسەری بە خزمەت دەژمێردرێ جگە لەوەی لە خاڵی سێیەمی ئەم ماددەیە هاتووە.

بەڕێز عبدالكريم ابوبكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

القسم الثالث

المفقود والمحتجز

المادة االرابعة والثلاثون:

1-في حالة فقدان او احتجاز البيشمركة من جراء الخدمة او بسببها يصرف راتبه بصورة كاملة لورثته الشرعيين لحين عودته او ثبوت وفاته.

2-يمنح الحقوق التقاعدية الى خلف المفقود او المحتجز في الحالات التالية:

ا-يوم ثبوت وفاته.

ب-بعد مرور سنتين على فقدانه او احتجازه اذا ثبت وفاته.

ج-يعتبر الذين يشملهم الفقرتان (ا و ب) من هذه المادة شهيداً و يتم الحاقهم بوزارة شؤون الشهداء و المؤنفلين.

3-اذا ثبت بان فقدان او احتجاز البيشمركة كان بسبب اهماله او عدم التزامه بمبادئ البيشمركة فيحال على التقاعد و تتخذ الاجراءات القانونية ضده.

4-تحتسب مدة فقدانه او احتجازه خدمة له باستثناء ما ورد في الفقرة الثالثة من هذه المادة.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

لێژنەی پێشمەرگە تکایە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە تێبینیمان نیە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

كاك فرست موداخەلەیەکی هەیە.

بەڕێز فرست احمد عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وا بزانم (من جراء الخدمة او بسببها)نەفسی مەفهومە، مەفروزە (اثناء الخدمة او بسببها)، ئەگەر متوەهم نەبم ئەوە غەلەتەکی مەتبەعیە،

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

لێژنەی قانوونی رەئیتان.

بەڕێز عونى كمال سعيد بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مولاحەزەکەی سکرتێری پەرلەمان لە جێی خۆیتی .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان یەك بەڕێز دەیەوێ موداخەلە بکات، کاك رۆمیو فەرموو.

بەڕێز رۆمیو حزیران نیسان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

له فەقەرەی ثالثآ (اذا ثبت بان فقدان او احتجاز البیشمرکة کان بسبب اهماله او عدم اهتمامه بمبادئ البیشمرکة، فیحال علی التقاعد و تتخذ الاجراءات القانونیة ضده). یەعنی چۆن ئیحالەی تقاعد دەکرێ و ئیجرائاتی قانوونی دژی وەردەگیرێ؟ سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی یاسایی وەلآم تکایە.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوە لێژنەی پێشمەرگە جوابی ئەو مولاحەزەی دەداتەوە بە تایبەتی لجنەی مختص.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی پێشمەرگە فەرموو.

بەڕێز شێردلّ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

بۆ ئەو مولاحەزەی زۆر لە جێی خۆیتی، بەلآم ئێمە ئەوەمان وا کردیە بۆ ئەوەی عائیلەکەی مەغدور نەبێتن، یەعنی رزقی عائیلەکەی نەبڕین، تقاعدی بکەین و ئیجرائاتی قانوونی دژی بکەین.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

جەنابی وەزیر کەرەم کە.

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خۆی کە ئیحالەی تقاعدی دەکەی ئەوە تقریبا عقوبەیە، نامانەوی لە شوێنی خۆی بمێنێتەوە و حقووقەکەشی نەسووتێ چەند ساڵە خزمەتی کردیە لەبەر مالّ و منداڵی، یەعنی نابێ طرد و فصلی بکەین، تقاعدی دەکەین و لە سلکی دوور دەخەینەوە .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی یاسایی ئاخیر صیاغەی تکایە لەگەلّ پێشنیارەکەی کاك فرست تاکو بیدەینە دەنگدان.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

القسم الثالث

المفقود والمحتجز

المادة الرابعة والثلاثون:

1-في حالة فقدان او احتجاز البيشمركة اثناء الخدمة او بسببها يصرف راتبه بصورة كاملة لورثته الشرعيين لحين عودته او ثبوت وفاته.

2-يمنح الحقوق التقاعدية الى خلف المفقود او المحتجز في الحالات التالية:

ا-يوم ثبوت وفاته.

ب-بعد مرور سنتين على فقدانه او احتجازه اذا ثبت وفاته.

ج-يعتبر الذين يشملهم الفقرتان (ا و ب) من هذه المادة شهيداً و يتم الحاقهم بوزارة شؤون الشهداء و المؤنفلين.

3-اذا ثبت بان فقدان او احتجاز البيشمركة كان بسبب اهماله او عدم التزامه بمبادئ البيشمركة فيحال على التقاعد و تتخذ الاجراءات القانونية ضده.

4-تحتسب مدة فقدانه او احتجازه خدمة له باستثناء ما ورد في الفقرة الثالثة من هذه المادة.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

نوقتەی نیزامی كاك زانا فەرموو.

بەڕێز قادر سعید خضر(زانا):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەعەربیەكەی دەڵێ(اذا ثبتت وفاته)، بە كوردیەكەی دەڵێت ئەگەر سەلێنرا لە ژیاندا ماوە، مەعنایەكانی دژی یەكە ئەگەر بكرێتەوە یەك ئەوجا بخرێتەوە دەنگدان.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

لێژنەی یاسایی رەئیتان تكایە.

بەڕێز عونی كمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە گوتمان ئەگەر خلاف هەبوو لە نێوان نووسخەی عەرەبی و كوردیەكە ئەوە عەرەبیەكە ئەساسە. زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

تکایە لێژنەی یاسایی دووبارە بیخوێننەوە بەعەرەبیەکەی بکرێتە ئەساس تا بدرێتە دەنگدان.بەڵێ، عەرەبیەکەی ئەساسە و ئەخرێتە دەنگدان. کێ لەگەڵیتی با دەستی بەرزبکاتەوە؟ کێ لەگەڵدا نیە؟ بەکۆی دەنگ وەرگیردرا، بۆ ماددەیەکی تر تکایە، زۆر سوپاس.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی سی و پێنج: پێشمەرگە- پاسەوانی هەرێم لەو حاڵەتانەی خوارەوە مافی خانەنشینی پێدەدرێت:

1-ئەگەر پێشمەرگە - پاسەوانی هەرێم کۆچی دوایی کرد لە کاتی خزمەت کردن یان بەهۆیەوە بۆ ئەم مەبەستەش خزمەتی پێشمەرگایەتی دەگەینرێتە (15) ساڵ، ئەگەر خزمەتەکەی لە (15) ساڵ کەمتر بوو.

2-شەهیدی بەرەکانی جەنگ و کردەوە سەربازیەکان بە پێی یاساکانی وەزارەتی کاروباری شەهیدان ماف و ئیمتیازاتی تایبەتیان پێ دەدرێت.

3-بەڵگەی یەکەمی سەرەوە ئەو پێشمەرگەیەش دەگرێتەوە کە پێش راپەرینی 1991/3/5 بەردەوام بووە تا رۆژی مردنی .

4-ئەوانەی کە بڕگەکانی (1،2،3)م لەم ماددەیەدا دەیانگرێتەوە دۆسیەکانیان دەگوازرێتەوە بۆ وەزارەتی کاروباری شەهید و ئەنفالکراوەکان وەکو لایەنی پەیوندار.

بەڕێز عبدالکریم ابوبکر مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

المادة الخامسة والثلاثون: يمنح البيشمركة -حرس الاقليم الحقوق التقاعدية في الحالات التالية:

1-الوفاة اثناء الخدمة او من جرائها اذا كانت خدمته كبيشمركة اقل من (15)سنة بعد ابلاغ خدمته الى (15) سنة.

2- الشهيد في جبهات القتال و الحركات العسكرية يمنح له الحقوق و الالتزامات بموجب قوانين وزارة شؤون الشهداء و المؤنفلين .

3-تشمل الفقرة اولآ اعلاه البيشمركة الذي كان مستمرآ في الخدمة قبل الانتفاضة 1991/3/5 الى يوم وفاته.

4-تنقل اضابير المشمولين باحكام هذه المادة الى وزارة شؤون الشهداء و المؤنفلين كجهة مختصة.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی پێشمەرگە تکایە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەگەڵ ماددەکەین.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان ئەوانەی دەیانەوێ قسە بکەن ناویان بنووسن، ڕێزدار فخریە خان فەرموو.

بەڕێز فخریە مصطفی محمد علی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت بڕگەی یەکەم لە ماددەی 35 دەڵێت (خمسة عشر) ئەوە غەڵەتە قواعدیەن دەبێ بلێ (خمسة عشرة)سنە، چونکە لێرە دەڵێ عشرە تطابق المعدود لێرە تخالف المعدود.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

ڕێزدار کاك غفور فەرموو.

بەڕێز غفور طاهر سعید مەخموری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەنیسبەت ئەو ماددەیە ماددەی 35 یاساکە لە بڕگەی سێیەم دەڵێ بڕگەی یەکەمی سەرەوە ئەو پێشمەرگەیە دەگرێتەوە کە پێش راپەڕینی 1991/3/5 بەردەوامە تا ڕۆژی مردنی، ئەدی ئەوانەی ئێستا و لەمەودوا؟ ئەوە باشە بۆ ئەوانەی پێش راپەڕینە، ئەدی ئەوانەی دوای راپەرین؟ ئەوەش پرسیارێکە. زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

ڕێزدار شێخ جەعفەر فەرموو.

بەڕێز جعفر مصطفی معروف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

من پێشنیارێکم هەیە لە ماددەی 35 لە دوای بڕگەی 3 بڕگەیەك زیاد بکرێ بکرێت بە بڕگەی 4 پاشان بڕگەی دوایی بگۆڕدرێت لەدوای ئەو بڕگەیە بنووسرێت پێشمەرگە مافی هەبێت عەفووی بکەین، ئەو پێشمەرگانەی کە کاری ڕێکخستنیان کردیە لە شارەکان پێش راپەرین ئەمە مافی بڕگەی یەك بیانگرێتەوە، چونکە زۆر پێشمەرگە هەبووە لە شارەکان لە ڕێکخستنەکان ئیشیان کردووە، بەڵام کاری پێشمەرگایەتیان نەکردووە، ئەگەر ئەوەی بۆ زیاد نەکەین ئەو مافە نایانگرێتەوە کە لە بڕگەی یەکدا باس کرایە، بۆیە داوا دەکەم ئەو بڕگە زیاد بکرێت بۆ ئەوەی پێشمەرگەکانی ڕێکخستن شمولی ئەو یاساییە بکات، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی پێشمەرگەی تکایە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو ماددەیە هەموو پێشمەرگە دەگرێتەوە. پێشمەرگەی پێش راپەرین و پاش راپەڕین، هەر کەسێك لە خدمە دابوو لە کاتی خدمە ئەگەر ئەوانەی بەسەر هات خانەنشین دەیانگرێتەوە، بەڵام ئەوەی دی ئەو

تەنزیمانەی ناو شار ئەوە عیلاقەی بە مەڵبەند و بە ئەو شتانەوە هەیە عیلاقەی بە وەزارەتی پێشمەرگەوە نیە، چونکە دەبێ ناوی لە وەزارەتی پێشمەرگەوە هەبی یان لە لای فەرماندەکانی پێشمەرگە هەبێت، لەبەر ئەوە لەگەڵ نیزام و قوانینی وەزارەتی پێشمەرگە ناگونجێت، سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

ڕێزدار جەنابی وەزیر؟

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڵێ، هەر وەکو تەوزیحی دا ئەوانەی کە تەنزیمی بووینە عایدی لق و کۆمیتە و ئەوانەن، بەس ئەوەی کە پێشمەرگە بووینە و چەکدار بووینە ناوی هەبووە ئەوە دەیانگرێتەوە.وازحە ئەو مەوزوعە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

لێژنەی یاسایی ئاخر رەئیتان تکایە.

بەڕێز عونی كمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الخامسة والثلاثون: يمنح البيشمركة حرس الاقليم الحقوق التقاعدية في الحالات التالية:

1-الوفاة اثناء الخدمة او من جرائها اذا كانت خدمته كبيشمركة اقل من (15)سنة بعد ابلاغ خدمته الى (15) سنة.

2- الشهيد في جبهات القتال و الحركات العسكرية يمنح له الحقوق و الالتزامات بموجب قوانين وزارة شؤون الشهداء و المؤنفلين .

3-تشمل الفقرة اولآ اعلاه البيشمركة الذي كان مستمرآ في الخدمة قبل انتفاضة 1991/3/5 الى يوم وفاته.

4-تنقل اضابير المشمولين باحكام هذه المادة الى وزارة شؤون الشهداء و المؤنفلين كجهة مختصة.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

بەڕێزان ئێستا لەبەر ئەوەی گۆڕانکاری لەسەر نەکرایە وەکو خۆی ئەیخەینە دەنگدان، کێ لەگەڵیتی با دەستی بەرز بکاتەوە، سوپاس . کێ لەگەڵدا نیە؟ بەکۆی دەنگ وەرگیرا ، زۆر سوپاس، بۆ ماددەی دواتر تکایە .

بەڕێز كریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی سی و شەش: مافەکانی پێشمەرگەی دیل:

1- تەواوی مووچە و دەرماڵە بۆ ئەوانە خەرج دەکرێت کە بەخێو کردنیان لە ئەستۆی بەدیل کراوەکەیە بەدرێژایی ئەو ماوەیەی کە بە دیلی دەمینێتەوە لەگەڵ تەواوی ئەو مافانەی کە لەکاتی خزمەت کردنیان دەیانگرێتەوە.

2- ماوەی بەدیل گرتنەکەی بۆ گشت مەبەستەکانی خزمەت کردنی فیعلی دەژمێردرێت.

بەڕێز عبد الكريم ابوبكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة السادسة والثلاثون:

1- يصرف كامل الراتب والمخصصات والحقوق لمن كان يعيلهم الاسير طوال مدة الاسر.

2- تحتسب مدة الاسر لجميع الاغراض كخدمة فعلية.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

لێژنەی پێشمەرگە تکایە؟

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە تێبینیمان نیە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

ڕێزدار جەنابی وەزیر؟

بەڕێز عمر عثمان ابراهيم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەگەڵ ماددەکەین.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان کێ قسەی هەیە؟ كاك اسماعيل فەرموو.

بەڕێز اسماعيل محمود عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەگەڵ ئەوەین کە پێشمەرگەیەك دیل دەکرێت هەموو حقوق و ئیمتیازاتێکی پێ بدرێت، بەڵام بەو شەرتە ئەو کەسەیە کە خۆی دیل دەکرێت هەر ئەوە نەبێ حەقە شتێکی بۆ دابندرێت، ئەگەر وابێ ئێمە لەشکرەکی فشوڵ دروست دەکەین هەر چی دیل کراوە هەمووی تەسلیم دەکرێت، حەقە شتی بۆ دابندرێت سەبەبەك هەبێ بۆ ئەوەی کە خۆی دیل دەکرێت، خەڵکی وا هەیە هیچ تەقەیەکی لێ ناکرێت ڕەبیەکە بەتەواوی تەسلیم دەکرێت، حەق نیە بەراستی ئەوەی بەو نەوعەی خۆی تەسلیم دەکات هیچ حەق و ئیمتیازاتێکی بدرێتی، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

لێژنەی پێشمەرگە تکایە؟

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشتر ئیشارەتمان کردیە کە ئەوە ئەگەر لە دەستی خۆی دا نەبێ لەشەڕ ئەسیر، ئەسیری شەرە، تەسلیم بوون نیە .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

جەنابی وەزیری پێشمەرگە؟

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو کەسانەی کە خۆی بەدەستەوە دەدات یان کەمتەرخەمی دەکات بگێری بەو شێوەی کە بێتەوە دەست خۆمان مومکینە موحاسەبەشی دەکەین، ئیجرائاتیشی لێ وەردەگیرێ، بەئەسیریش حیساب ناکرێ حەز دەکەم ئەوەی بزانین، یەعنی ئەوانە هەموو لێك دەکرێنەوە، ئەوە ئەسیرە لە حاڵەتێکە حاڵەتەکە مەعلوومە و دیاریکراوە، بەس ئەگەرکەمتەرخەمی کردبێ یان خۆی تەسلیم کردبی ئەوە بە خاینیش حیسابە و ئیجرائاتیشی لەگەڵ دەکرێت و ئەو حقووقانەش هیچیان نایانگرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

لێژنەی یاسایی ئاخر رەئیتان تکایە .

بەڕێز عونی كمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة السادسة والثلاثون:

1-یصرف كامل الراتب و المخصصات و الحقوق لمن كان یعیلهم الاسیر طوال مدة الاسر.

2-تحتسب مدة الاسر لجمیع الاغراض كخدمة فعلیة.

بەڕێز كریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی سی و شەش: مافەکانی پێشمەرگەی دیل:

1-تەواوی مووچە و دەرماڵە بۆ ئەوانە خەرج دەکرێت کە بەخێو کردنیان لە ئەستۆی بەدیل کراوەکەیە بەدرێژایی ئەو ماوەیەی کە بە دیلی دەمینێتەوە لەگەڵ تەواوی ئەو مافانەی کە لەکاتی خزمەت کردنیان دەیانگرێتەوە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

بەڕێزان ئیستا وەك ئەوەی ماددەکە بە کوردی و بەعەرەبی خوێندرایەوە ئەخرێتە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵیدایە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵیدا نیە؟ بەکۆی دەنگ وەرگیرا، بۆ ماددەی دواتر تکایە.

بەڕێز كریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەشی چوارەم

حوکمە پەرتەوازەکان

ماددەی سی و حەوت: خانەنشین کراو یان واریسەکانی بێبەش دەکرێن لە مافەکانی خانەنشینی لە حاڵەتی سەلماندنی خیانەتکردنی یاخود هاوکاری کردنی لەگەڵ لایەنەکانی دژ بە بزووتنەوەی رزگاریخوازی کوردستان یاخود حکومەتی هەرێمی کوردستان.

بەڕێز عبدالکریم ابوبکر مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

القسم الرابع

الاحکام المتفرقة

المادة السابعة والثلاثون: یحرم المتقاعد او ورثته من الحقوق التقاعدیة اذا ثبتت خیانته او تعاونه مع الجهات المعادیة من الحرکة التحرریة الکوردستانیة و حکومة اقلیم کوردستان.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی پێشمەرگە تکایە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەگەڵ ماددەکەین.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کرکووکی):

بەڕێزان ئەندمانی پەرلەمان یەك رێزدار دەیەوێ قسە بکات جەنابی د.ناصح کەرەم کە.

بەڕێز د.ناصح غفور رمضان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من بەنیسبەت وەرەسەکانی، ئەو خەڵکە چ گوناحەکیان هەیە باوکیان بە شەهید حیساب کراوە تقاعودیان دەدرێت و پاشان لێان دەبردرێت، بەڕاستی ئەوە نازانم ئینەیەکی تێدا هەیە؟

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی پێشمەرگە تکایە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

خۆی ئەو کەسانە ئەوانە خیانەتیان کردووە، مومکینە هەندێ کەس خیانەتیان کردووە کاتی لەگەڵ شۆرش خۆی لەناو حکومەتەکەی پێشوو تەقاعودی هەبووە و ئێستاش داوا دەکاتەوە، ئێمە دەمانەوێ ئەوەشیان نەبێ، ئەوانە خیانەتیان کردیە ئیدی عائیلەکەی چی؟ خۆی ئەوە حەقی تەقاعودی نیە، چونکە هیچ خزمەتەکی لەبۆ ئێمە نەکردیە و دوژمنی ئێمە بووە، خۆی تەقاعودی دەدرێتە شەخصەکە نادرێتە

ئەوەکانی دوای ئەوی خەلەفەکەی یاخود عائیلەکەی تەقاعودی وەردەگرن، تەقاعودی ئەو وەردەگرن نەك ئی خۆیان، لەبەر ئەوە ئێمە نامانەوێ تەقاعودی بدەینە ئەو هەتا هەموو کەس بزانێ کە خیانەتی کرد، تەقاعودی نیە، یەعنی حەقی تەقاعودی نیە، سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

ڕێزنەی یاسایی ڕەئیتان تکایە.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەگەڵ دەقی ماددەکەینە ، هیچ تێبینیمان لەسەر نیە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێزان ئێستا وەکو ئاخیر صیاغەی کە خوێندرایەوە ئەیخەینە دەنگدان، کێ لەگەڵیتی دەستی بەرزبکاتەوە، زۆر سوپاس ، کێ لەگەڵدا نیە؟ یەك دەنگ لەگەڵدا نیە، بەزۆرینەی دەنگ وەرگیرا، بۆ ماددەی دواتر تکایە.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی سی و هەشت: ئەگەر خانەنشین کراو لەسەر فەرمانی فەرماندەی گشتی هێزەکانی پێشمەرگە و پاسەوانی هەرێم گەرایەوە بۆ خزمەت بۆی نیە بۆ جاری دووەم پاداشتی خانەنشینی داوا بکاتەوە.

بەڕێز عبدالکریم ابوبکر مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الثامنة والثلاثون: اذا اعيد المتقاعد الى الخدمة بامر القيادة العامة لقوات حرس الاقليم فلا تمنح له المكافأة التقاعدية للمرة الثانية.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەگەڵ ماددەکەین.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

جەنابی وەزیر.

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمەش لەگەڵ ماددەکەین.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان ، ڕێزدار کاك طارق فەرموو.

بەڕێز طارق محمد سعید جامباز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو ماددەیە زێدەیە، چونکە لە قانوونەکانی تر دا هاتووە هیچ کەسێك نیە کە تەقاعود بکرێت دوو جار مکافاە وەربگرێت، یەك جار لە حەیات وەریدەگرێت، ئەو ماددەیە لابچێت ،چونکە لە قانوونەکانی تر دا هاتووە وە قانوونەکانی دیش جێبەجێ بکرێت لەسەر پێشمەرگەش.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی پێشمەرگە رەئیتان تکایە دەربارەی ئەو پێشنیارە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە وا بزانین لە مانی هیچ زەرەر ناکەین، بمێنێ باشترە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

ڕێژنەی یاسایی رەئیتان؟

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەگەڵ ئەوەینە کە ماددەکە بمینێتەوە لەبەر ئەوەی تەئکیدی حاڵەتەکەی دەکات کە دووەم جار موکافەئەی وەرنەگرێت و، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

جەنابی وەزیر رەئیتان؟

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەللاّ ئەوە لە بۆ تەئکیدە، وەبی جاری دووەم موکافەئەی پێ نەدرێ، بمینێتەوە باشە،لەگەڵ ئەوەین بمینێتەوە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

ڕێزدار کاك طارق داوای ئیلغات کرد ئەگەر سەحبی بکەی ؟

بەڕێز طارق محمد سعید جامباز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە قانونەکانی دی هاتووە ئەمن پێم باشە ئەو شتە دوو رەئیەیە لە قانوونەکانی دی هەیە تەئکید لۆ بکرێت لێرە؟ چونکە لە قانوونەکانی دی تەئکیدی بۆ کرایە، قانوونەکانی عام باسی دەکات وە لێرە لەبەر چی تەئکید بکرێت؟ چونکە هیچ موەزەفێك نیە دوو جار مکافەئەی وەربگریت.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێزان لەبەر ئەوەی موناقەشە لەسەر ئیلغا یان مانی قەپات کرابوو، پێشنیارەکەی کاك طارق ئەخەینە دەنگدانەوە بە ئیلغا کردنی ،

بەڕێز فرست احمد عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

جەنابت ناو نووسینت قەپات کردیە، یەعنی ئەگەر یەکێك حەز بکات تەئیدیش بکات مەجال نیە ناوی خۆی بنووسێت لەبەر ئەوە مەفرووزە بیخەیە دەنگدان، کەسی تر نیە، چونکە بەتەنیا قسەی کرد، مەجال نیە کەسی تر تەئیدی بکات.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڵێ ئێستا ئیلغاکە ئەخەینە دەنگدانەوە، کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەو ماددەیە ئیلغا بکرێت تکایە دەستی بەرزبکاتەوە؟ حەوت کەس لەگەڵیتی، کێ لەگەڵ ئەوەیە وەکو خۆی بمینێ؟ بە زۆرینەی دەنگ وەرگیرا، تکایە بۆ ماددەیەکی تر.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی سی و نۆ: ئەو کەسەی خانەنشین دەکرێت بە پێی بەندەکانی ئەم یاسایە مووچە وەردەگرێت و نابێت بە هیچ شێوەیەك مووچەی تری فەرمی هەبێت.

بەڕێز عبد الکریم ابوبکر مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة التاسعة والثلاثون: ليس لمن يحال على التقاعد تصرف له الحقوق التقاعدية بموجب احكام هذا القانون ان يتقاضى راتباً رسمياً آخر.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەگەڵ ماددەکەین .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

جەنابی وەزیر؟

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمەش لەگەڵ ماددەکەین.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان، کێ ئەیەوێ قسە بکات لەسەر ماددەکە؟ د.ڕۆژان کەرەم کە.

بەڕێز د.ڕۆژان عبدالقادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو کێشە لە ماددە سی و چوار چارەسەر کرایە، کە ئەگەر وەزیفەیەکی دیکەی وەرگرت ناتوانی مووچەی خانەنشینی و مووچەکەی تریش وەربگرێت، یەعنی تەنها لەوێ چارەسەر کرایە کەوا لۆی هەیە یەك مووچە یەك جار وەریبگرێت، سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

لێژنەی پێشمەرگە رەئیتان تکایە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەگەر لەماددەکەی دی کرابی ئێمە دەمانەوێ دوو مووچە وەرنەگریت، لەکام ماددە کرایە؟ ئەوە پەیوەندی بەوەوە نیە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

لێژنەی یاسایی رەئیتان تکایە؟

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە ماددەی 33 کە 34 بوو پێشان، لێرەدا حەقی ئیختیار دەداتە ئەوەی کە کامەی ئیختیار بکات بۆ خانەنشینی؟ ئەوەی مەدەنی یان ئەوەی عەسکەری؟ لێرەدا جیایە، لێرە نابێ دوو مووچە پێکەوە وەربگیرێ، سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

جەنابی وەزیر.

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڵێ من تەئیدی رەئی لێژنەی قانوونی دەکەم.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

بەڕێزان ئێستا ماددەکە وەکو خۆی ئەخەینە دەنگدانەوە، چونکە تەغیرێکی لەسەر نەکرا، کێ لەگەڵیتی تکایە دەست بەرزبکاتەوە؟ زۆر سوپاس. کێ لەگەڵدا نیە؟ یەك کەس لەگەڵدا نیە، بەزۆرینەی دەنگ وەرگیرا، بۆ مادەی دواتر تکایە.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی چل: هەر کەسێك لە پێش راپەڕین تاکو 1991/3/5 چووبێتە ریزی شۆڕش بووبێتە پێشمەرگەو سالانی خزمەتی لە پێنج سالْ کەمتر نەبێت خزمەتەکەی دەگەیندرێتە (15) سالْ و خانەنشین دەکرێت بە مەرجێك :

1-بێ مووچە بێت.

2- دژی شۆڕش نەوەستا بێتەوە.

3-ئەو خزمەتەی پێش راپەڕین بێ پچران بووبێت .

4-لە کاتی بوونی بە پێشمەرگە (16) ساڵ لەتەمەنی تەواو کردبێت.

بەڕێز عبدالکریم ابوبکر مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الاربعون: يحال على التقاعد كل من التحق قبل الانتفاضة بصفوف الثورة لغاية 1991/3/5 و لا تقل خدمته عن خمس سنوات و تكمل خدمته الى (15) سنة بالشروط التالية:

1 - **ان لا يتقاضى راتباً رسمياً.**

2 - **لم يكن من معارضي الثورة يوماً ما.**

3 - **خدم هذه المدة قبل الانتفاضة و بدون انقطاع.**

4 - **اكمل (16) من العمر عند التحاقه بصفوف البيشمركه.**

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی پێشمەرگە تکایە رەئیتان.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە ماددەکمان هەبوو زۆر مشاکلمان پێ حەل دەکرد لەناو پێشمەرگە، ئەم ماددە هەلگیرا ئەوەی سەرۆکی هەرێم لەبەر ئەوەش بەناوی سەرۆکی هەرێم دانابوو نەك بە ناوی قائدی عام، چونکە ئەو صلاحیەتی زیاتر بوو دەیتوانی هەر کەسێ خزمەتی کەمیش بێ تەقاعودی بکات، بەڵام کە ئەومان هەلگرت لێرە ئەو (5) ساڵە لێرە مەشاکیلمان بۆ دروست دەکات، چونکە هەندێ پێشمەرگە لە کاتی ئەنفالکراوەکان پەیوەندیان بە هێزی پێشمەرگەیان کردیە هەنێ کەس لە کاتێك کە هەموو کەسێك تووشی یەئس ببوو هیچ سیقە نەمابوو کە شۆڕش دەمێنێ، نامێنێ دەگەینە ئینتیفازە، لەو کاتەدا هاتیە پەیوەندی بە شۆڕشەوە کردیە وە هەندێکیشیان شەهیدیش بووینە وە هەندێکیشیان پێشمەرگەی زۆر چاك بووینە، ئێستا ئەوە سێ ساڵە ئەوەمان لابرد بەهۆی ئەوەکەی سەرۆکی دەمانتوانی ئی ئەوانە چارە بکەین، ئێستا ئێمە لێرە ئەگەر ئەو پێنج ساڵەی کەم کەینەوە و بیکەینەوە سێ ساڵ، ئەگەر لە زمنی قانونیش ئەوە جێی خۆی بگرێت وا بزانم زۆر باشە و موشکیلەکەمان بۆ حەل دەکات و، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

جەنابی وەزیر رەئیت تکایە؟

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەگەر فەترەکە فەترەی ئەنفال تەحدید بکرێت بڕەك ناوی لێ بنرێت، پێم وایە زیاتر ڕوون دەکرێتەوە و بەقووەت تر دەبێ بۆ جێبەجێ کردنی، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان ئەوانەی ئەیانەوێ قسە بکەن تکایە ناویان بنووسن، کاك ئاڕێز فەرموو.

بەڕێز ئاڕێز عبدالله احمد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لێژنەی پێشمەرگە پێشنیارێکیان کرد وا بزانم بە شێوەیەکی تریش وەزیری پێشمەرگە پشتیوانی کرد، منیش پشتیوانی لەو ڕەئیە دەکەم کە ئەو ماوەیە کەم بێتەوە، ئێمە لە بیرمانە یەعنی ساڵانی (87و 88 و 89) ئومێد نەمابوو ، هەوا نەمابوو هەڵمژین، کیمیا باران بوو، نان نەمابوو بیخوین، یەعنی زرووفەکە لەو پەڕی ناخۆشی دا بوو بە نیسبەتی میللەتەکەمان بە گشتی و بە نیسبەتی پێشمەرگە، یەعنی ئەوەی مابوو ژمارەیەکی تایبەت بوو مابوو بە پێشمەرگایەتی، لەبەر ئەوە بڕوا دەکەم ساڵێکی ئەو کاتە بە دە ساڵی پێشمەرگە ئاساری زیاتر هەبووە، یەعنی هیچ شتێك نەمابوو یەعنی خۆمان بە خۆمان لەوێ بووین و ئەزانین یەعنی هەوا هەڵمژینیش نەمابوو، لەبەر کیمیاوی، لەبەر ئەوەی بەڕاستی من پشتیوانی ئەوەی دەکەم سێ ساڵ بیتن ئەوە یەك، وە ژمارەکەشی زۆر زۆر کەمە هەندێك لە برادەران وا نەزانن ژمارەکەی زۆرە، چونکە ژمارەی هەرە زۆری ئەو برادەرانە بەردەوام بووینە و (15) ساڵی خۆیان تەواو کردیە، ژمارەیەك شەهید بووە، ژمارەیەك هەیە دوای ئەنفالکراوەکان ساڵی 1991 چووینە دەرەوە و پێشمەرگەی قارەمان بووینە، پێشمەرگەی مەیدان بووینە ئەوانە ئەیانگرێتەوە لەگەڵ ژمارەیەك لەوانەیە لەبەر نەخۆشیەوە نەیانتوانیوە درێژە بە ژیانی پێشمەرگایەتی بدەن، لەبەر ئەوە زۆر بە پێویستی دەزانم ئەو زروفە ناخۆشەی ئێمەی ئەو کات لەبەر چاو بگرین وە ئەمە نەك هەر مووچە و ئیمتیازات بگرێتەوە، بەڵکو لەبەر چاو گرتنی هەڵ و مەرجی ناخۆشەکەی ئەو سەردەمەی هەیە ئەوە یەك، (16) ساڵەکەش پێم وایە ببیتە (15) ساڵ بەڕاستی ئێمە لە ژیانی پێشمەرگایەتی دیومانە، زۆر پێشمەرگەی قارەمانمان هەبووە بە تایبەتی ئەو کات لە (88 و 87) پێشمەرگەی (15) ساڵیمان زۆر زۆر بوو، ئەو کاك سعد کە ئێستا وەزیرە لە (15) ساڵی بویتە پێشمەرگە و داش نەبڕاو، و بەردەوامە، بۆیە بە نموونە ئەیهێنمەوە لە تەنیشتمان دانیشتیە، لە (15) ساڵی بوویتە پێشمەرگە، لەبەر ئەوەی حەقە (16) هکەی بکەینە (15) ساڵی بۆ پێشمەرگە، سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

ڕێزدار د.رمضان فەرموو.

بەڕێز د.رمضان عبدالرحمن محمد رضا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بە سوپاسەوە پشتگیری ڕایەکەی کاك ئاڕێز دەکەم و سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كركووكى):

ڕێزدار كاك جووتيار فەرموو.

بەڕێز كريم مجيد شريف (جووتيار):

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

من لە ماددەى 37 پێشنيارم كرد ئەمە بكرێتە بڕگەيەكى تر و پێشنيارەكەى كاك ئاريز و كاك شێردڵ، بەڕاستى بەپێى ئەم ماددەيە ئەوانەى لە سانى (1987و 1988) بووينەتە پێشمەرگە شموولى خانەنشينى ناكەن ،بۆيە پێشنيار دەكەم ئەو پێنج ساڵە بكرێتە سێ ساڵ، چونكە بەڕاستى ئەو رۆژگارانە وەك كاك ئاريز باسى كرد رۆژگارە ڕەشەكانى كورد بوو ،رۆژگارە ئەنفال و كيمياويەكان بوو، ئەو كەسانەى كە بوون بە پێشمەرگە نەهاتوون بۆ ماوەى سانێك و دوو ساڵ پێشمەرگە بن، هاتووە پێشمەرگە بيت ئيتر رۆژگار وابوو سانى پێشمەرگايەتى كەم بووە ، بۆيە پێشنيار دەكەم بكرێت بە سێ ساڵ وە ڕەنگە گلەييەك هەبێ لە ئەو كەسانەى كە سانى پێشمەرگايەتيان زۆرە، ئێمە كە پێشمەرگايەتيمان زۆرە بەڕاستى كە سانى پێشمەرگايەتيمان زۆرە، كە خانەنشين دەبين رێژەى ئەو مەعاشەى كە وەريدەگرين، ئەو مووچەى كە وەريدەگرين زۆرە كەينى ئەو سانەى كە پێشمەرگايەتى زۆرە بڕى ئەو مووچەى كە وەريدەگرێت كەمترە، بۆيە من پێشنيار دەكەم ببێت بە سێ ساڵ و سێ ساڵەكە بچەسپێ بۆ ئەوەى حەقى ئەو پێشمەرگانەش كە پێش راپەڕين بوون بە پێشمەرگە نەفەوتێ، وە گەر بكرێ (16)ساڵەكەى تەمەن بكرێ بە (15) ساڵ، چونكە ئێمە بەڕاستى پێشمەرگەى تەمەن كەممان لەگەڵ بووە لە (14 و 15 و 16) و ئەوانە بكرێنە (15)ساڵ ،زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

ڕێزدار كاك حاتم فەرموو.

بەڕێز حاتم محمد جان حسن:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

وەللاّ من بە حوكمى ئەوەى كەبڕيارەدەرى لێژنەى كاروبارى پێشمەرگەم لە پەرلەمانى كوردستان بە حقيقەت لە ياسايەكە هيچ قسەيەكم نەكردبە، چونكە ئەوانە هەموو هى خۆمانە و هەموومان باس كردبە لەگەڵ برادەرەكان و لەگەڵ لێژنەى ياسايى وە جەنابى وەزير و ئەوانە، بۆيە من لەگەڵ ئەوەم بە حەقيقەت ئەو پێنج ساڵە وەكو پێشنيارێك هاتووە كە بكرێتە سێ ساڵ، بەڵام بەشەرتێك ئەو كەسانەى كە پەيوەنديان كردووە بە شۆڕش و بە پێشمەرگەوە و چووبێتنە دەرەوە، يەعنى ئەوە ئيشارەت بەوە بدرێت نەوەك دوايى كە خەڵكيكى تريش ئيستيفادە بكات لەوەى كە هيچ حەقێكى بە شۆڕش و پێشمەرگە نەبێتن لە سانى 87 و 88 و زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

ڕێزدار شێخ جعفر فەموو.

بەڕێز جعفر مصطفى معروف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پشتگیری لەو پێشنیارەی لێژنەی پێشمەرگە دەکەم، ئەوە بکرێتە سێ ساڵ زۆر چاکە ، نەشکرێتە (15) ساڵ بکرێتە (14) ساڵ، چونکە پێشمەرگەمان زۆرن ئێستا لە (15) ساڵ کەمتریش بەخوای وە زۆر پێشمەرگەمان هەیە لە (15) ساڵ کەمترن ئەوە بە (15) هێشتا زۆرە (14) باشترە لە (15)هکە، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

رێزدار شێخ فتاح فەرموو.

بەڕێز فتاح عبدالله نەقشبندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەللاّ ئەوەی من باسیم دەکرد کاك شێخ جعفر باسی کرد، رابعاً من داوا دەکەم ئەگەر جەنابی وەزیر و لێژنەی پێشمەرگە موافەقەت بکەن هەر هەڵبگیرێ لێرە، چونکە زۆر پێشمەرگەی ئێمە ئەوەی ئێمە دیمان لە شۆرشی پێشتر تا ئێستای لەگەڵدا بێ عومری نەگەیشتبووە (14) ساڵی پێشمەرگە بووە، ئینجا من داوا دەکەم هەر بە موتلەقی بمینێتەوە و ئەو فەقەرەیە لابچیت و زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

رێزدار کاك سەردار هەرکی فەرموو.

بەڕێز سەردار صباح بوزو هەرکی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

قسەی من ووتراوە و زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

رێزدار کاك عبدالرحمن فەرموو.

بەڕێز عبدالرحمن احمد رضا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێم وایە لەم ماددەیە هەموومان یەك دەنگین، من ئیزافەیەك دەکەم بۆ دڵنیایی، کاتێك کە لە ساڵی 1988 شەری عێراق و ئێران راگێرا، خەڵکانێکی زۆر هاتنەوە، ئەوانی کە لە ئێران مانەوە 88 و 89 بوون بە پێشمەرگە ئەو کاتە پێنج ساڵەکەش شموولی ناکات، بۆیە تەئکید دەکەم کە کەم بکرێتەوە. وە (16) ساڵەکەش زۆرە، چونکە خەڵکانێك کە تەمەنیشیان کەم بوو لەو بارودۆخە تایبەتە چەکیان هەڵگرتبوو و (14)ساڵ و (15) ساڵیشیان تیا بوو.زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

رێزدار ڤیان خان فەرموو.

بەڕێز ڤیان سلێمان حاجی بشار:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

قسەکەی من ووتراو و زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

ڕێزدار کاك د.ناصح فەرموو.

بەڕێز د.ناصح غفور رمضان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

تەبیعی بەنیسبەت تەمەنەکە (16) ساڵەکە زۆرە، چونکە وەکو ئاماژەی پێ کرا پێشمەرگە هەبوون لە تەمەنی (14) ساڵیشی تێدا بوو و شەهیدیش بوون، هەندێك لە ئەوانە لەبەر ئەوە پێموایە تەئکید لەسەر (14) بکەن باشە، بەنیسبەت ئەو پێنج ساڵە و لەگەڵ سێ ساڵەکەش من ئەمەوێ بیکەنە دوو بڕگە باشە، چونکە خۆی پێنج ساڵەکە بۆ ئەوەیە کە پێش ئەنفال پێشمەرگە بووینە هەتا پێنج ساڵیان هەبووە و ئەوەکەی تریش من ئەڵێم وای لێ بێ باشترە هەرکەسێك لەپێش راپەڕین تاکو 1991/3/5 چووبیتە ڕێزی شۆڕشەوە و بووبێتە پێشمەرگە سااڵنی خزمەتی یەك: لە پێنج ساڵ کەمترو دووش، یان لە کاتی ئەنفالەوە بێ دابران پێشمەرگە بووبێت تا راپەڕین، یەعنی دوو شتی جیاوازە بۆئەوانەی کە لە راپەڕینەوە فەرقیان هەیە لەگەڵ ئەوانی تر، چونکە ئەگەر وا نەبێ دوایی هەمووی دەبێتە سێ ساڵ، پێنج ساڵ هەتا ئەنفالە و لە ئەنفالیشەوە سێ ساڵەکە حیساب بکرێت پێم وایە عەدالەتێکی زیاتری تێدا بێت، لەگەڵ ڕێز و سوپاسمدا.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

ڕێزدار کاك محمد فەرموو.

بەڕێز محمد حاجی محمود:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوانەی ئەوان باسیان کرد شتی وا نەما من باسی بکەم، بەڵام هەر بۆ تەئکید کردنەوەی قسەکەی ئەوانە، ئێمە ڕۆژێك لە دوای ئەنفالەکە لە گوندێك بووین مجموعەیەك پێشمەرگە دانیشتبووین نان نەبوو بیخۆین سێ پێشمەرگە پەیدا بوون یەکێ بە عەلاگەیەکی نانەوە هاتن و گوتیان هاتین بۆ پێشمەرگایەتی، گوتمان جارێ نانەکەمان بۆ بێنن دوایی وەرتان دەگرین، پشیلەیەك زۆری برسی بوو جا پێشتر نانیان بۆ پشیلەکە برد هیچ نەما بوو لە گوندەکە یەعنی ئەو سێیانە کە هاتن ئەو ڕۆژە بۆ پێشمەرگایەتی مەعنەویاتێکیان دا بۆ ئەوانی تر لەو ڕۆژە ناخۆشانەدا، ئەوە یەکێکە بۆ ئەوەی جەنابتان لێی ئاگادار بن، یەکێکی تر ئەوە بوو باسی تەمەنیان کرد، ئێمە پێشمەرگەیەکمان ناوی عەلی مەلا عبدالله بوولەشەڕێك شەهید بوو تەمەنی (12)ساڵ بوو. تا ئێستاش موشکەلەیەك هەیە ئەڵێن تەمەنەکەی بچووکە شەهیدانەی بۆ ناکرێ، یەعنی ئەوەندە تەمەنیان منداڵ بووە شەهیدیش بوون و پێشمەرگەی ئازاش بووینە لە جەبهە و زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

ڕێزدار کاك اسماعیل فەرموو.

بەڕێز اسماعیل محمود عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من ڕەئیم جیاوازە لەگەڵ برادەران، بەتەئکید تەئیدی ئەوەی دەکەم کە سێ ساڵ بیتن، بەڵام سێ ساڵەکە کێن؟ وەکو کاك د.ناصح باسی کرد ئەوانەی کە پێشمەرگە بووینە، پێنج ساڵ یان شەش ساڵ پێشمەرگایەتی بەردەوامیان هەبووە تا ئەنفالەکان ئەو لە سنفێك دابنرێن، ئەوانەی کە لە کاتی ئەنفالەکان هاتوون ئەوە حەتمەن پێنج ساڵیان هەیە، پێنج ساڵەکەیان بۆ ئەکەین بە (15) ساڵ، بەڵام ئەوەی کە لە ئەنفالەکان هاتوون حەقە ئەوە تەقدیر بکرێت بەراستی ئەوە حەقی خۆیتی، چونکە ڕۆژێکی زۆر ناخۆش بوو بەڕاستی کەس ئومێدی بە پێشمەرگە نەبوو، ئەوانە لەو کاتە هاتوون بوون بە پێشمەرگە، ئەوانە حەقە سێ ساڵەکەیان بەڕاستی بۆیان حیساب بکرێت بە خزمەت، بەڵام نەك (3) ساڵیان بۆ بکرێت بە (15) ساڵ یەعنی ئەوەش فەرقەکە بەڕاستی من لەگەڵ سێ ساڵەکەم، بەڵام سێ ساڵەکە بە (15) ساڵ حیساب دەکرێت؟ لە ڕووی قانونیەوە من لە لێژنەی قانوونی دەپرسم دەتوانن ئەو سێ ساڵە بکەنە (15) ساڵ؟ ئەگەر بکرێت سێ ساڵەکە لەگەڵ پێشمەرگەیەکی (15) ساڵ وەکو یەك حیساب بکرین ئەوە حەقی خۆیتی و، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی پێشمەرگە تکایە ڕەئیتان؟

بەڕێز شیردل عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە هەر لە بیدایەتەوە هۆیەکەمان گوت و هەمووش هەر هۆیەکەیان تکرار کردەوە، ئێمە دەڵێین کەمتر نەبێ لە سێ ساڵ مەعنای هەمووی دەگرێتەوە یەعنی لۆ بکرێتە دوو بڕگە؟ ئیدی ئەوەی پێ ناوێ هەموو شتێك تکرار بکەینەوە بەڕاستی، بە نیسبەت عومرەکە ئێمە یاسا دادەنێن وەللاّ ئەگەر لە دەستە خۆمان بی دەڵێین ساڵەکیش، بەڵام دەڵێین مەسەلەن دە ساڵیش وەللاّ من دەزانم هەیە (12) ساڵیش بووە و عەمەلیاتی گەورەشی کردو و خەڵکێکی زۆریشی کووشتووە، ئێمە ئەو یاسایە هەر لە لای خۆمان نیە، ئەوە لەلای حکومەتی عیراقیشدا هاتووە، دوای مونەزەماتی دەولیش دەیبینێ کەس تەئیدمان ناکات ئەگەر ئەو عومرە گچکە بێتن، یەعنی کەس لێمان قبوول ناکات، ئەوە دەبێ لە سجلاتی پێشمەرگە تەسجیل بکرێت، یەعنی ناکرێ بڵێین یەکێك عومری (14،15) ساڵ بووە بەڕاستی، لەبەر ئەوە ئەگەر پێمان بکرابا و قانوون ڕێی دابا، بەڕاستی نە قانوون ڕێمان دەدا نە حقووقی ئینسان ڕێمان دەدا و نە قانوونی دەولی ڕێمان دەدا و نە قانوونی خۆمان ڕێمان دەدا، خۆشمان ئێستا پێشمەرگە بە تەمەنی (18) ساڵی وەردەگرین هەتا تەتەوعیش خۆبەخشیش، لەبەر ئەوە من وا تەسور دەکەم زەحمەتە عومرەکەی کەم بکەینەوە، بەڵام کە

دەڵێین لاتقل عن 3 ساڵ ئەو سێ ساڵەش ئەتوانین بکەینە (15) ساڵ بە قانوونیش دەتوانین بیکەین و قیادەی عامەش دەتوانی بیکات ئیدی وەزارەتی پێشمەرگەش دەتوانێ بیکات و زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

ڕێزدار جەنابی وەزیر فەرموو.

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە شتەکەی بڕەك بە عاتیفی وەرنەگرین ئەوە فەترەك بووە و عومری گچکە بووە دەتوانین بە شێوەیەکی ئیستیسنائی پاداشتی بدەینەوە و تۆڵەی بۆ بکەینەوە بە زۆر زیاتر و باشتر، بەڵام بیکەینە قانوون و لێرە تەسبیتی بکەین هەروەك کاك شێردل فەرمووی بەڕاستی بە هیچ قانونێك نایگرێتەوە، با ئێمە شتەکی شاز نەکەین فەرقمان هەبێ لەگەڵ بەغدا و لەگەڵ هەموو ئەو جەیش و لەشکرانەی دەوروبەرمان، لەبەر ئەوەی (15) ساڵەکەی بمێنێ و ئەوانەی کە عومریان کەمتر بووە بە شێوەیەکی ئیستیسنائی یان صلاحیەتی وەزیرە دەتوانێ ئەوەی لۆ چاك بکاتەوە، مەوزوعی سێ ساڵەکەش ئەگەر بکەینە یەك و نەیکەینە دوو فەترە ئەگەر بتانەوێ کەم بکەینەوە سێ ساڵەکەی تەتبیق بکەن لە ئەوەلی هەتا ئاخیری ببێتە یەك پارچە باشترە، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

ڕێزنەی یاسایی ئاخیر ڕەئیتان تکایە،

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لێژنەی یاسایی پشتگیری لە ڕەئی جەنابی سەرۆکی لێژنەی پێشمەرگە دەکەین بەتایبەتی پاش ئیلغا کردنی ماددەی 27 وە ئەو ماوەیە کەم بێتەوە لە 5 ساڵ ببێتە سێ ساڵ بە شێوەیەکی موتڵەقی وەکو جەنابی وەزیری پێشمەرگەش ئیشارەتی پێدا وە ئەو مەوزوعە عەدالەتی تەحقیق دەکات، ئێمە جیاوازی بکەینەوە و دوو بابەتی بکەین موشکیلەمان بۆ خەڵق دەکات، وابزانم هەر بەو شێوەیە بڕوات، سەبارەت بە عومرەکەش کە (16) ساڵە زۆر عومرەکە بە گونجاوی هاتیە و موتابیقە لەگەڵ پەیڕەوی قانوونی دەولی و، مونەزەماتی حقوقی ئینسان تەئکید لەوەی دەکەن کە لەوەی عومری ئەو کەسەی کە دەبیتە پێشمەرگە ئەو کەسە لەوە گچکەتر نەبێت و، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڵێ ئێستا موافقن لەسەر ئەوەی (5) ساڵەکە ببێتە (3)ساڵ ؟ تکایە صیاغەیەکی بکەن بۆ ئەوەی بخوێندرێتەوە و بیدەینە دەنگدان، زۆر سوپاس.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الاربعون: يحال على التقاعد كل من التحق قبل الانتفاضة بصفوف الثورة لغاية 1991/3/5 و لا تقل خدمته عن ثلاث سنوات و تكمل خدمته الى (15) سنة بالشروط التالية:

1 - **ان لا يتقاضى راتباً رسمياً.**

2 - **لم يكن قبل معارضي الثورة يوماً ما.**

3 - **خدم هذه المدة قبل الانتفاضة وبدون انقطاع.**

4 - **اكمل (16) من العمر عند التحاقه بصفوف البيشمركه.**

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی چل: هەر کەسێك لە پێش راپەرین تاکو 1991/3/5 چووبێتە ریزی شۆرش بووبێتە پێشمەرگەو سالانی خزمەتی لە سێ سال کەمتر نەبێت خزمەتەکەی دەگەیندرێتە (15) سال و خانەنشین دەکرێت بە مەرجێك :

1-**بێ مووچە بێت.**

2- **دژی شۆڕش نەوەستا بێتەوە.**

3-**ئەو خزمەتەی پێش راپەڕین بێ پچران بووبێت .**

4-**لە کاتی بوونی بە پێشمەرگە (16) سال لەتەمەنی تەواو کردبێت.**

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێزان ئێستا وەکو ئەوەی لێژنەی یاسایی ئاخر صیاغەی خوێندەوە ، تکایە روونی بکەنەوە ئەوەکەی مووچە.

بەڕێزعونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

جەنابی سەرۆکی پەرلەمان لە عەرەبیەکەی تەواو هاتووە (1- ان لا يتقاضى راتباً رسمياً)، بەڵام لە کوردیەکەی ڕەسمیەکە نەهاتیە ئیشارەتمان دا.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

عەرەبیەکە ئەساسە لەسەر ئەوە ترجمە دەکرێ، ئێستا ئەیخەینە دەنگدانەوە کێ لەگەڵدایە تکایە دەستی بەرزبکاتەوە؟، زۆر سوپاس. کێ لەگەڵدا نیە؟ یەك کەس لەگەڵدا نیە، بە زۆرینەی دەنگ وەرگیرا، بۆ ماددەیەکی تر تکایە.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی چل و یەك: لە کاتی گۆڕان و هەموار کردنی سیستەمی مووچە، مووچەی خانەنشین کراو لەگەڵ مووچەی پێشمەرگەی لە خزمەت بەردەوام هاوشێوە دەکرێت بە هەمان شێوە و بە پێی پلە و پایەی.

بەڕێز عبدالكريم ابوبكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

المادة الحادية والاربعون: اذا تم تعديل او تغير نظام الراتب سيتساوى راتب المتقاعد مع راتب البيشمركة المستمر في الخدمة بنفس النسبة و الدرجة و المنصب.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

لێژنەى پێشمەرگە ؟

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزى:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئێمە لەگەڵ ماددەكەين.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

جەنابى وەزير؟

بەڕێز عمر عثمان ابراهيم/وەزيرى پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

هیچ تێبینیمان نیە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

بەڕێزان ئەندامانى پەرلەمان هەموو لەگەڵ نەصەكەن، بۆیە نەصەكە وەكو خۆى، ئەیخەینە دەنگدانەوە، كێ لەگەڵدایە تكایە دەستى بەرز بكاتەوە؟، زۆر سوپاس. كێ لەگەڵدا نیە؟ بە كۆى دەنگ وەرگیرا، بۆ ماددەیەكى تر تكایە.

بەڕێز كريم بحرى عبدالله:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

ماددەى چل و دوو: هەموو كارمەندانى هێزى پێشمەرگەى كوردستان بە تاكەكانى پێشمەرگە دادەنرێن و بەو پلە و پایە و ناونیشانەى هەیانە، مافى خانەنشینى پێشمەرگە دەیانگرێتەوە.

بەڕێز عبدالكريم ابوبكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

المادة الثانية والاربعون: يعتبر العاملون في قوات بيشمركة كوردستان، بيشمركة بالدرجة والمنصب والعنوان الحالي ويستحقون الحقوق التقاعدية للبيشمركة.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

لێژنەى پێشمەرگە تكایە؟

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزى:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئێمە تێبینیمان نیە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

جەنابی وەزیر؟

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەگەڵ ماددەکەین.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان، ئێستا ئەیخەینە دەنگدانەوە کێ لەگەڵدایە تکایە دەستی بەرز بکاتەوە؟، زۆر سوپاس. کێ لەگەڵدا نیە؟ بە کۆی دەنگ وەرگیرا، بۆ ماددەیەکی تر تکایە.

بەڕێز كريم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی چل و سێ: خوێندن لە کۆلێژ و پەیمانگاکان کە لە کۆتاییدا بڕوانامەی تیایدا وەرگرتووە بۆ ئەفسەر بە خزمەت دەژمێردرێت بۆ مەبەستەکانی خانەنشینی.

بەڕێز عبدالكريم ابوبكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الثالثة والاربعون: تحتسب مدة الدراسة في الكلية و المعاهد الذي حصل في نهايتها البيشمركة على شهادة بالنسبة للضابط يحتسب خدمة لاغراض التقاعد فقط .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

لێژنەی پێشمەرگە تکایە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەگەڵ ماددەکەین.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كركووكی):

جەنابی وەزیر؟

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەگەڵ ماددەکەین.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان یەك بەڕێز ئەیەوێ موداخەلە بكات كاك د. ناصح فەرموو.

بەڕێز د.ناصح غفور رمضان:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

لە كوردیەكەی ماوەی خوێندنەكەی نەخوێندەوە تەنها خوێندنی خوێندەوە بە خۆی ماوەی خوێندنە.لە كوردیەكەش هەیە ماوەی خوێندنی كۆلێژ و پەیمانگا لە كۆتاییدا كە بڕوانامەی تێدا وەرگرتووە لە ئەفسەری بە خزمەت دەژمێردرێ بۆ مەبەستەكانی خانەنشینی.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

لێژنەی پێشمەرگە تكایە رەئیتان دەربارەی ئەو موداخەلەیەڤ

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

خۆی ماوەی خوێندنەكەی لە كولیە چوار ساڵە، هەر چوار ساڵەكەی بۆ حیساب دەكەین.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

لێژنەی یاسایی رەئیتان؟

بەڕێز عونی كمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ماددەكە زۆر بە وازیحی هاتیە (تحتسب مدة الدراسة في الكلية والمعاهد التي حصل في نهايتها البيشمركة على الشهادة بالنسبة للضابط خدمة لاغراض التقاعد فقط)

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

بەڕێزان ئێستا ئەیخەینە دەنگدان وەكو ئاخر صیاغە خوێندرایەوە بە عەرەبی، كێ لەگەڵدایە تكایە دەستی بەرزبكاتەوە؟، زۆر سوپاس. كێ لەگەڵدا نیە؟ بە كۆی دەنگ وەرگیرا، بۆ ماددەیەكی تر تكایە.

بەڕێز كریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ماددەی چل و چوار:

1-ناكرێت تەنازول لە مافەكانی خانەنشینی بكرێت بۆ كەسێك یان لایەنێك و هەر تەنازولێك پووچەڵ دەكرێت و كاری پێ ناكرێت.

2-ناكرێت دەست بەسەر مووچە و پاداشتی خانەنشینی بگیرێت لە ئەنجامی قەرزێك لە سەر ئەستۆی خانەنشینكراو تەنها لەم حاڵەتانەی خوارەوە نەبێت:

ا- بە هۆی نەفەقەی شەرعی .

ب-بە هۆی گەڕاندنەوەی قەرزەكە بۆ گەنجینەی هەرێم.

3-ناكرێت دەست بەسەر زیاتر لە 25٪ مووچە و پاداشتی خانەنشینیدا بگیرێت بۆ هەر هۆیەك بێت.

بەڕێز عبدالكريم ابو بكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

المادة الرابعة والاربعون:

1-لا يجوز التنازل عن الحقوق التقاعدية لآي شخص او لآي جهة و يعتبر باطلآ كل تنازل من هذا القبيل.

2-لا تحجز المكافأة التقاعدية بسبب قرض في ذمة المتقاعد الا في الحالات التالية:

ا-النفقة الشرعية.

ب-تسديدآ لقرض خزينة الاقليم.

3-لا يحجز اكثر من 25٪ من الراتب او المكافأة التقاعدية لاي سبب كان.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

بەڕێزان ئەندامانى پەرلەمان، تەنها كوێستان خان كەرەم كە.

بەڕێز كوێستان محمد عبدالله:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

وەللاّ من پرسيارەكەم لەسەر سێيەمە نابێ دەست بەسەر 25٪ لە مووچە و پاداشتى خانەنشينى بگيريت لەبەر هەر چ هۆيەك بێت، باشە ئەگەر هۆيەكە نەفەقەى شەرعى بێت؟

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

لێژنەى ياسايى رەئيتان تكايە؟

بەڕێز عونى كمال سعيد بزاز:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

سەبارەت بە پرسيارەكەى كوێستان خان بۆ نەفەقەى شەرعيش بێ عەينى وەزعە نابێ لە 25٪ زياتر حجز بكرێتەوە، مبدەئەكى قانوونى عامە موتابيقە لەگەڵ ئەحكامى قانوونى تەنفيز كە بەركارە لە كوردستان.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

بەڕێزان ئێستا ماددەكە هيچ گۆڕانكارى بەسەر نەهاتووە، ئەيخەينە دەنگدانەوە كێ لەگەڵدايە تكايە دەستى بەرز بكاتەوە؟، زۆر سوپاس. كێ لەگەڵدا نيە؟بە كۆى دەنگ وەرگيرا، بۆ ماددەيەكى تر تكايە.

بەڕێز كريم بحرى عبدالله:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

ماددەى چل و چوار: فەرمانداری گشتی بۆی هەیە خزمەتی ئەفسەرانی پایە بەرز و فەنی و پسپۆرەکان دڕێژ بکاتەوە لەو حاڵەتە پێویستیانەی بەرژەوەندی گشتی بە مەرجێك لە دوو ساڵ زیاتر تێپەڕ نەکات.

بەڕێز عبدالكريم ابوبكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

المادة الرابعة والاربعون: للقائد العام ان يمدد خدمة الضباط واصحاب المناصب العالية من الفنيين والاختصاصين في الحالات الضرورية التي تقتضيها المصلحة العامة وعلى ان لا يتجاوز مدة التمديد عن السنتين.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

لێژنەی پێشمەرگە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە تێبینیمان نیە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

جەنابی وەزیر.

بەڕێز عمر عثمان ابراهيم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەگەڵ ماددەکەین.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان ئێستا ماددەکە وەکو خوێندرایەوە ئەیخەینە دەنگدانەوە کێ لەگەڵدایە تکایە دەستی بەرز کاتەوە، زۆر سوپاس. کێ لەگەڵدا نیە؟بە کۆی دەنگ پەسند کرا بۆ ماددەیەکی تر تکایە.

بەڕێز كريم بحرى عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی چل و شەش: هەر کەسێك بە شێوەیەکی یاسایی و لەلایەن دادگاوە سەلێندرا کە دەستی تێکەڵ کردبی لەگەڵ دام و دەزگا داپلوسێنەرەکانی رژێمی پێشوو بەژداری کردبی لە تاوانی رەشە کوژی ئەنفال و جینوسایدی کورد ئەم یاسایە نایگرێتەوە .

بەڕێز عبدالكريم ابوبكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة السادسة والاربعون: لا يشمل هذا القانون اي شخص ثبت بصورة قانونية بانه كان له ضلع في المؤسسات القمعية للنظام المنحل و اشترك في الجرائم القتل العشوائي و الانفال و الابادة الجماعية للكورد.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

لێژنەی پیشمەرگە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە لەگەڵ ماددەکەین.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

بەڕێزان ئەندامانى پەرلەمان، ئەو بەڕێزانەى ئەيانەوێ قسە بكەن ناويان بنووسن، كاك رۆميۆ فەرموو.

بەڕێز رۆميۆ حزيران نيسان:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

من لەگەڵ فەقەرەى ئەخيرى (في جرائم القتل العشوائي و الانفال و الابادة الجماعية للكورد)، چونكە ئەنفال ئاشووريشى تێدا بوو و خەڵكى تريشى تێدا بوو ، زۆر سوپاس.

بەڕێز كريم مجيد شريف(جووتيار):

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

هەمان تێبينيم هەبوو، بەڕاستى لە ئاخير پەرەگراف جينوسايدى كورد بكرێت بە جينۆسايدى گەلى كوردستان.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

بەڕێز كاك ئاريز فەرموو.

بەڕێز ئاريز احمد عبدالله:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئەوەى كە باس دەكەن رەنگە كەم و كوڕيەكى تێدا بێ يان لە چاپ دەرنەچووە، جينوسايدى گەلى كوردستان ئەوە يەك.بۆ ئەوەى هەموو نەتەوەكان بگرێتەوە تەئيدەن بۆ قسەكانى برادەران، دووش: ئەڵێ ئەگەر بە قانوون سەلێنرا، ئێمە دادگامان بۆ ئەو تاوانبارانە دانەنايە كە تاوانيان كردبە تا بسەلێنرێ يان نەسەلێنرێ، لەبەر ئەوە پێويست ناكات خۆ ئاشكرانە ئەوانە، بەڕاستى پێويست ناكات، تا ئێستا لەو قۆناغە هەموو ئەوانە ئاشكرانە، ئێمە كاتێك ئەتوانين ئەو قسە بكەين كە دادگامان بۆ ئەوانە دانا بێ، مادام دادگامان بۆيان دانەناوە ئەوە نەك بۆيانمان دانەناوە، بەداخەوە ئەوانەى لێرە تاوانيان كردبە نەماناردينە دادگاى بەغداش، لەبەر ئەوە پێويست بەو وشەيە ناكاتن، ئەوانەى بەقانوون دەسەلێندرى بەشداريان كردبە، هەمومان ئەزانين كێ بەشدارى لە ئەنفالى جينوسايدى گەلى كوردستان كردبە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

لێژنەى پێشمەرگە رەئيتان تكايە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزى:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئەو پێشنيارەكەى كاك جووتيار لە جێى خۆيتى ئەگەر بەو شێوەيە بينووسين، بەڵام ئێمە بە نيسبەتى قانوون، قانوون لەسەرووى هەموومانە، ئێمە راستە مەحكەمەمان بۆيان دانەناوە، بەڵام كەسيشمان عەفوو نەكردبە، بەڵام كە عەفووت نەكردبە كێ عەفوو ناكات؟ غێر دەبێ سنووريك هەبێ، مەحكەمەيەك هەبێ

بۆمان تەشخیص بکات کە ئەو کەسە عەفوو ناکەین ناکرێ هەروا هەر خەڵك بگرین، چونکە بەڕاستی لەسەر قسە ناکرێ مەحکەمە خۆتان دەزانن چەند دەقیقە چەندی پێ دەچێ و چەند دادەنیشی و مودەعی عامی لێیە و شاهیدی لێیە. تەسبیت بێ باشترە خۆمان لەکۆڵ زۆر مەشاکل دەکەینەوە و، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

ڕێزدار جەنابی وەزیر فەرموو.

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەللاّ من دەڵێم شتەکە بەو عمومیەتە نەبێت، شتەکە لە مستقبەل لێ پێچینەوەك دەبێت ئەو لێپێچینەوە ئەگەر سبووتی کرد یان ئیسبات بوو لەسەریان ئیجرائاتیان لێ وەردەگیری، من لەگەڵ پێشنیارەکەی کاك ڕۆمیو و ئەو برادەرانەم کە بڕیتە گەلی کوردستان، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی یاسایی ڕەئیتان.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمەش پشتگیری لە پێشنیارەکەی کاك ڕۆمیۆ و کاك جووتیار و کاك ئاریز دەکەین سەبارەت بە ئیزافە کردنی (لشعب کوردستان) لە ئەخیری ماددەکە لە جیاتی کورد، ئێستا ماددەکە دەخوێنمەوە بە زمانی عەرەبی:

المادة السادسة والاربعون: لا يشمل هذا القانون اي شخص ثبت بصورة قانونية بانه كان له ضلع في المؤسسات القمعية للنظام المنحل واشترك في جرائم القتل العشوائي والانفال والابادة الجماعية لشعب كوردستان.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی چل و شەش: هەر کەسێك بە شێوەیەکی یاسایی و لەلایەن دادگاوە سەلمێندرا کە دەستی تێکەڵ کردبێ لەگەڵ دام و دەزگا داپلوسێنەرەکانی ڕژێمی پێشوو بەشداری کردبێ لە تاوانی ڕەشە کوژی ئەنفال و جینوسایدی گەلی کوردستان ئەم یاسایە نایگرێتەوە .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێزان وەکو بە کوردی و عەرەبی خوێندرایەوە لەگەڵ وەرگرتنی پێشنیارەکەی کاك ڕۆمیو حزیران، کێی لەگەڵدایە دەستی بەرز بکاتەوە؟. زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نیە؟ بەکۆی دەنگ پەسند کرا، زۆر سوپاس. تکایە بۆ ماددەیەکی تر.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ماددەی چل و حەوت: ئەو پێشمەرگەی- پاسەوانی هەرێم حوکمەکانی ئەم یاسایە دەیگرێتەوە سوود مەند دەبن لە هەموو ئیمتیازاتی هاوڕێکانی لە کارمەندەکانی سەر بە لەشکری عیراقی، کە یاسای ڕاژە و خانەنشینی فیدراڵی کارا یان هەر یاسایەکی دیکەی فیدرالی دەیانگرێتەوە .

بەڕێز عبد الكريم ابوبكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة السابعة والاربعون: يستفيد البيشمركة-حرس الاقليم المشمول باحكام هذا القانون من جميع حقوق و امتيازات اقرانه من منتسبي الجيش العراقي المشمولين بقانون الخدمة و التقاعد الاتحادي النافذ او اي قانون اتحادي اخر.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

لێژنەی پێشمەرگە ڕەئیتان تکایە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە تێبینیمان نیە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

جەنابی وەزیر.

بەڕێز عمر عثمان ابراهيم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هیچ تێبینیەکمان نیە، سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

ڕێزداران ئەندامانی پەرلەمان ، كاك زانا كەرەم كە.

بەڕێز قادر سعيد خضر(زانا):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەدوای ئەم ماددە و پێش ئەوەی بچیە سەر ماددەی دواتر ئیقتیراحی ماددەیەکی موزافم هەیە، ئەو کاتەی قسە دەکەم.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

ڕێزدار كاك طارق فەرموو.

بەڕێز طارق محمد سعيد جامباز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

له دوو شوێن نووسراوه فیدرالی، ئایا جگه له دەستوری عیراق هیچ قانوونێك هەیه فیدرالی پێوه لکاندرابێ؟ من نەمبینیوه بەڕاستی، هەر هەمووی دەڵێ قانوونەکان (العراق) ئەوجا ئەوه بۆ ناحیەی مستقبلی ئایا ئیشکال پەیدا ناکات، ئێمه دەڵێن ئیتیحادی؟ بۆ تەئکیده ئەوه لێره؟ بەڵام ئەوەی عیراق هەمووی نوسراووه (دستور العراق) ئەگەر له قانوونەکانیش هاتبی شتێکی چاکه، لەدەستوور هاتووه، بەڵام مەبەستم قانوونەکانه ؟

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

ڕێزدار كاك محمد فەرموو.

بەڕێز محمد حاجی محمود:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

وەللاّ من دوو خاڵم هەبوو ، یەكیان ئەوەبوو كاك طارق ئیشارەتی پێدا مەسەلەی فیدرالی خۆی له دیباجه هاتووه ناتوانین بڵێن عیراقی فیدرالی له هیچ نووسینێكدا. خاڵی دووەم ئەوەیه هەرچەنده مومكینه لەو هینەش رەد بووبێ، بەڵام زاهیرەیەك پەیدا بووه ئێستا شكات دەكات لەو پێشمەرگانەی له دادگا كه پێشتر له كاتی خۆی له شەڕێ كەسێ كوژراوه، كابرا جاش بووه لەشەڕ كوژراوه، له شوێنێك كوژراوه ئێستا شكاتی لێ دەكەن یان خوێنی لێ وەردەگرن یان صولحی لەگەڵدا دەكەن لەو ماوەیه كۆمەلێك پێشمەرگه مەسەلەن گوناحی چی بووه لەشەڕ كوژراوه تەعقیبی دەكات ئێستا له چ شوێنێك كوژراوه و كێ تەقەی لێ كرد؟ دەباته دادگا و دادگاش داوایەكەی زۆر بەباشی وەردەگرێ، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

سوپاس، ڕێزدار كاك فرست موداخەلەیەكی هەیه، فەرموو.

بەڕێز فرست احمد عبدالله:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ڕاسته له قوانینی عیراقی نەهاتووه بەس له دەستوور هاتووه، هەموو قوانینی حكومەتی مەركەزی موعتەبەرن فیدرالین وەكی تر ئێمه تەفریقەی دەكەین له نیوان ئەوانەی له صلاحیاتی حصری بن له ضمني ماددە 110 یان خارجی ماددەی 110، چونكه ئی ئێمەش عیراقیه ئینجا لازمه شتێكی وا دابنێن كه قەصدمان قانوونی مەركەزیه نەك قانوونی هەرێم، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

لێژنەی پێشمەرگه رەئیتان؟

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

بەنیسبەتی قانوونەکە ئەوە جەنابی کاك فرست جوابی دایەوە، بە نیسبەت ئەوەی کە پێشمەرگەکان ئیتیهام دەکرێن بەڕاستی ئەوە مەحکەمەی تایبەت دەبی بیکات وا بزانم لێژنەکە لە ناو پەرلەمانیش داوا کرایە کە شتێکی وا بکرێت، سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

جەنابی وەزیر فەرموو.

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هیچ تێبینیەکی ئیزافیم نیە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنە یاسایی تکایە.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة السابعة والاربعون: يستفيد البيشمركة حرس الاقليم المشمول باحكام هذا القانون من جميع حقوق وامتيازات اقرانه من منتسبي الجيش العراقي المشمولين بقانون الخدمة والتقاعد الاتحادي النافذ او اي قانون اتحادي اخر.

بەڕێز کریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی چل و حەوت: ئەو پێشمەرگەی پاسەوانی هەرێم حوکمەکانی ئەم یاسایە دەیگرێتەوە سوود مەند دەبن بە هەموو ئیمتیازاتی هاوڕێکانی لە کارمەندەکانی سەر بە لەشکری عیراقی، کە یاسای ڕاژە و خانەنشینی فیدراڵی کارا یان هەر یاسایەکی دیکەی فیدرالی دەیانگرێتەوە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان ئێستا وەکو خوێندرایەوە، کێی لەگەڵدایە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نیە؟ بەکۆی دەنگ پەسند کرا، زۆر سوپاس. تکایە بۆ ماددەیەکی تر.

ئیقتیراحی ماددەیەکی ئیزافی کراوە لە احکام متفرقە (یمنع ممارسة النشاط الحزبي في صفوف قوات البيشمركة)، ممارسة النشاط الحزبي نەك ئینتیماء، کە لە ناو هێزی پێشمەرگە حزبایەتی نەکرێتن وەك لەناو پەرلەمان کە ناکرێتن بە هەمان شکل، ڕێزدار کاك د.ناصح موداخەلەیەکی هەیە، فەرموو.

بەڕێز د.ناصح غفور رمضان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وتەکانی جەنابی وەزیر وا هاتە پێشەوە کە باسی هاوواڵاتی هەرێم کرا مەبەست ئەوە بوو کە ئەو کەسانە بگرێتەوە ئەو هاوواڵاتیانەش بگرێتەوە و ئەو کوردانەش بگرێتەوە کە ئێستا تاکو ئەمڕۆ ناوچەکانیان نەهاتووتە سەر هەرێمی کوردستان، ئینجا من پێشنیار دەکەم ئەگەر پێتان پەسەند بێ ماددەیەك ئیزافە بکرێت ناوی هاوواڵاتی هەرێم لەهەر ماددەیەکی پێشووتر هاتبێ ئەو هاوواڵاتیەش ئەگرێتەوە کە هێشتا چارەنووسی ناوچە دابڕاوەکەی یەکلانەکرابێتەوە .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

خاوەن موقتەرەح کاك زانا تکایە موقتەرەحەکەت بخوێنەوە و رووننی بکەوە تا بدرێتە لێژنەی یاسایی.

بەڕێز قادر سعید خضر(زانا):

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

یەك لەو شتانەی کە هەموو خەڵکی کوردستان دڵیان پێ خۆشە لە پێکهێنانی هێزی پێشمەرگەی کوردستانی داهاتووە ئەوەیە کە ئێمە هێزی پێشمەرگەی کوردستان دەبێ بە ناوەرۆك بەس وەزیری پێشمەرگەش تەئکیدی لەسەر ئەوەی کردەوە کە ئەمە دوور دەبێ لە هەر ململانێەکی حیزبی وە ئێمەش ئەزموونەکی تاڵمان بەبیر دێ کە دیسان هێزی پێشمەرگە کەرت بووە لەسەر ململانێی حیزبی بۆ ئەوەی زەمانەتێکی قانوونی لەناو ئەو قانوونە هەبێ، پێویستە ماددەیەك ئیزافە بکەین داوا لە زەمیلەکانم دەکەم لە لێژنەی یاسایی کە ناو موقتەرەحەکە بکەن بەو شێوەیە(یمنع ممارسة النشاط الحزبي ضمن صفوف قوات البيشمركة)

پێشمەرگە لەدەرێ ئازادە ئەندامی حزبێکە ئەوە مەسەلەیەك نیە، بەڵام لەناو موئەسەسەی پێشمەرگە و هێزەکانی پێشمەرگە بە هیچ شێوەیەك رێگا بە هیچ نەشاتێکی حیزبی نەدرێت و ممارەسە بکرێت، ئەوە پێشنیارەکەی منە .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

جەنابی وەزیر رەئیتان تکایە.

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو مەوزوعە با شتەکان تێکەڵ نەکەین، ئەوە موناقەشەی قانوونی تەقاعودی پێشمەرگەیە، قانوونی وەزارەتی پێشمەرگە نیە تا ئەو مەوزوعانە بگرێتە خۆی، قانوونی تەقاعودی وەزارەتی پێشمەرگەیە ئی خانەنشین، لەبەر ئەوە ئەوە شتێکی لابەلایە وە خاریجە لە مەنهج و بەرنامەی ئێمە و داوای لێبوردن دەکەم و، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی پێشمەرگە تکایە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە هەر لە شرووتی تەعین دامانایە هیچ شتێکی حیزبی تیدا نیە، چ ضابط بیت یاخود ئەوەی خۆبەخش بیت، شرووتی حیزبی تێدا نیە تەماشاشی کەن تەوجیهی مەعنەویشی تێدا نیە، یەعنی ئەوە نیە مەڵبەند و شتی وای تێدا نیە، تەماشای کەن نە عەقائدئیدیەکەی ئێرانی تێدایە و نە تەوجیهی سیاسی تێدایە و هیچ شتێکی تێدا نیە کە ئەو شتانە بگرێتەوە، ئەوەیە ئەگەر من ئەوەی د.ناصح و جەنابی کاك محمد حکیمیش ئەو موقتەرەحەی هەبوو، ئەگەر بلیێن ئەو یاسایە هاوولاتیەکانی ناوچە دابڕاوەکانیش دەگرێتەوە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

نووقتەی نیزامی کاك محمد حکیم کەرەم کە.

بەڕێز محمد حکیم جبار:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من لە ماددەی سێ باسم کرد لە مەرجی پێدانی دەرەجە بۆ پلەی ئەفسەری، وە گولاڵە خانیش هەر لە ماددەی هەشت باسی کرد کە لەوێ خۆی لە مەشروعەکەی ترا چاك عیلاج کراوە دەڵێ هاوولاتی هەرێمی کوردستان بێت یان کوردی عیراقی بێت، ئەوان لەو مەشرووعە تازەیە لایان بردووە وە جەنابی وەزیریش گوتی لە ماددەکانی تر عیلاج کراوە ئەوە تەواو بوو و عیلاجیش نەکراوە، بۆیە تەئیدی ئەو پێشنیارەی کاك شێردڵ دەکەین کە ماددەیەك ئیزافە بکرێت و کوردەکانی ئەو مەنتیقەش بگرێتەوە، ئێمە خەڵکی ئەو مەنتیقەین و ئەزانین خەڵکەکە لەوێ بە حەقیقەت ئەوەی واستەی گەورەی نەبێت بە پێشمەرگە وەرناگیرێ، سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

رێزدار جەنابی وەزیر.

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەو برایە دیارە باش لە قانوونی وەزارەتی پێشمەرگە کە باسمان کرد سەرنجی جوان رانەکێشابوو، خۆی لە قانوونی وەزارەتی پێشمەرگە هاتیە هەر خەڵکانێك ئیسبات بکات کە کوردە وە خەڵکی کوردستانەو لەهەر شوێنێك جێنشین بێت حەقی هەیە لەوەزارەتی پێشمەرگە بیت وە ئەوە زۆر بە وازیحیش هاتیە .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

نووقتەی نیزامی د.شکریە فەرموو.

بەڕێز د.شکریە رسول ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

منیش هەمان تێبینیم هەبوو، چونکە کە کاتی من هەمان موناقەشەم کرد کە کوردی عیراق بێت، جەماعەت وتیان نەخێر ئەمە لەمەدا نیە لایان بردبوو و ئێستا کاك شێردل دەڵێ ئەوەی تیایە و دەتوانین ناوچەکانی تریشی تیابێ .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

د.ناصح نووقتەی نیزامی تکایە.

بەڕێز د.ناصح غفور رمضان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

جەنابی وەزیر تەئکیدی لەسەر ئەمە دەکاتەوە، بەڵام لەو یاسایەدا ئەو ناوە نیە ئەگەر لە یاسای پێشمەرگەدا هەیە ئەوە شتێکی تر، بۆیە من بە پێویستی دەزانم ئەوەی من پێشنیارم کرد بخرێتە بەرنامەوە یان وەکو ماددەیەك ئیزافە بکرێت باشترە، لەگەڵ رێز و سوپاسمدا.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

رێزدار کاك محمد حکیم کەرەم کە.

بەڕێز محمد حکیم جبار:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

کە بەڕێز کاك زانا پێشنیارێکی کرد جوابەکەی وەزیر زۆر مەعقوول بوو، وتی ئەوەی جەنابت دەبوو لە یاسای وەزارەتی پێشمەرگە، چونکە ئەمە جیایە ئەمەی تەقاعود منیش بە جەنابی دەڵێم ئەم یاسایەی خانەنشینی لێرە کە تۆ دوو ماددەت باس کردووە و مەرج دادەنێی بۆ هاوولاتی کورد دەبێ هاوولاتی هەرێمی کوردستان، ئێمە ئێستا لە واقیعدا چارەگێك یان یەك لەسەر سێی خاکەکەمان سەر بە هەرێمی کوردستان نیە، ئەو کوردانەی ئەوێ گوناحیان چیە؟بۆ لێرەش ئێمە مافێکیان نەدەینێ و لێرەش بنووسین؟ ئێمە لەوەزارەت نووسراوە یاسایەکی تر و ئەمەش یاسایەکی تر.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

مەشروعەکەمان بە ناو قانوون الخدمە و تقاعد الپێشمەرگەیە هەردووکی ئەگرێ، جەنابی وەزیر کەرەمکە.

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

کە تۆ قبوولت کرد ببیتە پێشمەرگە قبوولیشی دەکەی تقاعدەکەی بدرێتی کە قبوولت کرد بیکەیە پێشمەرگە لە قانوونی وەزارەتی پێشمەرگەدا هاتووە حەقی تەقاعود و هەموو ئیمتیازاتەکانیشی پێ دەدرێت. ئەوە تحصیل حاصلە، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی پێشمەرگە و لێژنەی یاسایی تکایە رەئیتان بکەنەیەك و صیاغەیەکمان بدەنێ لەو بارەیەوە کە هەموو خەڵکی کوردستان بگرێتەوە. لێژنەی پێشمەرگە رەئیتان تکایە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو یاسایە یاسای خزمەت و خانەنشینە، یەعنی دامەزراندن و خانەنشینە، یەعنی هەموو ئمووری پێشمەرگە رێکدەخات، وا بزانم چ کەم و کوڕیەکی وای تێدا نەماوە، سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

لێژنەی یاسایی.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دیارەو لەسەیری موناقەشات مەعلوومە کە ئەو قانوونە قانوونی خانەنشینی پێشمەرگەیە، ئێمە لەگەڵ ئەوەدا نینە کە هیچ ماددەیەکی تر ئیزافە بکرێت و ئەو پێشنیارە رەت کرێتەوە و زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

باشە یەك پرسیارێك بۆ ئەو شوێنە کێشەدارەکان، مەسەلەن فەرماندەی کەرکووك هەیە و هی گەرمیان هەیە.ئەو مەنتیقانە هەیە ئایا ئەوانە ئەگرێتەوە؟ تکایە وەڵامێکی روونمان بدەنێ.

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پرسیار لە خۆت دەکەم جەنابت پێشمەرگە بووی قانوونەکە جەنابت ناگرێتەوە ئەگەر لە پەرلەمان نەبای؟ تەبعەن کەرکووکی و گەرمیانی هەموو دەگرێتەوە وە بە خۆشت باشترین ئیسباتە کە جەنابت کەرکووکی هەموو یاسایەك لە خزمەت و لە تەقاعود جەنابت دەگرێتەوە ئەگەر لە پەرلەماندا نەبای، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.کمال کەرکووکی):

سوپاس جەنابی وەزیر، بەڵام بەو یاسایە نایگرێتەوە، بۆیە ئەمانەوێ شتێکی روون و ئاشکرای تێدا بێ کە شموولی هەموو جەماوەری پێکهاتەکەی شوێنە کێشەدارەکانی کوردستان بکات کە لێرە خزمەت دەکەن با شتێکی وا هەبێ، نووقتەی نیزامی کاك غفور.

بەڕێز غفور طاهر سعید مەخموری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕاستی بە نیسبەت ئەو پێشنیارە چەند ئەندامێکی بەرێزی پەرلەمان کە پێشنیاریان کرد حەقە بدرێتە دەنگدان و یەکلایی بکرێت ئەوە یەك، دووش/ ئەو ماددە ئیزافیەی کە کاك زانا باسی کرد بەباوەری من لەو یاسایە جێی دەبێتەوە، چونکە یاسایەکە جگە لە یاسای خانەنشینی یاسای خزمەتیشە وە لەشکریش

دەبێ ئینتیمایەکی نیشتمانی هەبێت نەك ئینتیمایەکی حیزبی، بۆیە لێرە بە رەئی من جیێ دەبێتەوە کە بخرێتە موناقشەو گفتوگۆ بکرێت و بخرێتە دەنگدانیش و زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

كاك حاتم كەرەم كە.

بەڕێز حاتم محمد جان حسن:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

لە یاسای تەكریمی پێشمەرگە وە پێشمەرگەی كەم ئەندام هاتووە مەشموولن بە هەموو ئەو كەسانەی لە 61 ەوە تاكو ئێستا كە لە پێكهاتەكانی پێشمەرگە بەشداری كردووە وەك پێشمەرگەیەك تاكو ئێستا ئێستاش لەنا پێكهاتەكانی پێشمەرگەیە بۆی مەشموولە بە دوو یاسایە،

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

لێژنەی پێشمەرگە رەئیتان تكایە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

من شتێكم وت نازانم تەئسیرەكەی چۆنە و چ دەبێ، ئەو یاسایە هاوولاتی ناوچە دابراوەكانی كوردستان دەگرێتەوە، نالێم كورد دەلێم كوردستان .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

كاك سەردار هەركی فەرموو.

بەڕێز سەردار صباح بوزو هەركی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

صیاغەیەكم كردیە بۆ پێشنیاری ئەو برادەرانە وە عەرەبیەكەی(يسري احكام هذا القانون على افراد شعب كوردستان من الساكنين خارج اقليم كوردستان) .سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

كاك زانا لەسەر موقتەرەحەكەی خۆت رەئیت.

بەڕێز قادر سعید خضر(زانا):

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

بەڕاستی ئەگەر ئەو ماددەیە قبوولْ نەكرێ لەم یاسایە لە هیچ یاسایەكی دیكە جێی نابێتەوە، یاسای وەزارەتی پێشمەرگە باسی تەشكیلاتی وەزارەت دەكات هیچ باسی دروست كردنی سوپای كوردستانی نەكردووە ئەو یەك، ئەگەر لێرە لە خدمە كە باسی تەشكیلات دەكات باسی قبوولْ كردنی پێشمەرگە دەكات باسی تەرفیع و شت دەكات لێرە باس دەكرێ. من لێرەوە دڵنیا دەبم كە ئەو سوپایە سوپای كوردستان نابێ

و حیزبایەتی دەکەوێتە ناوێ، ئێرە جێی داواکان بخرێتە موناقەشە و ئەندامی دیش ئەگەر تەئیدیان کرد، ئەگەر نا رەئی رەئی پەرلەمانە و ،زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

لێژنەی یاسایی رەئیتان تکایە.

بەڕێز عونی كمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

له فەقەره دەیەم له ماددەی یەكەم تەعریفی پێشمەرگەمان كردیه دەڵێن(البیشمركة - حرس الاقلیم: هو من التحق بالثورة التحررية الكوردستانية لتحقيق حقوق شعب كوردستان الديموقراطية والقومية او يلتحق بقوات البيشمركة- حرس الاقليم)، مەعنای ئەوانیش دەگرێتەوە پێی ناوی دووبارە ئێمە تەئكیدی بكەین و ئیستیفزازی خەڵكانی دی بكەین بەو وەزعەی، زۆر سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

ئێستا موقتەرەحی كاك زانا كە ئەیەوێت ئیزافەی ئەوە بكرێت كە حیزبایەتی لەناو هێزی پێشمەرگە نەكرێت نەك ئینتیما وەكو حیزبایەتی ئەیخەینە دەنگدانەوە، رەئیەكی قانونی بدەن تا بیخەینە دەنگدانەوە تكایە.

بەڕێز كریم بحری عبدالله:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

بەڕاستی ئێمە لەگەڵ ئەوەی داین ئەو یاسایە ڕاستە یاسای خانەنشینە، بەس یاسای ڕاژەشە یاسای خزمەتیشە، پێم وایە ئەو پێشنیارەی كاك زانا جێی دەبێتەوە لێرە لەو یاسایەدا، دەتوانین لە ئەحكام متفرقە جێی بكەینەوە، هەروەها سەبارەت بە پێشنیارەكەی دیكە مەسەلەی ئەوە، ئێمە دەبێ فەرق بكەین لە رووی یاسایەوە لەگەڵ هەرێمی كوردستان لەگەڵ كوردستانی عیراق، ئیتر ئەوە رەئی یاساییە، سوپاس.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

جەنابی وەزیر رەئیتان دەربارەی ئەم پێشنیارە بەو شێوەیە بێتن (يمنع ممارسة النشاط الحزبي في صفوف قوات البيشمركة). تكایە رەئیتان؟

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

وەللاّ من دەڵێم ئەوە تحصیل حاصلە، چونكە ئێمە دەڵێین ئەو جارە هێزی پێشمەرگە یان حرس الاقلیم لە هەموو پێكهاتەی كوردستان پێك دێت وە ئێمە دوو شرووتمان دانایە : 1- ئیرهابی نەبی.2- توند ڕەو نەبن یان لە مەسائیلی مخلە بالشرف و هەندێك تەعلیمات هەیە لە شرووتی وەرگرتنی لە رێزی پێشمەرگە ئەو چەند شرووتەی تێدا نەبێ باقیەكانی تر هەمووی وەردەگیرێ. نەمان گوتووە پارتی بێ یان یەكێتی بێ یان فلان ئەحزاب بێ، ئەوە لێرە ئەگەر گۆتنەكەی دووبارە بكەینەوە ئەوە ئەوی دەخواتەوە لەبەر ئەوەی

پێویست بەو گۆتنەی ناکات، پێکهاتەکەی لە هەموو دانیشتوانی دەبێ یان ئیسبات بکات خەڵکی کوردستان بیت با لە دەرەوەی کوردستانیش بێت یان لەوێ ژیانی بەسەر بردبێ، زۆر کەسمان هەیە لە بەسرە بووە، لە بەغدا بووە و کوردیش نازانی، بەس بە ئەصڵ کوردە، لێرە جێگای دەبیتەوە .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

ڕێزدار جەنابی وەزیر مەبەستی لێرە ئەوە نیە حیزبی نەبی، لەهەر حیزبێك موجاز بێت لەناو کوردستان حەقی هەیە بەس لەناو واجب کۆبوونەوە و حیزبایەتی و تەکەتولات نەکات ئەم ماددەیە ئەمەیە،

بەڕێز د.ناصح غفور رمضان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

من پێم وایە وشەکە تۆزێك قورسە(یمنع) بکرێت (لا یمارس)، باشترە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

لێژنەی یاسایی تکایە ئاخر صیاغەتان و ئەیدەینە دەنگدان و موناقەشە لەسەری زۆر کرا.

بەڕێز عونی كمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ماددەی موقتەرح کە کاك زانا کردی بەو شێوەیە: لایجوز ممارسة النشاط الحزبي في صفوف قوات البیشمرکة.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

بەڕێزان ئەیدەینە دەنگدان بەو شێوەیەی بە عەرەبی خوێندرایەوە، کێی لەگەڵدایە دەستی بەرز بکاتەوە؟ زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدا نیە؟ چوار کەس لەگەڵیدا نیە، بە زۆرینەی دەنگ وەرگیرا، زۆر سوپاس. تکایە پێشنیارەکەی تر، لێژنەی یاسایی تکایە ئەو موقتەرەحەکەی تریش دیراسە بکەن و ووەڵامان بدەنەوە. لێژنەی پێشمەرگە کەرەمکە.

بەڕێز شێردڵ عبدالله حەوێزی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیارەکەی من ئەوەبوو ئەو یاسایە هاوولاتی ناوچە دابڕاوەکانی کوردستان دەگرێتەوە یاخود سوودمەند دەبن .

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكی):

لێژنەی یاسایی صیاغەیەکی موکەمیلتزمان بۆ ئامادە بکەن تکایە .تکایە موناقەشەمان داخستووە و ئەوەی پێشنیارێکی هەیە با بینووسێ و بەهەند وەریدەگرین و سوپاس .جەنابی وەزیر کەرەم کە.

بەڕێز عمر عثمان ابراهیم/وەزیری پێشمەرگە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەتوانین بڵێین هەموو هاوولاتیەکی کوردستانی کە لەدەرەوەی هەرێمی کوردستانە دەیگرێتەوە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

پێشنیارەكەی جەنابی وەزیر كە هەموو هاوواڵاتیەك كە لە دەرەوەی هەرێمی كوردستان ئەگرێتەوە، ئەگەر وەزارەتی پێشمەرگە وەریگرت.تكایە لێژنەی یاسایی.

بەڕێز عونى كمال سعيد بزاز:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ئێستا ئەو صياغەی من دەیخوێنمەوە ئەوها بدرێتە دەنگدان ئەگەر موافەقەتی لەسەر كرا: تسري احكام هذا القانون على مواطني المناطق المستقطعة من اقليم كوردستان.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

پێشنیاری جەنابی وەزیر مەقبووڵە ئەگەر لێژنەی یاسایی وەریگرن لەگەڵی تەنسیق كەن، تكایە بینووسن.بەڕێز لێژنەی یاسایی ئەو موقتەرەحی ئێستا بیخەنە پێش پەرلەمان تكایە.

بەڕێز عونى كمال سعيد بزاز:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

المادة المقترحة المضافة: تسري احكام هذا القانون على مواطني كوردستان المقيمين خارج الاقليم.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

بەڕێزان ئێستا بەعەرەبی و بە كوردی بیخوێننەوە دووبارە بۆ ئەوەی بیدەینە دەنگدان.

بەڕێز كريم بحرى عبدالله:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

ماددەیەكی دیكەی زیادكراو كە بوویتە ماددەی چل و نۆ: حوكمەكانی ئەم یاسایە هەموو هاوواڵاتیانی كوردستان كە لە دەرەوەی هەرێمن، دەیانگرێتەوە.

بەڕێز عونى كمال سعيد بزاز :

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

تسري احكام هذا القانون على مواطني كوردستان المقيمين خارج الاقليم.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

كاك د.ناصح نوقتەی نیزامی كەرەم كە.

بەڕێز د.ناصح غفور رمضان:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەن.

وشەی موقیمی تێدا نەبێت لەعەرەبیەكەی، وشەی موقیم فەرقی هەیە لەگەڵ كوردیەكەی.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

تكایە دووبارە بیخوێننەوە.

بەڕێز عونى كمال سعيد بزاز:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

تسري احكام هذا القانون على مواطني كوردستان خارج الاقليم.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

كاك رۆمیۆ نووقتەی نیزامی تكایە.

بەڕێز رۆمیۆ حزیران نیسان:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

تسري احكام هذا القانون على مواطني الاقليم يان مواطني كوردستان؟

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

ئێستا وەكو لێژنەی یاسایی خوێندیانەوە ئەیخەینە دەنگدان ، كێی لەگەڵدایە دەستی بەرز بكاتەوە؟ زۆر سوپاس، كێ لەگەڵدا نیە؟ بەكۆی دەنگ پەسند كرا ماددەیەكی تازە ئیزافە كرا زۆر سوپاس. تكایە بۆ ماددەیەكی تر.

بەڕێز كريم بحرى عبدالله:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

ماددەی پەنجا: هەر دەقێك پێچەوانەی حوكمەكانی ئەم یاسایە بێت كاری پێ ناكرێت.

بەڕێزعبد الكريم ابوبكر مصطفى:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

المادة الخمسون: لا يعمل بأي نص قانوني او قرار يتعارض مع احكام هذا القانون.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

لێژنەی پێشمەرگە تكایە؟

بەڕێز شێردڵ عبدالله حويزى:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

ئێمە تێبینیمان نیە.

بەڕێز محمد قادر عبدالله(د.كمال كەركووكى):

ئەم ماددەیە دائماً تكرار ئەبێت وە ئەیخەینە دەنگدان وەكو خوێندرایەوە، ، كێی لەگەڵدایە دەستی بەرز بكاتەوە؟ زۆر سوپاس، كێ لەگەڵدا نیە؟ بەكۆی دەنگ پەسند كرا، زۆر سوپاس. تكایە بۆ ماددەیەكی تر.

بەڕێز كريم بحرى عبدالله:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجومەن.

ماددەی پەنجاو یەك: ئەنجومەنی وەزیران و وەزارەتە پەیوەندی دارەكان بۆیان هەیە پەیڕەو و ڕێنمایی پێویست دەربكەن هەر یەك بە پێی تابیەتمەندی خۆی بۆ ئاسانكاری جێبەجێ كردنی ئەم یاسایە .